

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde onsdagen den 17 november 2021

Tid:

kl. 10:00-21:40

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-10

Justerat den 26 november 2021 Anslaget den 27 november 2021

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Hans Altsjö
Sekreterare

**§ 1
Sammanträdet öppnas**

Sammanträdet öppnas.

**§ 2
Anmälningar**

Inga skrivelser finns att anmäla.

**§ 3
Närvaro**

Närvaron antecknas i **bilaga 1**.

**§ 4
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar protokollet tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 26 november 2021.

§ 5**Budget för 2022 för Stockholms stad med inriktning för 2023 och 2024 och ägardirektiv för 2022-2024 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten**

Delegering av dammsäkerhetsansvaret för stadens dammar till trafiknämnden, dnr KS 2021/798

Ny modell för utbyggnad och effektivt nyttjande av idrottshallar, dnr KS 2021/915

KS 2021/1072

Beslut

1. Överläggningen får inledningsvis röra sig om budgetutlåtandet i dess helhet, därefter behandlas budgeten nämnd för nämnd och avslutas med avsnittet Finansförvaltning m.m.
2. Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden behandlas var för sig.
3. Besluten anses preliminära till dess budgeten är behandlad i sin helhet.
4. Ordförandens förslag till beslutsordning godkänns.
5. Ordförandens förslag att därefter behandla beslutsordningen efter att överläggningarna avslutas för respektive dag och inför att beslut ska fattas, eller då ordföranden bedömer det nödvändigt, godkänns.

Ärendet

Kommunfullmäktige behandlar kommunstyrelsens utlåtande med förslag till budget 2022 för Stockholms stad med inriktning för 2023 och 2024, ägardirektiv 2022-2024 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2022 för Stockholms stad, basnyckeltal som utgår eller ändras, utnyckling av centrala it-kostnader, antagande av fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.

Kommunstyrelsen har gett finansborgarrådet rätt att vid behov justera budgetförslaget. Samtliga justeringar har tillställts fullmäktige. Kommunstyrelsens förslag nedan är inklusive dessa justeringar.

I debatten yttrar sig borgarrådet König Jerlmyr, borgarrådet Wanngård, Lisa Palm, Peter Wallmark, borgarrådet Boucher, borgarrådet Slottner borgarrådet Jönsson, borgarrådet Helldén

och borgarrådet Ernlund.

Förslag till beslut

Borgarråden König Jerlmyr (M), Jönsson (L), Helldén (MP), Ernlund (C) och Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget med finansborgarrådets justeringar (kommunstyrelsens förslag).

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till budget.

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till budget.

Peter Wallmark (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till budget.

Lisa Palm (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Feministiskt initiativs förslag till budget.

Beslutsordning

Under varje block finns kommunstyrelsens förslag till budget och ett förslag till budget från respektive Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ. Därutöver har partierna begärt att ett antal yrkanden ur deras budgetförslag ska ställas under särskild proposition, det vill säga prövas särskilt.

Ordföranden frågar om fullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Först ställs de yrkanden som begärts under särskild proposition mot majoritetens förslag som innebär avslag med hänvisning till budgetförslaget. Därefter ställs kommunstyrelsens förslag till budget mot partiernas budgetförslag i övrigt.

§ 6**Rotel I Finansroteln Rotel II Stadsbyggnadsnämnden
Rotel III Bostads- och stadsmiljöroteln Rotel X Kultur-
och stadsmiljöroteln**

Exploateringsnämnden

Fastighetsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden

S:t Erik markutveckling

SDN: stadsmiljö

Skönhetsrådet

Skolfastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bostadsbolagen

Kyrkogårdsnämnden

Reservationer 17, 18, 25, 46, 12, 36, 34, 35, 33 och 21

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag i övrigt.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarrådet Wedin, borgarrådet Valeskog, Sara Stenudd, Björn Ljung, Cecilia Obermüller, Fredrik Lindstål, Peter Wallmark, Mikael Valier, Maria Jansson, Anna Rantala Bonnier, Martin Hansson, borgarrådet Naddebo, Arvand Mirsifian, Ulf Walther, Cecilia Herrström, Johan Nilsson, borgarrådet Bjuggren, Michaela Hollis, Mirja Räihä, Maria Ljuslin, Anna Cederschiöld Stuart, Peter Backlund, borgarrådet Kasirga, Anders Göransson, Rashid Mohammed, Emelie Fors, Jonas Nilsson, Maria-Elsa Salvo, borgarrådet Smedberg-Palmqvist, Linn Bessner, Susanne Wicklund, Margareta Stavling, Alexander Ojanne, borgarrådet Ernlund och Ingela Edlund.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wedin (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), borgarrådet Naddebo (C) och Mikael Valier (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Valeskog (S), Sara Stenudd (V), Peter Wallmark (SD) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 17, 18, 25, 46, 12, 36, 34, 35, 33 och 21 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås.

Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan under omröstningsordningen.

Ordföranden ställer därefter kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive partis förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 3**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning. Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 17:5

Med 94 ja-röster och 4 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Sverigedemokraternas yrkande.

Reservation 25:5

Med 95 ja-röster och 3 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Sverigedemokraternas yrkande.

Reservation 33:1

Med 59 ja-röster och 39 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

§ 7**Rotel V Trafikroteln**

Trafiknämnden

Stockholms Stads Parkerings AB

KS råd för funktionshinder - tillgänglighetsfrågor

Reservationer 26 och 40

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag i övrigt.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén, borgarrådet Valeskog, Ulla Hamilton, Rikard Warlenius, Patrik Silverudd, Johan Fälldin, Peter Wallmark, Mikael Valier, Maria Jansson, Martin Hansson, Ulf Walther, Alexandra Mattsson Åkerström, Joakim Hedelin, Jonas Nilsson, Peter Backlund, Robert Mjörnberg, Arvid Vikman, Marlene Karlén, Lennart Tonell och Bengt Ohlsson.

Förslag till beslut

Ulla Hamilton (M), Patrik Silverudd (L), borgarrådet Helldén (MP), Johan Fälldin (C) och Mikael Valier (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Valeskog (S), Rikard Warlenius (V), Peter Wallmark (SD) och Maria Jansson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 26 och 40 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås.

Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan under omröstningsordningen.

Ordföranden ställer därefter kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive partis förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 4**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning. Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.
Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 26:1

Med 59 ja-röster och 36 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas yrkande.

§ 8**Rotel X Kultur- och stadsmiljöfrågor**

Kulturnämnden

Stockholms Stadsteater AB

SDN: barn, kultur och fritid

Reservationer 20, 41 och 8

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag i övrigt.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarrådet Naddebo, borgarrådet Bjuggren, Kristina Lutz, borgarrådet Boucher, Hanna Gerdes, Micke Seid, Martin Westmont, Steven Crosson, Madeleine Kaharascho Fridh, Rodrigo Arce Oliver, Martin Hansson, Tina Kratz, Stian Raneke, Rasmus Jonlund, Margareta Stavling, Fredrik Pettersson, Stefan Johansson, Mariam Asghari, Maria Ljuslin och Anna Rantala Bonnier.

Förslag till beslut

Kristina Lutz (M), Hanna Gerdes (L), Micke Seid (MP), borgarrådet Naddebo (C) och Steven Crosson (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Bjuggren (S), borgarrådet Boucher (V), Martin Westmont (SD) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 20, 41 och 8 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås.

Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan under omröstningsordningen.

Ordföranden ställer därefter kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive partis förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 5**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning. Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 20:5

Med 94 ja-röster och 4 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Sverigedemokraternas yrkande.

Reservation 8:1

Med 59 ja-röster och 39 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

Reservation 8:2

Med 59 ja-röster och 39 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Feministiskt initiativs yrkande.

§ 9**Rotel IX Miljö- och klimatroteln**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Stockholm Vatten och Avfall AB
Avfallsnämnden
KS råd för Agenda 2030
Reservationer 22, 37 och 16

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag i övrigt.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarrådet Luhr, borgarrådet Bjuggren, Jonas Nilsson, Rose-Marie Rooth, Patrik Silverudd, Gunnar Caperius, Peter Wallmark, Mikael Valier, Anna Rantala Bonnier, Arvid Vikman, Rodrigo Arce Oliver, Fredrik Pettersson, Susanne Wicklund, Rikard Warlenius, Cecilia Obermüller, Björn Ljung, Maria-Elsa Salvo, Christoffer Järkeborn, Ingela Edlund, Joakim Hedelin.

Förslag till beslut

Jonas Nilsson (M), Patrik Silverudd (L), borgarrådet Luhr (MP), Gunnar Caperius (C) och Mikael Valier (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Bjuggren (S), Rose-Marie Rooth (V), Peter Wallmark (SD) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 22, 37 och 16 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.
Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås.
Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan under omröstningsordningen.

Ordföranden ställer därefter kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive partis förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 10
Ajournering**

Sammanträdet ajourneras till torsdagen den 18 november 2021,
klockan 10.00.

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den
17 november 2021

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia		M	9:46	21:41
97	Nasrindotter, Rana		S	9:46	21:38
50	Åslund, Ann-Katrin		L	9:49	21:38
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	9:57	21:38
59	Ahlstrand, Lisa		S	9:59	12:27
59	Ahlstrand, Lisa	Lindgren, Jimmy	S	12:27	21:38
23	Bjuggren, Emilia		S	9:58	21:38
44	Blomberg, Caroline		C	9:56	18:10
44	Blomberg, Caroline	Adolfsson, Fredrik	C	18:16	21:41
7	Boucher, Torun		V	9:47	21:38
52	Burell, Olle		S	9:56	21:39
57	Carlsson, Lisa		S	9:52	21:39
72	Cederschiöld, Anna		M	9:58	21:41
58	Edlund, Ingela		S	9:58	21:38
60	Edvardsson, Inger		S	10:01	21:38
41	Elfvén, Anne-Lie	Backlund, Peter	L	16:45	21:38
20	Erlund, Karin		C	10:02	21:41
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	10:04	18:11
10	Fernell-Ingelström, Yvonne	Wejke-Norberg, Lou-Ann	M	18:11	21:41
78	Fors, Emilie		L	9:46	18:04
78	Fors, Emilie	Jonlund, Rasmus	L	18:16	21:38
42	Fälldin, Johan	Bessner, Linn	C	9:52	16:04
42	Fälldin, Johan		C	16:07	21:40
40	Gerdes, Hanna		L	15:52	21:38
33	Granswed Baat, Sophia		M	9:55	21:39
25	Gustafsson, Karin	Lagerkvist Tranströmer, Britten	S	9:51	16:06
25	Gustafsson, Karin	Raneke, Stian	S	16:23	21:41
53	Göransson, Anders		S	9:51	21:41
11	Hamilton, Ulla		M	16:36	21:38
86	Hansson, Martin		MP	9:50	21:39
95	Hedelin, Joakim		-	9:46	21:38

Mötesdatum : 2021-11-17

Möte : Kommunfullmäktige

34	Hedin, Andrea		M	9:46	21:41
73	Hedrup, Tom	Gustavsson, Berthold	M	9:45	18:10
73	Hedrup, Tom	Tigerström, Jan	M	18:20	21:39
48	Heldén, Daniel		MP	10:00	21:38
71	Hellström, Anette		M	9:46	21:38
96	Herke, Bengt		-	9:46	21:38
14	Hollis, Michaela		KD	9:56	16:07
14	Hollis, Michaela	Crosson, Steven	KD	16:07	21:38
70	Häggman, Börje		M	9:59	21:39
80	Jacobsson, Kristin		C	9:52	16:06
80	Jacobsson, Kristin	Paniagua Dachner, María del Rocío	C	16:07	21:41
61	Jama, Hassan	Herrström, Cecilia	V	10:01	15:58
61	Jama, Hassan	Karlén, Marlene	V	16:24	21:41
107	Jansson, Maria		FI	9:51	17:55
107	Jansson, Maria	Kaharascho Fridh, Madeleine	FI	18:15	21:40
76	Johansson, Daisy	Backlund, Peter	L	10:03	16:05
76	Johansson, Daisy		L	16:05	16:44
104	Johansson, Stefan		S	10:01	21:38
29	Johansson, Tobias	Santesson, Jonas	V	9:46	16:06
29	Johansson, Tobias		V	16:18	21:41
13	Järkeborn, Christoffer		M	9:57	21:38
18	Jönsson, Jan		L	9:53	21:38
12	Jönsson, Peter	Tigerström, Jan	M	9:54	18:10
12	Jönsson, Peter	Karlsson, Anders	M	18:21	21:38
30	Kratz, Tina		V	9:50	21:38
6	König Jerlmyr, Anna		M	9:48	21:38
82	Larsson, Ewa	Joandi, Linnéa	MP	9:46	16:04
82	Larsson, Ewa	König, Felix	MP	16:17	19:45
82	Larsson, Ewa	Music, Ahmet	MP	19:45	21:39
5	Larsson, Joakim	Sevic, Savo	M	9:51	21:38
54	Lekberg, Karin	Lagerman, Inger	S	9:46	15:58
54	Lekberg, Karin		S	16:29	21:41
74	Lennaárd, Fritz	Arkelsten, Bo	M	9:46	16:04
74	Lennaárd, Fritz	Erbe, Torbjörn	M	16:12	21:39
9	Lindblom, Clara	Berrios, Gerardo	V	9:54	21:38
45	Lindstål, Fredrik		C	9:57	16:04
45	Lindstål, Fredrik	Adolfsson, Fredrik	C	16:14	18:11
45	Lindstål, Fredrik	Caperius, Gunnar	C	18:22	21:38
16	Ljung, Björn		L	10:00	21:39
64	Ljuslin, Maria		V	9:49	21:39

Mötesdatum : 2021-11-17

Möte : Kommunfullmäktige

47	Luhr, Katarina		MP	9:59	21:39
35	Lutz, Kristina		M	9:53	21:41
94	Malmström, Jeanette	Lundgaard, Mads	SD	9:53	21:38
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	9:49	18:00
31	Mattsson Åkerström, Alexandra	Arce Oliver, Rodrigo	V	18:16	21:41
63	Mirsafian, Arvand		V	9:54	21:41
28	Mjörnberg, Robert		V	9:46	21:41
37	Modigh, Sofia	Ås, Ewa-Marie	KD	9:56	19:49
37	Modigh, Sofia	Namazova, Ofelia	KD	19:57	21:38
65	Mohammed, Rashid		V	9:52	21:38
85	Moreira Duarte, Mariana		MP	9:59	21:39
19	Naddebo, Jonas		C	9:58	21:39
67	Nilsson, Johan		M	10:03	21:41
75	Nilsson, Jonas		M	9:46	21:38
77	Nordman, Erik		L	9:56	15:44
77	Nordman, Erik	Öberg, Peter	L	16:12	21:39
79	Nyberg, Claes		C	9:55	18:11
79	Nyberg, Claes	Vesterlund, Johan	C	18:21	21:41
83	Obermüller, Cecilia		MP	9:58	21:41
101	Ojanne, Alexander		S	9:46	21:38
84	Okojevoh, Tiemon		MP	10:01	16:13
84	Okojevoh, Tiemon	Bohlin, Clarence	MP	16:13	21:41
68	Paccamonti, Johan		M	9:59	21:38
105	Palm, Lisa		FI	9:50	21:40
99	Pettersson, Fredrik		S	9:46	21:39
106	Rantala Bonnier, Anna		FI	9:50	21:40
51	Rashid, Salar		S	10:12	21:38
69	Redin, Jennyfer		M	9:50	16:04
69	Redin, Jennyfer	Persson, Ole-Jörgen	M	16:14	21:38
62	Rooth, Rose-Marie		V	10:02	21:41
26	Räihä, Mirja		S	9:46	16:04
26	Räihä, Mirja	Ohlsson, Bengt	S	16:35	21:41
103	Salvo, Maria-Elsa	Risberg, Eva	S	9:59	12:27
103	Salvo, Maria-Elsa		S	12:27	21:38
39	Silverudd, Patrik		L	9:55	21:38
100	Sjöbergh, Ulla		S	9:53	21:38
15	Slottnér, Erik		KD	9:56	21:38
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	10:00	21:38
55	Stavling, Margareta		S	10:01	21:33

Mötesdatum : 2021-11-17

Möte : Kommunfullmäktige

27	Stenudd, Sara		V	10:05	21:38
66	Sundin, Bo		M	10:05	21:38
32	Svärd, Lars		M	9:50	21:38
81	Tonell, Lennart		MP	9:59	21:39
22	Valeskog, Jan		S	9:55	19:45
22	Valeskog, Jan	Lagerkvist Tranströmer, Britten	S	19:46	21:38
38	Valier, Mikael		KD	9:56	21:38
46	Vikhe Patil, Nila	Bohlin, Clarence	MP	9:59	16:04
46	Vikhe Patil, Nila	Seid, Micke	MP	16:14	21:38
98	Vikman, Arvid		S	9:59	21:39
89	Wallmark, Peter		SD	9:54	21:38
92	Wallsén, Mona		-	9:47	21:38
102	Walther, Ulf		S	9:52	21:38
21	Wanngård, Karin		S	9:53	18:16
21	Wanngård, Karin	Asghari, Mariam	S	18:16	21:41
8	Warlenius, Rikard		V	12:16	21:38
4	Wedin, Dennis		M	10:02	21:41
88	Westmont, Martin		SD	9:55	21:38
43	Wicklund, Susanne		C	9:46	21:38
36	Örbrink, Nike	Crosson, Steven	KD	10:02	16:07
36	Örbrink, Nike		KD	16:07	21:38
24	Kasirga, Kadir		S	9:57	21:38

Exploateringsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Nämnden arbetar med berörda parter för att frigöra mark för bostadsbyggande genom att upphäva hindrande markrestriktioner
2. Nämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden verkar för att handläggningstiden från markanvisning till godkänd plan kortas
3. Nämnden verkar för att ett kallbadhus uppförs i innerstaden
4. Nämnden gör noggranna övervägande om marken ska arrenderas ut eller säljas när Stadens mark ska exploateras
5. Nämnden utvecklar småbåtslivet genom att skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar

Fastighetsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Nämnden tar fram en långsiktig underhållsplan för stadens samtliga fastigheter
2. Stadsparker ska fredas från exploatering
3. Nämnden tillsammans med idrottsnämnden och stadens idrottsföreningar tillser att stadens idrottsanläggningar ges generösa öppettider under skolornas lov med tillgång till ledare och tränare för de sporter som är aktuella på respektive anläggning
4. Nämnden tillser att en underhållsplan upprättas och följs upp för stadens fastighetsbestånd
5. Nämnden ser över hyresnivåerna i de fastigheter nämnden förvaltar så att hyresnivåerna alltid som lägst täcker drift- och underhållskostnader

Stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Nämnden prioriterar kvartersbebyggelse vid nybyggnation
2. Nämnden verkar för att fler bostäder byggs i Stockholms city där kontor idag dominerar för ett mer levande city
3. Nämnden verkar för att fler stadsdelar kan erbjuda den gamla innerstads- och trädgårdsstadens attraktivitet för att motverka överexploatering och förfulande tillägg i befintliga stadsdelar
4. Nämnden upprättar småskaliga stadsplaner lämpliga för byggemenskaper och mindre byggföretag
5. Nämnden verkar för att stärka de politiskt förtroendevaldas inflytande över stadsplanering och arkitektur
6. Nämnden bör erbjuda ett ekonomiskt bidrag för restaurering av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter
7. Nämnden verkar för att nya byggnader ska passa in i den omkringliggande miljön

S:t Erik Markutveckling AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Stadsmiljö

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Bostadsförmedlingen i Stockholm AB** godkänns.

Bostadsbolagen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Bostadsbolagen ska under år 2022 nyproducera minst 1 500 nya hyresrätter samt avbryta utförsäljningar och ombildningar av existerande bestånd.

Sverigedemokraterna:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Stadens bostadsbolag ska verka och prioritera byggandet av hyreslägenheter.
3. Stadens bostadsbolag ska återinvestera överskott på kapital i underhåll och nybyggnation
4. Stadens bostadsbolag verkar för att nyanlända invandrare inte ges förtur till kontrakt i bostadsbolagens egenägda fastigheter på andra premisser än andra

Kyrkogårdsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Trafiknämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Trafiknämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Trafiknämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen säkerställa att den utlovade handlingsplanen för minskade utsläpp från fordonstrafiken läggs fram för beslut i kommunfullmäktige under första halvåret 2022

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Nämnden verkar tillsammans med berörda parter för att omstrukturera den nyligen införda parkeringsstrategin
3. Nämnden verkar för att Östlig förbindelse återinförs i Sverigeförhandlingen
4. Nämnden verkar för att fordon på två hjul ska få parkera avgiftsfritt
5. Nämnden utreder hur tunnelbanan kan byggas ut med en ringlinje för att avlasta city och förbättra tvärförbindelserna
6. Nämnden verkar för att utveckla och utöka kollektivtrafiken med båt
7. Nämnden verkar för att införda miljözoner tas bort

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

8. Trafiknämnden ska utreda en helt bilfri innerstad och införa bilfria söndagar som gäller privatbilism i innerstaden

Stockholms Stads Parkerings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för Stockholms Stads Parkerings AB godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stockholms Stads Parkerings AB utreder möjligheten att bygga ett cykelgarage i anslutning till Centralstationen

Kulturnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för Kulturnämnden godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Nämnden drar in och kräver tillbaka stöd från organisationer som bevisats stödja extremism
2. Nämnden premierar stöd till verksamheter och organisationer som fokuserar på svenska kulturtraditioner och kunskaperna i svenska värderingar
3. Nämnden tillser via en inventering och utvärdering i vilken omfattning stadens uthyrda konstnärsateljéer i kulturhus används för att säkerställa att de används till det som de är avsedda för och att en marknadsmässig hyra erläggs av hyrestagaren
4. Nämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att inrätta ett svenskt språkmuseum
5. Nämnden verkar för att inget stöd ges till föreningar som exkluderar personer på grund av kön, etnicitet eller politisk åsikt

Kulturhuset Stadsteatern AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Kulturhuset Stadsteatern AB** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för Stadsdelsnämnderna godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna och Socialnämnden ska utveckla mötesplatser för hbtqi-ungdomar

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Stadsdelsnämnderna ska genomföra insatser för att stärka kvinnors makt och inflytande i ytterstaden, exempelvis genom föreningsbidrag till organisationer och kvinnoföreningshus

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Antalet inspektioner i livsmedelsaffärer ska öka för att upprätthålla en god hantering av livsmedel
2. Nämnden utvecklar stadens arbete med klimatkompensation
3. Nämnden ger Stockholmarna förutsättningar för att själva bestämma hur de vill transportera sig och därför tillhandahålla god infrastruktur för samtliga trafikslag
4. Nämnden stärker arbetet med utomhus- och inomhusmiljön i förskolor och skolor i syfte att nå fastställda bullernivåer och god luftkvalitet
5. Nämnden utreder hur införande och drift av eldrivna flygplan kan ske på Bromma flygplats
6. Nämnden i projekt och verksamheter som syftar till ökad klimatnytta använda bättre och mer genomtänkta sätt att mäta och bedöma klimatnyttan för att sedan väga projektnyttan mot kostnaden

Stockholm Vatten och Avfall AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Förslag till mål och ägardirektiv för 2022-2024 för **Stockholm Vatten och Avfall AB** godkänns.

Avfallsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Förslag till budget 2022 och inriktning för 2023 och 2024 för **Avfallsnämnden** godkänns.

Stockholms Stad**Voteringsresultat**

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige

Tidpunkt: 21:15:09 Voteringsbeskrivning: 6:1 **Res 17:5**

ÄrendeNr: 6 Ärendemening: Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
S.t Erik markutveckling
SDN: stadsmiljö
Skönhetsrådet
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB
Bostadsbolagen
Kyrkogårdsnämnden

Propositionstext:

Antal Ja: 94 Antal Nej: 4 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Nassir Abdullahi Ali (S), Fredrik Adolfsson (C), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Peter Backlund (L), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Clarence Bohlin (MP), Torun Boucher (V), Cecilia Brinck (M), Olle Burell (S), Gunnar Caperius (C), Lisa Carlsson (S), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Anders Göransson (S), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Anders Karlsson (M), Tina Kratz (V), Anna König Jerlmyr (M), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Björn Ljung (L), Maria Ljuslin (V), Katarina Luhr (MP), Kristina Lutz (M), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Rana Nasrindotter (S), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Johan Paccamonti (M), Lisa Palm (FI), Maria del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Ulla Sjöbergh (S), Erik Slottnér (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Arvid Vikman (S), Mona Wallsén (-), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Joakim Hedelin (-), Mads Lundgaard (SD), Peter Wallmark (SD), Martin Westmont (SD)

Stockholms Stad

Voteringsresultat

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige

Tidpunkt: 21:18:26 Voteringsbeskrivning: 6:2 Res 25:5

ÄrendeNr: 6 Ärendemening: Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
S.t Erik markutveckling
SDN: stadsmiljö
Skönhetsrådet
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB
Bostadsbolagen
Kyrkogårdsnämnden

Propositionstext:

Antal Ja: 95 Antal Nej: 3 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Nassir Abdullahi Ali (S), Fredrik Adolfsson (C), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Peter Backlund (L), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Clarence Bohlin (MP), Torun Boucher (V), Cecilia Brinck (M), Olle Burell (S), Gunnar Caperius (C), Lisa Carlsson (S), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Anders Göransson (S), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Joakim Hedelin (-), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Anders Karlsson (M), Tina Kratz (V), Anna König Jerlmyr (M), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Björn Ljung (L), Maria Ljuslin (V), Katarina Lühr (MP), Kristina Lutz (M), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Rana Nasrindotter (S), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Johan Paccamonti (M), Lisa Palm (FI), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Ulla Sjöbergh (S), Erik Slottnér (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Arvid Vikman (S), Mona Wallsén (-), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Mads Lundgaard (SD), Peter Wallmark (SD), Martin Westmont (SD)

Stockholms Stad

Voteringsresultat

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige

Tidpunkt: 21:22:26 Voteringsbeskrivning: 6:3 Res 33:1

ÄrendeNr: 6 Ärendemening: Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
S.t Erik markutveckling
SDN: stadsmiljö
Skönhetsrådet
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB
Bostadsbolagen
Kyrkogårdsnämnden

Propositionstext:

Antal Ja: 59 Antal Nej: 39 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Fredrik Adolfsson (C), Peter Backlund (L), Clarence Bohlin (MP), Cecilia Brinck (M), Gunnar Caperius (C), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Joakim Hedelin (-), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Anders Karlsson (M), Anna König Jerlmyr (M), Björn Ljung (L), Katarina Luhr (MP), Mads Lundgaard (SD), Kristina Lutz (M), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Johan Paccamonti (M), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Erik Slottner (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Peter Wallmark (SD), Mona Wallsén (-), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Martin Westmont (SD), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali (S), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Torun Boucher (V), Olle Burell (S), Lisa Carlsson (S), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Anders Göransson (S), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Tina Kratz (V), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Maria Ljuslin (V), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Rana Nasrindotter (S), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Lisa Palm (FI), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Ulla Sjöbergh (S), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Arvid Vikman (S), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V)

Stockholms Stad

Voteringsresultat

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige

Tidpunkt: 21:25:59 Voteringsbeskrivning: 7:1 **Res 26:1**

ÄrendeNr: 7 Ärendemening: Trafiknämnden
Stockholms Stads Parkerings AB
KS råd för funktionshinder - tillgänglighetsfrågor

Propositionstext:

Antal Ja: 59 Antal Nej: 36 Antal Avstår: 3 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Fredrik Adolfsson (C), Peter Backlund (L), Clarence Bohlin (MP), Cecilia Brinck (M), Gunnar Caperius (C), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Joakim Hedelin (-), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Anders Karlsson (M), Anna König Jerlmyr (M), Björn Ljung (L), Katarina Luhr (MP), Mads Lundgaard (SD), Kristina Lutz (M), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Johan Paccamonti (M), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Erik Slottnér (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Peter Wallmark (SD), Mona Wallsén (-), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Martin Westmont (SD), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali (S), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Torun Boucher (V), Olle Burell (S), Lisa Carlsson (S), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Anders Göransson (S), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Marlene Karlén (V), Tina Kratz (V), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Maria Ljuslin (V), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Rana Nasrindotter (S), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Ulla Sjöbergh (S), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Arvid Vikman (S), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V)

Röstat Avstår:

Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Lisa Palm (FI), Anna Rantala Bonnier (FI)

Voteringsresultat

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige
 Tidpunkt: 21:28:45 Voteringsbeskrivning: 8:1 Res 20:5
 ÄrendeNr: 8 Ärendemening: Kulturnämnden
 Kulturhuset Stadsteatern AB
 SDN: barn, kultur och fritid

Propositionstext:

Antal Ja: 94 Antal Nej: 4 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Nassir Abdullahi Ali (S), Fredrik Adolfsson (C), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Peter Backlund (L), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Clarence Bohlin (MP), Torun Boucher (V), Cecilia Brinck (M), Olle Burell (S), Gunnar Caperius (C), Lisa Carlsson (S), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fäldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Anders Göransson (S), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Anders Karlsson (M), Tina Kratz (V), Anna König Jerlmyr (M), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Björn Ljung (L), Maria Ljuslin (V), Katarina Luhr (MP), Kristina Lutz (M), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Rana Nasrindotter (S), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Johan Paccamonti (M), Lisa Palm (FI), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Ulla Sjöbergh (S), Erik Slottner (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Arvid Vikman (S), Mona Wallsén (-), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Joakim Hedelin (-), Mads Lundgaard (SD), Peter Wallmark (SD), Martin Westmont (SD)

Röstat Avstår:

Stockholms Stad

Voteringsresultat sida 44 (231)

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige
 Tidpunkt: 21:34:26 Voteringsbeskrivning: 8:4 Res 8:1
 ÄrendeNr: 8 Ärendemening: Kulturnämnden
 Kulturhuset Stadsteatern AB
 SDN: barn, kultur och fritid

Propositionstext:

Antal Ja: 59 Antal Nej: 39 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Fredrik Adolffsson (C), Peter Backlund (L), Clarence Bohlin (MP), Cecilia Brinck (M), Gunnar Caperius (C), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Joakim Hedelin (-), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Anders Karlsson (M), Anna König Jerlmyr (M), Björn Ljung (L), Katarina Luhr (MP), Mads Lundgaard (SD), Kristina Lutz (M), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Johan Paccamonti (M), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Erik Slottner (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Peter Wallmark (SD), Mona Wallsén (-), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Martin Westmont (SD), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali (S), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Torun Boucher (V), Olle Burell (S), Lisa Carlsson (S), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Anders Göransson (S), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Tina Kratz (V), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Maria Ljuslin (V), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Rana Nasrindotter (S), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Lisa Palm (FI), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Ulla Sjöbergh (S), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Arvid Vikman (S), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V)

Röstat Avstår:**Frånvarande:**

Stockholms Stad**Voteringsresultat**

Mötesdatum: 2021-11-17 Möte: Kommunfullmäktige

Tidpunkt: 21:34:59 Voteringsbeskrivning: 8:5 **Res 8:2**

ÄrendeNr: 8 Ärendemening: Kulturnämnden
Kulturhuset Stadsteatern AB
SDN: barn, kultur och fritid

Propositionstext:

Antal Ja: 59 Antal Nej: 39 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 3 Antal Kvitt: 0

Röstat Ja:

Fredrik Adolfsson (C), Peter Backlund (L), Clarence Bohlin (MP), Cecilia Brinck (M), Gunnar Caperius (C), Anna Cederschiöld (M), Steven Crosson (KD), Torbjörn Erbe (M), Karin Ernlund (C), Johan Fälldin (C), Hanna Gerdes (L), Sophia Granswed Baat (M), Ulla Hamilton (M), Martin Hansson (MP), Joakim Hedelin (-), Andrea Hedin (M), Daniel Helldén (MP), Anette Hellström (M), Bengt Herke (-), Börje Häggman (M), Rasmus Jonlund (L), Christoffer Järkeborn (M), Jan Jönsson (L), Anders Karlsson (M), Anna König Jerlmyr (M), Björn Ljung (L), Katarina Luhr (MP), Mads Lundgaard (SD), Kristina Lutz (M), Mariana Moreira Duarte (MP), Ahmet Music (MP), Jonas Naddebo (C), Ofelia Namazova (KD), Johan Nilsson (M), Jonas Nilsson (M), Cecilia Obermüller (MP), Johan Paccamonti (M), María del Rocío Paniagua Dachner (C), Ole-Jörgen Persson (M), Micke Seid (MP), Savo Sevic (M), Patrik Silverudd (L), Erik Slottner (KD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Bo Sundin (M), Lars Svärd (M), Jan Tigerström (M), Lennart Tonell (MP), Mikael Valier (KD), Johan Vesterlund (C), Peter Wallmark (SD), Mona Wallsén (-), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke-Norberg (M), Martin Westmont (SD), Susanne Wicklund (C), Ann-Katrin Åslund (L), Peter Öberg (L), Nike Örbrink (KD)

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali (S), Rodrigo Arce Oliver (V), Mariam Asghari (S), Gerardo Berrios (V), Emilia Bjuggren (S), Torun Boucher (V), Olle Burell (S), Lisa Carlsson (S), Ingela Edlund (S), Inger Edvardsson (S), Anders Göransson (S), Stefan Johansson (S), Tobias Johansson (V), Madeleine Kaharascho Fridh (FI), Marlene Karlén (V), Tina Kratz (V), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Karin Lekberg (S), Jimmy Lindgren (S), Maria Ljuslin (V), Arvand Mirsafian (V), Robert Mjörnberg (V), Rashid Mohammed (V), Rana Nasrindotter (S), Bengt Ohlsson (S), Alexander Ojanne (S), Lisa Palm (FI), Fredrik Pettersson (S), Stian Raneke (S), Anna Rantala Bonnier (FI), Salar Rashid (S), Rose-Marie Rooth (V), Maria-Elsa Salvo (S), Ulla Sjöbergh (S), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Arvid Vikman (S), Ulf Walther (S), Rikard Warlenius (V)

Röstat Avstår:

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 17 november 2021

§ 5 Budget för 2022 för Stockholms stad med inriktning för 2023 och 2024 och ägardirektiv för 2022–2024 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande, fullmäktige, kära stockholmare! I mitt första anförande i min första budgetdebatt som finansborgarråd inledde jag med orden "Förnya för att förbättra". Nu i den sista budgetdebatten under denna mandatperiod kan jag stolt säga att den grönbå majoriteten i Stockholm har lyckats med det som vi föresatte oss att genomföra. Vi har förnyat, vi har förbättrat och vi har förändrat Stockholm. Det förtroende som stockholmarna gav oss för fyra år sedan har vi förvaltat med ödmjukhet och beslutsamhet.

Vi tog över en stad där elever och föräldrar i Järva vädjade om att vi skulle lägga ned deras skolor därför att de underpresterade år efter år. Den utvecklingen har vi nu vänt. På tre år har behörigheten till gymnasiet gått från strax över 60 procent till drygt 80 procent. Vi ser nu att elev efter elev lämnar grundskolan med fullständiga betyg och tar sig vidare till gymnasiet. Det är bra både för den enskilda eleven, såklart, och för samhället i stort att deras framtidsdrömmar blir möjliga. Det är också den bästa förebyggande åtgärden mot framtida utanförskap. Vi ser även hur det kan trycka tillbaka gängen.

Jag ser detta – att fokusera på kunskapsresultaten och att ha höga förväntningar på alla elever oavsett kön, bakgrund och bostadsadress – som en modell inte bara för skolorna i Järva utan också för fler områden. Vi fortsätter med tydliga investeringar i våra barns framtid när det gäller både ekonomiska resurser och reformer för stärkta skolresultat.

I budgeten för nästa år kommer vi att utreda en utökning av undervisningstiden med en timme per dag i Stockholms skolor, med fokus på matematik och läsning. Vi lägger också fram förslag om en kartläggning av hemmasittare i Stockholms skolor. Vi fortsätter även att stärka investeringarna i barn och ungas idrottande.

Vi tog över en stad där otryggheten hade bitit sig fast, och vi lovade historiska satsningar på trygghet. Det har vi också levererat, inte bara när det gäller trygghetskameror och ordningsvakter utan också när det gäller tydliga sociala investeringar, och det är bra. Vi ser hur fler känner sig trygga i sitt närområde samtidigt som fler givetvis känner sig otrygga på grund av gängkriminaliteten och alla skjutningar, som kryper ned i åldrarna och där unga människors liv släcks och föräldrar tvingas sörja sina barn.

Jag kommer att återkomma i den särskilda trygghetsdebatten i morgon, men under denna pandemi har vår viktigaste fråga vid sidan av att bekämpa pandemin varit att stärka tryggheten för stockholmarna, minska grogrunden för kriminalitet och utöka

samarbetet med polisen. En kommun kan aldrig ersätta bristen på poliser. Vi har varken resurserna eller de lagliga verktygen för att kunna göra detta. Men varje stockholmare vet att vi ska minska våldet och öka tryggheten för stockholmarna. Detta ska mammorna i Rinkeby känna till. Detta ska butiksägarna i Skärholmen känna till. Och barnen i Farsta ska veta att vi står på deras sida. Framtidstron ska finnas i hela Stockholm, såväl innanför som utanför tullarna. Vi är alla stockholmare. Det här är vår stad, och det är våra barn som skjuts. Därför tar vi detta på största allvar.

Vi har också tagit tydliga steg för en stärkt ekonomi. Vi har fokuserat på den höga skuldsättningen och dämpat skuldutvecklingstakten. Vi har stärkt kreditbetyget och stadens finansiella ställning. Vi har sänkt skatten med 16 öre, vilket ger mer marginaler och ökad ekonomisk trygghet för dem med minst marginaler.

Vi vill också göra mer. Den grönbå budgeten för 2022 innehåller en rad reformer för ett starkare Stockholm, ett Stockholm som växlar upp efter nästan två års pandemi. Det är reformer för nya gröna jobb, reformer för högre ambitioner att elektrifiera Stockholm, för en utsläppsfri innerstad och för fortsatta regelförenklingar för alla dem som skapar jobben: företagarna.

Nu när vi närmar oss vintern satsar vi också inför framtiden på ett Stockholm som är öppet året runt, med uteserveringar på vintern, Nordens största skridskopark, mer belysning, fler tält över fotbollsplaner och fler vinterunderhållna parker för barn och unga, så att fler ska kunna få uppleva vår enastående stad också vintertid. Så om någon säger Winter is coming svarar ni Bring it on!

Ordförande! Med denna budget presenterar vi en rad reformer för en huvudstad som stockholmarna ska kunna känna stolthet över, en huvudstad för framtiden, för ständig förnyelse och för förbättring. Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 2

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande, fullmäktige! Vi kan konstatera att skjutningarna och otryggheten ökar i Stockholm medan det ser bättre ut i exempelvis Malmö, som har samma lagar och samma polismyndighet som Stockholm.

Stockholm behöver fler poliser och fler fältassistenter. När det nuvarande finansborgarrådet satt i riksdagen stoppade hon antagningen till polisutbildningen i Stockholm. Nu när hon är finansborgarråd minskar hon antalet fältassistenter och stänger fritidsgårdar.

Min fråga lyder: Är du beredd att ändra din politik, Anna, för att Stockholm ska bli tryggare?

Anförande nr 3

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Under min tid i riksdagen lovade vi att 20 000 fler polisanställda skulle uppnås, och det gjordes också. Det var historiska satsningar på polisen som den regeringen genomförde.

Det vi ser nu är inte samma polisorganisation som i Malmö, utan vi ser en avvecklad polisorganisation i Stockholm. Det är flera hundra färre poliser. Antalet krymper i en huvudstad där vi har vapen, öppen narkotikahandel och skjutningar bland barn och unga. Det vi skulle behöva är en regering som ser behovet av att tillföra de polisiära resurser som våra poliser i Stockholm behöver men också de verktyg som de saknar i dag. Detta kan vi aldrig kompensera för här i Stockholm, trots historiska satsningar på tryggheten.

Anförande nr 4

L i s a P a l m (FI): Hej Anna! Jag tror inte att det är någon i denna sal som inte håller med om att dödsskjutningarna och det grova våldet är ett av de största samhällsproblem som vi står inför i dag. Framför allt har mammorna gjort ett upprop. De har tagit fram en 34-punktslista, och de har demonstrerat. Jag gissar att du har läst deras 34-punktsprogram. Jag vet att din ordförande i Spånga-Tensta har gjort det i alla fall.

Mycket av det som rör trygghet handlar om att skapa trygghet i grunden. Om vi tittar på den senaste medborgarundersökningen ser vi att tryggheten inte blir bättre i Stockholm, men ni fortsätter att sjunga samma melodi med ordningsvakter, även om jag såklart förstår att de har ett visst värde.

Nu har vi en unik chans att satsa på mammorna och stärka kvinnors organisering, makt och inflytande i samhället. Jag vill fråga: Hur kommer det sig att ni har råd att lägga 101 miljoner på ordningsvakter i budgeten men inte ett öre på kvinnors organisering i Järva?

Anförande nr 5

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Faktum är att vi lägger stora belopp på inte minst föreningsstöd. Vi stärker också upp det civila samhället, så det är klart att vi gör trygghetsskapande åtgärder.

När jag läser Feministiskt initiativs budget ser jag en massa ofinansierade korta projekt. Er budget är full av dem, Lisa. Det som Järva och våra segregerade områden behöver är långsiktiga, tydliga investeringar, inte kvartalssocialism som dessutom är ofinansierad. Det vi behöver nu är att säkra att fler mammor har möjlighet att gå till jobbet, att vi får fler poliser som är närvarande och kan klara upp den allvarliga brottslighet som vi ser men också det viktiga arbete som vi gör för skolan när det gäller att stärka våra barn och ungas kunskapsutveckling så att de kan stå emot gängen som vill rekrytera dem på gatan.

Anförande nr 6

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Med risk för att vara tjugig tar jag upp samma tema, men det är ett ack så viktigt tema.

Sedan 2006 fram till denna mandatperiods slut har ni i Moderaterna suttit som styrande i Stockholms stad. Jag saknar lite här, Anna. Du har varit väldigt tydlig medialt under

alla mandatperioder som du har suttit som ansvarigt borgarråd med att du ska se till att vi blir Europas säkraste och framför allt tryggaste huvudstad. Det kan vi nog samtliga här inne konstatera att vi inte är i närheten av.

Gör ni inom Moderaterna och den majoritet som du företräder någon konsekvensanalys över huvud taget? Här pratas bara om att tillsätta nya och större resurser för att släcka en eld, men det är ju något som startar den. Där saknar jag en konsekvensanalys från er. Ni talar aldrig om vad vi ska göra i förebyggande syfte. Ni har ”hustlat” med Socialdemokraterna i medierna den senaste tiden om vem som ska satsa mest pengar på trygghetsskapande åtgärder, men vi måste väl börja titta på vad vi ska satsa pengarna på för att förebygga så att vi inte behöver satsa på trygghetsskapande åtgärder i samma utsträckning.

Anförande nr 7

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Självklart! Jag tycker att stora delar av mitt anförande också handlade om det förebyggande. Vi stärker föräldrastödet i denna budget, men också i tidigare. Vi stärker även insatserna för brottsutsatta unga men också vittnen. Vi gör ännu fler förstärkningar när det handlar om hembesök hos unga föräldrar och inte minst skolan och dess förebyggande roll.

Det är klart att det förebyggande arbetet finns där, men någonstans måste man lyssna på polischeferna från Noa och våra kollegor i våra mer segregerade områden som vittnar om att de saknar verktyg som proaktiv avlyssning av de kriminella gängen. Det är över tusen vapen i omlopp i Stockholm som är lättillgängliga för unga.

Vi kan göra väldigt mycket förebyggande, men om det nästan är lättare att få tag i vapen än något annat i dag blir det väldigt svårt. Vi behöver förstärka med fler poliser men också stärka deras verktyg för att komma åt den grova organiserade kriminaliteten.

Anförande nr 8

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Nu blir det ämnesbyte. Vi har 87 000 aktivt sökande i bostadskön, och särskilt stor är efterfrågan på hyresrätter med hyror som folk har råd med. Trots detta, Anna, har ni i er budget ett mål om att bygga bara 600 allmännyttiga hyresrätter om året. Nu är det inte bara allmännyttan som bygger, men ni får heller inte igång byggandet hos privata byggbolag. Ni missar era mål om påbörjade hyresrätter år efter år, inte bara inom allmännyttan utan som helhet.

Hur ska ni kunna lösa bostadskrisen när ni inte når era egna redan lågt satta mål, och hur tänker ni att folk med vanliga inkomster – busschaufförer, undersköterskor och fritidsledare – ska ha råd att bo i denna stad i framtiden?

Anförande nr 9

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det kanske Vänsterpartiet skulle ha funderat på när man höjde tomträtsavgälderna med 18 000 på ett år. Men det är en annan debatt, tänker jag.

Visst är det så att det byggs. Jag skulle säga att vi oavsett majoritet ändå har höga politiska målsättningar för byggande. Det är 4 000 bostäder i produktion nu för våra allmännyttiga bolag. Vi ser också, vilket Vänsterpartiet inte gör, värdet av att fler ska kunna få vara med och bygga Stockholm. För vad händer annars? Då bygger vi upp ett stort skuldberg, så som gjordes under den föregående mandatperioden. Det är då vi måste betala högre räntor med förskolans och äldreomsorgens pengar. Nu när vi går mot högre inflation är risken faktiskt reell att vi hamnar i en sådan situation.

Vi vill låta fler vara med och bygga Stockholm, men vi bygger både hyresrätter och bostadsrätter. Däremot kan vi se i exploateringsnämnden att Vänsterpartiet nu motsätter sig bostadsrätter i många fall. Detta tycker vi är olyckligt, för vi vill se en mångfald, inte bara hyresrätter.

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är en fantastisk stad. Här finns kraft, engagemang och vilja att göra vår stad bättre. Vi ser de lärare, förskolepedagoger och fritidsledare som varje dag stöttar barn och unga till en bättre framtid. Vi ser den personal inom äldreomsorgen, på jobbtorgen och inom socialtjänsten som jobbar för att vår stad ska vara tryggare. Och vi ser alla de stockholmare som ideellt kämpar för en bättre stad, från mammorna i Järva till fotbollstränarna i Skarpnäck.

När jag träffar stockholmare handlar samtalen om att staden inte levererar, medan medarbetarnas och medborgarnas engagemang är mycket större än den politiska majoritetens ambitioner. Stockholm måste kunna bättre, bättre än att passivt se på när skjutandet och otryggheten ökar, bättre än att minska antalet fältassistenter och stänga ute barn från fritidsklubbar. Bostadsbristen ökar. Stockholm kan bättre än att sälja ut hyresrätter. Det byggs för lite, och man står handlingsförlamade i frågan om Bromma flygplats.

Stockholm kan bättre än att låta klyftorna i skolorna fortsätta öka. Barn och unga får inte lämnas efter. Ingen elev med särskilda behov ska nekas det stöd som de har rätt till. Stockholm kan bättre än att sinka klimatomställningen genom otillräckliga beslut. Det finns fortfarande ingen handlingsplan för minskade utsläpp från trafiken. Och Stockholm kan bättre i omsorgen om våra äldre. Det är inte rimligt att strunta i Coronakommissionens rekommendationer om fler trygga anställningar och ökad grundbemanning. Stockholm kan bättre än att privatisera äldreomsorgen.

Vi socialdemokrater lägger i dag fram ett förslag för vår stad, en stad för alla, en stad som växer, utvecklas och ger trygghet. Vi föreslår en budget som ger alla barn och unga möjlighet att uppnå kunskapsmålen. Det klarar vi genom fler lärare, ökad personaltäthet, bättre elevhälsovård och stärkt trygghetsarbete i skolan. Vi ser till att fler fritidsgårdar, parklekar och bibliotek öppnas i stället för att stängas. Vi gör idrotten och kulturskolan mer tillgänglig för alla. Med vår budget får fler ungdomar ett sommarjobb.

Stockholm måste bli tryggare än i dag. Vi ska göra allt vi kan för att stoppa rekryteringen till gängen. Vi ger stadsdelarna större ansvar och bättre förutsättningar att jobba förebyggande. Med vår politik finns det 200 miljoner mer för fältassistenter, ordningsvakter och socialsekreterare. Med vår politik ges professionen mandat att göra de insatser som de vet fungerar bäst. Vi ger skolan bättre förutsättningar att ge ungdomar framtidshopp och kunskap i stället för uppgivenhet och våldskapital.

Vi föreslår konkreta insatser som gör det möjligt att skärpa stadens klimatmål. När vi faktiskt kan uppnå en klimatpositiv stad 2035, har vi då inte en moralisk plikt att göra vårt yttersta? Vi föreslår ökade energieffektiviseringar, kolsänkor och minskade utsläpp från byggsektorn och transporter.

Vår budget innebär ökat bostadsbyggande. Vi startar byggandet av Bromma parkstad, stoppar utförsäljningarna av hyresrätter, bygger ihop vår stad och investerar i ytterstaden.

Vårt förslag förbättrar äldreomsorgen. Vi har en politik för tryggare anställningar, stärkt medicinsk kompetens och ökad grundbemanning för personalen. Vi avbryter den grönbåla privatiseringssvågen. Vi visar vilka möjligheter som finns i Stockholm. Stockholm ska vara en öppen stad, en trygg stad där alla kan bo. Stockholm ska vara en stad för alla.

Bifall till det socialdemokratiska förslaget till budget för Stockholm 2022!

Anförande nr 11

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag ska ställa samma fråga till dig, Karin, som jag ställde till finansborgarrådet. Du satt i majoriteten 2014–2018 och tidigare än så. Den fördel som ni hade 2014–2018 var att ni borta i riksdagen hade ett parti som satt som styrande och som var ditt parti. Många av de förslag som läggs fram i dag hänskjuter vi till riksdagen och säger att det är beslut som vi inte själva kan ta här i huset för att få bukt med den brottslighet och gängkriminalitet som ligger till grund för det som vi debatterar i dag.

Jag tänkte höra med dig, då du har väldigt många skarpa förslag nu och pekar finger åt alla andra partier om vad som skulle behöva sjösättas för att bryta utanförskapet och gängkriminaliteten i dessa områden: Varför gjorde du ingenting 2014–2018? Du hade ju alla förutsättningar att göra något åt det då. Att sitta och peka finger nu tycker jag är ganska ... Jag avslutar där. Jag tycker att även du borde göra en konsekvensanalys i denna fråga.

Anförande nr 12

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Om det är någon som ska göra konsekvensanalyser är det Sverigedemokraterna.

När jag styrde Stockholm införde och utvecklade vi ordningsvakter och satsade mer på fältassistenter och socialsekreterare. Vi visste att socialsekreterarna hade och fortfarande har en extremt tuff arbetssituation. Vi gjorde riktade lönesatser.

Man blir inte färdig med att bygga en stad på fyra år. Jag har mycket kvar att ge, och därför ska jag göra mitt yttersta för att ta tillbaka finansborgarrådsrollen i Stockholm. Det förtjänar Stockholm, och det förtjänar stockholmarna. Det är vår politik som jobbar med de förebyggande insatserna. Vi måste satsa på skolan, och vi måste satsa på fritidsverksamheterna för barnen. Det är vårt ansvar. Jag kommer inte att stå här och skylla ansvaret på någon annan.

Anförande nr 13

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Att strunta i Coronakommissionens rekommendationer – så sammanfattade Karin Wanngård precis majoritetens äldrepolitik. Det är fullkomligt både dövt och blint från er sida, Karin. Det är ju den här majoriteten som tar tag i frågan om grundbemanningen, både genom att tillföra ökade resurser till äldreomsorgen så att man kan öka grundbemanningen och genom att ge konkreta uppdrag till äldreförvaltningen att verkligen se över frågan så att vi vet hur bemanningen ser ut och kan komma med konkreta åtgärder för hur den kan stärkas. Några sådana uppdrag fanns inte när ni styrde staden. Det är ju nu vi tar fram konkreta åtgärder för att öka de fasta och trygga anställningarna inom äldreomsorgen, och vi börjar så sakteliga se positiva resultat. Under er tid var det väldigt mycket ord, men det hände faktiskt i princip ingenting när ni styrde.

Sedan pratade du om en stor privatiseringsvåg. När ni styrde var den privata andelen av äldreomsorgen runt två tredjedelar, och i dag är den runt två tredjedelar. Vi har både privata och kommunala. Det finns ingen stor privatiseringsvåg.

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vem som är både döv och blind kan vi diskutera vidare, men när det handlar om att lyssna på Coronakommissionens rapport och att de facto införa tryggare anställningar var det ju du som i januari, precis innan corona bröt ut, fattade beslut om att vi inte skulle fortsätta arbetet med de delar som vi införde, det vill säga fasta anställningar i äldreomsorgen.

Vi måste också gå vidare och se att vi skulle ha kunnat hantera äldreomsorgen på ett bättre sätt om vi hade varit ute i god tid. När det gäller kohortvården och när det gäller bemanningen var Stockholm försenade. Vi har inte den bästa äldreomsorgen.

Du går ut aktivt när vi ska bygga nya äldreboenden och säger att det är viktigt att det finns fler privata alternativ. Jag delar inte den uppfattningen.

Anförande nr 15

Borgarrådet J ö n s s o n (L): I samband med att jag tillträdde utvidgade vi ganska kraftigt finansieringen av avhopparprogrammet. Det fanns ingen finansiering för det tidigare. Nu har Socialdemokraterna gjort en väldigt stor affär av att man vill införa Sluta skjut-programmet. Detta har sagts i radio, i tv, av ministrar och det ena med det tredje. Därför blev jag förvånad, Karin, när jag läste på sidan 237 i ert budgetförslag att det är Trefas som ni vill ska utökas till andra stadsdelar, medan däremot Sluta skjut,

som Malmö kommun arbetar med, ”är ett annat exempel på när olika aktörer arbetar tillsammans”. Det är så det står i er budget.

Då undrar jag: Hur kommer det sig att ni kan göra så stort väsen av detta när ni bara lägger en liten miljon mer än vi på avhopparprogrammet?

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi lägger 200 miljoner kronor extra på trygghetsinsatser ute i stadsdelsnämnderna för att de ska arbeta med förebyggande insatser.

Jag är inte på något sätt emot Trefas, men man måste vara öppen för att se att Sluta skjut har varit lyckosamt i Malmö. Man måste se hur vi kan arbeta på ett bättre sätt i Stockholm. Det handlar om samarbete med polisen och Kriminalvården, bland annat. Jag tycker att vi skulle kunna införa Sluta skjut även i Stockholm.

Men det som staden ansvarar för, vårt ansvar, är avhopparverksamheten. Det är jättebra att den utvecklas, för det behövs. Så fort man vill hoppa av från kriminella nätverk ska det kunna göras med väldigt kort varsel, gärna inom 24 timmar.

Anförande nr 17

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Karin! Det finns mycket man skulle kunna anmärka på i din målade beskrivning av tingens tillstånd och majoritetens budget. Jag vill bara säga att vi har lagt fram en fantastisk budget, men jag ska låta bli att gå in på det. I stället ska jag lyfta fram något positivt.

För att nå klimatmålen måste stadens trafik elektrifieras, och för att elektrifiera trafiken behövs laddinfrastruktur. Därför är det glädjande att se att ni har samma mål som vi i majoriteten, nämligen att stadens alla verksamheter ska fylla sina parkeringsplatser med laddinfrastruktur till 2030 och att alla gatuparkeringar ska ha laddplatser till 2030. Dessutom har ni med målet att ha en utsläppsfri innerstad till 2030. Jag vill bara säga att detta är glädjande. Det betyder att det finns en stor enighet här i staden runt denna fråga. Det här var egentligen ingen fråga.

Anförande nr 18

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är jätteviktigt att jobba vidare med laddinfrastrukturen, men jag tror tyvärr att det är en lång väg från de beslut som fattas i fullmäktigesalen till vad som de facto händer. Det är inte fullgod laddinfrastruktur i de parkeringsgarage som Stockholm Parkering eller staden bygger. Detta beror på andra saker, och jag tror att jag har satt fingret på vad det innebär. Vi behöver fler laddplatser.

När det gäller själva klimatfrågan förstår jag att ni har blivit intvingade i att lägga locket på när det gäller Bromma flygplats, men det handlar om att Miljöpartiet under nästa mandatperiod de facto ställer upp på att lägga ned Bromma flygplats. Det är en viktig lösning för att bli klimatpositiva till 2035.

Anförande nr 19

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag hänger på Daniel Helldéns beröm här. Jag vill tacka dig, Karin Wanngård, för att Socialdemokraterna så tydligt står fast vid sin ekonomiska politik. Inte nog med att man höjer utdelningarna från bolagen, trots att de har haft det otroligt tufft under pandemin, och höjer skatten så att det blir ännu svårare att gå från bidrag till jobb, utan man lägger nu också fram en rad ofinansierade löften i sin budget.

I veckan fick vi ytterligare ett styrkebesked. Staden får triple A – det högsta kreditbetyg man kan få för sin ekonomiska politik. Om Karin Wanngård skulle betygssättas skulle det nog bli kvarsittning i opposition, med den politiken. Vi kan se att bostadsgarantier och Stockholmsjobben inte är finansierade, och vi ser att det är underfinansierade löften när det handlar om förskolan. På område efter område finns det inte finansiering, och detta tycker jag ger ett underbetyg till oppositionens möjlighet att lägga fram en budget.

Anförande nr 20

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Underbetyget är att ni använder felaktiga skatteprognoser, Anna. De skatteprognoser som ni själva använde i den förra budgeten ni lade fram tittar ni inte ens på. Att staden får in ytterligare hundratals miljoner har ni inte ens med i ert budgetförslag. En budget måste ju spegla verkligheten och de aktuella prognoser som finns. Det tittar ni inte på.

Jag står upp för en skattefinansierad välfärd. Klimatet, vår socialtjänst och våra skolor är värda att skattefinansieras, för detta är det bästa för Stockholm och det bästa för medborgarna.

Och sedan en liten passus om triple A-ratingen: Den har staden haft i över tio år, Anna König Jerlmyr. Jag hade triple A som finansborgarråd, och du har triple A som finansborgarråd. Tro inte att det är din politik som avgör den ratingen!

Anförande nr 21

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Du säger att det heter i er budget att Stockholm kan bättre, Karin. Jag undrar om det inte är så att Socialdemokraterna borde kunna bättre. När jag lyssnade på ditt anförande hörde jag väldigt många saker som inte stämmer. Du säger att klyftorna i skolan ökar, men det stämmer inte. Skillnaderna mellan skolresultaten i staden minskar. Du säger att vi har fler otrygga anställningar, men det stämmer inte. Antalet timanställda i äldreomsorgen minskar. Du säger att vi skär i fritidsverksamheten. Läs budgeten! Vi har den kanske största satsningen på fritidsverksamheten som staden någonsin har haft.

Jag undrar om det inte är så att vi är i en tid där vi bör samarbeta och tillsammans göra Stockholm bättre. Jag undrar: På vilket sätt blir Stockholm bättre genom att du ljuger och svartmålar?

Anförande nr 22

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Politik handlar om att man ser olika lösningar och ibland ser problemen på olika sätt. Det är därför man måste diskutera och förhoppningsvis komma fram till gemensamma lösningar.

Säg till de barn som inte längre har råd att gå till fritidsklubben därför att ni har dubblerat kostnaden för den verksamheten – det finns alltså barn i Stockholm i dag som inte har råd att gå till fritidsklubbens verksamhet – och säg till de ungdomar som ni stängde fritidsgården i Rinkeby för och säg till ungdomarna i Aspudden där ni nu stänger fritidsgården att ni gör detta för att det ska gå bättre för dem i framtiden.

Vi vet att de insatserna är avgörande för att det ska gå bra för alla barn i vår stad.

Anförande nr 23

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, Stockholm, fullmäktige! Klass spelar roll, även i Stockholm 2021. Vi har sett hur de som inte har kunnat arbeta hemifrån är de som har drabbats hårdast av pandemin, vi har sett hur de som är trångbodda är de som inte har kunnat isolera sig vid smitta och vi har sett vilka förödande konsekvenser detta har fått.

Hur trygg jag är och känner mig beror helt på var i staden jag bor. Ojämlighet präglar vår stad. Klasskillnaderna ökar. Det som vårt samhälle har mött denna ojämlikhet med är en stark välfärd. Välfärden har öppnat upp möjligheter för dem som inte föds med privilegier. Vår gemensamma välfärd utgör därför den grundsten som jämnar ut klasskillnader.

Det är tryggheten i att förskolan och skolan fungerar som ger barn och unga en grund att stå på i livet. Det är tryggheten i att det finns bostäder till en rimlig kostnad och jobb med en lön som det går att leva på som skapar framtidstro och självständighet. Men stockholmarnas välfärd har under de senaste decennierna försämrats av nedskärningar och privatiseringar, så även de senaste tre åren. Den styrande majoriteten har prioriterat skattesänkningar framför satsningar på grundläggande välfärd och trygghet för vanligt folk.

I förskolan har pedagoger tvingats till ständiga besparingar de senaste åren. Även skolan har utsatts för nedskärningar, och i årets budget är det gymnasieskolan som ska spara. Verksamheter för barn och unga krymps eller läggs ned, och som en lösning på slimmade budgetar säljer majoriteten ut idrottshallar och skolor till privata aktörer som ska göra vinst på våra skattepengar.

Byggandet av allmännyttiga hyresrätter har minskat kraftigt samtidigt som ombildningarna av hyresrätter till bostadsrätter har drivits på av majoriteten. Det har förvärrat bostadskrisen i Stockholm. Detta är inte en politik som skapar lika chanser till ett gott liv. Detta är att öka klyftorna mellan dem som har och dem som inte har.

Äldreomsorgen har också haft utmaningar. Pandemin har satt strålkastarljuset på behoven i äldreomsorgen och framför allt på personalens villkor. Härefter hörde jag någon säga att inom hemtjänsten finns det en hemlig armé av medelålders kvinnor

som bedriver civilt motstånd genom att göra ett bättre jobb än vad deras scheman egentligen tillåter. Det är en ganska träffande beskrivning. Men så kan vi ju inte ha det. Det är faktiskt inte rimligt.

Vi i Vänsterpartiet har en helt annan inriktning för Stockholm. Vi vill ha en stad som gör livet bättre och tryggare för stockholmarna samtidigt som vi ökar jämlikheten. Vi menar att välfärden ska skalas upp och att det ska få kosta om vi ska kunna lösa samhällets utmaningar. Klasskillnader måste utjämnas.

Vi vill att pedagogerna i förskolan ska ha rimlig arbetsbelastning och goda arbetsvillkor. Lärarna ska ha tid för sitt uppdrag i skolan. De äldre med äldreomsorg ska känna igen personalen som kommer. Fler ska ha fasta anställningar. Det måste byggas många fler allmännyttiga hyresrätter så att vi kan uppfylla rätten till bostad. Alla unga ska tillgång till kultur. Biblioteken ska vara öppna. Satsningarna på klimatomställningen måste vara omfattande och rättvisa. Kvinnors och tjejers trygghet ska prioriteras upp. Gängkriminalitet ska bekämpas med omfattande förebyggande åtgärder.

Vänsterpartiet står för en politik som utökar välfärden och skapar frihet och trygghet för vanligt folk. Det är vad vår budget står för. Vi vill ha ett Stockholm för alla, inte bara för några få.

Bifall till Vänsterpartiets budgetreservation!

Anförande nr 24

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag vill börja med att jag delar din ambition, Torun. Jag tycker också att vi behöver bygga fler hyresrätter, men detta står egentligen inte i strid med att vi bygger bostadsrätter eller hyresrätter över huvud taget. Det är antalet vi måste komma upp i.

Ni i vänsterblocket fokuserar mycket på att vi ska stänga ned Bromma flygplats och att detta ska göras skyndsamt för att bygga. Vi vet alla att det är en utopi. Det kommer inte att ske under nästa decennium och kanske heller inte under decenniet efter det, beroende på hur det ser ut och att man först och främst måste lösa problemen kring Arlanda.

Vi har lagt fram skarpa förslag om att bygga på Gubbängsfältet, där vi har all logistik upparbetad. Det finns tunnelbanestation, flera centrumanläggningar och trafiklösningar runt om i området, men ni i Vänsterpartiet röstar konsekvent nej till detta. Min fråga är ganska enkel: Varför säger ni nej till det? Vi har ett idrottsfält där vi kan skapa ännu mer idrottsyta och bygga betydligt fler bostäder än vad vi gör på andra ytor runt om i staden. Vi anser att det borde ges mandat från alla partier här inne att bygga på Gubbängsfältet och det nu.

Anförande nr 25

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänker att det klimat som vi har sett det senaste året och de stora översvämningar som vi såg ute i Europa i somras ger en hint om att vi ska vara lite försiktiga över huvud taget med fält som vi bygger på.

I övrigt tror jag inte alls att Bromma tar flera decennier, utan det har mycket att göra med till exempel vad det borgerliga blocket beslutar sig för så småningom och vad som händer i riksdagen. Det går att skynda på den processen mycket mer. Där har vi en yta som ur ett klimatperspektiv skulle tjäna på att vi bygger bostäder i stället för att ha flyg där. Arlanda har redan i dag tillräcklig kapacitet.

Anförande nr 26

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Först vill jag bara få sagt att vi inte sparar på gymnasiet.

Karin Wanngård sa i sitt anförande att det strömmar in skattepengar till staden nu, och det är väldigt positivt. Ni föreslår en ganska kraftig skattehöjning, Torun. För personer med låg inkomst är det den huvudsakliga skatt de betalar. Det innebär att personer som är timavlönade på restauranger eller städbolag eller som jobbar inom vården får betala mer. Jag undrar varför ni, nu när vi har haft en pandemi och många har haft en pressad ekonomi under lång tid, känner att det just nu är läge att höja den skatt som drabbar bland annat mina grannar i Bredäng på ett ganska påtagligt sätt?

Anförande nr 27

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack för frågan, Jan! Ni har inte upptäckt att vi har sänkt skatten med en ettöring. Det gjorde vi förra året också. Vi sänker ettöring för ettöring i våra oppositionsförslag. Jag tror att vi har snott själva sloganen från er.

Bortsett från det är Stockholms kommun i dag den fjärde lägst beskattade kommunen i hela landet. Med Vänsterpartiets förslag till skattehöjning skulle vi fortfarande ha lägre kommunalskatt än Nacka och Danderyd, och då har Stockholms stad mycket större utmaningar än vad Nacka och Danderyd har. Det är jag helt tvärsäker på, så vår skattehöjning är fortfarande rimlig.

Dessutom håller jag med dig. Jag vill inte heller höja kommunalskatten. Det är inte en bra skatt att höja. Jag vill höja de progressiva skatterna och återinföra progressiva skattesystem på nationell nivå så att man kan höja det generella statsbidraget.

Anförande nr 28

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Vänsterpartiet måste få en eloge för sin politiska stringens. Här ska det bli bostadsrättsstopp till förmån för att bara bygga hyresrätter, och här ska man köpa och bygga ett eget byggbolag i egen kommunal regi och köpa centrumanläggningar. Det låter väldigt dyrt. Vi hade en negativ outlook i kreditbetyget som vi nu har höjt upp till stable outlook. Det är det bästa kreditbetyg man kan ha, och vi är väldigt måna om att värna det.

När såväl Hyresgästföreningen som HSB frågar både svenskar och stockholmare vilken boendeform de föredrar svarar även de som bor i hyresrätt att det är bostadsrätter som de efterfrågar mest. Vi bygger en blandad stad, både hyresrätter och bostadsrätter. Varför vill Vänsterpartiet förvägra stockholmarna den boendeform som de uppskattar och efterfrågar mest?

Anförande nr 29

Borgarrådet B o u c h e r (V): Om man har tillräckligt mycket pengar kan man köpa en bostadsrätt på Östermalm i Stockholm i morgon. Det råder ingen bostadsbrist på bostadsrättssidan. Det som det råder brist på är ekonomiska möjligheter för vanligt folk att bo någonstans. De 87 000 som står i aktiv bostadskö i dag vill uppenbarligen ha en hyresrätt, annars skulle de inte stå där.

Jag bor själv i hyresrätt och vill bo i hyresrätt, så jag har ofta svårt att förstå den negativa syn på hyresrätter som borgerligheten verkar ha. Jag vill absolut ha fler hyresrätter. Jag har blivit utskickad från två bostadsrättsomvandlingar under min tid, men jag bor fortfarande i hyresrätt. Jag tycker att det är mycket roligare att bo i hyresrätt. Jag tycker att vi ska satsa på hyresrätter. Allmännyttan är också viktig, för den har vi rådighet över och kan styra så att det inte blir inhumana hyreshöjningar och så vidare.

Vi skulle kunna prata om det här hur länge som helst.

Anförande nr 30

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det är positivt att se att Vänsterpartiet vill höja sina klimatambitioner för Stockholms stad. Men tyvärr räcker det inte att sätta upp mål. Om Stockholm ska vara ett globalt föredöme behöver staden kreativa politiker som inte bara har stora visioner utan som också har svar på hur vi tillsammans ska ta oss dit. Tyvärr kan jag inte hitta några sådana svar i er budget, Torun. Det finns mål, men det finns inga verktyg. Jag hade faktiskt förväntat mig mer av er och att ni hade kommit längre på klimatområdet. Jag undrar: Vart tog verktygen vägen?

Anförande nr 31

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tror inte att ni har så många andra verktyg än vad vi har, så det här blir nog mer en ekonomisk debatt. Vi har bara lite mer pengar till alla dessa verktyg. Det är framför allt detta som finns i budgeten.

Det är en väldigt stor utmaning för Stockholms stad att hantera klimatet. Det är inte bara Stockholms stad som påverkar klimatet. Privatbilar är privata, så det finns massor av utmaningar. Men vi har fler och tidigare investeringar i förnybar energi för att nå dit. Sedan har vi motsatt oss nya jättelika vägprojekt, och vi har en annan plan för Bromma som jag tror skulle betyda mycket för klimatet i Stockholm.

Anförande nr 32

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Jag lyssnade på ditt anförande, Torun, där du tog upp privata aktörer som får vara med och investera i idrottsanläggningar. Ni har den senaste tiden här i fullmäktige gjort en stor poäng av att ni är emot detta.

Jag har läst er budget. När jag hade läst den satt jag och tryckte ctrl+F och sökte för att se om jag hade missat något. Jag sökte efter Sätra ishall, Vårbergs IP, Brännkyrka och Västertorp, men jag såg inte ett ord om de idrottsanläggningar där vi nu har samverkansavtal och där privata aktörer är med och investerar i idrotten i Stockholm. Ni skriver däremot i er budget att ni vill att vi ska fortsätta samverka med externa aktörer när det gäller investeringar i idrott. Jag undrar: Har ni svängt i och med ert budgetförslag?

Anförande nr 33

Borgarrådet B o u c h e r (V): Nej, jag tror att vi kanske inte skriver så mycket om att vi inte vill sälja ut saker som vi redan har. Det verkar lite konstigt. Vi har ju inte en politik för att sälja ut, så vi skriver kanske heller inte i klartext att vi inte vill sälja ut dem. Däremot lutar vi oss tungt mot Kommuninvest, och det tror jag att vi har gjort i de flesta debatter och även i vår budget i många generella skrivningar – att det på sikt lönar sig att staden själv har rådighet i stället för att sälja ut och sedan hyra av privata ägare. Det är vår väldigt stadiga politik i denna fråga, skulle jag vilja påstå.

Anförande nr 34

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Att satsa på välfärden och förbättra den kostar pengar, och det vet Vänsterpartiet också. Då drar Vänsterpartiet slutsatsen att vi måste höja skatten för att få in dessa pengar. Problemet är bara att om man höjer skatten varje år – jag tror att vi till slut skulle hamna i det läget att man behöver göra det – urholkar vi hushållens konsumtionskraft. Det i sin tur kommer att minska konsumtionen och öka arbetslösheten. Det i sin tur kommer att leda till minskade skatteintäkter, och behovet av att höja skatten ökar ännu mer för att finansiera välfärden.

Det vi behöver göra är att förbättra näringslivsklimatet så att tillväxten kan öka, antalet arbetade timmar kan öka och färre blir bidragsberoende. På så sätt ökar vi skatteintäkterna, och därmed kan vi lägga mer pengar på välfärden.

Om man lägger ihop er skattepolitik med er markpolitik, er näringslivspolitik och synen att det inte går att effektivisera i offentlig förvaltning riskerar det att urholka både välfärden och ekonomin i denna stad.

Anförande nr 35

Borgarrådet B o u c h e r (V): Nu sänker vi som sagt skatten år efter år och höjer den inte. Med det sagt tycker jag att vi – du och jag och alla andra – kan ta i hand på att vi ska försöka få till ett styre som gör att vi kan öka statsbidragen till Stockholm och alla kommuner, för alla kommuner brottas med detta problem.

Varför vi har valt att ligga längst ned i skattesats i hela Sverige får ni svara på, men alla kommuner brottas med att de är tvungna att höja kommunalskatten därför att alla progressiva skatter som har funnits har sänkts eller tagits bort på statlig nivå. Och kommunbidragen eller statsbidragen till kommunerna ökar inte i den takt de borde, för då skulle vi slippa detta.

Förskolepersonal är också beroende av att det finns hyror som de har råd med och att de får löner och arbetsvillkor som gör att de kan bo kvar. Staden är beroende av sin personal. Det handlar inte bara om skatt utan också om arbetsvillkor.

Anförande nr 36

Borgarrådet Jönsson (L): Fru ordförande, fullmäktige, ledamöter, åhörare! Det finns inget som vi liberaler avskyr så mycket som ofriheten, var den än finns, vem den än drabbar. Jag hoppas därför att vi snart har lämnat pandemi och restriktioner bakom oss. Med vaccin är vi många som har fått friheten och framtidstron tillbaka. Att ett vaccin togs fram så snabbt är ett tydligt bevis för varför vi som samhälle ständigt måste ligga på topp vad gäller kunskap och innovation och för betydelsen av globalt samarbete och en fri framstegsbejakande ekonomi. Eftersom vi älskar friheten så mycket syftar vår politik till att öka friheten, framför allt där friheten är som mest hotad eller begränsad.

Med denna budget fortsätter vi arbetet för att stärka tryggheten och stadens förebyggande arbete för att motverka att barn och ungdomar dras in i kriminalitet. Att upprätthålla ordning och säkerhet är polisens uppgift, men våra socialsekreterare och lärare är minst lika viktiga som poliser i den långsiktiga kampen mot den grova brottsligheten. Det är i våra kärnverksamheter – skola och socialtjänst – som kapaciteten och kunskapen för att stötta våra barn och unga finns.

Jag vet att det ibland finns en tro hos oppositionen på att fler fritidsgårdar är den enda åtgärden för att förhindra kriminalitet. Inget ont om fritidsgårdar, men som liberal menar jag att det är bildning och kunskap som stärker den enskildes förmåga att fatta självständiga beslut och därmed ta makten över sitt eget liv. Därför är en skola som sätter kunskap och medmänskliga värden främst det som verkligen ger alla samma möjligheter till en bra framtid.

Forskningen är tydlig. Skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för att förhindra framtida sociala problematik och kriminalitet. Genom fler särskilda undervisningsgrupper på alla skolor får fler elever det stöd de behöver. Genom de skolsociala teamen och andra insatser från socialtjänsten som stabiliserar skolgången kan lärarna fokusera på lärande, undervisning och kunskap så att eleverna klarar sina betyg, för vi vet att det är skolan och inte i första hand fritidsgårdar som är den viktigaste skyddsfaktorn mot kriminalitet.

Fru ordförande! Skolan öppnar dörrar till framtiden som annars skulle ha varit stängda. De senaste årens förbättrade skolresultat i Järva visar att förändring är möjlig. På två år har elevernas behörighet till gymnasiet ökat med 17 procentenheter. Fokus på skolnärvaro, lugn och ro i klassrummen, stärkt kvalitet i undervisningen och inte minst

ett skolklimat där eleverna känner att det är meningsfullt att anstränga sig är det som får fler barn i Stockholm att klara sina betyg. Vi utvidgar nu satsningen till fler skolor i alla utsatta områden i staden. Så gör vi skillnad för de barn som behöver det mest.

Jag vet från min tidigare yrkeserfarenhet från skolans värld att om man ska lyckas stötta ett barn eller en ungdom i utsatthet måste skolan, socialtjänsten, polisen och bup samverka. Under året har socialtjänsten flyttat in hos polisen i Skärholmen och Rinkeby, och från och med nästa år är ambitionen att socialtjänsten ska flytta in hos polisen i alla lokalpolisområden i Stockholm. Tillsammans med polisen och Kriminalvården har socialförvaltningen tagit fram en sekretesshandbok så att sekretessen inte längre blir en stoppkloss i kampen mot nyrekryteringen av unga till kriminella nätverk.

Den grönbå majoritetens satsningar för 2022 syftar till att ge varje stockholmare möjligheten att välja sin egen väg i livet. Detta är en budget för kunskap och innovation, för de unga och vuxna stockholmare som behöver samhällets stöd och för rätten att leva ett självständigt liv.

Ordförande! Jag yrkar bifall till den grönbå majoritetens förslag till budget för 2022.

Anförande nr 37

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag delar borgarrådet Jönssons uppfattning att kunskap och skola är de absolut viktigaste skyddsfaktorerna. Det, och valet av föräldrar om vi ska prata om valfrihet, är det som gör att det går bra för unga på resan genom livet, och ett komplement till det är att vi även måste ha andra delar. Vi måste ha ett tätt skyddsnet. Fritidsgårdar är en del av det hela, och fritidsklubbar, fältassistenter och socialsekreterare är en annan del.

I veckan kallade Akademikerförbundet SSR förslaget till er budget för "ett svek mot samhällets svagaste". De tvingas nu att förhandla uppsägningar av kuratorer i elevhälsan samtidigt som ohälsan hos barn och unga ökar. Min fråga till borgarrådet Jönsson blir därför: Är det rimligt att rektorer ska tvingas att välja mellan lärare och kuratorer?

Anförande nr 38

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag såg också det här inslaget. SSR organiserar kuratorer, men det är också så att många rektorer behöver fler specialpedagoger eller fler skolpsykologer. Rektorerna har ofta omdisponerat pengar för att förstärka på den sidan i elevhälsan. Vi ska ha många kuratorer, men vi behöver också ha fler särskilda undervisningsgrupper. Dem bygger vi ut nu. Det fanns nästan inga särskilda undervisningsgrupper under den tidigare perioden. Arbetssättet på Järva skulle jag säga är det allra viktigaste: att rensa i uppdragen. Det sprider vi nu ut till Solberga. Bredäng, Rågsved och Hagsätra, Hässelby-Vällingby, Vårberg och Östberga. Det kommer att göra väldigt stor skillnad för väldigt många barn eftersom det har visat sig att resultaten då stiger.

Anförande nr 39

Borgarrådet B o u c h e r (V): Mer skola! Vi ser hur Skolinspektionen kämpar med skolor som inte håller måttet, där det är tydligt att ekonomisk vinning är en större drivkraft än en skola där barnen lär och utvecklas. Det är väldigt stora skillnader i andel behöriga lärare i friskolorna. Stockholm leder ligan; friskolorna har 23 procent färre behöriga lärare här i jämförelse med Göteborg och Malmö till exempel.

Precis som borgarrådet sa menar såväl polis som forskning att skolan är helt avgörande i det förebyggande trygghetsarbetet. Därför är det verkligen roligt att skolresultaten, i vår egen regi, har förbättrats på Järva. Det har också haft en avgörande betydelse.

Det är inte staden som beslutar om vilka privata skolor som etablerar sig i Stockholm. Däremot kan vi välja mellan att sälja ut lokaler och kratta marken för privata aktörer eller att stärka våra egna skolor – vad väljer du?

Anförande nr 40

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Precis som Torun och Vänsterpartiet konstaterar är det många som väljer att sätta sina barn i en fristående skola. Varför ska de inte få göra det om de upplever att den skolan har en särskild profil eller en inriktning som passar bra för deras barn, precis som väldigt många väljer att sätta sina barn i en kommunal skola och tycker att det är det allra bästa? Jag har till exempel alltid jobbat inom den kommunala verksamheten för att jag tycker att den är spännande och intressant, men det innebär ju inte att inte de fristående skolorna bidrar med väldigt mycket positivt. Engelska skolan skulle jag säga är en väldigt uppskattad skolform som också har väldigt goda resultat och där man också har ett väldigt gediget arbete kring elever i behov av särskilt stöd, till exempel. Jag håller dock helt och hållet med om att friskolor, och för den delen kommunala skolor, som inte håller måttet ska granskas väldigt hårt och rätta till sina fel och brister. Annars ska de faktiskt stängas.

Anförande nr 41

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag vill börja med att berömma Liberalerna. Jag är glad att ni håller den socialliberala fanan högt, för annars skulle nog styrets politik mest bestå av kameror och ordningsvakter.

Det som jag vill komma till är förturerna. Förturerna har vi diskuterat många gånger. I början av mandatperioden lovade ni förändring, men den förändring som vi såg blev snarare ännu ett svek: Fem fler kvinnor fick förturer i bostadskön.

FI har varit kritiska mot det här väldigt länge. Vi säger att man ska ta bort tvåårsregeln, och vi tar bort de krav som gör det svårt för kvinnor som är utsatta för ekonomiskt våld att få förtur. Vi lägger nu fram ett yrkande om att stryka de här två reglerna. Handen på hjärtat, Jan Jönsson: Vore det inte bättre om vi från stadens sida kunde svara upp mot kvinnojourernas krav och stryka de här två reglerna?

Anförande nr 42

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vad roligt att Lisa Palm tar upp just det området, för det är här jag känner att vi faktiskt har gjort en del under året när vi har tillsatt funktioner på socialförvaltningen som nu stöttar bostadsförmedlingens förtursenhet i att bedöma de ärenden som kommer in. Detta har redan lett till att många fler ärenden som handlar om hot och våld har kunnat bifallas jämfört med tidigare. Den trendökningen håller i och är inte någonting tillfälligt.

När det däremot gäller tvåårsregeln är det viktigt att komma ihåg att den infördes under den period då ni styrde. Jag har även pratat med det tidigare bostadsborgarrådet som för övrigt är vänsterpartist, och hon hävdar att den är helt nödvändig att ha, annars kommer bostadskön att rasa samman. Så tyvärr finns inte riktigt förutsättningarna att göra såsom vi önskar, utan vi behöver jobba på många andra sätt varav den här funktionen på socialförvaltningen är en.

Anförande nr 43

P e t e r W a l l m a r k (SD): Vi har diskuterat frågan om boendesituationen i Stockholm ganska många gånger, framför allt när det gäller bostadslösa äldre. Nu ser vi att det i stor utsträckning även är barnfamiljer som kommer i den här situationen och har svårt att få en bostad. De klarar inte av sina hyresavier. Stadsmissionen går i dag in och ska bygga egna boenden i egen regi. Organisationen Vid din sida pratar ofta om att det här har eskalerat stort, kanske också på grund av pandemin. Det är säkert en parameter som har påverkat det här.

Vi har som sagt diskuterat det här i tre år, och borgarrådet säger alltid att det ska bli bättre och att en lösning är på väg. När jag läser er budget ser jag dock inte vad ni har för avsatta medel till detta. Ska det vara privata finansiärer och privata organisationer som sköter det här åt kommunen? När de tappar intresset för frågan, betyder det då att vi lämnar dessa människor i sticket och att kommunen inte tar ansvar? Det här är ju en kommunal huvuduppgift att lösa.

Anförande nr 44

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Om vi börjar med att beskriva hemlöshetssituationen är det ju så här att hemlösheten har minskat. Det såg vi i den senaste kartläggningen som presenterades under våren. Den akuta hemlösheten, det vill säga personer som lever i gatumiljö, har mellan 2018 och fram till nu minskat med hela 30 procent, så det är i och för sig positivt. Vi såg också i kartläggningen att barnfamiljers hemlöshet har minskat, även om det är klart att vi behöver bygga mer. Min kollega Björn Ljung som är ordförande för Stockholmshem jobbar väldigt aktivt med att Stockholmshem ska bygga fler Stockholmshus, för det är ett sätt att få fler lägenheter till personer som har låga inkomster.

I övrigt gör vi en hel rad insatser, där till exempel äldrelotsar är väldigt viktiga. Centralenuppsökarna finns också, och det finns även team som jobbar mer med psykiatrisk inriktning som vi samarbetar med i regionen.

Anförande nr 45

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och stockholmare! Vi måste bli bättre! För bara några dagar sedan avslutades FN:s klimatkonferens i Glasgow. Från forskare, miljöorganisationer och klimataktivister är domen tydlig: Det räcker inte! Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga. När temperaturen på planeten stiger följer torka och svält, extrema väder, skogsbränder och översvämningar. Allt detta är redan här. Samtidigt minskar klimatutsläppen för långsamt, och i Parisavtalet har världens länder enats om att begränsa temperaturökningen till en och en halv grad. För att det här ska nås behövs modiga länder och framför allt modiga städer – städer som vågar visa vägen och gå före.

Därför pekar vi nu med hela handen i årets budget. Stockholms grönbå majoritet ser till att utsläppen ska minska snabbare. Vi har bestämt oss för att Stockholm ska vara bäst i världen på att genomföra FN:s klimatavtal. Vi ska vara det globala föredömet.

I budgeten för 2022 fortsätter vi att pressa ned klimatutsläppen. Vi ska ställa om biltrafiken, locka ännu fler att välja cykeln, bussen eller promenadstråket. Fler hus ska byggas i trä, och solceller ska blänka på taken.

Stockholms grönbå majoritet tror inte på idén att klimatfrågan är varje enskild persons privata ångest, utan det här är en utmaning som vi måste lösa gemensamt. Vi ser därför till att det som förstör miljön stängs ned, avvecklas och byts ut. Det gröna valet ska alltid vara först. Därför gör vi det nu lättare att återvinna och återbruka. Stockholm ska få nya möjligheter till återbruk, och det ska aldrig krävas bil för att kunna slänga skräp på rätt plats.

På samma sätt gör vi det nu enklare att välja bort bensin och diesel. I budgeten för 2022 gör vi en historisk satsning på att få bort fossilbilarna och lyfta in elen och laddinfrastrukturen. Senast 2030 ska Stockholm ha fått över 100 000 nya laddplatser, och Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri. Vi ska se till att de som anser sig behöva ha bil vågar ta steget och lämna 1900-talets tekniska misstag därhän.

Det här är en politik som gör livspusslet enklare. Kollektivtrafiken kommer i tid, bilen går alltid att ladda, de trygga cykelbanorna finns där för oss alla och barnen vågar ta cykeln till skolan. Det här är en politik som gör omställningen verklig!

Samtidigt handlar politik om mycket mer än att få människors vardag att fungera. Vi bygger en stad som människor kan längta till. Därför satsar vi mer på det som gör Stockholm unikt, det vill säga våra vatten och vår natur. Den senaste tiden har allt fler börjat upptäcka våra grönområden, och det är en utveckling som vi ska bejaka. Sveriges huvudstad ska få fler träd, fler badplatser och mer skyddad natur. Våra kära sommargåtor och torg ska blomstra.

Jag vill att du som ser att en annan framtid och en annan stad är möjlig ska veta att vi förstår och vi agerar. Unga som demonstrerar i Glasgow, på Sergels torg eller på Mynttorget ska veta att vi tar kampen för klimatet, för staden och för livsmiljön. Och du som är orolig för dina barn ska veta att det är just dem vi kämpar för – för att luften

ska bli friskare att andas, för att vägen till skolan ska vara trygg och för att leken på förskolan ska vara fri från gifter.

Vi bygger ett Stockholm som både räddar klimatet och gör livet i staden härligare att leva. Med detta yrkar jag bifall till den grönbå majoritetens budgetförslag för ett levande Stockholm 2022!

Anförande nr 46

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag delar uppfattningen att klimatet är vår tids ödesfråga, och jag är medveten om att Stockholm kan göra mycket, mycket mer. Nu har ni kommit långt i förhandlingar med övriga partier, kanske lite mer miljökonserverativa sådana, i er majoritet. Min fråga blir: Är ni beredda att steppa upp nästa mandatperiod och ansluta er till den tuffare politik som bland annat jag själv driver om att vi kan vara klimatpositiva 2035? Det är ju hög tid, nästan redan för sent, att faktiskt införa det i Stockholm.

Min önskan är därför att Miljöpartiet kommer tillbaka till det parti ni en gång var.

Anförande nr 47

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om vi tittar på klimatutsläppen i Stockholm ser vi att under den tid som Miljöpartiet har styrt klimatfrågan i staden har 1 ton koldioxid försvunnit. Klimatutsläppen minskade i snabbare takt än de mål vi har satt upp, och när den här mandatperioden är slut räknar vi med att minskningen kommer att vara 21 procent.

Det går alltså fortare än de mål vi har satt upp, och det är vår ambition. Vi gör verkstad! Det händer saker och ting. Vi lägger ned kolkraften. Vi ställer om biltrafiken. Vi ser till att folk kan gå och cykla och åka kollektivt.

Stadens övergripande mål är att vi ska vara en fossilfri och klimatpositiv stad till 2040. Det är bland annat fråga om att vi ska ta bort alla fossila utsläpp, men vi ska också koldioxidlagra med hjälp av både Värtaverket, biokol och annat. Vi kan just nu inte se att vi kan göra det snabbare; däremot ska vi se till att vi gör allt.

Anförande nr 48

L i s a P a l m (FI): Ordförande! När man lyssnar på de unga som demonstrerar på Sergels torg är det knappast tillväxthets eller utförsäljningar av allmännyttan de önskar, och nu när den sista budgeten är lagd kan man väl verkligen säga att det är i bostadspolitiken som Miljöpartiet har bytt fot. Jag bara undrar hur det kommer sig att ni fortsätter att sälja ut allmännyttan när vi vet hur svårt det är för unga, för undersköterskor och för barnskötare att få bostad.

Ni har verkligen gjort en helomvändning i den här frågan när ni också sänker målen i allmännyttan. Det har ni gjort under hela mandatperioden. Jag vet att era partiföreträdare kallar det småskaliga avyttringar, men sett till sammanhanget har ju

Stockholms stad förlorat 50 000 lägenheter. Hur många fler hyresrätter vill Miljöpartiet ombilda innan mandatperioden är slut? Det undrar jag.

Anförande nr 49

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi kan se att allmännyttan just nu har ungefär 4 000 lägenheter i produktion. Det byggs massor av lägenheter i allmännyttan, och det kommer att fortsätta att byggas mycket. Den stora bulken när det gäller hyresrätter är ju de privata fastighetsägarna som bygger nu. Om man tittar på mål kring påbörjade hyresrätter är det under åren över 50 procent av det som byggs som är hyresrätter.

Året är inte slut ännu, och vi får se vad det landar på för siffror för det här året. Men det byggs hyresrätter, och det byggs till alla som behöver. Sedan har vi gjort vissa justeringar i vissa stadsdelar där det har varit en enorm övervikt av just allmännyttiga bostäder. Det här arbetet gör att vi på vissa ställen får en bättre differentierad bostadsmarknad, och vi bygger hyresrätter så att de unga ska få någonstans att bo. Det kommer vi att fortsätta med. Det gör vi den här mandatperioden, och det kommer vi att göra alla mandatperioder.

Anförande nr 50

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Daniel Helldén har varit tydlig med att han vill lägga ned Bromma flygplats. Det är vi helt överens om med er i Miljöpartiet. Våra partier har ju generellt mycket gemensamt inom klimatpolitiken. Det finns dock fortfarande inga tydliga besked från den grönbå majoriteten om hur ni gemensamt vill gå fram med en nedläggning. Därför undrar jag: Kan du få med dig resten av majoriteten på en stängning av Bromma flygplats nu och inte sedan? Vi vet ju båda att marken behövs både för bostäder och för att minska utsläppen från flygplan.

Anförande nr 51

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är inget understatement att jag vill lägga ned Bromma flygplats. Så är det ju. Här har vi nämligen en fantastisk plats att bygga bostäder. Samtidigt vet alla att den här frågan just nu hanteras av regeringen, och vi får väl se vad riksdagen kommer att göra i den frågan. Den utredning som finns är just nu ute på remiss. Vad vi gör här i staden i det här läget har därför ingen betydelse, utan det är vad som görs där borta. Vi får väl se vad som händer i den processen.

Både du och Karin och kanske någon mer är uppe och pratar om Bromma som en klimatfråga. Då vill jag säga att Bromma är en bostadsfråga eller egentligen en fråga om hur vi bättre kan använda en stor markresurs. Vad alla säger är ju att vi ska flytta den trafik som finns på Bromma till Arlanda, så det har inte så mycket med klimatet att göra utan snarare med bostäder.

Anförande nr 52

P e t t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande! Jag tror att Daniel Helldén och jag delar uppfattningen att Stockholm ska vara en besöksstad och att vi ska mycket turism som

kommer till Stockholm, till exempel kryssningsfartyg som kommer till Stockholm i dag. Då får vi väldigt många bussar som ska ta dem runt i staden.

Både Daniel och jag var inbjudna för några veckor sedan att åka runt med bussbolagen och Visit Stockholm och titta på hur deras situation såg ut. För dig som ansvarigt trafikborgarråd måste ju det nästan ha varit en golgatavandring. Vi blev alla bedrövade av att se hur trafikrummet ser ut för bussarna och deras verksamhet. De kan inte verka i staden som det ser ut i dag, och det betyder att vi får en krympt besöksnäring. Det är också något som de aviserar väldigt tydligt.

Det finns ingenstans att stanna, och arbetstiderna för busschaufförerna som transporterar runt turisterna i staden är ohållbara. Det går inte att lösa det här. Infrastrukturen med trafiken i Stockholm är helt sönderslagen både för näringsidkare och i det här fallet turistnäringen, och jag tänkte därför höra vad du har för lösning och vad du har aviserat att du ska göra för att lösa framför allt bussföretagens situation.

Anförande nr 53

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi har en trång stad. Det är mycket saker som ska finnas där. Vi ska ha en levande stad, och då gör vi om staden så att den blir bättre. Framför allt ser vi till att den blir klimatsmartare.

Sedan har vi, vilket Peter Wallmark också vet, problem med att det till exempel finns terrorhinder som måste upp i staden, och det har ställt till det för turistbussarna. De kommer inte fram på de gator där de tidigare skulle åka. Ingen kommer fram där annat än om man går och cyklar. Den frågan har ställt till det.

Vad tänker jag göra åt de problem som finns? Att de inte kan stanna är ett problem som vi alla kanske kan titta på. Vi har en massa fultaxi i Stockholm som parkerar där bussarna ska stå när de ska släppa av turisterna. De kommer inte fram, men vi kan inte göra någonting åt det. Jag önskar att vi kunde det.

Anförande nr 54

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Även om förhandlingarna i Glasgow är en besvikelse för alla oss som kämpar för tuffa och bindande globala klimatavtal finns det fortfarande mycket hopp. På lokal nivå finns kraften och idéerna. Runt om i världen jobbar städer, entreprenörer, storföretag och privatpersoner med siktet inställt på att rädda klimatet. Här i Sverige pågår för närvarande miljardinvesteringar i den gröna omställningen. Med kontor här i huvudstadsregionen och industrier i Norrland pågår just nu en historisk satsning på bland annat grönt stål, batteritillverkning och grön energi.

Den här utvecklingen är inte bara driven av globala klimatavtal, utan den är driven av efterfrågan på elbilar och hållbara produkter tillsammans med ett näringsliv som ser vinsten i den gröna omställningen och av kommuner som vill och vågar gå före och fatta egna, framtidsytande beslut.

Under dessa två dagar här i salen kommer vi att fatta några av de beslut som kommer att vara avgörande för Stockholm i framtiden. Förhoppningsvis kommer det också att sporra andra kommuner i Sverige och andra städer i världen att följa efter och kroka arm med oss i kampen för att hindra klimatförändringarna.

Att rädda miljö och klimat handlar också om att bygga den hållbara staden där människor kan bo under hela livet. Där spelar parker och grönområden en särskilt viktig roll. I den här budgeten gör vi en historisk satsning på parker och stadsmiljö. Vi gör det för att det är viktigt för stockholmarna som i pandemins spår använder våra offentliga rum mer än någonsin, men vi gör det också för att det behövs för att förebygga och möta de klimatförändringar som vi redan ser med skyfall och värmeböljor.

Att satsa på stadsmiljön – städning, skötsel, belysning – är också att satsa på en tryggare stad, och satsningen på trygghet är genomgående i hela den grönbå majoritetens budgetförslag. Vi säkerställer att vi har både resurser och organisation för ett starkt förebyggande arbete med satsningar på skola, föräldrastöd, jobb och fritid men också samverkan med polis och andra myndigheter för att bekämpa gängkriminaliteten. Vi satsar också på bemanning på bland annat idrottsplatser, allt för att göra Stockholm tryggare.

När vi pratar om den allvarliga situation som Stockholm befinner sig i med våldet närvarande är det lätt att peka på andra och skylla på någon annan. Det kan vara att man skyller på tidigare majoriteter, andra partier, regeringen eller myndigheter. Men det är inte det som gör skillnad, utan det som gör skillnad är vad vi konkret gör varje dag med den makt som vi har i den här salen. Den här majoriteten har vänt skolresultaten på Järva, vi har vänt trenden när det gäller den upplevda otryggheten och vi har vårt sikte inställt framåt.

Ordförande! Nu lämnar vi förhoppningsvis två år av pandemi bakom oss – två år av nedstängda simhallar, nedstängda kulturaktiviteter och förlorade arbetstillfällen. Jag vill ta tillfället i akt och tacka stadens alla medarbetare för det enorma arbete som har lagts ned på att minska smittspridning, rädda liv och samtidigt hålla staden öppen för dem som verkligen behöver det.

Barn och unga har fått betala ett särskilt högt pris med inställda matcher, inställda cuper, sommarjobb som inte blev av och mycket hemmasittande. Det är dags för oss att betala tillbaka på den skulden. Därför innehåller vår budget kanske den enskilt största satsningen någonsin på barn och unga med nolltaxa för barn- och ungdomsidrotten året runt, fler platser i kulturskolan, en rejäl uppväxling av fritidsverksamheten och fler sommarjobb som ger en första fot in på arbetsmarknaden.

Även om arbetslösheten är på väg ned har vi fortfarande en långtidsarbetslöshet som riskerar att bita sig fast om vi inte agerar. Med fokus på omställning, utbildning och samarbete med näringslivet kan vi se till att vägen till arbete blir kort.

Jag är stolt över att få leverera den här budgeten tillsammans med mina grönbå kollegor. Det här är den fjärde och sista budgeten den här mandatperioden och den

första budgeten efter pandemin. Jag vill å Centerpartiets vägnar yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2022.

Anförande nr 55

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Karin Ernlund är stolt. ”Stolt men inte nöjd” är ett bevingat uttryck som hon kanske kan få låna.

Jag noterade också Annie Lööfs kritiserande av miljöministern efter förhandlingarna i Glasgow, och det är ju bra att notera att vi är flera partier som vill gå mycket, mycket längre. Därför har det varit en förhoppning att Centerpartiet ska stödja förslaget om att Stockholm ska vara en klimatpositiv stad 2035. Det går ju om vi är villiga att fatta nödvändiga beslut. Mycket ligger naturligtvis i den teknikutveckling som företagen tar fram, men det handlar också om att vi ska fatta beslut som att stänga ned Bromma flygplats.

Min fråga till borgarrådet Ernlund blir därför: Är du beredd att nästa år arbeta för att bygga en stadsdel på Bromma?

Anförande nr 56

Borgarrådet E r n l u n d (C): Tack för frågan, Karin! Jag säger precis som Daniel Helldén: Det är inte i första hand en klimatfråga, utan när det gäller Bromma flygplats handlar för oss och alla partier, även Socialdemokraterna, handlar det om att vi ska flytta flygtrafiken från Bromma till Arlanda. Det som spelar roll för klimatet är ju de beslut som vi fattar när det gäller omställningen av flyget, alltså att våga investera i elflyg och att vilja och våga byta ut de fossila bränslet i flygplanens tankar, inte huruvida flygplatsen ligger i Stockholm eller Sigtuna kommun.

Det här är en stadsutvecklingsfråga i första hand, där Centerpartiet har varit väldigt tydliga med att vi vill flytta flygtrafiken från Bromma flygplats till Arlanda. Detta bygger dock på att vi inte tar bort kapaciteten för hela landets tillgänglighet till Stockholm. Det är en intressant fråga att ställa till er: Handlar alltså er politik helt plötsligt om att minska flygtrafiken från övriga landet?

Anförande nr 57

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Det är ofta lång kö för barn och unga som vill idrotta i den här staden. Samtidigt väljer ni att sälja ut våra gemensamt ägda idrottsfastigheter, bland annat Brännkyrkahallen. Tilltänkt köpare är ett privat företag som efter köpet vill hyra ut idrottslokalerna till Stockholms stad, detta trots att Kommuninvests rapport *Äga eller hyra verksamhetslokaler*, som ni verkligen borde läsa, visar att det på sikt blir mycket dyrare än att vi själva äger lokaler som skolor, äldreboenden och andra typer av samhällsfastigheter.

Ni menar att det här frigör pengar för nya investeringar, men det är ett kortsiktigt tänk. Hur ser du på den här frågan, Karin Ernlund?

Anförande nr 58

Borgarrådet E r n l u n d (C): Tack, Torun, för frågan! Det är precis det vi vill: Vi vill frigöra medel i stadens egen investeringsbudget för att kunna investera i fler idrottsanläggningar. Min kritik mot ert budgetförslag är att om vi inte samverkar med de här privata aktörerna som vill och kan investera i idrotten behöver vi investera själva, och då måste man också avsätta medel i sin budget för det – vilket Vänsterpartiet inte har gjort. Ni kommer i så fall bara att låta till exempel Sättra ishallar stå och förfalla. I dag är det så i Sättra ishallar att det beror på vilken sida som du spelar på huruvida pucken åker in i mål eller inte eftersom anläggningen är i ett så pass dåligt skick.

Vi behöver fler som vill vara med och investera i idrotten. Det handlar om att frigöra medel i vår egen investeringsbudget. Det handlar om att få mer idrott för pengarna.

Anförande nr 59

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag hörde att Karin Ernlund var och nattvandrade i Rinkeby härom veckan. Visst stämmer det? Ni i Centerpartiet har ju närodlat politik som ledord i politiken, men när man läser er budget är det snarare stora evenemangssatsningar i stället för pengar till de viktiga kvinnoföreningarna.

I min förra replik till finansborgarrådet blev det väldigt tydligt för mig att hon faktiskt inte läst vår budget, för då hade hon sett att vi lägger satsningar på kvinnors organisering, för mammorna och för trygghet. Det är otroligt viktigt att vi nu tar chansen och bildar en pakt med mammorna för att visa på förebyggande och tillitsskapande åtgärder.

Anna König Jerlmyr kallade satsningar på kvinnors organisering för kvartalssocialism. Anser även du, Karin, att satsningar på kvinnors organisering är kvartalssocialism?

Anförande nr 60

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Som jag har sagt tidigare skulle jag uppskatta att oppositionen inte står och ljuger i talarstolen. Anna König Jerlmyr sa att det var *er politik* som var kvartalssocialism och ingenting annat.

Om Lisa Palm läser vår budget ser hon att vi under stadsdelsnämndskapitlen bland annat skriver att vi vill att stadsdelsnämnderna ska jobba med att se till att nattvandrande föräldrar har bra lokaler att vara i. Det här är ett initiativ som kom in i budgeten efter att vi i den nuvarande majoriteten träffade nattvandrande mammor i Rinkeby när det var ni som styrde Stockholm, och de berättade då att de inte hade några lokaler. Det första vi gjorde när vi tog över makten var att skriva detta i budget och också åtgärda det.

Vi behöver jobba vidare. Jag vet att det finns nattvandrande organisationer som letar lokaler, och vi ska göra vad vi kan för att stödja dem. Vi har dessutom mycket medel i vår budget till föreningsstöd där kvinnors organisering såklart ingår.

Anförande nr 61

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag måste börja med det du sa nu, nämligen att du gör den största satsningen någonsin på fritidsverksamhet i stadens regi. Som du vet har vi väldigt många ungdomar och även äldre som är motorintresserade. Men avsaknaden av detta i majoritetens budget är total. Jag ser inte en enda satsning på den gruppen, samtidigt som ni har utlovat en ersättning för den motocrossbana som vi har haft i Järva. Hanteringen kring den frågan från olika majoriteter här inne är beklagansvärd, måste jag säga. Det finns en tydlighet från den gruppen, och de har varit ödmjuka inför de krav som har ställts. De har försökt att göra allt för att tillgodose stadens krav för att vi ska kunna återskapa en motocrossbana med de hänsynstaganden som staden har satt upp som riktlinjer kring det.

Jag tänkte därför höra vad borgarrådet har för tankar om hur motorintresserade ska kunna få något utrymme i stadens regi.

Anförande nr 62

Borgarrådet E r n l u n d (C): Tack för frågan! Jag sa att våra satsningar inte bara var på fritidsverksamheter utan för barn och unga på väldigt många områden.

När det gäller just den fråga som du ställer har vi ett jättebekymmer i Stockholm när det gäller att hitta mark för alla specialidrotter, idrotter som ofta kan vara väldigt platskrävande. Här ser jag att vi verkligen behöver gå fram och ha mycket bättre samarbeten också med närliggande kommuner för att just tillgodose specialidrotternas behov.

När det gäller just motorsporten har det varit en väldigt lång dialog med den här idrottsföreningen för att hitta en alternativ plats. Tyvärr har staden och utövarna inte nått i mål med det. Vi är öppna för att fortsätta den diskussionen, men det är som sagt väldigt svårt att hitta plats.

Anförande nr 63

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Pandemin börjar nu släppa taget om vår vardag. Många privatpersoner och företag har lidit svårt under de nödvändiga restriktioner som har införts. Stadens tjänstemän har enligt min mening hanterat situationen mycket bra. Snabba omställningar tillsammans med uppfinningsrikedom har löst många av de problem som den förda politiken har skapat under flera mandatperioder på grund av underlåtenhet kring krishantering.

Att det behöver göras en konsekvensanalys kring hanteringen är något vi alla bör vara positiva till så att vi kan stå väl förberedda om vi drabbas av något liknande igen. Vi får inte glömma att det vi beslutar här inne är det som påverkar stockholmarnas vardag.

Den allt snabbare takten i den mycket dystra utvecklingen gällande skjutningar, bombdåd, våldtäkter, bilbränder och gängkriminella som sätter sin prägel på staden måste få ett slut. Det räcker inte med upprepade utfästelser om att nu ska vi bekämpa gängen. Det har visat sig mandatperiod efter mandatperiod att dessa löften inte uppfylls. Vi här inne bör göra gemensam sak och ställa krav på riksdag och regering

att ge polisen de förutsättningar som vi inte har möjlighet att ge. Trygghetskameror och ordningsvakter i all ära, men det behövs så mycket mer.

Tyvänn fortsätter angreppen på Stockholms skönhet med oförminskad styrka, trots utfästelser om motsatsen. Den arkitektoniska utvecklingen går åt fel håll. Mycket av det som byggs förfular vår stad, och det uppskattas inte av stockholmarna. Vi sverigedemokrater anser att politiken måste ta en större roll i stadens framtida utveckling. Det är inte stadens tjänstemän som ska besluta hur Stockholm ska utvecklas. Transparens och dialog med medborgarna inför större stadsutvecklingsprojekt är något vi förespråkar. Nästa generation ska kunna säga att de bor i en av världens vackraste huvudstäder och att de har haft möjlighet att påverka dess utveckling.

Vi måste skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för näringslivet. Det håller inte att ge dubbla budskap gällande Bromma flygplats. Flera partier här inne har tidigare uttryckt hur viktigt Bromma är för Stockholms tillväxt. Flygplatsen är upptagen mark. Att som vissa partier här inne fokusera på att bygga bostäder just där är enbart populism. Det finns både bättre och billigare alternativ. Vi ska inte komma till en punkt då vi sitter ensamma här i Europas utkant och undrar varför vi inte får företag att investera i stadens näringsliv. Sverigedemokraterna vill utveckla och rusta Bromma för framtidens elflyg, inte avveckla en uppskattad och nödvändig infrastruktur.

Staden växer i snabb takt. Det är därför av vikt att infrastrukturen är anpassad till ett ökat invånarantal. Tillsammans med Region Stockholm ska vi säkerställa en god framkomlighet för alla trafikslag. Vi ska utveckla trafiklösningar som håller över tid och som är byggda på evidens och konsekvensanalyser med hänsyn till verkligheten, inte på politisk aktivism och kostsamma, verklighetsfrämmande utopier.

Politik handlar om att prioritera, och en av Sverigedemokraternas viktigaste prioriteringar är att möjliggöra en trygg och värdig ålderdom för alla dem som byggt upp vår välfärd. Att förstå och själv kunna göra sig förstådd är viktigt för att den äldre ska känna sig trygg i sin beroendesituation. Därför vill vi införa krav på goda kunskaper i svenska för all personal i äldreomsorgen.

Kvaliteten på äldreboenden är alltid viktigare än vem som driver verksamheten. Kommunal eller privat regi spelar ingen roll så länge vi har nöjda boende och att omvårdnaden svarar mot de krav vi har.

Äldre hemlösa är en grupp som vi måste prioritera. Det ska inte gå att mandatperiod efter mandatperiod misslyckas med att tillgodose denna grupps behov. Detta måste vi skyndsamt kunna lösa inom ramen för de regelverk som staden har att tillgå.

Nu står valåret 2022 för dörren. Min förhoppning och önskan är att kommande valrörelse lägger fokus på de politiska sakfrågorna. Många kallar det kommande valet för ett ödesval. Möjligen är det så. Fler och fler börjar få upp ögonen för hur det ser ut både i Sverige och i Stockholm. Behovet av en sverigedemokratisk politik i Stockholms stad är stort, och därför uppmanar jag alla att gå och rösta den 11 september.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget för 2022.

Anförande nr 64

Borgarrådet Jönsson (L): I en debatt i fullmäktige den 4 oktober sa en kollega till dig, Peter: Vad som står i budgeten är ovidkommande. Jag tyckte att det var så lustigt att jag skrev upp det på en lite post-it-lapp.

Kanske är det därför jag tycker att en hel del av de besparingar som ni finansierar en del satsningar med är helt orealistiska. Ni tar 300 miljoner ur driftsbudgeten för cykelbanor, 320 miljoner från modersmålsundervisning som vi måste tillgodose och hela 336 miljoner från jobbtorgen.

Jag har sökt i er budget. Ni nämner ordet ”svensk”, ”svenskar” och ”svenskhet” 89 gånger. Det tycker jag är väldigt positivt. Jag är väldigt glad och stolt över att bo i detta fina land. Men ni nämner inte heller nu enda gång orden ”mänskliga rättigheter”. Att det skulle stå med i er budget lovade Peter Wallmark i den debatt vi hade här för ett år sedan. Men inte heller nu gör det det. Varför?

Anförande nr 65

Peter Wallmark (SD): Jag ska börja med att svara på den sista frågan: Vi ser det som en självklarhet, så vi tycker inte att vi behöver skriva in det i budgeten.

Gällande vad kollegor har sagt tidigare får Jan Jönsson ta frågan med dem; jag känner inte igen citatet.

Gällande våra besparingar i budget och det utrymme som vi har tycker vi att vi kan stå för det fullt ut. Vi ser hur verkligheten ser ut. Vi ser hur ineffektiv jobbtorgens verksamhet är i dag. Det är samma problem med modersmålsundervisningen – vi har kommit till vägs ände, och det finns faktiskt partier i Jan Jönssons egen majoritet här som delar den uppfattningen.

Jag tycker alltså att vi har en budget i balans som vi står för fullt ut. Vi ser den verklighet som ni har skapat, och i det här fallet spelar det ingen roll hur värtaliga ni är kring budgeten. Vi har en verklighet där ute, och det är den vi har att följa. Vi delar tyvärr varken er budget eller er verklighet.

Anförande nr 66

Lisa Palm (FI): Ordförande! Enligt Sverigedemokraternas egen tv-kanal Riks har kvinnor lite svårt att prata om budget, men jag tänkte ändå ge mig på att försöka förstå er budget.

Stockholm 2.0. SD Stockholms stad – garantin för förändring heter er budget, och förändring blir det absolut. Ni fortsätter att göra besparingar på skolan och på jobbtorgen som ni inte finansierar. Ni vill göra en överdäckning av Sergels torg som ni inte heller finansierar. Politiken ska börja diktera villkoren för kulturen och arkitekturen. Ni lägger ännu större besparingar på socialtjänsten än vad styret gör,

vilket i praktiken skulle innebära att socialsekreterare får sluta. Nej till Prideflaggor men gärna en motocrossbana!

Det är garanterat en förändring, Peter Wallmark, men ärligt talat: Vad är det som är 2.0 med besparingskrav och förbud mot regnbågsflaggor?

Anförande nr 67

P e t e r W a l l m a r k (SD): Lisa svarar på det mesta själv. Hon läste upp förslagen i vår budget, så det är svaret på frågan.

Självklart ska vi ha en motocrossbana – det står väl inte i motsats till en Prideflagga. Att vi har lagt en flaggpolicy som vi tycker ska gälla i Stockholms stad och hela landet är något vi står för nationellt och även här i staden. Att vi nämner Sverige x antal gånger, som borgarrådet Jönsson sa, är för att vi är i Sverige. Jag ser inget konstigt med att lägga det i vår budget och uttrycka det med en stor tydlighet från vår sida.

Vi står för vår budget. Vi tycker vi har kostnadstäckning, och när det gäller jobbtorgen är det en ineffektiv verksamhet. Vi vill lägga över det i Arbetsförmedlingens regi, och då ligger inte kostnadsansvaret på Stockholms stad framöver. Där har vi en besparing vi kan göra och i stället satsa på andra nödvändigheter.

Anförande nr 68

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Peter Wallmark, för att du börjar ta debatten! Ni har nu lagt ett budgetförslag nationellt tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna, och jag misstänker att ni vill gå samma väg i Stockholm. Den vägen är kanske inte jättelång i vissa delar, eftersom er budget skiljer sig 0,8 promille från majoritetens. Ni vill göra lika stora besparingar på skolan, och ni har lika låga ambitioner om insatser för det förebyggande trygghetsarbetet.

Bortsett från det ägnar ni tre sidor åt flaggpolicy och en sida åt brottsförebyggande arbete. Ni engagerar er i att måla om fasaden på Liljevalchs, men ni vill inte satsa på tryggare anställningar i äldreomsorgen. Ni vill att kommunen ska privatisera mer av skola och äldreomsorg, alltså mer än de borgerliga partierna. Hur ska ni kunna styra staden tillsammans med Moderaterna?

Anförande nr 69

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag känner igen frågeställningarna från förra året. På riksnivå samarbetar ju Socialdemokraterna med Centern och Vänsterpartiet, vilket också verkar vara tanken framöver, så angående samarbete har jag samma svar som vår partiledare: Vi får se vad valresultatet stipulerar och utifrån det titta på den verklighet vi har att förhålla oss till. Det tycker jag är det viktigaste.

På det brottsförebyggande området är vi ganska tydliga med att vi tycker att vi måste lägga över ett större huvudmannansvar på riksdag och regering. Vi kan inte lösa dessa problem i staden. Vi har ju suttit här mandatperiod efter mandatperiod, och du, Karin,

har varit ansvarig, sedan har den här majoriteten varit ansvarig – vad har ni kommit fram till? Ser ni hur det ser ut därute?

Ni kan klaga på att vi vill förändra fasaden på Liljevalchs, men ta kontakt med de problem du själv har varit med och skapat i stället! 0,8 promille i förändring på budget – det spelar ingen roll hur stora förändringar du har lagt i din egen budget. Det finns något att förhålla sig till därute. Ta tag i de problemen och fokusera på det, för det är det som stockholmarna bryr sig om!

Anförande nr 70

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Efter pandemin ökar nu risken för långtidsarbetslöshet. Vi har dock ett så bra samarbete i vår grönbå majoritet att jag vet att arbetsmarknadsborgarrådet Karin Ernlund kommer att ställa den frågan alldeles strax, så därför har jag en annan fråga till Peter Wallmark.

I ditt anförande här talade du mycket om att värna kulturmiljöer och känsliga miljöer. Samtidigt lägger ni motioner i den här salen om att ändra lagstiftningen för att upphäva skyddet för nationalstadsparken så att man bygga en ny stadsdel i bland annat Storängsbotten. Därför vill jag fråga Sverigedemokraterna vilka fler nationalstadsparksområden ni ser som möjliga exploateringsobjekt för framtiden.

Anförande nr 71

P e t e r W a l l m a r k (SD): Tack för att du intresserar dig för frågan! Det är första gången jag hör dig nämna det.

Vår motion ser jag som ett sätt att öppna upp för ett resonemang om att vi ska kunna komma åt andra markanvisningar framöver. Läser du hela motionen förstår du att vi har lagt några förslag, det gäller Frescati och det gäller Storängsbotten i det här fallet, och vi tycker att det skulle kunna vara en bra lösning framöver. Vi behöver ta ett helhetsgrepp kring en stad som ska växa på bredden, och det här är en del av det. Det är inte kontraproduktivt i förhållande till något annat. Vi vill lyfta upp frågan till diskussion, för vi kommer att komma dit oavsett. Hade det sett ut så här för 150 år sedan när Lindhagenplanen kom till hade vi kanske bott i Gamla stan med det resonemang ni har, om vi skulle behålla alla gröna kilar och alla markområden som är aviserade för avstängning i dag.

Vi står för den motionen, och vi kommer att jobba vidare med ett resonemang om att bygga för framtiden.

Anförande nr 72

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): En överväldigande majoritet av Stockholms befolkning oroar sig just nu över klimatförändringarna. Ändå lyser Sverigedemokraternas klimatpolitik helt och hållet med sin frånvaro. Sverigedemokraterna skriver i sin budget att den grönbå majoritetens klimatmål är orealistiska, detta trots att Stockholm år efter år har slagit sina egna mål. Jag kan därför

inte göra någon annan tolkning än att Sverigedemokraterna egentligen vill sänka stadens klimatambitioner.

Sverigedemokraterna lägger en budget för ökad biltrafik och försämrade cykelbanor, även om ni tog pengarna på fel plats. Det är ett recept på en stad med högre klimatutsläpp, och det också ett recept på ett Stockholm där luften i innerstaden fortsätter att vara ohälsosam för barn och äldre. Jag undrar varför Sverigedemokraterna blundar för klimatförändringarna. Varför tycker Sverigedemokraterna att barnen kan vänta?

Anförande nr 73

P e t e r W a l l m a r k (SD): Man kan ju läsa frågan hur man vill, men Daniel Helldén har som ansvarigt borgarråd slagit sönder bilismen i Stockholm, och språkrörens andemening i riksdagen är väl att bilismen i storstäderna ska försvinna. Det är ju den målbilden ni har.

Att du lyckas få med dig den här majoriteten som värnar näringslivet på att kunna utveckla Stockholm till en fossilfri stad på sikt är ingenting vi är motstridiga till, men det går inte att göra de här alarmistiska insatserna och bara fokusera på att vi ska göra det skyndsamt. Vi kommer att stå här om fem år och säga att det inte har hänt. Hur ska ni lösa laddinfrastrukturen i Stockholm? Åk och tanka någon annanstans, säger du, för det finns laddstationer runt om i staden. Men det finns det ju inte! Även du måste ju också våga se verkligheten.

Miljözonen på Hornsgatan, var det ett bra recept? Dieselförbudet på Hornsgatan, var det ett bra recept? Du har ju blivit smiskad på fingrarna, men när du har fått mothugg har ni i stället sparkat personen som larmade. Det tycker jag är en bedrövlig syn på saken. Titta nyktert på frågan om miljöfrågan i stort! Det gör vi från Sverigedemokraternas sida.

Anförande nr 74

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Det blir inte mycket till sammanhållning i Stockholm när man läser i er budget, Peter Wallmark. I ert budgetförslag ställs grupper genomgående mot varandra. I trafikpolitiken ställer ni bilen mot cykeln och bussen mot fotgängaren, och i bostadspolitik vill ni sätta 4 800 nyanlända hyresgäster på gatan.

Ni har också en värre jobbpolitik än vad jag någonsin har sett hos vänstersidan, där ni vill höja trösklarna in på arbetsmarknaden för alla i Stockholm som går på ekonomiskt bistånd och försätta människor i passivitet genom att helt avskaffa stadens jobbtorg. Varför vill ni detta?

Anförande nr 75

P e t e r W a l l m a r k (SD): När Karin Ernlund pratar om en sammanhållning i staden smäller hon väl ändå lite för hårt med hängslena. Tycker ni att ni har hittat en

sammanhållning i staden? Ni ser splittringen, ni ser bostadssegregationen i dag. Det är väl en betydligt viktigare fråga än det vi diskuterar här.

Vi tycker att jobbtorgen har varit en ineffektiv verksamhet och att de i stället ska ligga i Arbetsförmedlingens regi – vilket även de som driver verksamheterna i dag tycker. Det är dit vi vill komma. Ordet ”sammanhållning” tycker jag inte funkar från er i det här sammanhanget. Ni har alltså gjort en total splittring. Ni har ställt cyklister mot bilismen. Det är ni som har gjort det. Ni har inte tagit in det här i stadsrummet så att det fungerar. Vi har x antal cykelbanor som ni har lagt hundratals miljoner på men som ingen använder i dag. Det är ett problem. Det är klart att ni skapar en konflikt mellan bilismen och cyklismen, och det är väl bra att det är någon som står upp för det. Vi vill ta hänsyn till alla trafikslag i Stockholms stad så att de ska få utrymme.

Anförande nr 76

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Borgarråden i Stockholms stad har arvoden i nivån med ministrarna i regeringen. Även gruppleddare har mycket höga arvoden. Vi i Vänsterpartiet tycker att de här arvodena är för höga, särskilt när det finns så många andra behov i kommunen. Därför vill vi inte bara höja skatten lite grann, utan vi vill också sänka arvodena.

17 miljoner kronor skulle kunna gå till äldreomsorgen i stället, och därför lägger vi fram ett förslag till särskild omröstning om att sänka politikernas arvoden så att de hamnar mer i fas med Malmö och Göteborg till exempel och lägger de pengarna på äldreomsorgen. Hur ställer sig Sverigedemokraterna till det förslaget?

Anförande nr 77

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag fick samma fråga av din kollega i den förra budgetdebatten, så det är ju ganska intressant.

En gång för alla: Ryck av plåstret! Tittar vi på valresultatet fick majoriteten x antal borgarråd och oppositionen fick x antal borgarråd. De fick fem att fördela på oppositionen, varav Socialdemokraterna tar fyra och ger ett till Vänstern. Vi får inget. Vi får en halvtid av staden för vår gruppleddarroll. Min arbetsbelastning är precis lika stor som någon annans, och jag har 40 000 kronor i månaden. Jag tror att finansborgarrådet nog kan lägga till 100 000 på den summan, så kostnaden finns nog där, och det är nog där frågan ska ställas först och främst.

Det är inte mitt ansvar att göra en översyn av ersättningarna här inne. Däremot skulle jag gärna se du ställde frågan generellt varför vi ska ligga på ministerlöner i Stockholms stad. Den frågan kan jag ställa mig bakom. Men ställ den till rätt person och avisera den till rätt mottagare i det här fallet.

Anförande nr 78

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Ordförande! Det finns inget automatiskt samband mellan lägre skatter och sämre välfärd, och det finns inte något automatiskt samband mellan högre skatter och bättre välfärd.

Så sa vi kristdemokrater i valet 2018, och den här mandatperioden har vi verkligen bevisat att vi har rätt. Den grönbå majoriteten har den här perioden sänkt skatten, och vi har samtidigt rekordinvesterat i välfärden.

Jag ska ge tre konkreta exempel på detta. Under den förra mandatperioden fick äldreomsorgen 778 miljoner i tillskott, den här mandatperioden 1 116 miljoner. Förra mandatperioden fick familj- och individomsorgen 350 miljoner kronor, den här mandatperioden 435 miljoner. Grundskoleschablonen ökade den förra mandatperioden med 8,2 procent, den här mandatperioden med 10,1 procent. Satsningarna på trygghet har också ökat.

Regeringens satsning på polisen har vi inte sett mycket av i Stockholm. I år minskar antalet poliser med 143 stycken, trots ökad gängkriminalitet och ett ökat antal skjutningar. Som kommun har vi ändå tagit på oss ledartröjan och gjort en unik satsning på ordningsvakter, en satsning som har fått nationell genklang och väckt ett mycket stort intresse.

Coronapandemin har verkligen utsatt vår stad och vårt land för stora prövningar utifrån flera aspekter. Jobb gick förlorade, framtidsdrömmar gick i kras, företag lades ned och flera näringar belades till och med med näringsförbud. Samtidigt har pandemin ökat den digitala omställningen, och återhämtningen har gått snabbare än vad vi först trodde.

Denna omställning har dock skett till ett mycket högt pris, inte minst för äldre, deras anhöriga och alla medarbetare inom vård och omsorg. Det har gjorts heroiska insatser under den här pandemin. Det har gjorts uppoffringar som ingen kunde förbereda sig på, och hjärtan har brustit när anhöriga inte har fått ta farväl av en älskad familjemedlem eller när äkta makar sedan flera decennier tillbaka plötsligt över en natt blev förbjudna att träffas.

Vi måste naturligtvis göra allt vi kan för att den här situationen aldrig mer ska komma tillbaka. Vi ska hindra smittspridningen och därmed undvika nya restriktioner, och det absolut bästa och mest effektiva vi kan göra är att alla låter vaccinera sig.

För Kristdemokraterna är äldreomsorgen och trygghetsfrågorna väldigt viktiga, och det är de oavsett om vi eller någon annan har ansvar för dem. I valet lovade vi ökade resurser till äldreomsorgen. Vi lovade att det skulle bli enklare för personer över 85 år att komma in på äldreboende. Vi lovade att fler seniorlägenheter skulle byggas och att insatser för att bryta social isolering bland äldre skulle öka. Allt detta har vi levererat på, och med den här budgeten kan vi öka takten ytterligare.

I valet lovade Kristdemokraterna minst 100 ordningsvakter. Vi lovade fler trygghetskameror och fortsatta trygghetsinvesteringar i den fysiska stadsmiljön. Allt detta har vi också levererat på.

Det är så mycket av det här som inte skulle ha blivit av om Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ hade styrt staden. Utan den grönbå majoriteten hade ungdomsbesöken på äldreboendena varit färre. Matlyftet hade aldrig

instiftats. Samarbetet med Volontärbyrån för att bryta äldres ofrivilliga ensamhet och få fler volontärer skulle ha uteblivit, och förmodligen hade fler äldre fått avslag på sin ansökan till äldreboende. Antalet ordningsvakter skulle vara ungefär en tiondel jämfört med i dag, och antalet trygghetskameror färre. Och allt detta med en högre skatt.

Nu har Socialdemokraterna accepterat nästan hälften av den skattesänkning som vi har gjort den här mandatperioden, och kanske betyder det att även Socialdemokraterna nu har insett att det inte finns något automatiskt samband mellan lägre skatter och sämre välfärd. Vi har nämligen visat att vi både kan sänka skatten och investera i välfärden – precis det vi lovade väljarna inför valet 2018. Detta är jag glad över, detta är jag stolt över och därför yrkar även jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 79

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det finns ganska tydliga samband mellan skatt och välfärd. Fråga de barn vars föräldrar inte har råd att låta dem gå till fritidsklubben eller de ungdomar vars fritidsgårdar ni nu stänger. Det finns ett väldigt tydligt samband. Eller titta på andra länder som har valt andra modeller – det finns ett tydligt samband. Men detta beror på om man vill att *alla* stockholmare ska kunna ta del av välfärden eller bara de som kan betala för sig.

Otryggheten har ökat sedan vi fick ett trygghetsborgarråd; det sambandet kan vi konstatera. Detta är också tvärt emot hur det går i andra städer. Ni minskar antalet fältassistenter. Ni fortsätter det arbete vi gjorde med ordningsvakter – det är tacksamt.

Min fråga är: Anser trygghetsborgarrådet att tryggheten ökar med det minskade antalet fältassistenter?

Anförande nr 80

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Om det nu är så att detta tydliga samband mellan höjd skatt och bättre välfärd finns undrar jag varför Socialdemokraterna accepterar nästan hälften av den skattesänkning vi har gjort denna mandatperiod. Vi har sänkt med 16 öre, men ni vill bara höja med 10. Alltså fanns det under denna mandatperiod ett utrymme att sänka skatten även för Socialdemokraterna.

Man kan inte säga att alla förändringar och effektiviseringar som görs i verksamheter beror på besparingar. Det kan vara rätt att exempelvis lägga ned en fritidsgård om den inte är fungerande eller om det är få besökare. Då kan det vara bättre att slå ihop verksamheter, fritidsgårdar, för att få bättre fungerande verksamheter. Det är inte alltid besparingar som ligger bakom.

Den senaste trygghetsmätning vi har, från 2020, som är väldigt omfattande – jag tror att det är över 30 000 svarande – visar faktiskt att tryggheten nu börjar öka, inte minst i Järva. Vi vet att vi har problem med gängkriminalitet och skjutningar, vilket jag tror hänger mycket tydligare samman med att poliserna är färre och att vi har en lagstiftning som inte sätter dit de kriminella tillräckligt hårt.

Anförande nr 81

Borgarrådet B o u c h e r (V): Först vill jag bara kommentera att avslagen på äldreboendena slutade öka under vår mandatperiod men nu har börjat öka igen. Det är ett gemensamt problem som jag tycker att vi borde kunna ta en diskussion över blockgränserna om. Det är ett stort och svårhanterligt problem – men bara så att rätt blir rätt.

Det jag egentligen tänkte prata om är varför ni väljer att lägga ett allt större ansvar på privata vårdföretag. Ni har ju också sänkt den andel som staden ska ha rådighet över när det gäller äldreboenden. Äldreboenden är vårt ansvar – att det finns tillräckligt med äldreboenden i Stockholm. Nu har ni valt att upphandla även Rinkeby vård- och omsorgsboende, som vi var så glada över att få till stånd, från Micasa. Därmed har ni försuttit chansen att utveckla just kommunens äldreomsorg i nya, bättre lokaler.

Jag undrar: Vad har ni emot den kommunala äldreomsorgen? Ser du riskerna? Privata företag kan välja att lägga ned om lönsamheten minskar. Det har ju hänt förr.

Anförande nr 82

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag har också varit väldigt bekymrad över det höga antalet avslag på äldreboenden och inte minst över att det är så många som underkänns i domstol. Detta har jag tagit på väldigt stort allvar. Det är därför vi i förra budgeten lade till 40 miljoner för att minska avslagen. Vi reviderade också riktlinjerna så att vi förtydligade att man för personer över 85 ska ta särskilt stor hänsyn. Under de fyra första månaderna det här året kunde vi se att avslagen för gruppen över 85 halverades. Nu ska jag snart få nya siffror för perioden till och med oktober. Jag har tyvärr inte fått dem till den här budgetdebatten, men jag hoppas de visar samma fina resultat.

Att vi vill att de privata aktörerna ska ta större ansvar för att bygga äldreboenden beror på att det finns ett jättestort intresse. Det finns jättemånga privata samhällsfastighetsutvecklare som vill bidra till utveckling av fler äldreboenden. Vi står inför en väldigt stor äldreboendeboom framöver, fram till 2040, och staden kan inte ta hela denna investeringskostnad. Vi måste få hjälp från den privata marknaden, och därför har vi ändrat principen 60–40 till en 50–50-princip – hälften kommunalt, hälften privat.

Anförande nr 83

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande och Erik! Som du har sett i vår budget, om du har läst den, drar vi, som diskuterats här, ned ganska rejält på modersmålsundervisningen i stadens skolor. Vi vill i stället satsa på svenskundervisning i stor utsträckning; där gör vi en jättesatsning.

På nationell nivå delar Kristdemokraterna vår uppfattning om modersmålsundervisningens vara eller inte. Där har ni varit extremt tydliga med att ni vill gå den väg vi har lagt framöver. Jag tänkte höra hur du som borgarråd tänker. Du är ju inte ansvarig för skolfrågor, men du är ändå ansvarig för Kristdemokraterna här.

Hur tänker du i denna fråga, och hur resonerar du kring detta? Har ni en egen linje i Stockholms stad, eller tycker ni som ni gör på riksnivå?

Anförande nr 84

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Tack för frågan, Peter Wallmark! Vi har ingen annan uppfattning i Stockholm än på riksnivå i denna fråga. Vi har inte gjort något sådant uttalande. Men vi har också en lagstiftning som vi i kommunen måste förhålla oss till, och den ger rätt till modersmålsundervisning. Det är också detta vi erbjuder. Jag har mycket svårt att tro att vi med den lagstiftning som finns i dag skulle kunna dra ned på modersmålsundervisningen till de nivåer som ni föreslår. Jag skulle nog tro att er budget utifrån den aspekten faktiskt är underfinansierad.

Det är nationen som i riksdagen bestämmer över sådana här saker, och vi får hålla oss till den lag som finns.

Anförande nr 85

L i s a P a l m (FI): Det var imponerande att du med så vackra ord kunde lyfta fram äldreomsorgen under coronapandemin, när till och med din partiledare kritiserade äldreomsorgen i Stockholm. Men det var inte det jag skulle ställa en fråga om, utan jag fortsätter tjata om mammorna i Järva. De har tagit fram ett 34-punktsprogram; jag vet inte om du har sett det och läst det. Som vi tidigare har pratat om blir det tydligt att ni inte har pengar till dessa viktiga satsningar på kvinnoförningarna. Jag vet att det finns skrivningar om nattvandrande föräldrar, men det är inga pengar.

Det mammorna vill ha är resurser och ekonomiskt stöd, som vi finansierar i vår budget. Men eftersom ni inte har de pengarna i budgeten ska du få svara på en annan fråga. Vilka övriga punkter i 34-punktsprogrammet tycker du är viktiga att lyfta fram, och vilka punkter från mammornas 34-punktsprogram har ni lyft in i er budget?

Anförande nr 86

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Om FI får all sin mediebevakning från rubriker i DN och drar alltför långtgående slutsatser av detta beklagar jag verkligen det. Rubriksättningar är som de är. Det var inte så att Ebba Busch kritiserade mig eller Stockholms stad, men rubriksättningen blev som den blev.

Vi lägger väldigt mycket pengar på föreningsbidrag. Dessa föreningsbidrag får naturligtvis också organisationer som är fokuserade på kvinnor och mammor söka. Men jag tror, med undantag för kvinnojourerna, som har ett särskilt uppdrag, att det blir väldigt konstigt att öronmärka pengar i budgeten just till kvinnoförningar. Detta ska, tycker jag, de bidragsgivande nämnderna stå för och se vad det är för organisationer. Bara för att det är kvinnor som driver en organisation är den ju inte bra, utan det måste vara en välfungerande verksamhet.

Det är jättebra att FI lyfter mammorna så mycket, men glöm inte papporna! Det är ofta frånvarande fäder som gör att de här killarna hamnar i gängkriminalitet, så glöm inte dem när ni pratar om föräldraansvaret.

Anförande nr 87

L i s a P a l m (FI): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag vill börja med att skänka en tanke till de anhöriga efter den fruktansvärda händelsen i Hässelby. Alla barn som utsätts för våld ska veta att staden står på deras sida.

Nu står vi här igen, med ett år kvar till valet och den sista budgeten för mandatperioden. Jag kan bara konstatera att 2022 blir ytterligare ett förlorat år för jämställdheten och jämlikheten i Stockholm. De senaste åren har vi fått se vad grönbå politik innebär i praktiken. Mandatperioden började med skattesänkningar, och man har fortsatt på samma bana, med nedskärningar i skolan och utförsäljningar av allmännyttan. Mål om jämställdhet har försvunnit. Biblioteken har fått banta, och avgifter för fritidsklubbar höjs. Sedan kom coronapandemin, och det var omsorgens kvinnor, med de lägsta lönerna, som fick bära samhället på sina axlar.

Årets budget skiljer sig inte nämnvärt från tidigare års. Ett svek mot samhällets svagaste, säger Akademikerförbundet i Stockholm. Det är kvinnor och barn i fattigdom som återigen drar det kortaste strået i Moderaternas Stockholm. Varken den ekonomiska ojämställdheten, ohälsan bland kvinnor eller gängvåldet har minskat under de senaste åren. Tvärtom ser vi hur otryggheten har ökat.

Feministiskt initiativ presenterar en budget som lägger mer makt i kvinnors händer, med satsningar på kvinnors organisering, på ensamstående mammor och för en barndom i trygghet. Det är så vi bygger Stockholm starkt i grunden: genom att satsa på kvinnorna och barnen.

Mammorna i Järva demonstrerar, nattvandrar och presenterar sitt eget 34-punktsprogram. Vi lägger en budget för att öka tryggheten, stoppa våldet och möta mammornas krav. Vi föreslår återigen att Sluta skjut ska införas. Vi förstärker förebyggande verksamheter och föreslår att ett kvinnoföreningshus ska öppnas i Järva.

Lisa, vi kvinnor här är på botten. Vi är under botten. Vi får inga jobb och har inte råd med hyran, och jag har inte råd med mat till mina barn. Detta sa en kvinna till mig så sent som förra veckan. Så ser verkligheten ut för många kvinnor i vår stad.

Den ekonomiska jämställdheten måste stärkas i Stockholm. De som stod långt från arbetsmarknaden före pandemin hamnar nu ännu längre bort. Därför satsar vi på fler jobb till kvinnor, samverkan med civilsamhället och höjda löner för de sämst betalda.

Vi lägger en budget för att barnfattigdomen ska minska. En fjärdedel av barnen i Rinkeby lever under fattigdomsgränsen och ännu fler precis på den. Vi vill införa frukost i skolan för att inget barn ska gå hungrigt. Vi satsar på mindre barngrupper och lägger mer pengar till kulturen.

Gemensamt för många barn som växer upp i fattigdom är att de är barn till ensamstående mödrar. Därför föreslår vi att staden ska inrätta en ny stödinsats för ensamstående föräldrar för att minska den sociala och ekonomiska utsattheten. Vi ser att hjälpbehovet är särskilt stort hos mammor som tvingas fly från en våldsam partner.

Våldet mot kvinnor och barn måste upphöra. Vid sidan av covid har vi en äldre pandemi som måste bekämpas – mäns våld mot kvinnor. Det ska vara enkelt för kvinnor att lämna män som utsätter dem för våld. Vi föreslår en ny insats, relationsvåldslotsar, som stöttar våldsutsatta kvinnor och barn i kontakt med myndigheter. Det är så vi gör uppbrottet enklare.

Men Alliansens och Miljöpartiets bostadspolitik är väl ändå det största sveket mot stockholmarna. Med den här takten finns det inga billiga hyresrätter kvar inom några år. Renovräkningar har satts i system. Hemlösheten bland våldsutsatta kvinnor är stor. Undersköterskor och barnskötare, som bygger Stockholms välfärd, har knappt råd att bo här. Feministiskt initiativ höjer målen för allmännyttans bostadsbyggande och inför en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Vårt mål är en jämställd stad, fri från våld – en stad som håller ihop. Det är genom att satsa på kvinnorna och barnen som vi bygger Stockholm starkt. Jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag.

Anförande nr 88

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det var väldigt vilken svartmålning det blev, kan jag uppleva. Jag är faktiskt också lite förvånad över att jag inte ser fler insatser för att få pappor och män att kliva fram. Om det bara är fokus på kvinnor och barn är risken att man cementerar kvinnornas roll att alltid ta hand om barnen. Jag tycker att pappor och män behöver kliva fram, inte minst i det feministiska arbetet.

Men jag tänkte fråga om detta: Ni har ju tagit bort allt som handlar om att arbeta mot felaktiga utbetalningar. I många fall handlar det faktiskt om organiserad brottslighet som skor sig på våra välfärdssystem och därmed tar resurser från dem som behöver dem. Detta är dessutom ofta personer som har en ganska förfärlig syn på kvinnor och sexuella minoriteter. Jag undrar därför om ni inte tycker att man behöver hitta dem som fuskar.

Anförande nr 89

L i s a P a l m (FI): Tack för frågan, Jan! Det är självklart så att ingen ska fuska med våra skattepengar. Om du skulle tro något annat får du nog tänka om. Det vi säger är att det även i det ordinarie arbetet ingår att söka efter felaktiga utbetalningar. Det vi vill göra är helt enkelt att stärka det ekonomiska biståndet mer. Vi ser att det är många som efter pandemin har tvingats in i arbetslöshet, och vi tänker att det är bättre att prioritera våra resurser dit när vi redan har en funktion gällande felaktiga utbetalningar.

Anförande nr 90

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande och Lisa! Ni har ju i er budget många förslag på saker som kommunen ska göra – insatser och projekt. Men jämställdhet kommer inte genom att kommunen gör fler projekt, utan det når vi den dag då kvinnor och män har samma möjligheter att leva ett självständigt liv. Där är den egna försörjningen helt avgörande. Jag undrar: Var i er budget hittar jag detta, en politik för

fler jobb så att fler barn får se sina mammor gå till jobbet varje dag och fler kvinnor har en lön att leva på?

Anförande nr 91

L i s a P a l m (FI): Tack för frågan! Den är väldigt enkel för mig att svara på. Du vet mycket väl att jobb till kvinnor är en av våra viktigaste frågor. Det är därför vi förstärker Stadsdelsmammor och yrkes- och studievägledning för kvinnor för att de ska komma ut i arbete. Som det ser ut i dag går insatserna ofta till män.

Vi säger också att vi ska arbeta mer med sociala företag. Vi har i dag sociala företag som inte tycker att staden har steppat upp sitt game tillräckligt när det handlar om att stötta dem – verksamheter som jobbar med kvinnor långt från arbetsmarknaden.

Sedan handlar det naturligtvis om att höja lönerna för välfärdens kvinnor. Hela vår välfärd är byggd av kvinnor, i princip. Det är därför vi föreslår att lönerna höjs, för att de ska få mer pengar i fickan.

Anförande nr 92

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Apropå det sista replikskiftet vore det fint om FI i alla fall någon gång kunde prata om företagsklimat och näringslivets villkor och detta som ett sätt att få fler jobb och få fler kvinnor att gå från arbetslöshet och utanförskap till jobb med en lön.

I ett tidigare replikskifte, Lisa, sa du att ordningsvakterna har ett visst värde; så uttryckte du det. Det var ett framsteg jämfört med tidigare år, då det har låtit som om ni tycker att ordningsvakter är helt värdelösa och inte behövs. Men sedan läser man i budgeten, och där finns det inte en enda krona för ordningsvakter. Ni har tagit bort ordningsvakterna ur centrala medelsreserven, och ni har inte fört in pengar för ordningsvakter någon annanstans. Om de nu har ett visst värde undrar jag varför ni ger ordningsvakterna noll kronor så att de 180 ordningsvakter och väktare som i dag verkar i Stockholm kommer att avskedas.

Anförande nr 93

L i s a P a l m (FI): Vi fortsätter att ha en viss summa för ordningsvakter i vår budget. Men vi kan också lägga pengar på kvinnors organisering. Vi kan satsa på jobb till kvinnor, vilket skapar trygghet i vardagen. Boende i Järva säger: Vi känner oss överbevakade men underbeskyddade. Så vi har också andra typer av insatser som handlar om kvinnors organisering och om att stötta mammorna. Det är därför vi vill ha ett kvinnoföreningshus i Järva, som kan vara ett nav i trygghetsarbetet där.

Vi måste börja lyssna på vad mammorna säger. Det är inte framför allt ordningsvakter de efterfrågar. Återigen – jag förstår att de har ett värde, men vi vill lägga vårt fokus på mammorna och hur kvinnor kan ha stor delaktighet i trygghetsarbetet framåt.

Anförande nr 94

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vill först säga, Lisa, att jag tycker att du skarvar en del i ditt inledningsanförande. Det intressanta när det gäller hyresrätter i allmännyttan är att de blir fler – jag vill bara säga det.

Annars är det glädjande att se att Feministiskt initiativ delar vårt engagemang för klimatet. Jag noterar att ni har inspirerats starkt av majoritetens budget. Ni lyfter vikten av att bygga mer hållbart, och ni vill att staden ska bedriva mer klimatsmart byggande och förhindra att avfall uppstår vid eventuella rivningar. Det är jättebra! Lyckligtvis har vi i den grönbå majoriteten precis presenterat en ny handlingsplan för cirkulärt byggande, så detta finns redan på plats.

Det grönbå styret fortsätter att höja målet för antalet markanvisade trähus. Vi ser till att Stockholm får fler skolor och äldreboenden i trä och sin allra första förskola helt i återvunnet material. Frågan är bara om FI har några egna nya, konkreta förslag för en hållbar byggsektor.

Anförande nr 95

L i s a P a l m (FI): Vi har väldigt länge föreslagit att det ska öppnas en återvinningsdepå för byggmaterial, så det är glädjande att ni nu lyfter in det. Detta är saker som vi har föreslagit väldigt länge.

Men jag skulle vilja veta varför ni inte går med på våra klimatmål. Vi vet ju att vi måste öka takten. IPCC säger att det är för sent med de mål ni har. Naturskyddsföreningen säger att vi ska ha fossilförbud 2030. Varför är det inte Miljöpartiet som lägger fram de mest radikala miljömålen i Stockholm? Det förvånar mig väldigt mycket att ni inte vill ta ledarrollen i klimatomställningen.

Anförande nr 96

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Vi kan väl återkomma till detta med kvartals socialismen. I er budget finns det väldigt mycket projekt – en hel del ofinansierade, som sagt – där man från Stadshuset säger: De här insatserna ska vi göra lokalt. Men i en stadsdel som Rinkeby har man långsiktiga avtal med föreningslivet. Bara i Rinkeby lägger man 7 miljoner kronor på IOP-avtal. Därutöver har man även föreningsstöd; man jobbar väldigt nära den civila sektorn. Det är där vi ska vara, menar jag, snarare än att nu lägga fram en önskelista.

Jag vet att det börjar närma sig jul, men en budget måste vara finansierad. Tittar man på Feministiskt initiativs budget ser man att det inte finns någon finansiering för kulturhus i varje stadsdel, lokala jobbtorgsfilialer, arbetstidsförkortning inom hemtjänsten eller hyresbefrielse för kulturutövare. Jag kan göra en ganska lång lista över insatser som saknar täckning. Jag tycker att detta är rätt allvarligt. När ska Feministiskt initiativ lägga fram en budget som är fullt ut finansierad?

Anförande nr 97

L i s a P a l m (FI): Anna, snälla, kom med något nytt i stället för att kalla våra förslag för projekt. Tycker du att ensamstående mammors livsvillkor är ett projekt? Vi lägger fram förslag om att införa en ny stödinsats och om att göra det lättare att lämna våld. Är det projekt för dig? Jag bara undrar. Vi lägger fram vår budget, som har full täckning. Det är bara att läsa, men uppenbarligen har du inte gjort det eftersom du kallar det projekt i hela budgeten, eller kvartalssocialism. För oss är det viktigt att vi visar de kvinnor och de barn som lever i fattigdom i denna stad, liksom de kvinnor som arbetar i välfärden, att vi står på deras sida. Att kalla detta för projekt tycker jag är väldigt oansvarigt.

*§ 6 Rotel I Finansroteln
Rotel II Stadsbyggnadsnämnden
Rotel III Bostads- och stadsmiljöroteln
Rotel X Kultur- och stadsmiljöroteln*

*Exploateringsnämnden
Fastighetsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden
S:t Erik markutveckling
SDN: stadsmiljö
Skönhetsrådet
Skolfastigheter i Stockholm AB
Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB
Bostadsbolagen
Kyrkogårdsnämnden*

Anförande nr 98

Borgarrådet *W e d i n* (M): Ordförande! Karl Vennberg strövade 1971 omkring i Hötorgscity. Han var så förfärad över Norrmalmsrivningen att han skrev en dikt där han tackade gud för att han var inflyttad till Stockholm: ”jag behöver inte leta efter spillrorna av några lekar eller upptåg från min barndom, bortsopade av tidens byggherrar”. Detta var ett vägval som en gång i tiden gjordes i denna sal; vi vet alla av vem. Jag är stolt över att representera ett parti som genom åren tagit så många strider för att bevara Stockholms stadsbild – att värna viktiga fastigheter men också stå upp för att denna stad ansvarsfullt ska kunna växa.

Just Hötorgscity har också under denna mandatperiod blivit en vackrare plats. Kulturhuset är renoverat, för övrigt enligt tidsplan och budget. Sergels torg är tryggare – ett av många polissamarbeten för att rusta upp våra olika torg runt om i staden. Och snart öppnar där också världens största gejmingscenter.

Vår grönblå majoritet arbetar hårt för att få fram fler bostäder, men i vårt stadsutvecklingsarbete har vi med vår framtagna arkitekturpolicy också en grund för att bygga framtidens Stockholm i harmoni med gårdagens. Vi ställer krav på kunskap, noggrannhet och gestaltning under stadens snabba tillväxtperiod.

Min kollega Joakim Larsson har förhinder i dag på grund av privata omständigheter. Något han dock kommer att arbeta med är vår budgetsatsning på tillsynsverksamheten, så att vi bättre kan hantera klotter, nedskräpning och förfallna hus och på ett konkret sätt bidra till ett rent och snyggt Stockholm. Jag och Joakim arbetar tillsammans med bekämpningen av klottret. Se exempelvis på Mårten Trotzigs gränd i Gamla stan. Dit har vi skickat patrullerande ordningsvakter. Vi har stängt gränden nattetid, och i dag är den halvt sanerad. Låt detta vara en symbol för att vi är halvvägs mot att det snart blir en turistattraktion som stockholmarna kan vara stolta över igen!

Stockholm är inte utan utmaningar. Jag återkommer till dem när jag har talartid igen. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 99

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Över partigränserna har vi kommit överens om att klara 140 000 lägenheter till 2030. Detta har majoriteten skrivit i varje budget, trots att man har misslyckats att leverera. Det är just bostäder i godkända detaljplaner – som är det sista ledet i kommunen – som är det viktigaste ledet, innan byggaktörerna tar över taktpinnen. Enligt era mål skulle ni i december på dessa tre år ha godkänt 30 000 bostäder. I stället blir det – här skulle man ha haft en trumvirvel – bara 15 000. De rödgröna klarade under samma treårsperiod 23 400 lägenheter. Men även om det dyker upp några tusen till i december kommer det, menar vi, att bli svårt att klara 2030-målet.

Kvaliteten på byggprojekten har varit hög de senaste åren. En förklaring har varit att investerarna har haft goda resurser och har haft råd med god kvalitet. Stadsbyggnadskontoret har också lyckats bra med att behålla duktiga tjänstemän och arkitekter. Men med en socialdemokratisk stadsbyggnadspolitik hade vi i stället fått se en utveckling av femtonminutersstaden, ett betydligt högre bostadsbyggande, prioritering av fyra ytterstadsområden, borttagande av fysiska barriärer mellan rika och resurssvaga områden. Vi hade sett till att de kommunala bolagen också hade fått bygga Stockholm, påbörjat bostadsplanering av Bromma flygplats, planerat för hundra tusen nya arbetsplatser till 2030, särskilt i södra Stockholm. Vi hade fått många fler Stockholmshus, med cirka 30 procent lägre hyror, behållit de billigaste hyresrätterna i stället för att sälja dem och satsat betydligt mer på idrottsanläggningar och simhallar.

Vi hade kort sagt fått se en socialdemokratisk stadsbyggnadspolitik. Jag vill yrka bifall till budgetreservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! I snart tre år har vi fått se på när de blågröna missat de flesta av sina bostadsmål, år efter år, trots att man sänkt allmännyttans mål. Men jag kan berätta för er att bostadsbristen inte tar paus bara för att de borgerliga partierna inte bygger, tvärtom. Länsstyrelsen har gått ut och varnat för att billiga bostäder kan vara helt borta i Stockholm redan om 25 år. Man kan fråga sig var majoriteten tycker att alla som inte har en årslön på banken ska bo.

Bostadsbristen gör att många tvingas bo trångt, och otryggheten breder ut sig. Människors livssituation försvåras, och deras drömmar och frihet minskas. Arbetsmarknaden påverkas också när människor tvingas tacka nej till arbeten för att de inte har någonstans att bo. Oseriösa fastighetsägare, som hellre tjänar snabba pengar än skapar långsiktig kvalitet, driver upp hyrorna.

Nu är vi i stort behov av en ny bostadspolitik som kan möta de utmaningar vi står inför – en bostadspolitik som tar ansvar för att bygga bort bostadsbristen, bryta segregationen och minska bostadssektorns klimatpåverkan. Vänsterpartiet har höga ambitioner, för vi vet att det krävs handlingskraft för att få bukt med

bostadsproblemen. Vi vill bygga för vanligt folk, minst 3 500 lägenheter med lägre hyra. Med fler hyresrätter blir det möjligt för unga att flytta hemifrån och lättare för kvinnor att ta sig ur destruktiva förhållanden. Hyresrätter gör att bostäder fördelas utifrån kötid och inte utifrån köpkraft.

Vi vill ge dem som pluggar rätt till en studentbostad. Vi vill att staden köper tillbaka hus där giriga riskkapitalbolag lurar hyresgäster. Vi vill att våra barn ska se en framtid i den stad där de växer upp. Efter fyra förlorade år för bostadssökande i Stockholm tar vi i Vänsterpartiet ansvar för att ge fler chansen till ett hem med rimlig hyra.

Anförande nr 101

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi bygger mycket, och vi bygger bra. Liberalerna gör skillnad tillsammans med den grönbå majoriteten. Med kvalitet i byggandet får vi en stad som vi kommer att kunna vara stolta över i många år. Byggnadsordningen revideras, arkitekturpolicyn tas fram, strategin för småhus- och villaområdena har tagits fram och Cityprogrammet revideras – fyra hörnstenar för kvalitet under mandatperioden. De frihetliga värdena ökar när de demokratiska processerna samarbetar med vetenskap och konst. Det är då den svenska demokratin fungerar som bäst.

Sankt Eriksområdets utveckling visar hur kvalitet, historia och arkitekturpolicy kan förenas – från fattighus och sjukvård till PO Hallman-inspirerad planering som nu utvecklas i samma PO Hallman-inspirerade anda i den sista etappen. Kulturhistoriskt viktiga hus räddas från rivning, och stadens fastigheter renoveras. Även gamla försyndelser tas om hand genom till exempel renovering av Krügerska annexet i Smedsuddsparken. Gula villan i Mariehäll flyttas, och verksamheten kan fortsätta; den rustas upp.

Fortlöpande förnyas förorterna. Stockholmshem har idéer om utvecklingsprojekt som kommer att sätta Bagarmossen på kartan, inte endast som uppväxtort för mig själv. I Aspudden, Örnsberg, Bromma och Årsta betyder det fler bostäder än planerat tack vare dynamiskt tänkande i samarbete med näringslivet. Klimatsmart byggande helt i trä ökar, och klimatutsläppen minskar. Det finns också planer för högklassig arkitektur i Hagsätra, även där helt i trä. Folkhem bygger Sveriges största bostadshus i trä i Hagastaden.

Liberalerna gör skillnad. Och fullmäktige – det finns inget bättre än framtiden. Bifall till budgetförslaget i kommunfullmäktiges kommunstyrelse!

Anförande nr 102

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill tacka våra blå samarbetspartner för en mycket grön budget, en budget där Miljöpartiets frågor har fått mycket utrymme.

Vi har en fantastisk huvudstad i ett skärgårdslandskap. I kommunen finns hundra stadsdelar, var och en med sin egen unika karaktär. Vi bör njuta av vår stad, som

alltmer slinker ur pandemins grepp, och se till att lämna staden efter oss i ett gott skick till kommande generationer.

Oppositionen klagar över numerären bostäder som byggs, en siffra som blivit något av en tävling. Men Miljöpartiet vill påpeka att vi har en planreserv på närmare 23 000 bostäder i lagakraftvunna detaljplaner och cirka 8 600 under antagande. Det finns alltså en planreserv på över 30 000 bostäder. Vi uppnår 10 000 bostäder i start-pm. Vi har alltså en god framförhållning.

Miljöpartiet förstår att man anser numerären bostäder väsentlig. Utöver att det är lätt att mäta kvantitet, siffror, är det en viktig uppgift att tillskapa många bostäder. Men frågor om vilken typ, vilken storlek, var de byggs och för vem – för barnfamiljer eller ungdomar, för den som vill bygga en bostad tillsammans med andra eller för pensionären som vill lämna sin villa – är något vi alla partier ska se mycket mer till. Därför har vi också lagt ett utredningsuppdrag i budgeten.

Utan kvalitets- och helhetstänk blir det ingen bra stad, oavsett hur många bostäder vi uppför. En bra stad är så mycket mer än bara många, många bostäder. Det är en plats där du och vi och kommande generationer ska leva vårt gemensamma liv. Därför ska nybyggnation ske med god kvalitet, gestaltning och hållbarhet. Därför planerar vi för fysiska strukturer som ska göra det lätt att leva och transportera sig miljövänligt. Därför lägger vi ett uppdrag om att utreda och inrätta biotopskyddsområden och naturreservat. Därför ska vi ha en mångfald av boendeformer för alla skeden i livet. Därför ska vi planera för en ekostadsdel i Skarpa by. Därför begränsar vi ohållbara rivningar av funktionsdugliga byggnader för kulturmiljöns, miljöns och klimatets skull. Därför planerar vi med anpassning till klimatförändringarna för skydd mot värmeböljor och skyfall.

Därför är den grönblå budgeten bäst. Bifall till den yrkas härmed av Miljöpartiet.

Anförande nr 103

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Ordförande och ärade fullmäktige! Det är svårt att hålla sig från att prata om siffror i budgetdebatten när det hela tiden utmanas. Men låt oss börja med att prata om siffror. Vi har 10 000 bostäder i start-pm-processen. Om man lägger till markanvisningar blir det 26 000. Sedan har vi de program som vi tittar på just nu, exempelvis i Sköndal. Då kan vi tillskriva oss 30 000 bostäder. Det vi genomför och det vi ska göra handlar om drygt 10 000 bostäder. Så låt oss för en gångs skull inte säga att vi inte bygger i den här staden, för det gör vi.

Jag vill också säga att jag tillskriver detta den tidigare såväl som den sittande majoriteten. Stadsbyggnadspolitiken är en lång process, men låt oss inte fastna i bilden att vi inte bygger i den här staden, för det gör vi.

Jag vill också passa på att ägna några dyrbara minuter i talarstolen åt att tacka stadsbyggnadskontoret, som lyckats hålla uppe denna fart även under två svåra år i samband med pandemin. Det gäller att uppnå målen, men vi ser faktiskt också att de överträffas.

Men vi bygger inte bara för volymens skull. Vi bygger för att skapa en levande stad, där kulturen tillåts ta plats och vi bevarar byggnader så att vi kan behålla rådigheten och bevara själen i de platser där vi bygger, exempelvis i Slakthusområdet.

Men det som är viktigast och som förenar nästan alla partier i denna kammare är att vi bygger framåt. Vi bygger för framtiden och för ett Stockholm som ska växa och fungera för alla. Vi kommer i debatten att behöva prata om hur vi ska skapa billiga hyresrätter. Detta är viktigt för att skapa en inkluderande stad, och det ser jag fram emot.

Jag vill också säga att det finns ett parti i den här salen som inte bygger framåt utan säger att staden är klar och att vi ska lyssna till de högljudda och privilegierade och säga stopp till alla byggen och nej där populismens vindar blåser som hårdast. Det är Sverigedemokraterna, och dem ser jag fram emot att utmana i debatten.

Anförande nr 104

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Stockholm är en unik skärgårdsstad med stora kulturella värden. Stadens arkitektoniska profil vid vattnet är världsunik och därför viktig att värna och bevara för kommande generationer. Den stora bostadsbristen påverkar stadens utformning negativt då alltför många projekt inte tar hänsyn till stadens tidigare bebyggelse. Huvudinriktningen vid nybyggnation måste därför vara att utvidgningen av staden sker i form av nya bostadskvarter, med verksamheter i bottenvåningar, parker, torg, kollektivtrafik, skolor och arbetsplatser i nära anslutning för att skapa förutsättningar för trivsamma, fungerande bostadsområden.

Stockholm fungerar inte utan bilen för såväl person- som nyttotrafik. Planering av nya bostadsområden ska därför ske utifrån nuvarande andel för olika trafikslag, inte utifrån förhoppningar och visioner om hur det kanske kommer att bli.

Vi sverigedemokrater kan lugna Fredrik med att vi vill bygga Stockholm på bredden, och vi har lagt fram väldigt tydliga förslag som samtliga har blivit nedröstade här inne.

När det gäller de fastigheter som fastighetsnämnden är satt att förvalta finns ett eftersatt underhåll som är mycket stort. Vanskötseln är så stor att vissa fastigheter måste rivas. Underhållet har varit eftersatt i decennier, och de upplupna kostnaderna för det uppgår till minst 10 miljarder. Nämnden förvaltar även fastigheter där hyresintäkterna inte täcker drifts- och underhållskostnader, vilket i sig är helt ohållbart. Nämnden måste säkerställa att det snarast kommer till en långsiktig och hållbar underhållsplan, som tar ett helhetsgrepp om kostnader och säkerställer rimliga hyresnivåer.

Stockholm har redan i dag en kapacitetsbrist i elnätet. Samtidigt går utvecklingen mot en elektrifierad, digitaliserad och fossilfri stad i allt snabbare takt. Staden måste lägga mer kraft på att säkerställa en jämn och tillförlitlig tillgång på el.

Anförande nr 105

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Hej, alla åhörare, den samlade världspressen och ni andra ledamöter! Vi vill ha en vacker, tillgänglig, attraktiv och mångfasetterad stad. Vi måste nå de uppsatta målen utan att bli slarviga. Därför är jag så glad för de goda, värdeladdade strategier och riktlinjer som vi redan har fattat beslut om. Jag är så glad för våra proffsiga tjänstemän som gör allt detta möjligt rent fysiskt.

För mig som kristdemokrat sitter det djupt i ryggmärgen att vi måste visa hänsyn och respekt för Stockholms historiska dimension, utan att frysa utvecklingen. Att vi gillar klassisk arkitektur, härliga balkonger och levande kajmiljöer är ingen hemlighet. I det budgetförslag som majoriteten har lämnat för 2022 är just kvalitet ett nyckelord. Vi kan bygga tätt och högt och ändå värna trädgårdsstäderna och de välplanerade områden som redan finns.

Vi bygger mycket, och vi bygger med blandade upplåtelseformer. Hyresrätten är viktig för den som inte kan eller vill köpa en bostad, men också för snabbt växande företag som behöver bostäder till sin personal. Därför ska vi markanvisa för många hyresrätter per år. Men vi ska också utveckla tänkandet kring bostäder. Det är nu dags att anvisa mark till aktörer som till exempel erbjuder boendeformen hyrköp med köption. Det är en spännande lösning med stor potential.

Som kristdemokrat är jag också nöjd med att vi höjer ambitionen för ökad trygghet. Där har flera av nämnderna i detta block en naturlig roll att spela. För tryggheten är såväl planering som gestaltning helt centralt, i samverkan med boende, näringsidkare och andra intressenter.

Heja Stockholm, Sveriges bästa stad! Jag yrkar naturligtvis bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 106

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Det är trevligt att stå här inför alla ledamöter, åhörare och stockholmare!

Många av stadens anställda är kvinnor i yrken som barnskötare, köksbiträde, vårdbiträde i hemtjänsten och andra lågavlönade yrken som är absolut nödvändiga för välfärden. Men vilka möjligheter har dessa kvinnor, som skapar stadens välfärd, att faktiskt också bo i Stockholm till en rimlig kostnad? Väldigt små. Kommunal och Hyresgästföreningen har räknat ut att de allra flesta av dessa kvinnor skulle behöva tjäna tre gånger så mycket för att klara av de inkomstkrav som hyresvärdarna sätter upp. Alternativt ska de spara tre bruttoårslöner och med magi dubblera sin lön för att kunna köpa en pytteliten bostadsrätt.

De som behöver billiga hyresrätter allra mest är de med lägst inkomster, utrikesfödda, pensionärer, sjukskrivna och unga som vill flytta hemifrån – för att inte tala om att varje ombildad hyresrätt innebär en lägenhet mindre att dela ut till kvinnor som utsätts för våld av en närstående man.

Feministiskt initiativ vill att Stockholm ska vara en välfärdsstad som satsar på kvinnor och barn, äldre och låginkomsttagare. Minst 60 procent av alla nybyggnationer måste vara billiga hyresrätter. Vi vill ha en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor och barn. Ingen ska behöva stå på gatan med sina barn och inte veta var de ska sova nästa natt.

Staden måste vara en trygg miljö för alla invånare, oavsett funktionsvariationer och ålder. Här fyller en feministisk stadsplanering en viktig funktion. Här tas kvinnors och flickors perspektiv som utgångspunkt, vilket ger en tryggare stad för alla. En feministisk stadsplanering ser livet som en helhet, och här spelar införandet av femtonminutersstaden, där service finns nära hemmet, en viktig roll.

Jag föreslår kommunfullmäktige att bifalla Feministiskt initiativs budgetförslag.

Anförande nr 107

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fullmäktige, åhörare och ordförande! Att vara bostadslös är att sakna grundläggande trygghet och säkerhet. Särskilt utsatta är de kvinnor och barn som behövt fly sina egna hem för att undkomma våld och hot från en man de tidigare delat liv och bostad med. Man kan tycka att denna så utsatta grupp skulle ha högsta prioritet i den förda bostadspolitiken, men med det här styret har vi tyvärr sett att det är precis tvärtom. Fortfarande nekas kvinnor förtur i bostadskön för att de inte varit folkbokförda i Stockholm i två år. Att denna praxis blev en regel är något jag djupt beklagar och något som Feministiskt initiativ inte varit med och beslutat.

Men att styret under fyra år vid makten inte klarat av att ändra detta, trots våra ständiga påtryckningar, talar sitt tydliga språk när det gäller hur ni ser på våldsutsatta kvinnor. Ni lovade vid maktskiftet att det skulle bli lättare för våldsutsatta kvinnor att få förtur i bostadskön, ett löfte som ni har svikit. Att fem personer fler har fått förtur i år jämfört med ett bottenresultat förra året är inget att skryta med.

Feministiskt initiativ vill att den som flyr från våld ska undantas från den så kallade tvåårsregeln, som i praktiken innebär att den som tvingats fly undan våld och tillfälligt bosatt sig i en annan kommun automatiskt får avslag. Jag kan konstatera att denna regel inte finns i Göteborg, och ändå har inte deras bostadskö brakat samman totalt. Däremot har de beviljat många fler förtur, sammanlagt 401 personer 2020 mot totalt 25 i Stockholm.

Feministiskt initiativ vill att de kommunala bostadsbolagen också ska bortse från regeln som kräver att man ska vara skuldfri när man ansöker om förtur i bostadskön. Många män utövar ekonomiskt våld genom att skuldsätta kvinnor. Resultatet blir återigen ett avslag på ansökan om förtur.

Dessutom tycker vi att staden ska gå med i det kommunala bostadsbyte som finns i länet, som man hittills har valt att inte gå med i. Vi vill på sikt se en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor och barn för att ingen ska behöva stanna i en våldsam relation av rädsla för att bli bostadslös. Vägen dit börjar med en förändring av förtursreglerna så att fler kvinnor och barn kan börja ett nytt liv fritt från våld.

Bifall till Feministiskt initiativs budget för 2022!

Anförande nr 108

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Vi vet att denna fråga har varit väldigt viktig för er. Vi gjorde översynen just för att kvinnor ska ges bättre möjligheter till förtur. Vi vet att ni har tyckt att det inte varit tillräckligt och att det inte har funkat tillräckligt bra. Vi har lyssnat, och jag hoppas att ni har sett den aktivitet vi har lagt in för bostadsförmedlingen i årets budget för att ytterligare förbättra. Jag läser innantill: ”Bostadsförmedlingen ska till de befintliga riktlinjerna för förtur bilägga en vägledning för tillämpning av riktlinjerna för förtur vid utsatthet för våld i nära relationer som har arbetats fram i samverkan med socialnämnden”. Jag hoppas att detta är svaret på det ni har efterfrågat det senaste året.

Anförande nr 109

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): En ytterligare vägledning kommer inte att hjälpa. De här reglerna finns ju fortfarande – 35 procent av avslagen handlar om tvåårsregeln. Jag som jobbar med detta föreslår inte ens att kvinnor som inte har varit folkbokförda i Stockholm i två år ska söka, så mörkertalet när det gäller kvinnor som behöver detta men inte söker är jättestort.

När det gäller kravet på skuldfrihet är det, enligt förturshandläggare på bostadsförmedlingen, ett absolut krav. Vi vet att det ekonomiska våldet mot kvinnor är enormt. Många män skuldsätter kvinnor nästan för resten av livet, men ni kan ändå inte ändra reglerna ens för de kommunala bostadsbolagen.

Nej, Martin Hansson, detta är långt ifrån tillräckligt. Resultatet av era fyra år vid makten är att ni har svikit våldsutsatta kvinnor och barn, som ni gav löften i början av mandatperioden. Det tycker jag är otroligt lågt av er.

Anförande nr 110

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Här står någon och är jätteupprörd över riktlinjer man själv beslutat om. Feministiskt initiativ var ju med och stramade åt dessa riktlinjer förra mandatperioden. Nu har vi gjort ett gediget arbete med detta, som vi har debatterat i den här salen många gånger. Resultatet är att antalet förturer för våldsutsatta kvinnor i år har fördubblats jämfört med förra året. Detta var något som den rödgrönrosa majoriteten inte klarade av. Genom ett noggrant och gediget arbete har vi förbättrat processkedjan så att fler våldsutsatta nu ges förtur. Jag hoppas att ni ser detta och kan erkänna det i stället för att ägna er åt de lögner som florerat hittills i dag.

I frågan om våldsutsatta kvinnor vill jag också göra ett medskick när det gäller att ni helt kapar frågan om ordningsvakter i ert budgetförslag. Ni har dessutom tidigare kampanjat om att orten inte behöver fler poliser. Ser du att det faktiskt kan vara så att poliser och ordningsvakter kan innebära trygghet för Stockholms kvinnor?

Anförande nr 111

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det är många frågor nu, Dennis. Det kanske säger mer att du inte kan ställa hela frågan om just bostäder, när det är det vi debatterar.

Ja, vi satt vid makten när dessa regler stramades åt. Vi satt inte i bostadsförmedlingens styrelse och hade ingen rådighet över detta beslut. Vi skulle ha motsatt oss det. Jag delar inte förra bostadsborgarrådets syn att bostadskön helt skulle kollapsa, som vi fick höra här tidigare. Jag gör verkligen inte det, och jag beklagar att de här reglerna blev praxis. Men du har haft fyra år på dig att ändra på detta.

Ni gick ut hårt i början och sa att det skulle bli lättare för våldsutsatta kvinnor att få förtur i bostadskön. Förra året var det 17 stycken och i år 23. Det är ingen seger, Dennis Wedin; det är ett fortsatt misslyckande. Att du inte kan stå för det är ett ytterligare svek mot våldsutsatta kvinnor.

Vi har satsningar på ordningsvakter i vår budget. De ligger i CM under trygghetsatsningar. Om du läser där hittar du det också. Och nej, jag vill inte nedmontera vare sig poliser eller ordningsvakter – det har jag aldrig sagt.

Anförande nr 112

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta är en bred debatt; vi ska också debattera stadsmiljö. Under de två gångna åren har många fler stockholmare fått upp ögonen för hur viktig stadsmiljön är, liksom våra parker och grönområden. Detta är inget nytt för oss centerpartister, utan det ligger i vårt dna att värna den gröna närmiljön. Vi vet hur viktig den är för vårt välbefinnande.

Därför är jag som stadsmiljöborgarråd så otroligt glad att vi med denna budget nu gör en historisk satsning på stadsmiljön. Totalt handlar det om över 90 miljoner i drift och investeringar som vi skjuter till för nästa år. Detta är otroligt välkommet ute i våra stadsdelar.

Vi vet att rena och trygga parker är viktiga för stockholmarna. Därför tillför vi 34 miljoner mer för att stärka renhållningsarbetet och parkskötseln. Vi lägger dessutom investeringsmedel på belysning av våra parker för att öka tryggheten. Och vi investerar i fler smarta, kapacitetsstarka papperskorgar.

Naturresevatnen har också varit väldigt viktiga gröna lungor för oss stockholmare. Många fler har hittat till sitt närmaste naturresevat. Därför ökar vi resurserna för skötseln av naturresevatnen så att vi också fortsättningsvis kan njuta av den sköna naturen, friluftslivet och den biologiska mångfalden runt om i vår stad.

Den som lyssnar till mitt anförande kanske tror att det bara är mer resurser och pengar som behövs, men det är inte hela sanningen. Därför vill jag också lyfta det vi har gjort under det här året: Vi har tillsatt en städgeneral, som ska hjälpa stadsdelarna att effektivt hantera sina resurser så att vi får en bättre och renare stadsmiljö. Genom ökade resurser och smartare användning hoppas jag att stockholmarna redan nu till sommaren ska känna att vi har mer välsköta parker att njuta av. Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 113

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Centern fick ju efter senaste valet igenom några projekt som är kopplade till park och idrott. Många av oss tyckte att det här var helt orealistiskt, och det har visat sig att det fortfarande finns stora svårigheter med dessa projekt. Ett av dem tänkte jag ställa en fråga om, nämligen fotbollsplanen på Kungsholmen, som det finns beslut om efter tre år – det tog lång tid. Man ska peka ut en plats i Kristineberg för en elvamannaplan. Den kommer visserligen att ta en del parkmark i anspråk, och det går väldigt trögt. Det kommer säkert att bli protester, och det kommer att bli en massa turer. Men ursprungsförslaget avsåg Fredhällsparken, där det har funnits en fotbollsplan en gång i tiden. Det var egentligen meningen att man skulle börja gräva nästa år i Stadshagen, men det skjuts ju upp, eftersom man inte har löst det här.

Hur ser du på möjligheterna, Jonas Naddebo, på de realistiska möjligheterna – så att vi får det till yttrandeprotokollet – att ordna den här elvamannaplanen i Kristineberg, som det sägs att det ska bli en markanvisning för framöver? Är det realistiskt?

Anförande nr 114

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jan Valeskog! Jag tolkar Socialdemokraternas engagemang för stadsmiljön som väldigt lågt när du väljer att replikera till mig på detta område. Här har jag nu stått och beskrivit våra satsningar på stadsmiljön. Det hade varit intressant om ni hade överlagit dem. I stället pratar du om en fråga där ni vill försämra stadsmiljön. Ni vill nämligen anlägga en fotbollsplan mitt i Fredhällsparken, något som vi från Centerpartiet har motsatt oss starkt. Nu har vi jobbat fram en lösning för att komma framåt, för att inte bygga igen våra parker. Det är riktig stadsmiljöpolitik. Det här är tydligen den enda fråga du kan ta replik på mig om när vi pratar om stadsmiljö. Du vill bygga en fotbollsplan i Fredhällsparken och förstöra en av stadens viktigaste parker. Det är orimligt att jag får den frågan på den här punkten.

Anförande nr 115

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Behovet av en slagkraftig social bostadspolitik är akut. Bostadsbristen drabbar alltför många stockholmare och gör de växande klassklyftorna i vår stad synliga för alla. Ombildningspolitiken och allmännyttans nedprioritering har gett tydliga utslag till förmån för de rika och på bekostnad av oss andra. Stockholm blir för varje dag alltmer en stad för de rika snarare än för vanliga löntagare.

Under denna mandatperiod har billiga hyresrätter ombildats till dyra bostadsrätter. Bekämpande av segregationen har under denna mandatperiod inneburit att bostadsmarknaden har blivit ännu mer otillgänglig för vanliga människor med helt vanliga inkomster. Majoriteten har också valt att kraftigt sänka byggmålen jämfört med den förra majoritetens mål, som de inte lyckas nå.

Vi i Vänsterpartiet tror däremot på allmännyttan. Därför vill vi ge bolagen i uppdrag att tvärtom höja byggmålen. Vi vill att bolagen kartlägger vilka områden som i synnerhet är i behov av allmännyttiga bostäder. Bolagen ska också få i uppdrag att

överta byggprojekt som saluförs på marknaden, liksom förvärva fastigheter som saluförs på annan marknad. Alla stockholmare ska kunna bo i alla delar av staden. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 116

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Jag tackar Arvand Mirsafian så mycket för inlägget. Jag har ett par frågor gällande en av Centerpartiets viktigaste aspekter vad gäller byggandet, nämligen att bygga på höjden. Detta kan ju ibland i debatten uppfattas som en spexig aspekt som handlar om att bygga en fräsigt skyline. Men faktum är att det hela går lite djupare än så. En av anledningarna till att vi vill bygga på höjden är att vi vill få bättre volymer i våra projekt och därigenom till exempel kunna tillskansa oss fler hyresrätter.

Därför är jag lite nyfiken på varför Vänsterpartiet förhållandevis konsekvent går med på de volymminskningar i våra projekt som gör att våra bostadsbyggare måste bygga bostadsrätter i stället för hyresrätter – annars får de inte ihop ekvationen. Därtill undrar jag hur Vänsterpartiet annars tänker sig att man ska få in de hyresrätterna, om bostadsbyggarna vill men inte kan.

Anförande nr 117

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Det här är delvis en annan fråga, Fredrik Lindstål. Men problemet med att bygga på höjden är att det inte alltid görs på rätt platser. Vi måste bygga på höjden på rätt platser. Till exempel kommer vi nu i Stockholmshem att bygga på höjden i Skärholmen. Frågan handlar också om stadsmiljö. Passar det in med olika typer av höga bostadshus i alla områden? Oftast hamnar det i en sådan fråga. Det finns också kostnadsproblem med att bygga på höjden, och även dem måste vi ta upp. Det är alltså en komplex fråga som det finns flera aspekter i. Det finns inte en specifik anledning till att vi motsätter oss höga byggnader.

Anförande nr 118

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tackar Arvand Mirsafian för hans synnerligen konstruktiva arbete i Stockholmshems styrelse. Det är en fantastisk styrelse vi har. Jag är dålig på siffror själv, och jag begär egentligen inte att du ska känna till det som jag säger nu – det finns så många tabeller och så vidare, Arvand. Men jag vill bara säga, för fullmäktige och för den allmänhet som eventuellt lyssnar, att det inom Stockholmshem i år färdigställdes 200 bostäder i Stockholmshus. Stockholmshuset är från början en idé från er i den tidigare majoriteten. Vi vidareutvecklar dem, förbättrar dem och gör processerna än bättre. Under de närmaste åren, Arvand, kommer vi att starta 500 Stockholmshuslägenheter. Det ger svar på frågan hur vi kan få fler att bo till lite rimligare kostnader.

Anförande nr 119

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Tack, Björn! Jag håller med om att det är jättebra att vi bygger fler Stockholmshus och att det är jättebra att vi jobbar med att vidareutveckla det konceptet. Men det räcker tyvärr inte bara med Stockholmshus. De

ger ändå bara en begränsad möjlighet att försörja människor i Stockholm med bostadshus.

En viktig anledning till att vi motsätter oss ombildningar är att det gamla hyresbeståndet har mycket lägre hyror. De har hyror som gör att fler människor i Stockholm kan efterfråga dessa bostäder. Därför är det jättesynd att Stockholmshem nu har ombildat en massa hyresrätter som vanligt folk faktiskt hade råd att efterfråga. En del av dessa före detta hyresrätter ligger dagen efter uppe på Hemnet och säljs hundratusentals kronor dyrare. Det är tråkigt. Men det är bra med Stockholmshus, och dem kommer vi också att vilja jobba med.

Anförande nr 120

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Björn Ljung har en bra poäng – det är inte så att någon här skulle nedmontera allmännyttan. Det är löjligt att påstå detta. Vi har 75 000 lägenheter och 4 000 i produktion, Arvand Mirsafian.

Däremot tycker jag att det är intressant att poängen hela tiden kommer om att stockholmare ska kunna bo över hela staden. Det talas om ”vanliga människor” och liknande. Vi har väl ungefär 1 miljon invånare i Stockholms stad, och vi har 75 000 allmännyttiga bostäder. De här andra personerna – är inte det vanliga människor? Ni har ju en skev världsbild. Det kan faktiskt vara så att andra kan bygga. Och det är ju de privata hyresrättsbolagen som just nu har kapitalet, knackar på dörren och har idéerna för att bygga. Skulle vi säga nej till dem skulle det inte bli fler bostäder. Det skulle bli svårare för vanliga människor att få ett boende, och det skulle bara vara på grund av era ideologiska skygglappar.

Anförande nr 121

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Jag tror att Dennis Wedin är väl medveten om att privata hyresrätter i genomsnitt har högre hyror än allmännyttan och att de boende har sämre inflytande. De privata hyresrätterna har oftast högre inkomstgräns. Det gör det svårare för vanliga löntagare att kunna bo i dem. Det är inte så att bostadsbristen bara gäller personer med låga inkomster. Det handlar om mycket bredare löntagargrupper. Det handlar om sjuksköterskor och alla möjliga människor som har helt vanliga yrken men som inte hittar bostad i Stockholm. Jag tycker att det är viktigt att alla stockholmare ska ha möjlighet att bo i hela staden. Det ska inte vara så att personer ur vissa inkomstgrupper ska få bo på ett ställe och andra på ett annat. Det var till exempel därför vi under kommunfullmäktiges senaste sammanträde ifrågasatte byggprojekten i Hässelby Villastad, där det kommer att byggas dyra bostadsrätter och där färre människor med vanliga inkomster kommer att bo.

Anförande nr 122

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tänkte byta spår lite och tala om en del av det andra som bostadsbolagen arbetar med. Årets budget innehåller en hel del viktiga nyheter när det kommer till att stärka hyresgästernas

ställning, när det kommer till att säkra kulturmiljövärden och när det kommer till bostadsbolagens klimat- och miljöarbete.

Först och främst förtydligar vi att bolagen ska drivas med ett långsiktigt perspektiv på energi och cirkulärt byggande. Vi lägger in ett nytt uppdrag här och nu om att bolagen ska arbeta för att upprustning och underhåll ska ske med ökad uppmärksamhet på kulturmiljövärdena i fastigheterna. Det är någonting som har efterfrågats under en längre tid. Det kan handla om allt möjligt, till exempel fasader, fönster och inredning. Samtidigt stärker vi, vilket jag tycker är oerhört viktigt, hyresgästernas möjlighet att välja nivå på upprustningen för att hyrorna sedan ska kunna anpassas utifrån de valen när upprustningen väl har skett. Det här är oerhört viktigt. Det finns ett bra exempel på det arbetet, nämligen kvarteret Draget på Södermalm, som man planerar för nu. Där har detta fungerat väldigt bra, och det är skönt att veta.

Bostadsbolagen ska successivt nu också förse alla sina parkeringsplatser med laddinfrastruktur. Det är ett nytt uppdrag. Framför allt när boende själva så begär ska man nu kunna tillhandahålla laddplatser i garagen hela tiden, så att det här alltid ska kunna säkras för de boende som vill. De här parkeringsplatserna ska föras med laddinfrastruktur av minst typen normalladdning, kan vi då känna till. Slutligen vill jag nämna ett litet spetsprojekt. Vi ska implementera tio områden där vi ska arbeta med växtbeklädnad av väggar. Detta ska bolagen titta på och ta fram under året.

Anförande nr 123

U l f W a l t h e r (S): Tack för ditt inlägg, Martin Hansson! Ni har ju i majoriteten höga ambitioner för att bygga här i Stockholm det kommande året. Din kollega Daniel Helldén berättade att Bromma var en plats där man såg framför sig att man kunde bygga en hel del. Som av en händelse kikade jag i går på mitt Facebookflöde när jag skulle gå och lägga mig. Då dök det upp en reklamfilm från Miljöpartiet, där Daniel Helldén och andra företrädare slog sig för bröstet och sa att man länge varit för att lägga ned Bromma flygplats. Det är något förvånande, när vi vet att det är en fråga som ni faktiskt har sålt bort den här mandatperioden.

Då har jag två frågor. Den första frågan är egentligen en fråga till mig själv. Varför dyker Daniel Helldén upp i mitt Facebookflöde som det sista jag ser när jag går och lägger mig? Den frågan ställde jag inte till dig, Martin. Däremot ställer jag den andra frågan till dig. Jag undrar: Kan Miljöpartiet lova stockholmarna att Miljöpartiet efter valet bara kommer att samarbeta med partier som är beredda att stänga Bromma flygplats, eller kommer ni att vara beredda att sälja bort den här frågan en gång till? Jag förstår att du behöver vara försiktig i ditt svar, men var också tydlig!

Anförande nr 124

M a r t i n H a n s s o n (MP): Även den första frågan går jättebra att ställa till mig. Jag är faktiskt själv med i den reklamfilmen också. Jag antar att du inte tittade till slutet, Ulf Walther.

Vi samarbetar i dag med partier som på sikt vill lägga ned Bromma flygplats. Det vi säger är att Bromma ska betraktas som ett stadsutvecklingsområde och att flygplatsen på sikt ska avvecklas. Sedan kan det råda lite delade meningar om när i tiden det är möjligt att det här kommer att ske. Men den övergripande visionen för den grönblå majoriteten är att Bromma är ett stadsutvecklingsområde.

Anförande nr 125

Cecilia Herrström (V): Jag har en fråga om en annan utförsäljning. Att fransäga sig rådighet över skolfastigheter, vilket är en ekonomisk förlustaffär både kortsiktigt och långsiktigt, är minst sagt dumt. Med tanke på att utbildning är av största vikt både för den enskildes framtidsmöjligheter och för staden är detta något som borde hanteras med större långsiktighet. Det senaste årets utförsäljningar och de framtida utförsäljningar som ni i den blågröna majoriteten vill genomföra är tydligen ideologiskt motiverade. De görs under marknadspriset, vilket riskerar att utarma både Sisab och Stockholms stad och är en dålig affär för staden och skattebetalarna. Anser du, Martin Hansson, att det är en god och långsiktig politik för Stockholm att sälja ut skollokaler, ofta under marknadspris?

Anförande nr 126

Martin Hansson (MP): Tack för en bra fråga, Cecilia Herrström! Det vi anser är att det här såklart måste ske med stor försiktighet när det väl sker. Det ska också alltid handla om skollokaler där vi inte bedriver kommunal verksamhet och där de långsiktiga planerna inte visar på att det skulle kunna finnas sådana intressen. De som har valts ut och som kan komma i fråga är lokaler där det i dag bedrivs privat verksamhet.

Du har en poäng i att man delvis tappar sin rådighet. Men då måste vi komma ihåg syftet, och det är inte ideologiskt. Det handlar om att Sisab, som vi pratar om här, nu har miljardinvesteringar framför sig i nya kommunala skolor. Som vi alla vet är det här ingenting som vi kan hämta in pengarna för på skattesatsen eller så, utan de här pengarna måste hittas på annat håll. Man kan lånefinansiera det, men man kan också arbeta med att titta på de fastigheter som vi kanske inte behöver för att kunna finansiera de här miljardinvesteringarna. Jag kan inte nog understryka hur stort utbildningspaketet för de nybyggnationer vi nu kommer att kunna göra i nya kommunala skolor är, och det möjliggörs på det här sättet.

Anförande nr 127

Anna Rantala Bonnier (FI): Martin Hansson! Då var det väl dags för mig att ställa frågan om våldsutsatta till dig. Som vi pratade om för några minuter sedan lovade ni ju stort när ni gick in i det här nya blågröna styret. Våldsutsatta skulle få lättare att få förtur. Med facit i hand har ni inte alls lyckats. Ni började med att göra en översyn av riktlinjerna. Men ni förändrade inte någonting, förutom att ta bort något som aldrig hade varit en regel, nämligen ett tvång att polisanmäla. Sedan har ni inte tagit bort de regler som faktiskt gör skillnad. Det handlar om ungefär 35 procent av avslagen. Då vill jag passa på att fråga dig: Är du nöjd med det här resultatet? Du läste

upp några skrivningar ur er budget för mig tidigare, men de kommer ju inte att ändra på någonting i riktlinjerna. Att man får stöd för att bedöma till exempel styrkt hotbild kan jag tycka är bra. Det är ju ett problem att man inte tycker att man kan styrka hotbilden fast man har levt gömd och så vidare. Men tycker du att det här är ett bra resultat? Är du stolt över det?

Anförande nr 128

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nej, nöjd är jag aldrig. Det finns en nollvision. Nöjd kan man aldrig vara. Det vore fullständigt förmätet. Däremot har vi faktiskt gjort en ändring. Vi genomförde den här ändringen, och det är också så att fler har fått förtur. Det är ändå två konkreta grejer. Men vi har också insett att det behövts vissa förtydliganden, som ni mycket riktigt har påpekat. Vi lägger ju också nu som ett tydligt uppdrag i årets budget att göra de här preciseringarna och tolkningarna, så att det förhoppningsvis kan bli ännu bättre. Men jag är inte nöjd. Det är jag aldrig.

Anförande nr 129

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är med glädje och stolthet som jag står här i talarstolen i dag. Det är med glädje därför att den grönblå majoriteten återigen har lagt fram ett förslag till budget som kommer att skapa hem till tusentals nya framtida stockholmare. Och det är med stolthet eftersom jag vet att den grönblå majoriteten har levererat på våra löften under de tre år då vi hittills har styrt under den här mandatperioden.

Debatten kring bostäder, exploatering och stadsbyggnad brukar i den här salen – och det har den gjort hittills i dag också – handla en hel del om siffror och kanske lite mindre om vad vi faktiskt planerar för och bygger, det vill säga kvaliteten. Vi har givetvis ett stort antal centrala dokument som i grunden reglerar hur vi ska besluta om markanvisningar i Stockholm. Men det är också viktigt att veta det långsiktiga behovet lite mer i detalj. Därför lägger vi nu ett uppdrag till exploateringsnämnden att utreda och analysera behovet av bostäder i Stockholm fram till år 2040, både utifrån hushållsstorlekar och inkomster och utifrån vad som redan finns och det som planeras i dag. Det här ska redovisas vid halvårsskiftet nästa år, och jag ser fram emot att få ta del av resultatet.

Vi vet sedan lång tid tillbaka att behovet av bostäder fortsatt är stort – det är ingen hemlighet. Därför ligger våra höga ambitioner fast – 10 000 nya markanvisningar för bostäder per år. Hittills under mandatperioden har vi markanvisat bostäder på en historiskt hög nivå. År 2019 och 2020 har vi haft den tredje respektive fjärde högsta noteringen i stadens historia. Exploateringsnämnden prognostiserar i sin tertialrapport 2 för i år att vi kommer att uppnå årets mål på 10 000 bostäder. Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Du säger att ni levererar på era löften, Johan Nilsson. Det var ett intressant ordval, med tanke på att ni inte har nått era egna mål för markanvisningar ett enda år hittills. Det är total oleverans.

Men min fråga handlar om allmännyttan. Du sa så sent som i går, tror jag, till lokaltidningen att det viktiga inte är vem som bygger utan att det byggs. Givet att det för mig och Socialdemokraterna är väldigt viktigt att allmännyttan i Stockholm bygger lägenheter, eftersom det ger oss möjlighet att få bostäder med lägre hyror, få rådighet över bostäderna i Stockholm och bidra till att minska segregationen, vill jag erbjuda dig en deal. Eftersom det inte är viktigt för dig vem som bygger men det är viktigt för mig att även allmännyttan bygger kan vi väl sätta upp ett mål för antalet markanvisningar till allmännyttan? Jag kan tänka mig att kompromissa: 2 500 per år. Vad säger du?

Anförande nr 131

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Jag tycker att du var lite hård emot mig, Emilia Bjuggren, när du kallade det oleverans. Det är verkligen ingen oleverans att ha markanvisat 8 447 lägenheter 2019 och 8 441 lägenheter 2020. Det är mer än genomsnittet de senaste åren. Vi har höjt ambitionerna och höjt nivån på hur mycket vi vill bygga. Hälften ska vara hyresrätter. Ett mål på 10 000 bostäder innebär därmed att vi ska markanvisa 5 000 hyresrätter. Prognosen är också att så kommer att ske i år.

5 000 hyresrätter ska byggas. Varje hyresrätt på marknaden är en efterfrågad hyresrätt. Det vet jag. Ja, jag säger att det inte är viktigt vem som bygger. Jag står fast vid det. Allmännyttan har inget egenvärde för mig, nej. Om det finns privata aktörer som vill in och bygga i Stockholm och göra tunga investeringar ska vi tacka ja till dem. Stockholm står inför stora framtida utmaningar när det gäller investeringar, och våra skulder kommer att öka. Jag kan tyvärr inte ingå någon deal där, utan vi får fortsätta bråka om den frågan. Men vi ska bygga hyresrätter.

Anförande nr 132

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Johan Nilsson! När vi kom till i Stadshuset i dag stod Hyresgästföreningen utanför och delade ut några broschyrer. Jag vet inte om du har hunnit träffa dem. I en broschyr som jag faktiskt tyckte var väldigt bra har de ett par frågor till majoriteten. En av dem tycker jag är särskilt intressant, och den skulle jag gärna vilja ha svar på. Det handlar om huruvida Hyresrättspushen egentligen kommer att bli en prispush. Det vi vet är att privata hyresrätter i snitt har högre hyror, högre inkomstkrav, sämre boendeinflytande och sämre förvaltning. Frågan är: Hur går det här ihop med er retorik om att ni ska bygga hyresrätter med rimliga hyror och bättre bostadskvalitet?

Anförande nr 133

J o h a n N i l s s o n (M): Tack för frågan, Arvand Mirsafian! Jo, jag fick lappen och läste den, och jag konstaterade att det fanns ett antal påståenden som kanske inte stämde. Men det är bra att du lyfter fram dem, så att vi får bemöta dem.

Vi bygger hyresrätter i Stockholm. Det har jag precis sagt. Vi ska bygga hyresrätter med låga hyror. Jag delar inte bilden att det skulle finnas en uppfattning att alla privata hyresvärdar nu ska vara dåliga. Jag vet att det finns jättemånga stora och seriösa aktörer som vill bygga och ta ansvar för samhällsutvecklingen i Stockholm och är goda hyresvärdar. De är välkomna hit, och de är välkomna att vara med och ta ansvar för bostadsförsörjningen i Stockholm.

När det gäller lägenheter med lite lägre boendekostnader har vi ett mål i årets budget, och jag lovar att det kommer att presenteras fler sådana förslag innan året är slut till exploateringsnämnden. Men jag kan också säga att även Stockholmshusen är ett sådant exempel, som vi nu har finslipat på och kommer att presentera fler av, för det blev inte riktigt så billigt som det var tänkt när de lanserades.

Anförande nr 134

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag tänkte faktiskt inte föreslå någon deal i det här fallet, Johan Nilsson, för sådana brukar oftast inte hållas när det gäller stadsbyggnadsfrågor. Jag skulle vilja komma tillbaka till det här med att bygga fler hyresrätter. Vi fick nu faktiskt för första gången – från Valeskog – siffersatt hur vi skulle kunna ta ned kostnaderna för Stockholmshusen: 30 procent i kostnadsänkning för en nybyggnation.

Då tänkte jag höra lite hur du resonerar som ansvarig i den här frågan. Tror du att vi kan nå det målet? En lägenhet som i dag vid nybyggnation skulle kosta 10 000 kronor skulle kunna komma ned till 7 000 kronor. Vad gör vi i så fall avkall på? Är det kvalitetsavkall, eller är det någonting annat som påverkar det här? Det ska bli intressant att höra om Valeskog också kanske kan förklara hur det går till att bygga så pass billigt.

Anförande nr 135

J o h a n N i l s s o n (M): Tack för frågan, Peter Wallmark! Jag är faktiskt inte ansvarig för Stockholmshusen. Det är bostadsborgarrådet som är det. Men jag kan försöka svara såtillvida att jag absolut inte vågar ge mig på några siffror. Vi hörde här förra mandatperioden hur det vänsterpartistiska bostadsborgarrådet stod i talarstolen och högt och tydligt om och om igen predikade hur billigt och bra det skulle bli med Stockholmshus. Det blev enligt min uppfattning en flopp. Det blev inte i närheten av så billigt som det sas. Det är utifrån det perspektivet vi har tagit tag i frågan igen och försökt sänka boendekostnaderna genom ännu mer standardisering och genom att hitta mark som är billig och enkel att bygga på. Det handlar alltså inte i första hand om att sänka kvaliteten. Det är där vi är nu. Nu står vi redo att markanvisa till fler Stockholmshus, och vi hoppas att så också kommer att kunna ske. Men jag vågar över huvud taget inte ge mig på någon procentsats, lika lite som en deal.

Anförande nr 136

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tänkte säga några ord om Micasa Fastigheter. De kommande 20 åren förväntas antalet äldre över 80 år fördubblas i vår stad. Det innebär ett ökat omsorgsbehov och ett ökat behov av anpassade bostäder. Vilken tur då att vi har ett kommunalt bostadsbolag som just jobbar med att bygga och förvalta bostäder för äldre!

Det är några saker i Micasas arbete som jag vill lyfta fram. Vi har nu startat den första nybyggnationen någonsin i Micasas historia av ett vård- och omsorgsboende. Detta sker i Rinkeby. Vi har ökat utbyggnadstakten av seniorbostäder jämfört med tidigare planering. Vi har infört en ny typ av driftsavtal, som ger bättre service för våra hyresgäster. Vid upphandling av nya driftsavtal har bolaget ställt krav på att entreprenörerna endast ska använda fossilfria drivmedel. Vi har också bland de högsta indexen i hela Sverige för utemiljö och gårdar. Micasas hållbarhetsarbete utgår från FN:s globala mål. De redovisas nu i vår hållbarhetsredovisning.

Jag ska säga några saker om det som vi har på gång, för det är väldigt mycket. Vi har fastigheten Köpenhamn, där vi nu har 80 nyrenoverade lägenheter i ett serviceboende. Vi har två LSS-boenden där. Vi har Dalen, med 200 lägenheter som är färdiga 2025. Vi har Fruängsgården, med 80 lägenheter som är klara 2023. Vi har Edö i Farsta, där vi redan har gjort väldigt mycket. Nu planerar vi för 100 seniorboendelägenheter där. Vi har nyproduktion för sex vård- och omsorgsboenden och tre seniorboenden. Det är alltså mycket som är på gång för äldreboendena i Stockholms stad. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 137

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Det har varit en lång planering för att äntligen få igång den här nybyggnationen i Rinkeby. Micasa ska kunna bygga, och Micasa ska kunna förvalta. Men samtidigt, Michaela Hollis, ingår du i den grupp som innan det ens är klart har bestämt att boendet ska upphandlas, vilket också gör att inflyttningen försenas. Därtill kommer jag ihåg planen från förra mandatperioden, då vi planerade för Micasas utbyggnation när man äntligen kunde få bygga som ett bostadsbolag. Många av de projekten har försvunnit – tyvärr, måste jag säga.

Man har bestämt sig för att upphandla ett äldreboende som inte är klart. Det hade kunnat vara ett riktigt flaggskepp som modernt äldreboende. Nu går det till en entreprenör. Jag kan bara beklaga det här beslutet.

Anförande nr 138

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Jag tackar för frågan, Mirja Räihä, men jag känner lite att du kanske ska spara den till en annan debatt. Det är en verksamhetsfråga, och jag är uppe i en bostadspolitisk debatt om fastighetsbolaget Micasa. Vi bestämmer inte vem som ska driva de vård- och omsorgsboenden som vi bygger.

Anförande nr 139

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande, stockholmare och åhörare! Västbergaskolan, Brännkyrkahallen och fritidsklubben Hövdingagården är bara några exempel på verksamheter som den här blint ideologiskt drivna majoriteten ska sälja ut eller lägga ned i jakt på kortsiktiga ekonomiska vinster.

Västbergaskolans lokaler säljs utan konsekvensanalys till en hemlig köpare, trots högljudda protester från elever, föräldrar och skolledning, för att täcka hål i majoritetens egen budget. Affären är riggad inkom för bolag med stora muskler, och Västbergaskolans ledning har aldrig ens fått en ärlig chans att kunna köpa loss den. Svaret på vad som är valfrihet är enligt er att låta stora multikoncernsbolag få gräddfil att köpa upp skolor som om det vore plockgodis. Hur det rimmar med den valfrihet som ni i majoriteten säger er värna om är faktiskt en gåta.

Även den mycket omtyckta och välbesökta fritidsklubben Hövdingagården hotas av nedläggning av ekonomiska skäl, återigen utan barnkonsekvensanalys. Utöver att det skulle drabba mellanstadieungdomarna i klubben innebär det att PRO, seniorhälsan och en LSS-verksamhet blir av med sin sociala träffpunkt.

Brännkyrkahallen är ytterligare ett exempel på en utförsäljning. Köparen är ett privat företag, med blodsband till Engelska Skolan, som efter köpet på nåder ska hyra ut idrottslokalerna till staden, vilket i förlängningen blir dyrare för oss invånare.

Stockholmarna förtjänar bättre. Vi ska ha ordning och reda i stadens ekonomi, stabilitet och trygghet för våra välfungerande verksamheter och för dem som arbetar i dem. Stockholmarna är värda mer än det ni levererat dessa fyra år, med ökad splittring, ökad segregation och ökad otrygghet. Det är dags för en politik för alla i Stockholm och inte bara för era kompisar i Almega. Det är dags för ett Stockholm som håller samman. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till budget.

Anförande nr 140

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Maria Ljuslin! Jag försökte föra ett lite matematiskt resonemang i talarstolen förra gången i fullmäktige. För oss spelar det ingen roll vem som äger olika byggnader. För oss är verksamheten det som är viktigast. Karin Wanngård har varit inne på detta med ”triple A rating”. Den har vi haft länge, men den finns också graderad. Om vi skulle få något sämre villkor för våra lån kanske vår lånekostnad skulle öka med en halv procent. Det betyder 325 miljoner i ökade lånekostnader, som stadens verksamheter skulle skänka direkt i famnen till de kapitalistiska långivarna. Då tycker vi att det är bättre att verksamhetslokaler ägs av andra än att vi undviker att sälja eller låta andra bygga. Det är skälet.

Anförande nr 141

M a r i a L j u s l i n (V): Tack för att du är så tydlig, Björn Ljung! Ni skickar över kostnaderna till framtiden i stället för att ta ansvar här och nu. Det säger

Kommuninvest också. Det är dyrare för staden att sälja loss för att sedan behöva hyra in sig. Det är helt enkelt så det ser ut, och det är inte så konstigt.

Sedan är det också så att vi måste kunna planera långsiktigt. Våra verksamheter och deras kvalitet måste kunna växa, men det kan de inte göra nu när ni säljer ut detta till högstbjudande på marknaden. Det handlar också om att ta höjd för framtida demografiska förändringar. Det kan ni inte göra när ni säljer loss verksamheter. För Vänsterpartiet är det väldigt tydligt. Vi behöver investera i fler idrottshallar i stället för att sälja av dem. Det är där problemet finns. Det som händer nu är att ni säljer av verksamheter. Vi har ingen aning om vad som kommer att hända i framtiden eller vilka behov vi kommer att ha då. Där finns dilemmat.

Vi har olika åsikter om hur vi ska hantera stadens behov av idrottshallar. För vår del kommer vi inte att skicka ansvaret på framtiden.

Anförande nr 142

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag har identifierat två delar i det här, dels hur vi ska finansiera till exempel nya idrottshallar och renoveringar, dels hur vi ska finansiera nya skolor och så vidare. Ni framför kritik mot att vissa privata skolor där det i dag är privata utförare kan vara aktuella för försäljning, Maria Ljuslin. Jag har två frågor. Den första är hur ni i Vänsterpartiet tänker er att ni ska finansiera det miljardpaket som Sisab nu står inför vad gäller investeringar i nya kommunala skolor.

Den andra frågan gäller renoveringar av idrottshallar och byggande av nya idrottshallar. Det här har ju legat och skvalpat i investeringsbudgeten i evigheter. Det har funnits där jättelänge. Under förra mandatperioden hittade vi ingen finansiering. Till slut har vi tänkt att vi väljer ut i alla fall några stycken där en privat aktör kan göra något. Notera att vi gjorde det här förra mandatperioden också. Till exempel fick ju Balder bygga och drifva Anna Whitlocks gymnasium. Sedan hyrde vi in oss.

Hur tänker ni finansiera detta?

Anförande nr 143

M a r i a L j u s l i n (V): Jag tackar för frågan, Martin Hansson, men jag bollar tillbaka den. Ni svarar fortfarande inte på vad ni kommer att göra när ni skickar över det här ansvaret till framtiden genom att sälja loss både idrottslokaler och skollokaler. Ni vet inte vad som sker i framtiden när det gäller demografiska förändringar. Till exempel är Västbergaskolan en välfungerande och otroligt uppskattad skola vars lokaler ni ska sälja loss. De har ingen aning om huruvida de kommer att få vara kvar. Ni säger i uttalandet att de ska få vara kvar, men både ni och vi vet att de inte kan garanteras det, eftersom fastighetsbolaget kräver avkastning på sina lokaler.

Jag bollar alltså tillbaka frågan. Vilket ansvar ska ni ta? Hur ska ni göra när ni framöver har sålt loss de här lokalerna, fast vi behöver kunna ta ansvar för dem själva och inte vet vilka behov som kommer att finnas i framtiden?

Anförande nr 144

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Jag tackar för en viktig debatt och en viktig fråga, Maria Ljuslin. Först och främst är det viktigt att säga att det som vi är som mest engagerade i är barnen och att det här fungerar bra. Därför är jag väldigt tydlig med att det är så att skolan blir kvar. Det är ju inga diskussioner kring det. Ibland kan man liksom tappa bort begreppen. Det vi gör är att vi tar ansvar för ekonomin här och nu – precis det som du efterfrågade. Sisab har enorma investeringar att göra framöver. Det är helt enkelt så att det här måste hanteras nu. Man kan inte ha en investeringsplan för att få balans som får effekt först om många år. Västbergaskolan har fått information om det här enligt ordnade former och enligt processen, precis som alla andra, och har kunnat komma in med bud.

Anförande nr 145

M a r i a L j u s l i n (V): Det är en bild de inte delar, Anna Cederschiöld, men okej.

De här dagarna är stockholmarnas dagar. Jag tycker att vi kan passa på att reda ut begreppen. Man får inte ställa frågor i en kontrareplik, men jag gör det ändå. Vad gäller försäljningen av Västbergaskolan har jag fått följande svar: ”För Sisabs del har det varit viktigt att hitta en seriös köpare.” Jag vill veta hur aktivt ni har letat och hur många aktörer som har fått lov att ingå i den här processen. Samma svar, med lite variation, har kommit gällande försäljningen av en skolfastighet i Gubbängen, men då gick köpet öppet till Engelska Skolan, trots att köpeskillingen är sekretessbelagd. Jag undrar vad det säger om er syn på den demokratiska ordningen. Men samma sak där: Vilka fick ingå i processen? Hur många träffade ni?

Anförande nr 146

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Den förda bostadspolitiken är inte hållbar för en stor andel av stockholmarna. Detta kommer att upprepas under det här blocket.

Det som kanske har förvånat mig mest är att majoriteten fört en bostadspolitik som medfört att företagen och näringslivet inte får tag i personal. Att ungdomar inte kan flytta hemifrån, att barnfamiljer har svårt att hitta större lägenheter och väljer att flytta till kranskommuner och så vidare kommer vi säkert att höra mer om. Men man har förvandlat hyresmarknaden till rena vilda västern där många inte har en chans att ta sig in.

Företagen och näringslivet behöver folk, men majoriteten har sett till att det inte finns någon rörlighet på bostadsmarknaden. Oj då, tänker majoriteten, och lanserar i stället ett luddigt hittepåbegrepp: talangbostäder. Dessa ska vara till för forskare och andra med spetskompetens. Men alla andra yrkesgrupper då, som vi faktiskt också behöver i Stockholm? Till exempel skriker hotell- och restaurangbranschen efter folk. Med tanke på att majoriteten säger sig värna så enormt mycket om just näringslivet, marknaden och företagen är det märkligt att så lite görs för att de ska kunna rekrytera

den personal de behöver. Alla är inte multinationella megaföretag som kan betala hutlösa priser för att runda bostadskön.

Det finns heller ingen ambition eller vision från majoriteten för att vända den här trenden. Det ska tydligen marknaden sköta själv, eller? Ska vi inte leva upp till det kärnuppdrag vi faktiskt har i den här församlingen: att tillgodose stockholmarnas behov av bostäder så att Stockholm kan växa? I stället trampar majoriteten runt på rutinens brant, skyggar för vad som behövs och låter privata aktörer göra konstgjord andning på en ohållbar hyresmarknad som vi i den här församlingen borde ta ansvar för. För att den här staden ska kunna vara en levande och attraktiv stad måste det finnas en möjlighet för alla yrkesgrupper att ha råd att bo här. Det är i alla fall Vänsterpartiets ambition.

Anförande nr 147

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Givetvis ska vi få hit alla yrkesgrupper till Stockholm, Sara Stenudd. Exempelvis ger vi ju medel nu när det gäller tillståndsverksamheten. Vi vill att det ska bli snabbare processer för till exempel bygglovsansökningar och liknande. Det ska vara snabbare i omställningen, och det är en del av återstarten för Stockholm efter pandemin. Det är inte så nattsvart som det beskrivs här från oppositionen. Projektportföljen och beslutstakten totalt visar att vi kommer att klara målen om 140 000 nya bostäder fram till 2030, så lugna ned dig lite med svartmålningen!

Jag vill säga någonting apropå Vänsterpartiets budgetreservation. Här har vi också en kyrkans kvinna. Ni vill höja begravningsavgiften med 1 öre. Någon måtta får det faktiskt vara! Det vi får in nu utifrån dagens nivå på begravningsavgiften är ju för mycket. Det fortsätter att läggas upp stora överskott varje år, och det är svårt för oss att hitta användning för de pengarna utifrån ett krångligt regelverk. Vi behöver inte mer medel. Det där är typiskt Vänsterpartiet – onödiga skattehöjningar!

Anförande nr 148

S a r a S t e n u d d (V): Då kan jag lugna dig, Dennis Wedin. Det har faktiskt råkat bli ett fel i själva texten. Men om man kollar på vår skattesats ser man att den är på 6,5 öre, och beräkningarna har skett i enlighet med det. Jag var på väg fram för att säga det till dig. Vi håller med – vi har inte lyckats fixa det. Men det handlar ju också lite om att man inte har gjort av med pengarna för att ni har skjutit upp renoveringarna, bland annat på Skogskyrkogården.

Men för att övergå till den andra frågan: Just när det gäller det här med företagen och så vidare känner jag ändå att det finns en oro. Ni säger att ni vill bygga 600 allmännyttiga bostäder om året, och så lägger ni ut mycket på de privata aktörerna. Men det är enormt många yrkesgrupper som inte kommer att kunna hyra av de andra stora hyresbolagen. Till exempel frågar ni mycket efter poliser. Poliser har inte en månadsinkomst på 45 000 kronor. Hur ska ni kunna få hit alla yrkesgrupper ni vill ha?

(O r d f ö r a n d e n : Det är märkligt, det här med begravningsavgiften. Det vilar en underlig förbannelse över den. Vi har trippelkollat i kommunstyrelsens budgetförslag, så att det faktiskt är rätt för första gången på tre år.)

Anförande nr 149

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ni har suttit i fyra år och styrt här 2014–2018, Sara Stenudd. Nu sitter ni i opposition. Vi har fått ett ärligt svar från majoriteten när det gäller Stockholmshusen: De ser inte någon lösning på hur vi ska kunna få ned kostnadsbelastningen vid byggandet av dem. Men ni borde ju ha svaret nu. Det är första gången jag hör en siffra nämnas angående detta. Din kollega stod också förra året och var ganska tydlig om att ni hade en lösning på det här. Kan inte du på den minut som du har för kontrareplik förklara hur vi kommer ned 30 procent i byggkostnader för Stockholmshusen?

Anförande nr 150

S a r a S t e n u d d (V): Jo, det kan jag faktiskt. Tack för frågan, Peter Wallmark! Det är nämligen så att det som är tanken med Stockholmshusen är att de ska utformas på ett speciellt sätt. Vi kan pressa priserna genom att vi bygger mycket av samma. Om byggaktörerna får rull på det här behöver vi inte börja om från början hela tiden. Det är oftast så det är i nya projekt – vi har nya typer av hus och nya typer av designer. Men det här är koncepthus, vilket gör det mycket billigare för större företag att gå in och bygga dem. Det är där vi kan pressa priserna på Stockholmshusen. Det går faktiskt att få ned dem med ungefär 30 procent. Vi hade naturligtvis hoppats på mer, men det är ungefär där vi har landat. Det handlar helt enkelt om att ”rulla ut” koncepthus.

Anförande nr 151

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag tycker att det är väldigt kul – jag känner att det mer och mer börjar finnas en enighet kring vikten av Stockholmshusen. De är oerhört viktiga. Jag är ledsen, Sara Stenudd, men nu kommer jag med siffror igen, och jag blandar såklart lite olika nivåer också. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi har med oss att det just nu är 4 000 allmännyttiga nya bostäder under produktion. Det är såklart ändrade ledtider på det. Förra året gick 64 procent av markanvisningarna till hyresrätter, både allmännyttiga och privata. Hittills i år ligger det på 60 procent till hyresrätter. Det gjorde det för några veckor sedan i alla fall – det har kanske hunnit ändras sedan dess. Jag tycker att det är väldigt viktigt att komma ihåg att det bedrivs både kortsiktigt och långsiktigt arbete med de här frågorna.

Anförande nr 152

S a r a S t e n u d d (V): Det är jättebra, Martin Hansson, men sedan står det i er budget att man har sänkt kraven när det gäller just de allmännyttiga bolagen. Man funderar på att det ska vara åtminstone 600 som byggs. Det tycker vi är en alldeles för liten volym just för de allmännyttiga bostadsbolagen.

Sedan är det naturligtvis bra att det byggs hyresrätter, men det är höga inkomstkrav när det är privata aktörer som bygger. Lönen räcker inte till för att även hotell- och

restaurangpersonal, poliser och sjuksköterskor ska kunna efterfråga de här lägenheterna. Jag kollade detta alldeles nyss, och det finns ett väldigt stort bostadsbolag i Stockholm som har ett krav på minst 540 000 kronor i årsinkomst. Det kommer inte de här yrkesgrupperna upp i. Det är därför vi anser att det är så himla viktigt att allmännyttan, som vi har ett stort ansvar för, får fortsätta att bygga mycket i den här staden.

Anförande nr 153

P e t e r B a c k l u n d (L): Fru ordförande! Jag tänkte ställa en fråga om utförsäljningar, som Vänstern gärna pratar om. Man lägger skrivelser i Bostadsförmedlingen. Men ni pratar ganska felaktigt om detta. Jag tycker att det egentligen borde bli pinsamt för Vänsterpartiet, för det är ändå ganska få som köper sina bostäder. Man kottar också ihop det med att det blir längre kötid i Bostadsförmedlingen. Detta är inte sant, trots att ni upprepar det gång på gång. Sanningen är att kötiden faktiskt har minskat under vår tid, när vi har skött Bostadsförmedlingen. Det här är naturligtvis till för normalinkomsttagare. De som får lägenheter är normalinkomsttagare. Minskar vi kötiden är det klart att fler får bostäder. Vi får också en omsättning på lägenheter, så att fler kan få bostad i andra änden.

Anförande nr 154

S a r a S t e n u d d (V): Jag missuppfattade faktiskt den exakta frågan, men jag tycker absolut inte till exempel att vi i Vänsterpartiet på något sätt är pinsamma, för vi har en väldigt välfinansierad budget på alla sätt och vis. Vi har varit med och styrt i den här staden väldigt många gånger.

Det som gäller är ändå att bostadskön har ökat. Just nu är det 87 000 som aktivt står i bostadskö. Någonstans måste det ju finnas något fel. Vi bygger och bygger och bygger, men bostadskön ökar ändå. Därför säger vi hela tiden att vi måste öka byggandet av just hyresrätter. Folk måste få det som de efterfrågar.

Anförande nr 155

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack, Sara Stenudd, för ditt huvudanförande och för alla kontrareplikor! Jag tänkte bara komma med ett förtydligande gällande talangbostäder, som du belyste. Det finns ju i budgeten exempel på områden där detaljplanen inte riktigt klarar av permanenta bostäder, exempelvis på grund av bullernormer och liknande, såsom i Frihamnen – jag är själv styrelseordförande i Stockholms Hamn. Där finns det möjlighet att anpassa bostäder och skapa till exempel talangbostäder. Jag vill bara säga att det finns många sammanhang där man faktiskt inte kan bygga permanenta bostäder utan väljer att göra någonting annat. Talangbostäder är någonting som vi behöver för att just attrahera talang.

Men jag är också lite nyfiken på Vänsterpartiets förhållningssätt till det binära landskapet mellan att äga och att hyra. Det finns åtskilliga förslag på exempelvis hyrköp och liknande. Vi har faktiskt markanvisat några sådana projekt under den här mandatperioden. Hur ställer sig Vänsterpartiet till detta?

Anförande nr 156

S a r a S t e n u d d (V): Vi ställer oss väldigt skeptiska till det, Fredrik Lindstål. Eftersom det som efterfrågas mest är hyresrätter är det sådana vi vill bygga för stockholmarna. Därför tycker vi inte att det där är ett bra förslag. Det måste ändå framför allt vara efterfrågan som styr den bostadspolitik som vi har i staden. Det är vanliga hyresrätter, helst från kommunala bostadsbolag, som efterfrågas.

När det gäller just Frihamnen har jag läst om det som du nämner. Men även om man inte klarar att göra det till permanentbostäder känns det ändå lite konstigt med de här talangbostäderna. Det är någonting som ni i majoriteten har hittat på här i Stockholms stad. Det är ju inget vedertaget begrepp. Det är väldigt luddigt i konturerna. Det finns inget besittningsskydd. Det finns ingen säkerhet. Man vet knappt vad det ska kallas. Det är det vi är väldigt skeptiska mot.

Anförande nr 157

Borgarrådet V a l e s k o g (S): De största bostadspolitiska frågorna i framtiden är hur vi ska få fram bostäder som människor har råd att hyra och hur vi ska minska trångboddheten. Hela 32 procent av alla barnfamiljer i Stockholm är trångbodda. Vi ser barn och ungdomar som inte kan eller vill vara hemma. Det blir svårare att klara skolan. Risken för ungdomsbrottslighet ökar. Familjer får svårare att hålla samman. Om utvecklingen fortsätter med allt högre hyror kommer Stockholm att bli ett reservat för dem med höga inkomster, och hemlösheten kommer att öka. Så får det inte bli.

Politiken kan se till att vi bygger fler hyresrätter. I dag byggs det för lite, som vi har hört. Även större lägenheter måste fram. Allmännyttan måste få hjälpa till, inte motarbetas som i dag. De äldre och billigaste hyresrätterna måste finnas kvar på marknaden. Nu säljs de med stora vinster. Det är en förmögenhetsöverföring från skattebetalare till utvalda hushåll med Moderaternas glada tillrop.

Vi måste bygga Stockholmshus med investeringsstöd, som faktiskt är gratispengar från staten. Det tillsammans ger 30 procent lägre hyror. Ointresset hos kommunledningen för att bygga billiga bostäder är uppenbart. Den här majoriteten har under tre års tid gjort många avsteg, menar jag, från en socialt ansvarsfull bostadspolitik. Om inte Stockholm använder de instrument som finns för att bygga bostäder med lägre hyror kommer Stockholm att bli ett reservat. Dagens skamligt låga siffror på godkända planer ökar dessutom problemen. Att höra flera vifta bort den här statistiken är förfärligt, tycker jag.

Majoritetens stadsbyggnadspolitik är efter tre år, precis som vi förutspådde i början av mandatperioden, en lång rad av dåliga kompromisser. Det vill vi ändra på efter valet.

Anförande nr 158

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Apropå kompromisser är det väl ändå så att Socialdemokraterna har kompromissat bort hela sin själ nationellt. Jag vet inte om Jan Valeskog är helt rätt person att prata om detta med. Här i den grönbå majoriteten har vi ju en gemensam värdegrund, framför allt inom stadsbyggnad. Vi ska kunna

utvecklas med värdighet i den här staden. Ni från Socialdemokraterna vill ju trycka in bostäder vid precis varenda möjlighet till förtätning. Det är inte rätt sätt att utveckla en stad.

Den här svartmålningen håller inte. I pågående detaljplaner i olika skeden, från start-
pm till granskning, finns det drygt 58 000 bostäder. Vi håller en hög takt. När det kommer till er budget är ni oansvariga. Ni vill få bort de privata externt finansierade projekten. Det skulle innebära drygt 1,8 miljarder som staden i så fall skulle bygga för själv. Hur skulle det gå till?

Anförande nr 159

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det var många konstiga saker på en gång. Jag ska kommentera några av dem. Du talar om förtätning, Dennis Wedin. Ni vill ju inte förtäta Bromma flygplats heller. Ni vill inte göra någonting. De här 15 000 är uppnådda när ni skulle ha uppnått 30 000. Det är förfärligt usla siffror. Vi låg som sagt på närmare 23 000 bostäder under samma period.

Borgarrådet Wedin är ansvarig för försäljningarna. Jag har sagt det förut, men det är märkbart hur stor energin är för att få sälja ut de billigaste lägenheterna. Vi fick nya siffror i dag. Hyran för de lägenheter som är sålda är 1 300 kronor per kvadratmeter. Det är lägst i staden. Sådana lägenheter vill ni sälja för att bygga nytt som ersättning, säger ni. Men för de nya lägenheterna är hyran 2 500 kronor per kvadratmeter. Det är helt olika grupper som kommer att efterfråga dessa bostäder. Och det är förfärligt att ni håller på och lägger mer energi på att sälja ut än på att bygga nytt och få fram projekten. Det är en mycket märklig prioritering.

Anförande nr 160

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! En viktig fråga som i stort sett alla vi i den här salen har gemensam är hur vi ska lyckas skapa möjligheter till lägre boendekostnader. Sveriges Allmännyttan talade i går om att byggkostnaderna hade ökat med ytterligare 8,9 procent. Det är klart att det här inte går. Sverige är i särklass dyrast i Europa, och det måste vi göra någonting åt. Men vi kan använda olika verktyg på hemmaplan, till exempel vidareutveckling av Stockholmshusen. Vi kan också lyssna till näringslivet, som säger att vi med lite friare byggregler kan få hyrorna ned mot 2 000 kronor i månaden. Det tycker jag är bra.

Anförande nr 161

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi håller med om att det är många som måste bidra och agera. Jag ska också ge Björn Ljung ett erkännande. Han är lite grann ljuset i mörkret på den blågröna sidan när det gäller de här frågorna. Ditt engagemang i Stockholmshem och det sätt som det bolaget jobbar på tycker jag är föredömliga, Björn. Stockholmshem har å andra sidan inte blivit lika misshandlat som de andra bolagen i exploateringsnämnden när det gäller markanvisningar. Men det är ändå ett problem.

Jag tror att Stockholmshem är ett bra exempel. Om ni fick mer möjligheter skulle ni verkligen kunna bidra och få upp de här låga siffrorna gällande leverans av projekt. Jag hoppas att vi kan ändra på det och inte minst efter nästa val kunna använda bland annat Stockholmshems fina sätt att arbeta. Kanske är Björn Ljung då kvar i verksamheten och kan fortsätta att bidra till att få upp allmännyttans siffror, så att allmännyttan verkligen kan bli ett bidrag och så att vi får upp nivån rörande allmännyttiga billiga kommunala bostäder.

Anförande nr 162

Fredrik Lindstål (C): Fru ordförande! Jag har försökt hänga med i sifferexercisen. Jag tror att vi kan börja med att konstatera det faktum att bostadspolitik sker över flera mandatperioder; det som anvisades 2012, 2013 och 2014 är det vi ser resultatet av nu. Så kommer det att fortsätta vara. Jag vågar faktiskt påstå att båda majoriteter har haft höga ambitioner och fortsätter att ha det.

Jag har en direkt fråga som jag försöker få en uppfattning om svaret på i Socialdemokraternas budget. Den gäller påbyggnad av hus inom allmännyttan, det vill säga två tre våningar längs hela beståndet. Har jag förstått rätt att det är någonting som Socialdemokraterna vill driva? På vilket sätt vill ni i så fall implementera det? Det kommer att kräva ganska komplexa detaljplaneprocesser som är specifika och beroende på varje enskilt läge och dess förutsättningar.

Anförande nr 163

Borgarrådet Valeskog (S): Det är nog omöjligt på vissa platser och möjligt på andra, så det måste naturligtvis utredas.

Jag vill ändå ta fasta på det här. Det är kanske trist för folk att höra sådan här sifferexercis, men jag tycker att folk ska veta skillnaden. När vi pratar om markanvisningar och program är det teoretiska siffror. Det är viktiga siffror, men de är teoretiska. Men när det gäller just att få godkänt i plan är det inte teoretiskt utan verkligt. Det är något som du väl vet, eftersom du sitter i stadsbyggnadsnämnden, Fredrik Lindstål. Det är där vi måste lyckas, och det är hela resan fram dit som är svår.

Vi hade över 30 000 bostäder i godkända planer förra mandatperioden. Men direkt efter valet stoppade ni 2 000 av dem. Både vi och revisorerna har varit kritiska till hur ni har jobbat. Jag tycker att man måste ta detta på allvar, komma ifrån stuprören och jobba mer tillsammans än vad vi har gjort. Jag tror att det är en del av förklaringen. Det hoppas jag som sagt att vi kan ändra på efter nästa val.

Anförande nr 164

Borgarrådet Bjuggren (S): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Förra året flyttade fler invånare från vår stad än hit. Vi blev alltså färre stockholmare. Det finns såklart många faktorer som påverkar det, såsom pandemi, grön våg och digitalisering, men en avgörande faktor är bostadsbristen, och specifikt bristen på hyresrätter med låga hyror. Det är ett problem som snabbt har förvärrats på grund av Dennis Wedin, Johan Nilsson och era grönbå kollegor. Nästan en tredjedel av

Stockholms barnfamiljer är i dag trångbodda. En ensamstående undersköterska klarar inte inkomstkraven för en nyproducerad trea. Det är framför allt den strukturella hemlösheten som växer.

Det finns tre bostadsbolag i Stockholm som staden kan använda för att klara sitt bostadsförsörjningsansvar. De får i praktiken knappt bygga bostäder i dag. Tvärtom tvingas de sälja de billiga hyresrätter som vi faktiskt har.

Ombildningarna måste stoppas. Allmännyttan måste återigen ges mål och medel att bygga bostäder. Därför kräver vi mål och indikatorer för antalet markanvisade bostäder till allmännyttan och ett nytt mål om att bygga 15 000 hyresrätter med rimliga hyror de kommande åren fram till 2030. De senaste åren, då vi har haft en grönbå majoritet, har inte en enda bostad markanvisats när det gäller Stockholmshus. Tvärtom har den här majoriteten stoppat byggandet av 416 sådana bostäder som redan var beslutade. Jämför det med förra mandatperioden, då vi utvecklade Stockholmshuset som ett sätt att bygga hyresrätter med lägre hyror. Stockholm kan bättre!

Anförande nr 165

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Den här grönbå majoriteten tror på Stockholmshuset, och det är också därför vi nu vidareutvecklar projektet, exempelvis med en ny gestaltning så att de passar in i fler områden. Det tror jag verkligen kommer att innebära att det blir mer potential när det gäller att ansöka om mark till projektet. Vi jobbar också med en ny upphandling som nu snart kommer i kraft.

När det kommer till omvandlingar är det konsekvent från Socialdemokraterna att man inte tror på ägt boende. Men det är uppenbart att ombildningar till och med är i linje med FN:s globala mål om hållbar utveckling. Målet syftar till att främja olika boendeformer för olika behov. Vi ska ha blandade boendeformer i stadens ytterstadsområden. Det är en viktig del för att exempelvis motverka segregationen.

Inför S-kongressen var du, Emilia, ledare för en delegation som till exempel bedrev att man skulle införa fastighetsskatten. Hur många stockholmare skulle det drabba? Kan inte du berätta lite om det?

Anförande nr 166

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag tror att det är nästan omöjligt för de stockholmare som lyssnar på debatten att förstå varför Moderaterna ständigt återupprepar att de tror på Stockholmshuset, som de vägrar markanvisa till. Dessutom stoppar de dem som faktiskt är beslutade.

Ändå säger Dennis Wedin om och om igen: Vi tror på Stockholmshuset. Visa det då! Börja markanvisa! Det är det enda vi kräver.

Anförande nr 167

P e t e r B a c k l u n d (L): Jag tänkte fråga dig, Emilia, om en sak som jag har sett i er reservation. Det handlar om någonting som ni lovade förra valet, nämligen en

ungdomsgaranti för bostäder. Då pratade ni om att det för 18–25-åringar skulle öronmärkas ungefär 800 lägenheter.

Det var valfläsk då, och nu återkommer ni med det, skulle man kunna säga. Nu är det lite försiktigare, och ni säger att man ska utreda det och så vidare. Du får chansen nu att förklara hur det ska gå till. Hur ska det finansieras? Hur ska det realiseras? Och är det egentligen inte valfläsk det är fråga om?

Anförande nr 168

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan! Du har rätt på det sättet att ni tyvärr har omöjliggjort löftet om en ungdomsgaranti för den kommande mandatperioden. Under de här åren har markanvisningarna till hyresrätter gått ned från över 5 000 per år till 4 000 per år. Förra året var det 3 000 per år, och i år får vi se om det ens kommer upp i över 2 000. Det är klart att det därför kommer att vara i princip omöjligt att under de nästkommande fyra åren utlova en ungdomsgaranti på Stockholms bostadsmarknad.

Men om vi får chansen att återigen öka takten i byggandet av hyresrätter generellt, och specifikt allmännyttiga hyresrätter och Stockholmshus, kommer detta vallöfte såklart att återkomma. Är det någonting som vi måste göra i den här staden är det att se till att de barn och ungdomar som växer upp här har möjlighet att bo kvar i Stockholm så att vi kan bryta den negativa befolkningstillväxt som ni har inlett.

Anförande nr 169

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och Emilia! Jag fick mig en släng av slevan för hela det bostadspolitiska misslyckandet, så jag måste få bemöta det.

Jag håller verkligen inte alls med om detta, som du förstår. Du säger att vi inte har markanvisat för några Stockholmshus, ingenting till lägre hyror och så vidare. Då kommer vi till den berömda ketchupeffekten. Min första fråga till dig är därför: Har du alltid, i hela ditt liv hittills, kastat ketchupflaskorna hemma när hälften finns kvar i dem? Har du aldrig provat att skaka och se vad som kommer ut? Det är det vi brukar se i november och december på exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden. Vi kommer att markanvisa, och vi kommer att nå många av våra mål. Det lovar jag; det kommer du att få se.

Vad intressant med de 15 000 hyresrätterna! Då måste jag bara få fråga: Ska alla dessa 15 000 hyresrätter byggas av allmännyttan? Vad är i så fall en rimlig hyra för dem? Och hur tänker ni finansiera stadens investering? Det måste ju innebära en enorm skuldbörda för staden att bygga 15 000 hyresrätter – per år, uppfattade jag det som.

Anförande nr 170

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Johan Nilsson! Du påpekar återigen hur nöjd du är med att du inte har nått dina egna uppsatta mål om markanvisningar – inte förra året och inte förrförra året.

När det kommer till hyresrätterna, som du slängde på mig i förra kontrarepliken, har de som sagt minskat i markanvisningar från förra mandatperioden, då vi var uppe i över 5 000. Sedan har de successivt under ert styre minskat varje år, till 4 000 och sedan till 3 000. Nu får vi väl se hur mycket den där ketchupeffekten ger. Jag kan sätta ganska mycket på att det inte kommer att ge något som är i närheten av målet om 5 000 hyresrätter. Du får gärna överbevisa mig, men jag tror inte att du kommer att kunna göra det.

Om du gjorde det skulle däremot stockholmarna vara de första som skulle jubla. Om du dessutom slänger in några Stockholmshus i markanvisningarna börjar vi beta av de här 15 000 billigare hyresrätterna. För det är vad det handlar om – att använda investeringsstödet. Det är klart att det i första hand är allmännyttan som kommer att göra det, men det får jättegärna även privata hyresrättsbyggare göra.

Anförande nr 171

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det kanske ska sägas att också vi hade väldigt svårt att nå målen när vi satt i majoritet under förra mandatperioden. Jag vill återigen påminna om att det såklart var vi som tog fram detta men att det just nu pågår en produktion av 4 000 allmännyttiga bostäder i Stockholm. Det är viktigt att komma ihåg det. Det är också viktigt att komma ihåg att vi i år hittills har markanvisat 60 procent och förra året 64 procent till hyresrätter.

Men jag tänkte fråga om en annan sak, nämligen det här med kalkylräntan vid nyproduktion. Jag vet att ni har motionerat en del om det. Det kopplas delvis till regeringsnivå och sådant, till allbolagen och bestämmelserna där. Men det är väldigt många olika tolkningar som görs, så det skulle vara intressant att veta hur ni ser på de tolkningar av marknadsmässighet som formuleras i allbolagen. Har ni något intresse av att uppvakta på regeringsnivå när det gäller hur man kanske ska justera eller precisera det hela? Jag vet inte exakt vad, men det vore intressant att veta. Det gör väldigt mycket för att kunna pressa hyrorna i nyproduktionsprocessen.

Anförande nr 172

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Intressant! Jag kan bara kort påminna dig, Martin Hansson, om att när vi styrde den här staden tillsammans låg vi faktiskt över våra mål för markanvisade hyresrätter. Jämför med hur det är nu, när ni inte ens kommer i närheten! Vi gjorde det bättre tillsammans än vad ni lyckas med i den här grönblå koalitionen.

När det gäller kalkylräntan är det väldigt tekniskt, men det är verkligen ett sätt att värdera framtiden. Om man sätter en hög kalkylränta säger man i praktiken att vi inte riktigt har råd med framtiden. Om man sätter en lite lägre ränta säger man att vi har råd med framtiden. Om det är någonting vi vet är det att fastigheter och hus kommer att stå länge. Om vi dessutom bygger dem klimatsmart kommer framtiden att kunna värderas högre. Det är därför vi tycker att man ska pressa kalkylräntan, just för att kunna bygga billigare *klimatsmarta* fastigheter. Det är ytterligare en sådan sak som jag

tycker att ni gröna borde kunna tycka är en bättre deal än de här sänkta ambitionerna och utförsäljningarna av allmännyttan.

Anförande nr 173

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag var lite grann inne på frågan om att vi måste kunna bringa ned byggnadskostnaderna i Stockholm. Det går också att öka de frihetliga värdena i byggprocesserna och låta näringsliv, vetenskap, konst och det offentliga samarbeta bättre. Då måste vi också vara öppna för nya lösningar.

Under årens lopp har jag drivit frågan och pratat med olika bostadsministrar. Jag fick inte chansen att ställa frågan till Stefan Löfven på allmännyttans dagar förra året. Det handlar om att låta Stockholm bli en testbädd för friare byggregler. Men det handlar alltså inte om sämre, utan om friare. I en bostadsrätt kan man exempelvis lägga sitt kök mitt i lägenheten om man tycker att det är en bättre anpassning av utrymmena. I dag finns det byggare som gör konstlade lösningar med flyttbara väggar och grejer för att uppnå en norm som egentligen inte leder till någonting annat än till dyrare byggkostnader. Det kan till exempel handla om längden på köksbänkarna.

Det finns också exempel där man ska renovera ett hus och bygga på en våning för att man vill ha ett tillgängligt badrum eller liknande. Men då måste hela huset bli tillgängliggjort. Annars bryter man mot reglerna. Det föreslås nu att Attefallshus ska kräva bygglov i stället för att fortsatt ha förenklade bygganmälningsprocesser. Vi har här i staden uttalat att vi inte vill ha bygglov för Attefallshusen.

Det finns alltså en rad olika exempel, där också klimatet kan bidra. Vasakronan renoverade sitt Sergelhus. Man renoverade och byggde klimatsmart och sparade material. Blev det dyrare? frågade jag dem. De skruvade på sig och sa: Nej, möjligen blev det billigare.

Anförande nr 174

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Tack, Björn! Jag vill börja med att instämma i det du sa i din replik på mitt anförande nu senast om att vi har bra och konstruktiva samtal i Stockholmshem. Du framstår som en engagerad ordförande – något som jag tror uppskattas av hela styrelsen.

Men samtidigt är det ett faktum att lägenheter i Stockholmshem har ombildats. De här lägenheterna har sedan sålts för hundratusentals kronor mer. Det kan vi inte förneka. Då är frågan: Gör det inte lite ont som ordförande att se på när dessa lägenheter – de här fina och bra lägenheterna – reas ut på det här sättet?

Anförande nr 175

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är svårt att i talarstolen snabbt reda ut prissättningen för ombildning till bostadsrätter. Men det handlar om att man säljer till någon som faktiskt har ensamrätt att vara där. Man kan inte ta vilka priser som helst.

För mig är inte själva utbildningsprocessen viktig. Jag vill ha ett boende i mångfald. Jag vill att vi ska kunna ha fler bostadsrätter där det finns hyresrätter och fler hyresrätter där det finns bostadsrätter. Redan inför 2002 års val debatterade jag det här i Radio Stockholm med Annika Billström. Hon sa: Vi måste bygga mer bostadsrätter i hyresrättstäta områden! Men i våra miljonprogram räcker ju inte det. Jag skulle gärna vilja att vi får ett ökat ägande, vilket till och med Hyresgästföreningen tycker är bra när det gäller boendet. Men det är ingen principfråga för mig att vi just måste sälja från de kommunalägda bolagen.

Och tack för vänligheten, Arvand!

Anförande nr 176

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag ska inte prata om Stockholmshem med dig, Björn. Jag vet att du har mer kunskap än vad jag har om just stadsbyggnadspolitik.

Jag vill prata om skolfastigheter, som också är en jätteviktig fråga. I budgetdebatten 2018 sa din partikollega Lotta Edholm att ni inte skulle vara med och sälja några skolfastigheter. De är en viktig del av Stockholms stad, dessa skollokaler. Nu kan vi tyvärr konstatera att skolfastigheter säljs på löpande band. Det är våra samhällsfastigheter.

Jag vill fråga dig, Björn, och Liberalerna: Är det inte dags för Liberalerna att vara med och sätta stopp för dessa utförsäljningar?

Anförande nr 177

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack, Kadir, för din fråga! Jag var tvungen att tjuvvisa med skolborgarrådet här så att jag kommer ihåg rätt. De skolor vi har sålt är skolor där Stockholms stad inte bedriver verksamheten, utan det är friskolor som hyr av Sisab. Vi har inget behov av eller skyldighet att upplåta skollokaler till andra anordnare, till friskolor. Därför har vi valt att sälja dem.

Vi väljer också att låta andra än Sisab bygga skolor. Skälet är det jag har sagt tidigare: Om andra är med och bidrar med sitt kapital behöver inte Stockholm låna så himla mycket. Och det handlar inte om så kallade sale-lease-back-affärer, att vi säljer en grej och sedan direkt hyr tillbaka den. Det är det Kommuninvest menar är rena rama Ebberöds bank.

Detta är alltså svaret: Vi säljer skolfastigheter som Stockholms stads kommunala skolor inte har verksamhet i.

Anförande nr 178

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tänkte börja med att spela upp ett litet ljud. Jag hoppas att folk tycker att det här är ett avbrott mot debatten som vi har haft. Det ni just har hört är Svenska Bostäders intelligenta ljudstörare. Vi installerar störaren i trappuppgångar, källarutrymmen och tvättstugor där vi vet att kriminellt stök

uppehåller sig. Konsekvensen blir att störaren, som känner av när människor uppehåller sig på en plats onaturligt länge och gör konstiga ljud under en längre tid, gör det outhärdligt att vistas där, i människors boendemiljö. Med dessa ljudstörare ser vi till att de boende tryggt kan gå ned till exempelvis tvättstugan utan att möta kriminellt stök och annat.

Jag skulle vilja säga att det här egentligen är ljudet av ett trygghetsmisslyckande som Socialdemokraterna står för nationellt. Det är en konsekvens av att brottsligheten låser sig fast. Det vi ser är en utveckling där gängen får hållas fritt – de som först stod vid förortscentrumet. Om vi får bort dem därifrån genom att göra det mindre attraktivt genom exempelvis trygghetskameror förflyttar de sig, till exempel till boendes trappuppgångar, vilket nu har skett. Genom samarbete med polisen och genom sådan här typ av teknik jobbar vi alltså med att göra boendet tryggare för alla de människor som bor i stadens bostadsbolag.

Vi arbetar aktivt med grannsamverkan, gårdsföreningar och trygghetsvandringar. Bostadsbolagen samarbetar med polis, stadsdelsnämnder och hyresgäster kring sådant som faktiskt kan öka tryggheten. Någoting som människor är särskilt otrygga med är just att gå ned till sina källarutrymmen. Där vidtar vi verkligen åtgärder när vi investerar i att rusta upp källarutrymmena så att människor ska känna sig tryggare. Jag tycker att det är viktigt att påpeka detta. Det är viktiga delar för att göra Stockholm tryggare för många människor här hos oss.

Anförande nr 179

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande och Dennis! Jag måste ställa en fråga till dig. Jag har nu hört dig flera gånger vara uppe här i talarstolen och prata om ert ansvarstagande och hur ni jobbar med mål 11 i Agenda 2030. Du upprepar ständigt att det viktiga där är att se till att det finns blandade upplåtelseformer. Faktum är att det inte står så i mål 11, så jag undrar var du har fått det ifrån. Det är ju en direkt lögn.

Anförande nr 180

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är det inte. Vår inslagna politik går i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling och hållbara städer. Målet syftar till att främja olika boendeformer för olika behov och till att det behövs blandade upplåtelseformer, det vill säga bostadsrättsföreningar, hyresrätter och kooperativa ägandeformer, i ett bostadsområde.

Vi behöver en blandning av bostäder, och det är därför det blir så konstigt när Vänsterpartiet nystar ned sig i detta. Det ni säger när ni säger att det bara är vanliga människor som skulle ha råd att bo i allmännyttan är egentligen att det bara finns 75 000 vanliga människor i Stockholm. Stockholm är större än så, och det finns många som vill bidra och bygga bostäder. Det ska vi välkomna.

Det vi upprätthåller är en blandning av upplåtelseformer, där vi blandar hälften-hälften av bostadsrätter och hyresrätter. Det gör vi för att värna Stockholm.

Anförande nr 181

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag blev lite förvånad, Dennis, när du stod här och var så nöjd och skröt om de knarkskrämmor som har satts upp. Boende i Tensta och Husby har beskrivit det som tortyrmetoder och tycker att det är ovärdigt att behöva lyssna på ljud som används för att få bort skadedjur. Det är ju inte så att ljudet bara hörs för människor som begår brott, utan det hörs för alla människor. De boende i de här områdena har tyckt att det här är outhärdligt, och en del har till och med tagits bort.

Är det här den politik ni är stolta över och tänker fortsätta att driva? Och är ni överens om det här? Är de övriga partierna i er majoritet överens om att man ska mota bort människor med skadedjursbekämpning i våra utsatta områden?

Anförande nr 182

Borgarrådet W e d i n (M): Det där var väl det yttersta beviset på att Feministiskt initiativ är totalt verklighetsfrånvända. Du har ju inte varit ute i verkligheten! Förstår du vad det innebär att vara otrygg i sitt eget boende? Förstår du vad det innebär att ha kriminellt stök, alltså människor som upprepade gånger, dag efter dag, kommer och stökar just i din trappuppgång och säger hotfulla saker? Det du säger här är alltså att det är synd om dem som kommer att behöva lyssna på det här. Det som är hela poängen med detta digitala verktyg är att vi ser till att det bara låter när stöket inträffar i stället för teknik som bara står och utsänder ljudet hela tiden.

Det du inte ser är de otrygghetsproblem som finns i den här staden, det som gör att vi måste ta till sådana här verktyg. I 20 år har vi lagt ut markradar – det är någonting som jag inte tror har gjorts tidigare någon annanstans i världen. Det har vi gjort för att vi har sett specifika otrygghetsproblem. Vi möter otrygghetsproblemen med åtgärder. Du ser inte verkligheten. Det är pinsamt.

Anförande nr 183

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi liberaler vill ha en bostadspolitik där många bostäder byggs med hög kvalitet.

Staden som somnar på kvällen är en annan än den som vaknade på morgonen. Något har byggts, och något har rivits. Någon har fötts, och någon har dött. Förändringen pågår oavbrutet, och det som en gång fanns ska aldrig komma tillbaka. Så inleder Fogelström *I en förvandlad stad*.

När min morfar åkte från Dalarna och fotade korsningen Götgatan-Katarina Bangata på 30-talet såg det nästan likadant ut som nu, men annorlunda. Med en hög takt i markanvisningar, kanske 10 000 i år, måste vi tänka att de markanvisningar och detaljplaner vi beslutar om får konsekvenser för människor som ska leva här om 100 år. Vi måste bygga med kvalitet. Det inser vi liberaler, och det är därför både arkitekturpolicyn, en uppdaterad byggnadsordning och strategin för småhus är viktiga instrument för framtiden.

Jag är särskilt glad för att vi har ökat takten i markanvisningar för seniorbostäder och för att vi kommer att få åtgärder på plats för att öka antalet bostäder med särskild service enligt SOL och LSS.

En fungerande stad måste ha arbetsplatser spridda över staden. Från Söderort pendlar många. Upp till 10 000 arbetsplatser tillkommer i Slakthusområdet, och fler på andra platser i Söderort. Människor ska inte behöva pendla långa sträckor och ska därmed få mer frihet. Under vår tid i majoritet i Bostadsförmedlingen har man gång på gång lyckats slå rekord i antalet förmedlade bostäder, och kötiden har kortats. Det borde oppositionen glädjas åt. Det är synd att man inte gör det. Liberalerna i Stockholm gör skillnad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 184

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Först och främst: Kvalitet är inget utan kvantitet. Det är viktigt att komma ihåg det.

Det är långa ledtider. Därför tänkte jag gå tillbaka till tiden då Björn Ljung kom in på allvar i Stockholms stads styrelse. Då genomförde den dåvarande majoriteten, Alliansen, en utförsäljning av 26 000 bostäder från allmännyttan, varav 4 000 på Södermalm. Dennis Wedin har varit uppe, och Björn Ljung har sagt samma sak: Det är viktigt med blandade upplåtelseformer.

Hur tycker du, Peter, att effekten blev av att sälja ut de där 26 000 bostäderna, företrädesvis i de centrala delarna av staden? Blev staden mer blandad? Höll den ihop bättre? Minskade vi segregationen?

Anförande nr 185

P e t e r B a c k l u n d (L): Jag ska säga att jag inte satt i fullmäktige då. Jag har suttit här ett kortare tag, så jag kan inte känna mig riktigt ansvarig för det även om mitt parti var med. Men jag tycker att det var rätt politik, för jag vet att i det område där jag har verkat väldigt länge, nämligen Enskede-Årsta-Vantör, har det varit bra för Östberga att man har ombildat många hyresrätter till bostadsrätter. Det är en bra politik också.

Sedan är det kanske så att allting inte har blivit perfekt. Så är det möjligtvis. Men vi bygger både bostadsrätter och hyresrätter. Av de markanvisningar som kommer i år kommer 50 procent att vara hyresrätter. Vi bygger väldigt mycket, och det ska vi fortsätta med.

Anförande nr 186

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Hej Peter! Det här sjoket är lite märkligt sammansatt, så det blir lite spretigt. Som representant för majoriteten tänkte jag att du skulle få äran att svara på frågan för budgeten gällande Sisab. Jag vet att det inte är ditt område, men ändå.

Jag hoppades att få kunna läsa om något långsiktigt ägande av skolfastigheter för Stockholms elever. Men det lyste med sin frånvaro. Däremot fanns ett antal skrivelser om att staden måste få in privata aktörer som en lösning – osäkert på vad. Det gäller överlag i er budget.

Jag skulle vilja höra lite mer om er relation till specifika aktörer. Skulle du kunna utveckla för stockholmarna varför ni har sekretessbelagt köpeskillingen till Engelska skolan? Och vad är syftet med att hemlighålla försäljningen av Västbergaskolan? Är inte skolans nästan 800 elever värda att bli införstådda med vem de efter försäljningen ska tillhöra? Är stockholmarna inte värda en transparens i stora avyttringar som direkt påverkar invånarna?

Anförande nr 187

P e t e r B a c k l u n d (L): Det var en svår fråga, måste jag säga, eftersom jag inte alls sysslar med dessa frågor över huvud taget. Men om jag skulle prata allmänt om det här måste jag ändå säga att om det är Engelska skolan det handlar om – det som du var inne på och ställde frågor om – måste det naturligtvis vara affärshemligheter det handlar om. Köpesumman kanske inte kan offentliggöras på det sättet i nuläget; sedan gissar jag att man kan göra det i en framtid i så fall.

Men jag kan faktiskt inte frågan i detalj.

Anförande nr 188

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag förstår inte riktigt hur ni får ihop budgeten. Ni säger å ena sidan att ni ska bygga nya äldreboenden. Samtidigt säljer ni ut gamla äldreboenden som kostar mindre i drift. Ni skryter om att ni inför återbruk. Samtidigt bygger ni hellre nytt än att renovera och rusta upp. Det gäller simhallar, skolor och äldreboenden.

När vi ställer frågor om varför ni säljer ut det som har lägre hyror och i stället bygger nytt som kommer att få höga hyror – oavsett om det gäller verksamheter som vi har här i staden eller om det gäller bostäder – svarar ni: Hur ska vi klara nyinvesteringar om vi inte säljer ut? Samtidigt behöver ni inte höja skatten för att klara välfärden. Jag får inte ihop det här, och jag uppfattar det som att ni inte riktigt svarar på våra frågor.

Anförande nr 189

P e t e r B a c k l u n d (L): Tack för frågan! Jag måste säga att när det gäller Vänsterpartiet och, för den delen, Feministiskt initiativ är det väldigt mycket utgifter. Men man måste också ha inkomster. Att höja skatten är ett recept som ni har båda två, och det är det enda receptet.

Det är klart att om vi genom de kommunala bolagen ska investera i hyresfastigheter kostar det pengar. Då ökar upplåningen, och graden av stabilitet eller likviditet i de kommunala bostadsbolagen försämras förstås. Ekvationen är svår. Ni tycker om att låna pengar. Det var väldigt stora summor ni lånade under förra perioden. Men vi kan

inte hålla på så i längden, för vårt ränteläge kan förändras och likaså kreditvärdet. Så kan vi inte hålla på.

Anförande nr 190

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! Rätten till en god bostad för alla var den sociala bostadspolitikens mål när den utformades på 1940-talet. Bostaden är en viktig del av livet för stadens invånare.

För oss vänsterpartister är bostaden en social rättighet. Med det menar vi att alla människor ska ges likvärdiga möjligheter att leva i goda bostäder i bra miljöer till rimliga kostnader. Vi vet att det i dag råder en akut bostadsbrist i Stockholm med 85 000 aktivt sökande i bostadskön. Bostadsbristen och bostadssegregationen är stor. Förlorarna är unga vuxna, nyanlända och de med låga inkomster. Bristen på hyresrätter och hyresnivåerna på nybyggda lägenheter gör det svårt för busschaufförer, förskollärare och undersköterskor att hitta bostad. De som saknar en årslön på banken får bo trångt och under osäkra förhållanden och dessutom betala upptrissade andrahandshyror.

Denna mandatperiod har den blågröna majoriteten ägnat sig åt utförsäljning och ombildning av allmännyttan. Men det stockholmarna behöver är fler bostäder med hyror man har råd med. De allmännyttiga bostadsbolagen är ett av stadens viktigaste verktyg för att leva upp till bostadsförsörjningsansvaret, oberoende av konjunktur, då de kan upprätthålla en hög takt i bostadsbyggandet även när det ekonomiska läget försämras.

Vi i Vänsterpartiet vill att allmännyttan utvecklas i samverkan med civilsamhället och förbättrar förvaltningen av sina bostäder. De lägenheter inom allmännyttan som är i behov av upprustning ska rustas upp och energieffektiviseras.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 191

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack så mycket för ditt anförande, Rashid! Vi har träffats i politiken tidigare, och jag vet att du är väldigt engagerad i framför allt nordvästra Stockholm, bland annat Tensta. Där är du en väldigt synlig politiker med starkt förtroende sedan många år tillbaka.

Jag hör dig när du pratar om allmännyttans behov och möjligheten för alla till en bostad. Men jag tänker också på Tenstabornas möjligheter att själva äga sin bostad. Tensta är en av de platser där vi ser att det är väldigt få personer som äger sin bostad och där resan till att äga är väldigt lång.

Jag undrar helt enkelt hur Vänsterpartiet ställer sig till alla människors möjlighet att också göra denna resa i allmänhet, och specifikt på platser i Tensta där jag tror att det kan finnas möjligheter för fler att begynda resan till att äga sin bostad och radikalt

förändra sina livsförutsättningar – bara man vågar göra det med viss öppenhet och inte bara pratar i binära termer av att hyra, ombilda eller köpa.

Anförande nr 192

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Det är väldigt konstigt att man ska ombilda vår gemensamma allmännytta till bostadsrätter. Den som behöver bostad i dag kan få det i morgon, som min kollega har sagt. Då gäller det bostadsrätt. Det är allt fler som står utan en bostad, och samtidigt har alla inte ekonomi för att köpa sin bostad, som jag har sagt till dig. Därför är det viktigt att vi har kvar våra billiga hyresrätter – de som finns kvar i förorterna och även inne i stan. Men det behövs inte, menar ni, för den som vill köpa och äga sin bostad finns det en marknad.

Anförande nr 193

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Tack, Rashid, för viktiga frågor! Låt mig återigen påminna om att det just nu är en produktion på gång av 4 000 allmännyttiga nya bostäder här i Stockholm. Det är alltså verkligen ett stort tillskott som är på gång. För att säkra upp inför framtiden var markanvisningarna, för både de privata och för allmännyttan, på 64 procent förra året och på 60 procent i år. Det finns alltså också en höjd för framtiden.

Jag är glad över att vi lyckas enas så pass mycket om Stockholmshuset och att vi verkligen stärker detta. Sedan får vi verkligen hoppas att man lyckas pressa hyrorna i dem över tid så mycket som vi önskar.

Jag tycker att frågan om hyresgästinflytande vid renoveringarna, som vi försöker arbeta mer aktivt med nu i Stockholm, är väldigt viktig just för att säkerställa att man vid de renoveringar som vi verkligen har behov av ska kunna välja nivå och därmed kunna kontrollera sin framtida hyra efter det. Jag hoppas att ni verkligen backar upp detta i Vänsterpartiet.

Anförande nr 194

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Det är väldigt bra, det som du säger, Martin, om att man ska bygga fler bostäder och att även privata hyresvärdar kan göra det. Men kommunen har ansvaret för bostadsförsörjningen, och det kan vi inte avsäga oss. Därför är det viktigt att de kommunala bostadsbolagen får anvisningar. Därför vill vi markanvisa till kommunen från Vänsterpartiets budget från 2 000 till 3 000 per år. Och därför kan vi bygga billiga hyresrätter, och vi måste ha våra billiga hyresrätter kvar. Annars kommer vi inte att ha kvar en enda hyresrätt som är billig, och folk kommer inte att ha råd.

Anförande nr 195

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag håller med Martin Hansson om att du, Rashid, är en väldigt engagerad socialt inriktad politiker. Jag har stor respekt för ditt engagemang.

Men en fråga jag måste ställa rör engagemanget när det gäller att försöka samarbeta med näringslivet när det handlar om att försöka få ned hyrorna på annat sätt än att subventionera dem kommunalt eller statligt. Jag har berättat att det finns företag i näringslivet, i de kommersiella bolagen, som säger: Vi kan pressa hyrorna med upp till 2 000 kronor per månad om vi kan få frihetligare byggregler. Jag är ledsen, men jag har aldrig hört Vänsterpartiet ställa de kraven. Jag har inte sett det i riksdagsbehandlingen eller liknande, och jag har inte sett det i bostadspolitiken, som jag ändå följer ganska nära. Det måste väl finnas fler instrument än att endast tala om vad vi kan göra i kommunen? Hur ställer ni er till krav från staten om att Stockholm kan bli ett frihetligare område för att tillämpa byggreglerna och få ned hyrorna?

Anförande nr 196

R a s h i d M o h a m m e d (V): Det här är en fråga som är på riksnivå. Men jag kan säga så mycket att näringslivet har frihet att bygga var de vill och hur de vill.

Men frågan är: Kan de garantera att det blir billiga hyror? Svaret är nej. Den allmännytta som vi har i dag är billiga och tillgängliga lägenheter för alla som inte har en tjock plånbok. Där är skillnaden mellan dig och mig som vänsterpartist. Har man råd att bo i en bostad som är byggd av ett byggbolag i nyproduktion?

Anförande nr 197

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tänkte bara påpeka det här med att vi alla tror på bostadsbolagen. 4 000 lägenheter är igång i produktion, så det är inte så att vi nedmonterar någonting när det kommer till stadens bostadsbolag. Däremot ser vi till att vi riktar fokus på till exempel Stockholmshusen.

Jag kan göra en poäng som handlar om att subventionera hyra. Om man ska göra det och börjar prata om det nationellt är det knepiga att vi inte riktigt har styrningen när det gäller att de som mest behöver de låga hyrorna hamnar där. Det blir nästa problem i hela den problembilden, vilket är värt att nämna. Det är väldigt svårt med styrningen i bostadspolitiken.

Utifrån att Vänsterpartiet vill höja skatten – och ni höjer den mycket, mest av alla här – skulle det ändå inte alls vara tillräckligt för det som ni vill att bostadsbolagen ska göra. Ni vill ju att de ska köpa in, till och med från olika förortscentrum. Det skulle inte räcka till. Var får ni pengarna ifrån?

Anförande nr 198

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! När det gäller byggande av bostäder, och ni säger att ni bygger 4 000, vet vi att ni inte har en enda markanvisning till bostadsbolagen, som vi äger. Det var likadant förra året, till exempel, och året dessförinnan. Det var bara 971 markanvisningar, och det är 190 anvisningar än så länge 2021. Jämför med när vi hade majoritet! Då var det 2 011 markanvisningar som vi gjorde.

Hur kan du säga att bostadsbolagen kan öka sitt bostadsbyggande när de inte får markanvisningar?

Anförande nr 199

E m i l i e F o r s (L): Ordförande, åhörare, i plural numera, och ledamöter! Liberalerna sätter, som kanske är bekant, skolan först. Men det finns också en massa andra viktiga saker för att göra stockholmarnas liv bra.

Som ledamot i fastighetsnämnden vill jag särskilt lyfta ett antal delar från budgeten som jag är stolt över att få arbeta för i syfte att förbättra stockholmarnas livskvalitet. Liberalerna gör skillnad tillsammans med den grönbå majoriteten genom att värna kulturhistoriska värden. Utgångspunkten är att befintliga lokaler ska underhållas. Det är egentligen ganska enkelt. De fastigheter som bedöms lämpliga att avyttra ska inte tillåtas förfalla och stå tomma en längre tid. Det handlar om att undvika kapitalförstöring, förfallning, otrygghet och förfall av kulturhistoriskt klassade värden.

Vi arbetar också för att fler privata aktörer ska få bygga och drifva idrottsanläggningar. Det gör vi i syfte att hitta mer kostnadseffektiva och mer flexibla lösningar. Vi fortsätter vår strävan att göra lokalerna mer tillgängliga för funktionsnedsatta personer. Något som jag tycker är otroligt viktigt är att vi fortsätter att bereda mer platser för idrott.

Sist men inte minst: Som liberal och företrädare för skolpartiet måste jag lyfta upp att vi fortsätter att sträva efter att minska buller och få bättre luft i stadens skolor och förskolor. Det är otroligt viktigt i och med att det har visat sig att luftkvaliteten är ganska dålig på många håll. Det gör vi genom att stötta Sisab och stadsdelsnämnderna.

Jag yrkar bifall till majoritetens förslag till beslut.

Anförande nr 200

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Vi kan inte ha en budgetdebatt utan att vi diskuterar Liljevalchsfrågan, som har varit den mest publika frågan de senaste månaderna och kanske lite längre än så. Som tur är sitter du, Emilie, i fastighetsnämnden. Jag hade tänkt ställa frågan till Dennis om han hade varit uppe och pratat mer, men jag ser att han inte finns på talarlistan.

En kostnadsökning på 400 miljoner på Liljevalchs – vad är reflektionen från majoriteten på det? Och varför har vi kommit dithän? Vi skyller lite på att arkitektkostnaderna har gått över styr. Vi har släppt dem helt fria. Det är de som driver processen, och vi får bara acceptera den här kostnadsökningen. Jag tänkte höra lite hur du som representant för majoriteten hanterar detta. Var någonstans i balans lägger vi budgetunderskottet på 400 miljoner?

Anförande nr 201

E m i l i e F o r s (L): Tack så mycket för frågan! Det är synd att Dennis Wedin inte står kvar på talarlistan så att du hade kunnat ställa frågan till honom. Men jag ska svara så gott det går.

Alla som har suttit här ett tag – betydligt längre än jag – vet att Liljevalchs är en sådan där riktig långkörare. Det har varit ett gissel både för sittande majoritet och för den förra majoriteten. Du har betydligt längre erfarenhet än vad jag har här inne, så du har bättre historik än vad jag har. Som du känner till är det väldigt oturligt med alla de här kostnadsökningarna. Vissa har tillkommit av ren otur, kan man säga, i och med vraket som hittades och så vidare.

Men vi lyfter också problematiken med fastighetskontoret för att få en bättre kontroll av alla projekt med täta uppföljningar. Det är väl det vi kan göra för att förbättra i framtiden. Vi kan inte göra så mycket åt det som har varit, men vi kan förbättra framgent.

Anförande nr 202

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är väldigt bra att fastighetsnämndens frågor kommer upp lite grann. Där har vi från Socialdemokraternas sida varje år lagt drygt 200 miljoner mer. Det speglar naturligtvis det som du också var inne på: de jättesvåra utmaningar som finns och jättestora investeringar, till exempel i simhallar för flera miljarder.

Du lyfter också fram att vi ska ha privata lösningar. Det där hade nog varit ganska oomstritt om det hade varit en bra affär. Men om man nu ser på det som har nämnts flera gånger i SKR-utredningar och även från stadens tjänstemän på fastighetskontoret märker man att de egentligen inte tycker att man kan räkna hem detta. Men nu finns det ju ett politiskt direktiv.

Om vi ska problematisera frågan – finns det något problem som gör att det här ändå kommer att kosta mer än det smakar? Om de bygger kommer de att vilja ha väldigt bra betalt. Det kan komma att visa sig att det blir väldigt surt efteråt. Ser du ingen sådan risk?

Anförande nr 203

E m i l i e F o r s (L): Om du syftar på det här att låta privata aktörer driva idrottsanläggningar ser vi fördelen med att låta privata aktörer ta ett större ansvar just för att vi inte ska binda upp pengar för mycket. Som liberaler tror vi på marknadsekonomi, vi tror på fritt företagande och vi tror på att privata bolag kan göra ett bra jobb – kanske i vissa fall bättre än vad staden själv kan göra. På det sättet ser vi möjligheter i det hela.

Samtidigt måste vi, precis som du lyfter, vara väldigt försiktiga med stadens, alltså skattebetalarnas, pengar. Vi ska självklart inte göra sådant som blir dåligt kostnadsmässigt för staden, utan det här syftar till att göra det mer kostnadseffektivt. Där gör både vi i majoriteten och ni i oppositionen ett bra arbete i fastighetsnämnden

med att hela tiden påpeka och bevaka och se till att kontoret gör ett så bra jobb som möjligt.

Anförande nr 204

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Vi markanvisar någonstans mellan 8 000 och 10 000. Vi klarar Socialdemokraternas gamla mål, som var 8 000, och sista året 9 000. Vi markanvisar alltså 8 000. Några kvartal går det lite långsammare, och några kvartal går det lite fortare. Det har vi redan diskuterat.

Jag tycker att man kan tala klarspråk om ombildningarna. Vi gör ju ombildningar för att vi ska kunna stambyta och renovera beståndet med en sund ekonomi. Vi gör det också för att kunna bygga nytt med en sund ekonomi. Jag var ordförande i ett av våra bostadsbolag mellan 2010 och 2014. Då ombildade vi 3 200 bostäder. För de pengarna kunde vi bygga 7 000 nya bostäder. Alltså: För 3 000 ombildade bostäder kunde vi bygga 7 000 bostäder. För varje ombildad lägenhet kunde vi dels bygga två nya bostäder, dels stambyta lika många och ändå ha samma höga och sunda soliditet i bolagets balansräkning.

Visst kan man bygga ännu fortare, men om vi gör det riskerar vi allmännyttans ekonomi och därmed också kommunens ekonomi. Så jobbar inte vi, utan vi tar ansvar. Vår politik är att bygga ekonomiskt klokt och i lagom takt. Det gör att Stockholm på ett helt unikt sätt har extremt välkapitaliserade bostadsbolag om man jämför med resten av Sverige. Det gör att vi har ett unikt högt renoveringsläge i våra bestånd och en unikt hög andel stambytta bostäder i Stockholm om man jämför med alla andra kommuner i Sverige. Standarden i Socialdemokraternas gamla miljonprogram förskräckte däremot, men det har vi rättat till. Vi har stambytt på ett sätt som gör att vi har kommit väldigt långt.

Vi vill inte bygga dåligt. Vi vill inte heller bygga billigt med låga gestaltningskrav igen.

Anförande nr 205

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag tänkte bara inleda med att säga att det du nämnde om byggmålen, Jonas, inte riktigt stämmer. Vi överträffade våra byggmål 2016 och 2017. Ni sänkte målen förra året och har haft svårt att möta upp de sänkta målen. Jag ville bara säga det.

Din partikollega Dennis var uppe och pratade om otrygghet. Jag vill knyta an till det eftersom det inte har pratats så mycket om det i debatten. Otrygghet, kriminalitet, segregation och ojämlikhet hänger ihop. Skillnaderna i vår stad är stora. Vilken stadsdel du föds i eller växer upp i påverkar dina chanser i livet, din hälsa och din livslängd. För att råda bot på skillnaderna i vår stad måste vi ta itu med segregationen.

Under den förra mandatperioden när vi socialdemokrater ledde majoriteten pekade vi därför ut tio strategiska områden där det skulle byggas bostäder, idrottshallar och skolor för att skapa de naturliga mötesplatserna och en sammanhängande stad. Ni har stoppat mycket av de här arbetena med de strategiska sambanden, så det är uppenbart

att ni när styr lägger över ansvaret för stadsplanering på marknaden och rear ut våra gemensamma hyresrätter.

Jag vill därför fråga dig hur ni tänker kring de strategiska sambanden.

Anförande nr 206

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Allvarligt talat tycker jag att sifferexercisen är lite larvig på något sätt. Vi prospekterade, planerade och beslutade ingångssättningsprojekt i Familjebostäder på 7 000 bostäder. Men det var inte en enda bostad som jag invigde, utan det var Clara Lindblom som gjorde det mandatperioden därefter. Så fungerar det naturligtvis. Det är många bostäder som blir klara den här mandatperioden som Socialdemokraterna har dragit igång under förra majoriteten, och så vidare. När det slår på ett antal hundra eller kanske tusen hit eller dit är det alltså sifferexercis, och jag tror att det framstår som lite larvigt.

Oppositionen vill bara bygga hyresrätter; majoriteten vill ha mångfald. Oppositionen ser villaägarnas markreserv; vi ser trädgårdsstäder och småhus som en attraktiv kommun.

Anförande nr 207

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Det gäller det här med ekonomiskt ansvar och att vi inte skulle förhålla oss till det. Det är väl någonting som ni egentligen ska ta och prata med era vänner i regionen om. Faktum är att våra bostadsbolag har en väldigt god ekonomi. De har en högre soliditet än vad många privata företag faktiskt har. Våra bostadsbolag gör i princip bara lönsamma investeringar.

Det här med att vi inte har råd att stambyta och att bygga är inte sant. De ombildningar som ni har gjort leder bara till att antalet lägenheter som har bra och rimliga hyror minskar i Stockholm. Det gör inte staden mer mångfaldig, utan det leder till att människor har svårare att bo i Stockholm och att man till och med måste flytta härifrån.

Anförande nr 208

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Oppositionen vill ju bara ha hyresrätter, medan majoriteten vill ha mångfald i staden.

Ingela Lindh är en gammal trotjänare för Socialdemokraterna här i Stadshuset. Hon var vd för bostadsbolag och stadsdirektör. Första gången jag lyssnade på henne var på ett seminarium. Hon tog i lite för att spetsa till det, så jag ska inte vara jätteelak. Men hon sa: Det går inte att bygga billigt, utan det går att göra på marginalen. När ni säger att det går att bygga 30 procent billigare räknar ni med byggstöd från staten. Det är ungefär som 18-åringar som räknar hem veckopengen för resten av livet.

Vi säger naturligtvis ja till statliga bidrag och så vidare. Men när vi planerar bostadsområden och bygger räknar vi med reala och verkliga nuvärden som vi själva har rådighet över, och inte veckopengar från staten.

Anförande nr 209

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Vi börjar närma oss slutet av denna debatt. Något som nämndes här mot slutet var fastighetsfrågor. Då är det värt att nämna, apropå de fördyringar som Socialdemokraterna var ansvariga för när det kommer till renoveringar där man inte hade kontroll över pengarna, att vi har sagt att vi upprättar tydliga kontrollfunktioner som säkerställer beslutsgrindar när någonting negativt påverkar ekonomi och tidsplan. Vi har en mycket större transparens i slutredovisningarna nu jämfört med tidigare, och vi upprätthåller ett ekonomiskt inflytande på ett helt annat sätt än tidigare.

Jag har någonting som är värt att säga när det kommer till de större oppositionspartierna. När det handlar om Socialdemokraterna är en väldigt konstig del man har i sin budgetreservation en handlingsplan för hur en förtätning kan ske i anslutning till villaområden. Jag tycker att det är ett väldigt tydligt exempel på hur man vill förtäta precis var som helst utan hänsyn till hur Stockholm ska utvecklas. Givetvis ska det vara möjligt att förtäta i ett villaområde. Men det här är fel väg att gå. Därför har vi uppdaterat byggnadsordningen och tagit fram vägledningar som arkitekturpolicy så att vi värnar känsliga kulturmiljöer.

När det kommer till Sverigedemokraterna i bostadsfrågorna är det mycket anmärkningsvärt att man vill ha möjlighet till långsiktiga och övergripande stadsplaner, typ Lindhagenplanen, som täcker stora områden och därmed håller över tid. Det är någonting som skulle riskera att påverka exempelvis områden som Gamla stan. Det är särskilda specifika ideal som riskerar att bli jämnade med marken om man har det perspektivet.

Dessutom handlar det om det som finansborgarrådet nämnde tidigare: Sverigedemokraterna vill börja bygga i den kungliga nationalstadsparken. För ett parti som kallar sig för konservativt är det mycket anmärkningsvärt att man vill bygga i anslutning till huvudstadens gröna oas.

Anförande nr 210

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Kul att du är tillbaka, Dennis! Jag tänkte att jag plockar upp min egen tråd, som jag inte riktigt hann med förra gången. Inläggen är så korta nu. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att din moderatkamrat pratar om att siffrorna inte spelar någon roll. Det spelar tydligen ingen roll om vi når målen eller inte – det tycker jag är anmärkningsvärt.

Jag vill prata om de strategiska sambanden. Du pratade om trygghet för en stund sedan. De strategiska sambanden är ju ett svar på otryggheten. De är ett svar på hur vi bygger bort segregationen i Stockholm. Därför är min fråga till dig: Vad kommer att hända med de strategiska sambanden och kopplingen mellan Tensta-Rinkeby och Bromsten? Jag vill inte att du svarar att ni redan har börjat med projektet Rinkeby, till exempel, utan jag undrar om ni har ändrat er. Ni tog bort skolan, och ni tog bort vägen ur detaljplanen. Har ni ändrat er nu? Utan de delar som knyter samman stadsdelarna finns det ju ingen poäng med de strategiska sambanden. Så hur kommer det att bli?

Anförande nr 211

Borgarrådet W e d i n (M): Jag får erkänna att jag är lite osäker på detaljerna i din fråga, så jag ska inte ge mig in i det. Det finns väldigt många detaljplaneprocesser igång när det kommer till de områden du nämner. Men jag är för osäker på det. Det här är pågående processer; det är väl det som ändå ska tilläggas.

När det handlar om mål och siffror är det lite tråkigt med sifferexercisen när det kommer till bostäder, för det går rakt över huvudet på människor när vi står här och slänger siffror på varandra. En viktig del skulle jag vilja säga utifrån att vi anklagas för att inte bygga tillräckligt: Om vi nu klarar målet med markanvisningar för i år, som ju är 10 000, är vi alltså över genomsnittet för mandatperioden och mer än ni klarade förra mandatperioden. Det skulle jag vilja säga är ett besked om något om att vi ändå levererar. Vi trycker på. Sedan är det väldigt krångliga processer, och där behöver vi göra allt nationellt för att möjliggöra för fler bostäder.

Anförande nr 212

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Tack, Dennis, för att du begärde företräde och satte upp dig igen på talarlistan! Då kanske du kan ta den minuts talartid du har kvar och svara på den fråga jag ställde till din kollega, som var svarslös.

Stockholm har en yta åtta gånger så stor som Central park som räknas som grönområde. Ska vi kunna utveckla staden på sikt är det nog nödvändigt att vi börjar titta lite på andra saker som har legat ett par hundra år tillbaka i tiden. Vi är inte ute efter att bygga sönder Nationalstadsparken. Läs motionen mycket tydligare än vad många av er har gjort här inne! Det gäller även de mediala inspel som finns runt frågan.

Svara gärna på min fråga nu! Liljevalchs är en fråga som är aktualiserad hela tiden, och den kommer upp överallt i dag. Du har fått frågan många gånger. När vi var där på invigningen, du och jag, kunde vi vara överens om att vi kanske inte tyckte att arkitekturen hade träffat den syn som både du och jag har på vacker stadsbyggnation. Jag hoppas att du kvarstår vid den tanke du hade då. Men ta gärna din minut och svara på frågan!

Anförande nr 213

Borgarrådet W e d i n (M): Jag tolkar frågan som att den handlar mycket om gestaltningen av Liljevalchs. Men bara för att säga detta hade vi exempelvis en debatt i den här salen när vi skrev upp kostnaden för det här. Det var då jag säkerställde att vi genomförde besparingsåtgärder på 60 miljarder jämfört med vad Socialdemokraterna ville. De motsatte sig besparingar i ett projekt som de själva hade sprängt budgeten för om och om igen.

När det kommer till gestaltningen skulle jag vilja säga att den viktiga övergripande lärdom vi måste dra av detta gäller de arkitektävlingar som vi använder oss av i staden. Här tappade vi för mycket av makten och det ekonomiska inflytandet över exempelvis de lösningar som man valde. Det går att se i den dokumentärfilm som visas på Liljevalchs. Där ser man i vissa klipp hur man över tid faktiskt ignorerade att

Stadshuset kom och sa att nu måste vi hålla nere kostnaderna – för att arkitekten inte ville det. Det måste jag säga är det mest anmärkningsvärda. Det är för mycket makt till arkitekten, och det har vi gjort upp med.

Anförande nr 214

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Under det senaste året har en skiljelinje blivit allt tydligare i Sisab mellan den blågröna majoriteten och oss i oppositionen. Gång på gång har vi reserverat oss mot beslut om försäljning av olika förskole- och skollokaler – lokaler som utifrån majoritetens riktlinjer till Sisab inte är av långsiktiga strategiska behov.

Om man ensidigt ser till den kortsiktiga vinsten kan det tyckas vara positivt. Men i det långa loppet är det inget bra vägval. För oss vänsterpartister är det viktigare att se detta i ett längre perspektiv och då planera och agera för att Stockholm ska ha de förskolor och skolor som kan krävas i framtiden. Detta är inget vi bör lämna åt marknaden, en marknad som allt oftare styrs av vinstuttag än att säkra en jämlik skolgång för stadens barn och unga.

Även om lokalerna i dag är uthyrda kan de komma att behövas i framtiden i stadens egen verksamhet när barnantalet ökar eller externa aktörer avslutar sin verksamhet. Om vi då har sålt av förskolor och skolor har vi bara två vägar att gå: att bygga nytt eller att proppa in elever i befintliga lokaler med resultatet att grupper och klasser blir överfulla. Det något som inte gynnar vårt arbete för ökad trygghet hos den unga generationen stockholmare. Det finns inte heller några garantier för att lokalerna vi säljer även i framtiden kommer att användas till förskole- och skolverksamhet.

Det som i stället behöver göras är att ändra riktlinjerna så att stadens förskolor och skolor byggs och förvaltas av Sisab. Det blir ändamålsenliga lokaler med bra uteytor. Vi behöver säkra att alla får samma förutsättningar oavsett bakgrund och var man bor. Det är bättre att äga och därmed ha hyresintäkter än att när ökade lokalbehov uppstår behöva hyra med följderna att utgifterna då blir större.

Bifall Vänsterpartiets förslag till budget!

Anförande nr 215

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag måste återigen fråga hur ni ser på hur Sisab ska kunna finansiera de miljardinvesteringar i nya kommunala skolor som vi faktiskt står inför och som nu har pågått i många år. Jag noterar återigen att vi inte kan ta in det via skattesatsen, utan det måste hämtas antingen via lånefinansiering eller försäljningar. Det var det ena.

Det andra som jag verkligen vill understryka med detta sagt är att det här ska ske med stor försiktighet. Det får bara handla om skolor där det inte bedrivs kommunal verksamhet utan endast privat verksamhet. Det är också viktigt att komma ihåg att de få som har valts ut som en komplettering till de väldigt stora paket som Sisab har är sådana som man i de långsiktiga planerna, sett till bostadsprognoser,

bostadsutveckling och sådant, bedömer att det inte heller i framtiden kommer att finnas ett kommunalt behov av. Det är väldigt många parametrar som har legat bakom här.

Anförande nr 216

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Du pratar om enorma investeringar, Martin, men vad händer med de enorma investeringarna om man dessutom måste bygga nytt därför att det behövs fler, vilket det gör på vissa ställen efter ett tag. Man flyttar in och flyttar ut, och det blir ett ökat elevantal.

Sedan är det också så att externa aktörer blir av med sitt tillstånd eller avslutar sin verksamhet, och då behöver vi ordna det på skolan. Vi har Rågsved där det nu har bytts från en aktör, som det inte blev, till en annan som det kanske inte blir. Där är det dessutom trångt för särskolan i grundskolan. De skulle ha behövt sina egna lokaler. Det är så det blir när man säljer ut utan att ha koll på hur det blir framöver.

Anförande nr 217

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Det är bra att du också är angelägen om att vi ska hålla ned kostnaderna på skolorna, Cecilia. Det är precis därför vi hela tiden ser över våra kostnader för hyror.

Om man tänker att skolbudgeten i Stockholm består av 100 kronor går 28 kronor till hyror för våra verksamheter. Det betyder att vi har 72 kronor att lägga på undervisning. Därför måste jag som ansvarigt skolborgarråd hela tiden titta på kostnadsbilden, och därför är jag väldigt angelägen om att Sisab inte ska äga fler fastigheter än vad som verkligen behövs.

Vi ser ett sjunkande antal barn i Stockholm i dag. Vi måste se över varenda verksamhet nu för att hålla budgeten. Därför är jag glad över att vi kan sälja av de fastigheter som vi faktiskt inte behöver i våra egna verksamheter. Detta är nödvändigt för att vi ska ha en bra skolgång för alla elever i Stockholm.

Anförande nr 218

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Men det är fortfarande så att ni säljer ut fastigheter och lämnar över nybyggande till andra, och sedan måste vi ibland hyra in oss i lokalerna i stället. På lång sikt blir detta dyrare än att äga och bygga våra fastigheter själva.

Anförande nr 219

A n n a C e d e r s c h i ö l d (M): Det är viktiga frågor som du lyfter upp, Cecilia. Jag satt just och tänkte att jag håller med i mångt och mycket. Vi gör ju detta för att det är kommunal kärnverksamhet och för att vi ska kunna möta de stora behov av barngrupper som kommer, som Isabel var inne på. I de fall där vi har friskolor som är hyresgäster har de besittningsrätt, så de blir kvar i lokalerna.

Investeringskontot hos Sisab är på cirka 2 miljarder inför 2022, så det är stora kostnader som ligger framför oss. Detta måste vi ha en plan för så att vi kan behålla en ekonomi i balans.

Anförande nr 220

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Nu har det ju sålts ut till friskolor som vi inte riktigt vet vem som äger eller om de kommer att vara kvar och så. Det som oroar mig är att det i framtiden blir en annan verksamhet i skolorna. En del skolor ligger i andra skolor. Jag tycker att det behövs mer ordning och reda och att vi behöver ha makten över våra skolbyggnader.

Anförande nr 221

U l f W a l t h e r (S): Ordförande, fullmäktige! Socialdemokraternas budgetmotion innehåller Stockholms nästa stora stadsbyggnadspolitiska reform. Vi socialdemokrater anser att stadens utveckling ska gå mot att bli en så kallad 15-minutersstad. Idén om 15-minutersstaden, som vi också finner i andra storstäder som Paris, Ottawa och Barcelona, innebär att närheten till service ska finnas inom 15 minuters avstånd och att man inte ska behöva bil för att ta del av staden.

Det handlar om att strukturera och knyta ihop stadsbyggnadspolitiken – de självklara sakerna, som att det bör finnas en skola i varje bostadsområde men även att bibliotek och simhallar ska finnas inom räckhåll. Det handlar om näringslivets närvaro i form av matbutiker och restauranger.

15-minutersstaden ställer också krav på att samhällets lokaler ska användas smart. Exempelvis ska skolans gymnastiksals omklädningsrum kunna användas på kvällar och helger av det lokala fotbollslaget, och föreningarna ska kunna låna fritidsgårdens lokaler om det saknas en möteslokal i området.

15-minutersstaden bygger på ett tänk där vi prioriterar klimatsmarta transportmedel. Det ska vara enkelt att cykla eller gå mellan våra områden. Därför är 15-minutersstaden ett koncept som väl kompletterar våra klimatpolitiska mål och minskandet av fossila persontransporter i staden. Vi har kommit en bra bit i arbetet. Den rödgröna majoriteten beslutade att öppna upp en del skollokaler för föreningslivet under den förra mandatperioden. Under denna mandatperiod håller Miljöpartiet i arbetet med klimatsmarta färdmedel och cykelbanors framväxt.

Vi socialdemokrater är beredda att tillsammans med andra partier i denna sal arbeta vidare för 15-minutersstaden. Vi är beredda att fortsätta kämpa för mötesplatser i alla områden, för tillgången till lokala matbutiker, inte bara köplador, och för att grusplanen ska bli konstgräs så att ungarna får bra förutsättningar. Vi kämpar för en hållbar stad där samhället och näringslivet hjälps åt. Med 15-minutersstaden ska vi knyta ihop de breda penseldragen i översiktsplanen. Jag hoppas att ni vill vara med. Om ni vill det kan ni bifalla Socialdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 222

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Ordförande! Tack, Ulf, för att du lyfter upp initiativet 15-minutersstaden! Jag har haft möjlighet att jobba med detta initiativ, bland annat med Paris borgmästare Hidalgo, och jag är ute och föreläser om 15-minutersstaden i många delar av världen, exempelvis i Barcelona i förrförra veckan och i Finland i förra veckan.

En av förutsättningarna för 15-minutersstaden är att det finns ett brokigt ägarskap, det vill säga att man jobbar mycket aktivt med de lokala små företagen och det lokala näringslivet och att man inte har stora centrumägda komplex och heller inte en kraftig ägandestruktur från allmännyttan. Jag tror att ambitionen med 15-minutersstaden är välment, men det går lite stick i stäv med huvudmannaskap i delar av staden utifrån andra politiska engagemang än Socialdemokraternas. Jag skulle gärna vilja höra hur ni ser på huvudmannaskap. Ni själva har exempelvis gärna velat att staden ska äga centrumbyggnader, vilket går stick i stäv med 15-minutersstaden.

Anförande nr 223

U l f W a l t h e r (S): Fredrik frågade mig om huvudmannaskapet är viktigt i 15-minutersstaden och hur vi ser på det. Svaret är nej. Jag menar att det inte är det. Däremot kan huvudmannaskapet bli en förutsättning. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att det, exempelvis när vi stadsplanerar och bygger, blir ordentligt med lokaler i bottenvåningen på husen. Sådant som verksamhetslokaler och möteslokaler är viktigt i en 15-minutersstad, och då spelar det ingen roll om det är en bostadsrättsförening eller en privat hyresvärd som är ägare till fastigheten.

Men det är också så att tillgången och huvudmannaskapet kan skapa bra förutsättningar för 15-minutersstaden. Om man vill säkra att det finns en stor möteslokal eller till exempel ett bibliotek i ett område kan det vara viktigt med huvudmannaskapet. Där behöver kommunen vara en garant för 15-minutersstaden, så kommunen kommer att vara en viktig aktör. Huvudmannaskapet spelar roll, men det är inte avgörande.

Anförande nr 224

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Nu riskerar jag kanske att avvika lite från ämnet, fru ordförande, men jag lovar att jag kommer tillbaka till det. Det som är intressant med en 15-minutersstad är just att det är 15 minuter, att resorna ska vara effektiva och att vi ska kunna nå saker och ting på ett bra sätt.

Ett av de bästa sätten att ta sig fram i Stockholm är cykel. Det näst bästa är spårvagn. Det som vi har drivit i många år är spårvagnslösningar för olika bussträckningar, som buss 4 och buss 1. Att nämna spårvagnar för er i Socialdemokraterna är som att svära i kyrkan. Jag håller med om att spårvagnen borde gå genom Norra Djurgårdsstaden, men finns det något förutom det som ni kan tänka er som lösning på denna jättebra fråga, annat än bussar?

Anförande nr 225

U l f W a l t h e r (S): Tack för frågan! 15-minutersstaden handlar inte bara om att det ska finnas en butik, en förskola eller en simhall i din omedelbara närhet, utan det är också ett helt tänk där klimataspekten och transporterna kommer in, och därför är det väldigt viktigt.

Vi socialdemokrater har i vår budgetmotion en tanke om att man till exempel ska bygga "cykelstrador" för att snabba på transporter. Vi säger inte nej till spårvagn heller. Vi har ju Norra Djurgårdsstaden som exempel. Vi har också tankar om hur vi ska bygga ut kollektivtrafiken i övrigt, antingen det rör sig om snabbusslinjer eller om tunnelbanelinjer mellan till exempel Hagsätra och Älvsjö.

Vår vision om 15-minutersstaden kompletterar vi med en satsning på kollektivtrafik. De är väl förenliga.

Anförande nr 226

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Hej, Ulf, tack för ditt sympatiska anförande! Det ska bli kul att prata lite stadsplanering igen.

15-minutersstaden är ett intressant koncept och en sympatisk vision som verkligen kan minska behovet av transporter. Levande centrum är också något som vi arbetar med i alla våra hundra stadsdelar.

Vi har dock vissa skillnader. I till exempel Paris, där man arbetar med detta, skiljer det sig onekligen åt gällande befolkningstätheten, och sedan har vi naturgivna, det vill säga naturgeografiska, skillnader. Vi har betydligt mer vatten och öar än Paris, så man kan säga att det är lite svårt att genomföra det fullt ut. Men konceptet med levande bottenvåningar, service och levande stadsdelar och stadscentrum är som sagt något som vi absolut är överens om och ingenting som vi motarbetar.

Anförande nr 227

U l f W a l t h e r (S): De tre städer jag nämnde som exempel – Ottawa, Barcelona och Paris – ser lite olika ut. Stockholm är också unikt i sammanhanget och ser inte likadant ut, men det är det sammanlagda tänket att saker, service och utbud ska finnas i människors närhet som är det viktiga.

Cecilia Obermüller tog upp exemplet att vi har mycket vatten mellan oss. Då gäller det att komplettera, som Socialdemokraterna gör i sin budgetmotion, med en satsning på till exempel kollektivbåttrafik genom staden. Som Cecilia Obermüller också sa gäller det att satsa på centrum, men då måste vi fundera på om vi uppnår detta bäst genom att sälja ut våra centrumanläggningar eller om det kommunala huvudmannskapet behövs för att säkra det.

Det finns många funderingar här. Jag hoppas att Miljöpartiet tar med sig dem till sina kommande budgetförhandlingar och stöttar vår vision om 15-minutersstaden.

Anförande nr 228

L i n n B e s s n e r (C): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Under 2020 konstaterades 17 fall av dödligt våld i Sverige där offer och förövare hade en parrelation. Gällande misshandelsbrott anmälda av vuxna kvinnor var det vanligast att brottet hade begåtts av en person som kvinnan var bekant med.

Vi behöver på alla sätt stärka arbetet mot våld i nära relationer och ge riktiga och livsviktiga möjligheter för den som blir utsatt att ta sig ur relationen. Detta måste givetvis göras på flera sätt, och där är tillgång till bostad av yttersta vikt. Det behöver finnas fler bostäder och fler boendeplatser för personer i nöd att vända sig till. Jag är stolt över att vi i Centerpartiet tillsammans med övriga partier i majoriteten tar ansvar för att skapa riktig förändring. I detta förändringsarbete har Bostadsförmedlingen en stor roll.

I kommande års budget är förtur för våldsutsatta än mer och fortsatt viktigt. Vi ska ha en bättre samverkan mellan Bostadsförmedlingen och socialförvaltningen, vi ska arbeta med att öka kompetensen om relationsvåld hos Bostadsförmedlingens handläggare och vi ska ge högre prioritet till förtur för särskilt utsatta. Bostadsförmedlingen ska följa upp och utvärdera åtgärder för att se till att personer som är utsatta för våld i nära relationer och som har rätt till förtur också får det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 229

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det är härligt att höra någon gå upp och hålla ett anförande om vikten av förtur till våldsutsatta. Jag har inte hört så mycket om det från den sidan i anförandeväg utan mest som svar på mina repliker.

Jag tänkte därför ställa en fråga till dig, Linn. Jag undrar om du är nöjd med det arbete som har gjorts hittills. Antalet förturer gick ju först ned under ert styre för att sedan gå upp med fem stycken. Tycker du att det är rimligt med tvåårsregeln, alltså att man måste ha varit folkbokförd i Stockholms stad i två år för att ha rätt till förtur? Det spelar ingen roll hur hotad och våldsutsatt man är eller hur farlig förövaren är, utan om man inte har bott och varit folkbokförd i Stockholms stad i två år har man ingen rätt till förtur. Även om man har blivit utsatt för ekonomiskt våld och blivit skuldsatt av den man som man har levt med har man ingen rätt till förtur.

Tycker du att detta är rimliga regler? Tycker du att ha kvar dessa regler, när ni har haft chansen att ta bort dem, verkligen är att göra ett arbete där detta får stå i fokus?

Anförande nr 230

L i n n B e s s n e r (C): Jag är stolt över vad vi har åstadkommit. Jag tycker att det är jättebra att det är fler kvinnor som nu har fått hjälp. Vi har kommit en bra bit framåt. Vi behöver fortsätta arbetet för att stärka personer som är utsatta för våld i nära relationer. Vi kommer att fortsätta att jobba, och vi kommer att göra det bättre och bättre.

Anförande nr 231

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Du pratade om vikten av att det förmedlas bostäder via den kommunala bostadsförmedlingen, Linn, och det håller jag helt med dig om. Jag tror att Stockholm är en av fem kommuner i hela Sverige som har en kommunal bostadsförmedling. Detta tycker jag är viktigt och något vi ska värna om, men det kräver att det finns bostäder att förmedla.

När den borgerliga majoriteten ombildade bostäder under 1999–2004 förlängde man bostadskön med två år. När man bestämde sig för att ombilda hyresrätter igen mellan 2007 och 2010 förlängde man kön med ytterligare ett år. Om det är så viktigt att det finns bostäder att förmedla via den kommunala bostadskön, varför väljer ni då att fortsätta ombilda hyresrätter i Stockholm?

Anförande nr 232

L i n n B e s s n e r (C): De senaste åren har vi sett en fortsatt minskad kötid för dem som står i kö. Den statistik som vi i styrelsen har fått visar ingen korrelation när det gäller vad som händer med kötiden under de perioder som vi ombildade. Som flera sagt tidigare är det viktigt att vi har en blandning av bostäder i Stockholm, och detta är något som vi kommer att fortsätta att arbeta med. Trots att vi har haft lågkonjunktur har vi haft samma bostadsbyggande som under högkonjunktur. Framför allt har vi som sagt haft minskad kötid de senaste åren, och detta kommer vi att fortsätta att ha.

Anförande nr 233

S u s a n n e W i c k l u n d (C): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag vet inte om ni tycker som jag, att det känns lite syrefattigt här inne just nu. Vi skulle nästan ha behövt en liten gympaövning.

Jag kommer att byta spår lite grann här, men det kommer ändå att handla om det som vi pratar om. Jag vill lyfta upp en sak som i allra högsta grad har med våra framtida exploateringsmöjligheter i staden att göra, och det gäller de skyfallsåtgärder som kommer att krävas och som vi måste vara alltmer beredda på.

Det börjar dyka upp en del projekt nu där vi får ändra på de ursprungliga förutsättningarna mer och mer. En del områden som verkar utmärkta att bygga på kommer vi att bli tvungna att lämna orörda för bebyggelse för att vi ska kunna ta hand om framtida vattenmängder, och detta ställer helt andra och mer komplicerade krav på stadsplaneringen.

I kommande budget har exploateringsnämnden tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall fått i uppdrag att arbeta för att se hur man ska kunna hitta gränssnitt mot olika dagvattenlösningar och också se över hur det ska finansieras. Skyfall kommer att drabba inte bara mark som ägs av Stockholms stad utan även mark som ägs av andra fastighetsägare, och det kommer att medföra stora kostnader. Jag kan tänka mig, utifrån historien från Gävle i somras, att det är många diskussioner där om hur det ska betalas av olika fastighetsägare.

Hur som helst yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 234

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! På något sätt känns det symtomatiskt att när Liberalerna lyfter upp en kollektivtrafiksatsning väljer de spårvagn i innerstaden. Den 15-minutersstad som Ulf Walther från Socialdemokraterna pratar om slutar inte vid Hornstull. Där skiljer sig visionen åt från Voi, och ibland kan jag faktiskt tycka att det hos den grönbå majoriteten är ett väldigt fokus på de centrala delarna. Stockholm ska växa mest i Söderort, som för övrigt är större än innerstaden redan i dag. Sedan ska det växa i Västerort och därefter, till mycket mindre del, i de centrala delarna.

När Maria-Elsa Salvo från Socialdemokraterna lyfter upp de strategiska sambanden har vi frågan om vad som kommer att hända med kopplingen mellan Tensta, Rinkeby och Bromsten. Vi får inget svar från majoriteten – det projektet står still. Det långsiktiga sättet att bygga ut och utveckla dessa områden är att se till att de byggs samman, att barriärerna tas bort och faktiskt, som vi föreslår, att tänka i termer av 15-minutersstad, men då inte bara i de centrala delarna.

Avslutningsvis, eftersom detta har varit en debatt om siffror, konstaterar jag att det i den översiktsplan som vi antog 2018 står att ”stadens prognos är att Stockholm blir en miljonstad redan år 2020”. Dit nådde vi inte, och nästa år firar detta hus 100 år. Visst hade det varit fantastiskt om finansborgarrådet hade kunnat välkomna den miljonte stockholmaren samtidigt som vi firar 100 år. Detta görs inte heller. Faktum är att Malmö i dag växer mer än Stockholm och Göteborg tillsammans. Det var åtminstone vad de sa i ett pressmeddelande apropå de sju första månaderna av året. Det finns stor anledning att fundera över dessa siffror.

Anförande nr 235

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! När jag pratade om spårvagnen, Anders Göransson, gjorde jag det ur ett innerstadsperspektiv. Det beror på att trafikexperterna säger att spårvagnen är jätteeffektivt i trånga utrymmen och att man för övrig trafik ska ta tunnelbanan. Spårvagnen tjänar egentligen till att avlasta tunnelbanan i vår trånga innerstad, med alla vatten och sådant. Jag talar bara om det som experterna säger, och jag tror inte att du har andra uppgifter än de ledande trafikexperterna.

Mitt perspektiv, som född i Hökarängen och uppvuxen i Solberga och Bagarmossen, är självfallet att jag älskar förorterna. Jag ser verkligen fram emot när vi kan bygga ihop de olika förorterna. Maria-Elsa Salvo hade helt i det hon sa. Vi måste arbeta mer för att bygga över barriärerna i Bromsten, Rinkeby och Kista.

Anförande nr 236

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Maria-Elsa Salvo har nästan alltid rätt i det hon säger.

Jag är också uppvuxen i Hökarängen. Min farfar var noga med att man skulle kalla det ytterstadsdel och inte förort. Jag tycker att det är en sak som vi borde ta efter i detta

sammanhang, för då blir man inte bara något som definieras av de centrala delarna i staden.

Sedan är det så att man kan välja. Om man har rört sig längs Rinkebystråket vet man att det slutar mitt i. Det finns ingen målpunkt där. Man skulle kunna fundera på hur man ska fixa transporter från den ena delen av Järva till den andra, men det var inte det som valdes. I stället valde vi att fundera på hur vi ska kunna utveckla Stockholms innerstad och bygga spårvagn. I princip har jag ingenting emot det, men jag tycker att det är avslöjande vad man väljer för perspektiv. Det är viktigt att se hela staden, precis som Ulf Walther gjorde när han pratade om 15-minutersstaden. Detta saknar ni, Björn Ljung. Det saknas från er i denna debatt.

Anförande nr 237

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack för ditt anförande, Anders!

Jag måste säga att jag inte håller med dig om att majoriteten endast satsar på det du beskriver som innerstaden och inte hänger med i utvecklingen av 15-minutersstaden. Vi gör historiska satsningar på hela Stockholm. Jag tänker till exempel på Kistaområdet, där vi förvandlar ett företagsområde till bostäder. Jag tänker på bostadsområden som vi gör större och där vi också satsar på kontor för att skapa densitet och en blandning av olika funktioner så att en levande stad skapas. Det är detta som skapar underlag för kultur, mat och dryck, restauranger och ett stadsliv som vi historiskt har satsat lite mer på i innerstaden och kanske mindre på i andra områden.

Jag vill också säga att om man lyfter blicken ser man den satsning som kallas den regionala utvecklingsplanen, "RUF:s:en", där det är väldigt tydligt hur vi arbetar med att utveckla nya kärnor som vi ska jobba vidare med historiskt i framtiden.

Anförande nr 238

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag ifrågasätter inte att det finns en del bra projekt, men jag tycker att helheten talar ett annat språk.

Det är alldeles uppenbart att vi, så som föreslås i vår reservation, behöver ta ett samlat grepp kring Järvaområdet för att få till en samhällsutveckling. Det har vi fått rätt mycket därför att vi, när vi var i majoritet förra gången, satte fokus på Skärholmen. Där slarvar majoriteten lite nu i och med att de har minskat de höga sociala ambitioner som finns. Den typen av områden fick en stor, ibland förbisedd, effekt genom det faktum att man löste bostadsbristen, men det finns ett antal saker som man behöver göra. Detta gäller både Järva och Skärholmen och så vidare, men då måste staden ta ett ansvar. Det kan vi inte överlåta till den osynliga handen, för den kommer alltid röra sig mot mitten.

Anförande nr 239

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Vi har ett fantastiskt bolag som heter Sisab som förvaltar och utvecklar Stockholms stads förskolor och skolor. Det är ett viktigt och mycket omfattande uppdrag. Att Sisab är ett välskött bolag är avgörande

för att staden ska kunna möta framtidens behov av nya skolor. Att Sisab är ekonomiskt starkt och ges goda förutsättningar är avgörande för att våra barn och elever ska få tillgång till utbildningsmiljöer av hög kvalitet.

I dag finns ett uppskattat behov av 40 nya skolor i staden i ett långsiktigt perspektiv. Det kommer att krävas stora investeringar och en kapacitet att genomföra alla nya projekt. Därför oroar det mig att majoriteten återigen lägger fram en budget som innebär besparingar och minskade ambitioner för bolaget. Vi vet vad det får för konsekvenser för verksamheten. Nödvändiga renoveringar skjuts på framtiden och fördyras, projekt bantas och kvaliteten på nybyggnationer sänks.

Fru ordförande! För tre år sedan stod majoriteten i denna talarstol och lovade att inga skolfastigheter skulle säljas. Nu pågår ideologiskt motiverade försäljningar av bland annat Tensta gymnasium och ett flertal andra skolfastigheter. Det är ett svek mot stockholmarna. Det är försäljningar som innebär att staden förlorar strategiskt viktiga skolfastigheter. Det är försäljningar som innebär att staden tappar miljonbelopp i hyresintäkter varje år.

Fru ordförande! Stockholm kan bättre. Vi vill stoppa de ideologiskt motiverade försäljningarna och ge Sisab bättre förutsättningar att klara av sitt uppdrag. Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 240

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag är glad för att du pratar så gott om Sisab, Kadir, för det är ett väldigt viktigt bolag, inte minst för mig som är ansvarig för skolan i Stockholm.

Jag delar dock inte din uppfattning, utan jag upprepar det jag sa tidigare. Det som ni socialdemokrater ofta missar är att vi måste prata om både intäkter och kostnader. Intäkterna är självklara, men kostnaderna måste vi hålla nere. Att sälja fastigheter som vi inte bedriver vår egen verksamhet i tycker jag är helt rimligt. Vi har byggnader där det har varit friskolor i över 20 år. Varför ska Sisab äga dem? Vi behöver sälja av dem för att kunna bygga ut på de platser där vi har elever.

Du vet lika väl som jag hur det ser ut med kommande elever och att de minskar i Stockholm. Det gör att vi måste tänka om när det gäller var vi ska satsa och var vi ska bygga. Då måste vi ha medel, och därför är det rimligt att sälja av de fastigheter där vi inte bedriver vår egen verksamhet.

Anförande nr 241

Borgarrådet K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag vill påminna skolborgarrådet Isabel om att de skolfastigheter som ni säljer faktiskt är strategiska fastigheter. De kommer att behövas även i framtiden.

Jag vill också påminna skolborgarrådet om att det är kommunens ansvar att garantera alla elever en skolplats. Med dagens marknadsskola och dess dysfunktionaliteter finns ingen garanti för att de bolag som köper fastigheterna kommer att klara av dem. Vi

måste därför alltid ha en höjd inför utförsäljningarna. Därför är vi emot dessa ideologiskt motiverade utförsäljningar av skolfastigheter. Ni var också emot dem, men tyvärr har ni nu ändrat ståndpunkt.

Anförande nr 242

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tänker prata om billiga hyresrätter – kul va? – och kanske komma med något som ni inte riktigt vet ännu.

Jag sitter i Bostadsförmedlingens förtursutskott dit de som har svårt att skaffa bostad själva, som har medicinska skäl eller som är utsatta för våld och hot kan komma och be att få förtur till en lägenhet och gå förbi de andra i bostadskön. Jag ska säga att det är ganska få som vi beviljar, för det är strikt med förtur. När man sitter där ser man misär. Jag jobbar inte inom det sociala, inte politiskt sett heller, men där ser man misären. Det är så många människor som har det så oerhört svårt. De få som blir beviljade förtur lever ofta på försörjningsstöd eller har sjukersättning, och de får bara erbjudanden från allmännyttan. De klarar inga andra hyror än allmännyttans billiga hyror.

Men det handlar inte bara om det gänget, utan det finns andra som också står i bostadskön och som har sjukersättning eller lever på studielån eller a-kassa, tillfälligt kanske, men ändå. De har också svårt att få lägenheter som de har råd med. De privata kräver mycket mer, så det går inte att ta bort den billiga allmännyttan. Och ni måste bygga billig allmännytta, inte vanliga hyresrätter, för det har många människor i Stockholm inte råd med.

Bifall till Socialdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 243

P e t e r B a c k l u n d (L): Det är intressant, Margareta, att du pratar om det här med förtur. En sak har vi lyckats med. Vi har ett gemensamt intresse av att det blir fler förturer. Så är det – vi sitter båda i Bostadsförmedlingens styrelse. Där har vi faktiskt fått många fler beviljade förturer nu, och vi har också jobbat intensivt för att få mer styrning på det. Jag tror och hoppas därför att de kommer att öka ännu mer, även om de faktiskt har ökat med 100 procent på kort tid.

Om vi tittar på vilka lägenheter som förmedlas av Bostadsförmedlingen ser vi att det är normalinkomsttagare som får huvuddelen av dessa bostäder. Det är nytt förmedlingsrekord. Jag tycker ändå att du kan ge oss det, så jag ställer frågan. Vi har ju lyckats korta kötiden, det är väl ändå bra?

Anförande nr 244

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande! De som är utsatta för hot och våld har fått mer, men jag upplever att vi inte fick tillräckligt ändrade regler av borgarna senast. Men sedan det som hände i januari, då fem kvinnor dödades på en månad, har Bostadsförmedlingen i praktiken ändrat sitt arbete. Du har rätt i att de jobbar på ett

annat sätt med detta i dag, Peter, mycket säkrare och ihop med socialtjänsten. Det är alldeles riktigt.

Det finns många, som jag, som kan betala en vanlig hyra, men det finns också många människor som inte kan betala en vanlig hyra. Det är dem som Stadsmissionen pratar om i dag. De kommer inte in så länge det inte finns billiga hyresrätter. Jag blir tokig på att ni gör er av med våra billiga hyresrätter i Stockholms stad. De kommer inte tillbaka. Bygg för all del nya hyresrätter i Stockholmshusen eller vad som helst, bara det är hyror som även de som har det lite taskigt i den här staden har råd med.

Anförande nr 245

Borgarrådet W e d i n (M): Vad härligt med bostadsförmedlingsdebatt! Jag tycker att du har goda poänger, Margareta.

En viktig aspekt är givetvis de inkomstkrav som bostadsbolagen har. Det ska man ge allmännyttan, att det är låga krav där jämfört med andra bostadsbolag. Det som vi nu gör i Bostadsförmedlingen är en viktig del – att få ett samarbete med fler privata bostadsbolag. Det är detta som hjälper oss i T2 med de förmedlingsrekord som vi slagit. Förra året förmedlades över 17 000, och bostäderna ökade med 40 procent jämfört med när S satt vid makten. Och vi kommer att krossa prognosen för i år. Detta gör vi genom att samarbeta med de privata bostadsbolagen. Visst är det en bra grej, för det samarbetet kan vara ett sätt att öka samarbetet med dem och då också, genom det samarbetet, kanske påverka dem att sänka inkomstkraven.

Anförande nr 246

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Vi sitter ju där både du och jag, Dennis, och Bostadsförmedlingen är oerhört välskött, såvitt jag förstår. Man jobbar väldigt offensivt med att komma i kontakt med privata fastighetsägare och även få dem att sänka inkomstkraven för dem som man anvisar till, så man gör ett jättejobb.

Lik förbaskat är det så att vi måste värna våra billiga hyresrätter, de gamla i allmännyttan. Vi kommer inte runt det. Om de är borta så är de borta, och sedan vet jag inte. Ibland tänker jag att ni vill att folk som har det lite dåligt ställt ska bo i Botkyrka eller något sådant. Jag får den tanken ibland, att de inte är välkomna att bo i Stockholms stad. Det finns fortfarande folk som inte har möjlighet att betala höga hyror. Så är det.

Anförande nr 247

M a r i a J a n s s o n (FI): Hemlösheten ökar, och Stockholm är inget undantag. En forskningsrapport från Forte visar att Sverige har mer än dubbelt så många hemlösa som till exempel vårt grannland Norge. Stockholms stads egen rapport från 2017 visar att hemlösheten ökar framför allt i gruppen kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Av dem som är hemlösa och har barn är 70 procent ensamstående kvinnor. Var femte har varit utsatt för våld i nära relationer, och 9 procent anger skilsmässa som orsak till hemlösheten. Den så kallade strukturella bostadslösheten ökar, alltså den

spiral som gör att när man en gång har blivit bostadslös är det nästan omöjligt att få en bostad. Hemlösa kvinnor befinner sig väldigt ofta i den gruppen.

Vi har hört att majoriteten är glada över att antalet godkända förturer för våldsutsatta i bostadskön har ökat från 12 till 17. Det är bra, men det är en ökning med fem personer. Lågt räknat utsätts 10 000 kvinnor för våld i Stockholm under ett år, och fyra av fem som söker förtur får fortfarande avslag. Dessa kvinnor löper stor risk att hamna i den grupp som kallas strukturellt bostadslösa.

En konsekvens av denna bostadspolitik blir att staden de facto förlänger de våldsamma männens makt över kvinnorna, endera genom att kvinnorna inte vågar eller får ännu svårare att lämna männen, eller genom att männens våld får en förödande effekt även när kvinnorna har lämnat förhållandet.

Jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs budget, som faktiskt är den enda som försöker göra något åt detta problem.

Anförande nr 248

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Socialdemokraterna har en stolt historia av att vara ett av de mest idrottsvänliga partierna i denna församling. Om det är något som idrottsrörelsen unisont efterfrågar och kräver mer av är det idrottsanläggningar. Oavsett om Socialdemokraterna har varit i majoritet eller i minoritet har vi i modern tid alltid haft en större budget för idrottsinvesteringar än vad högern har haft, så även i denna debatt för 2022. Men i stället för att föröka spela jämnt med oss går högern fram med sina dyra OPS-experiment. Vi vet att det kommer att leda till att vi i slutändan får betala mer för idrottsanläggningar, att vi kommer att tappa det demokratiska inflytandet och att vi kommer att utarma driftsbudgeten. Detta är väl något som vi kommer att få debattera under idrottsfrågorna i morgon. OPS är kort sagt ekonomisk idioti.

Jag skulle också vilja lyfta upp en annan sak som är viktig på detta område när det gäller idrottsfrågorna. När vi planerar nya områden är det jätteviktigt, jättebra och positivt att staden växer, men oavsett hur viktiga investeringar som görs när vi bygger bostäder, arbetsplatser, skolor med mera måste vi alltid, om det är så att vi bygger på idrottsmark, se till att idrottsmarken ersätts fullt ut så att idrotten inte tappar mark. Vi har en stor brist i denna stad, och den får inte bli ännu större. När vi var i majoritet under den förra mandatperioden satte vi en heder i att alltid ersätta varje idrottsmark som togs i anspråk. Det slarvas otroligt mycket med den principen under denna mandatperiod. Detta är något som jag tror att ni kommer att behöva skämmas för i framtiden.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 249

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag hoppades verkligen på att du skulle hinna upp i talarstolen, Alexander, för jag visste att du skulle ta upp dessa frågor. Du

har delvis en poäng. När man gör investeringar ska det såklart ske med försiktighet, och prio ska alltid vara det kommunala. Självfallet är det så.

Som du vet investerade vi mycket under den förra mandatperioden, och vi investerar väldigt mycket nu också. Det är miljardinvesteringar i idrottsfastigheter som föreslås i denna budget, men behoven är alltid större. De är alltid, hela tiden större, och då har vi valt ut fem stycken, tror jag det är, som har legat i investeringsbudgeten i evigheter och som vi inte lyckades finansiera senast heller. Vi prövar detta. Det sparar pengar kortsiktigt, men det innebär lite högre hyror såklart. Det är en svår avvägning som man måste göra. Det som förvånar mig är att ni nu säger nej till alla dessa. Jag tänkte att ni kanske ändå kunde tycka att två eller en eller tre skulle vara okej, på samma sätt som när vi gjorde upplägget på Anna Whitlocks gymnasium under den förra mandatperioden. Ni är ju inte främmande för upplägget.

Anförande nr 250

Alexander Ojanne (S): Jag har en lösning till dig, Martin: att du röstar på Socialdemokraternas budgetförslag här i dag. För vi har 250 miljoner mer i investeringsbudget, och det är finansierat. Det täcker gott och väl vad OPS-lösningarna investerar i staden 2022. Vi har en annan lösning, och vi har en annan politik. Jag tycker att man ska ta sig tid att läsa vår budget, för den är faktiskt otroligt bra, kanske den bästa budgeten någonsin.

Anförande nr 251

Borgarrådet Dennis (M): Martin Hansson river stadshuset här, och det har man synpunkter på som fastighetsborgarråd. Det var väldigt goda poänger från Martin.

Du säger i replikskiftet, Alexander, att ni har lagt 250 miljoner mer i ert budgetförslag. Pilotprojekten tillsammans med externa aktörer för idrottssatsningar handlar om drygt 1,8 miljarder som det skulle kosta staden att bygga själv. Du kommer dragandes med 250 miljoner. I paritet med detta är er skatthöjning fjuttig. Det finns inte i närheten av dessa summor i ert budgetförslag. Hur har ni tänkt lösa det? Ska ni lova dem, eller ska ni kraftigt höja skatten och precis som alltid inför valet vara oärliga om hur mycket? Berätta nu, vad är lösningen för finansieringen?

Anförande nr 252

Alexander Ojanne (S): Ni räknar inte heller med 1,8 miljarder under 2022, Dennis. Det privata kapital som ni räknar med att få in under 2022 räcker våra 250 miljoner gott och väl till. Vi får ungefär 100 miljoner över. Vi har alltså god finansiering, som ligger över det som ni föreslår och tänker göra för idrotten.

När det gäller OPS-lösningarna vet vi att det är billigare för staden att låna än att betala höjda hyror för anläggningar som vi har sålt. Vi vet att det leder till höga transaktionskostnader och att de långa avtalsperioderna skapar en osäkerhet. Dessa avtal är mycket svårare att komma ur.

Jag tycker att man ska sätta fokus på vad Riksgälden skrev i ett utlåtande nyligen om att fördelarna med OPS främst bygger på teoretiska ansatser som inte kunnat beläggas empiriskt. Det finns inga fördelar med den metod som ni har valt.

Anförande nr 253

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, Alexander! Det går inte att säga att vi inte satsar på idrottsinvesteringar när vi har en budget där vi lägger 4 miljarder på idrottsinvesteringar fram till 2026. Det är långt mycket mer än vad vi någonsin har sett när Socialdemokraterna har suttit vid makten.

Du sa att ni inte vill ha dessa samarbeten med privata aktörer och att ni har en så himla bra budget. Jag har läst er budget, och om man tittar under idrottsnämnden på vilka projekt som ni vill investera i ser man ingenting om att ni vill investera kommunens medel i Sättra ishall eller för den delen i Brännkyrkahallen. När man sedan går in och läser er budget under fastighetsnämnden ser man att ni vill prioritera helt andra projekt än dem som ni skrev om under idrottsnämnden. Inte heller där kan jag läsa något om Sättra ishall eller Brännkyrkahallen.

Jag undrar därför: Är det alltså er politik att vi inte ska göra någonting med dessa hallar, där vi verkligen behöver investera?

Anförande nr 254

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Det var en väldigt konstig tolkning av vad som står i vår budget, Karin. Vi lägger mer pengar än vad ni gör på idrottsinvesteringar. Vad tror ni att vi ska göra med pengarna?

Sättrahallarna var till exempel något som vi hade planerat redan till 2019. Det är ju ni som har skjutit upp dem. Det är ju ni som har försenat dem. Vi hade redan genomfört detta om vi hade fått fortsätta att ha makten. Det är en av sakerna som vi kommer att lägga pengarna på. Även med ert privata kapital, som ni räknar med att få in under 2022, har vi mer pengar att bygga idrottsanläggningar för. Vi är det idrottsvänliga partiet i denna församling.

Anförande nr 255

I n g e l a E d l u n d (S): Ordförande! Du stod här för en stund sedan, Dennis, och sa att du tyckte att det var lite tråkigt när vi står och slänger obegripliga siffror över varandra, eller något i den stilen, så jag tänkte komma med några väldigt begripliga siffror: 1 341,21 kronor. Det var medelhyran per kvadratmeter och år i de 1 273 lägenheter som hittills har sålts genom ombildning. 399 lägenheter till ligger ute till försäljning. Lägg på de nästan 26 000 lägenheter som ombildades mellan åren 2007 och 2014, så är vi snart uppe i närmare 30 000 lägenheter som för alltid har försvunnit från Bostadsförmedlingens möjlighet att ge en lägenhet till den som kanske inte tjänar så mycket.

Hur mycket vi än trixar och fixar och sänker byggkostnaderna kommer vi aldrig att kunna komma ned till de priserna för en lägenhet. De 1 341 kronorna motsvarar

ungefär 9 000 i månaden för en stor trea. Så Stockholm hade kunnat mycket bättre, men det är inte för sent. Vi kan åtminstone stoppa de ombildningar som ni vill fortsätta med. Stockholm kan bättre.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 256

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det du säger är viktigt, Ingela. Det är svårt just nu på Stockholms bostadsmarknad, och det är svårt just nu att få ned hyrorna till de nivåer som vi skulle vilja. I nyproduktion är detta verkligen en stor utmaning, oavsett vem som bygger. En viktig del i det är att vi, när det kommer till marken, försöker hitta den mark där det är billigast att bygga och att värna den, för det är där vi har förutsättningar att komma ned i kostnader för att bygga och till slut kanske påverka så att hyrorna blir lägre.

Att investeringsstödet nationellt knappt går att använda i våra Stockholmshus visar att det med de riktlinjer och verktyg som man använder nationellt är svårt i nyproduktion att komma ned i pris.

Det jag värnar när det kommer till ombildningar, där vi nu är uppe i 720, är att det är ett sätt för människor i ytterstaden, där allmännyttan är särskilt dominerande, att kunna göra bostadskarriär. Det är bra för Stockholm.

Anförande nr 257

I n g e l a E d l u n d (S): Att det är bra för Stockholm att man får köpa en lägenhet till reapris och att man sedan kan sälja den till ett betydligt högre pris förstår jag faktiskt inte. Men det är väl detta ni menar med bostadskarriär.

Lyssna i stället på forskningen, om ni inte lyssnar på oss! Vi behöver de billiga lägenheterna om vi över huvud taget ska kunna lösa bostadskrisen. Återigen: Stockholm kan bättre.

Anförande nr 258

M i k a e l V a l i e r (KD): Det är härligt att kanske få avsluta detta viktiga block. Har jag redan fått en replik? Vad häftigt! Det är någon som verkligen vill prata.

Det var någon som sa för en stund sedan att kvalitet utan kvantitet inte är någonting. Det där är såklart fullständiga dumheter. Det är ju tvärtom: Kvantitet utan kvalitet är det som är uselt. Jag är glad över att vi trots en internationell pandemi har kunnat hålla en mycket hög takt i bostadsbyggandet. Jag är glad över att vi ökar anslagen till stadsbyggnadskontoret för att ytterligare snabba på processerna och ge stockholmarna ännu bättre service. Det här blir toppen!

Jag vill också säga några ord på ett annat spår, nämligen om oppositionens privilegium. Det är roligt att Socialdemokraterna så enträget tjarar vidare om att lägga ned Bromma flygplats. Det är lite oväntat för ett industri- och betongparti, men det är också

samtidigt tur att ni sitter i opposition, vilket jag oss emellan hoppas att ni kommer att fortsätta med. Men hade ni suttit i majoritet hade ni varit tvungna att genomföra det här, och vi vet ju att det inte är realistiskt, inte som någon sorts quickfix i alla fall. Förutom att vi måste säkra kapaciteten på Arlanda handlar det nämligen också om att infrastrukturen som vi känner den nu och på ganska lång sikt inte har en chans att möta resandet hos så många nya Brommabor, lika många som hela Huddinge, Nacka eller Södertälje. Det är realistiskt att bygga kanske 1 000 bostäder per år på ett och samma ställe, och med den takten är Bromma färdigbyggt på 50–60 år. Nej, det vore väl ärligare om ni erkände att den retoriken kring Bromma bara är ett stick i sidan på ett annat parti – en konkurrent.

Jag yrkar fortfarande bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 259

M a r i a L j u s l i n (V): Ordförande! Även om det är jättetrevligt att prata med dig, Mikael Valier, hade jag hellre pratat med ordföranden för Sisab. Men han deltar inte här i dag, så det får bli lite spridda skurar. Jag ställer frågan till dem som kan svara.

Jag skulle gärna vilja få en förklaring av er ideologiska linje. I er budget skrivs det överallt om att bolaget Sisab ska genomföra försäljningar av fastigheter och se på vilka sätt det går att överlåta projekt och objekt till externa byggaktörer. Sedan ska Sisab hyra in sig i dem. Sisab har bara de senaste åren vunnit fyra priser för sitt framgångsrika arbete. Är det då rimligt att urholka och sälja ut ett av stadens välfungerande bolag? Är inte ett starkt Sisab bättre för Stockholms elever än att skolorna hamnar i de privata skolaktörernas portföljer?

Anförande nr 260

M i k a e l V a l i e r (KD): Tack för frågan, Maria Ljuslin! Vi satt just och skojade om att jag antagligen kommer att få en fråga om Sisab, eftersom det inte går att ställa den till någon annan just nu. Jag svarar väldigt enkelt: Det är mycket bättre med ett starkt och kraftfullt Sisab än med ett urholkat Sisab.

Anförande nr 261

B o r g a r r å d e t V a l e s k o g (S): Stadsbyggnadskontoret har varit mer effektivt under pandemin än innan i fråga om att leverera, så skyll inte på tjänstemännen för att ni misslyckas med era mål, Mikael Valier!

När det gäller Bromma lägger vi flera hundra miljoner kronor, både staten och staden, på en halvtom flygplats. Det är klart att det inte är hållbart. Det är vansinnigt. Man skulle få plats på Arlanda utan problem. Du verkar inte ha läst en enda utredning. Läs Swedavias utredning! Ny kapacitet behövs i slutet av 30-talet. Kapacitetsfrågan behöver självklart utredas under ett antal år. Men de juridiska förutsättningarna blev klara för några månader sedan. Det vet jag inte om Mikael Valier visste. Trafikverket har nämligen bestämt exakt vilka riksintressen Arlanda ska ha, med en extra rullbana. Vallentuna och andra är skitarga. Ursäkta att jag svär, men så är det! Läs på lite grann

om Brommafrågan! Hade du gjort det tror jag inte att du skulle ha hållit det här anförandet.

Anförande nr 262

M i k a e l V a l i e r (KD): I mitt första inlägg berömde jag de proffsiga tjänstemännen för att det går så bra som det gör. Jag hoppas att du hörde det, Jan Valeskog. Men det kan gå ännu bättre om det är lite fler på stadsbyggnadskontoret. Det är på intet sätt kritik. Det är bara kul att kunna utveckla det hela.

När det gäller Bromma kanske du ska lyssna på dina partikollegor ute i landet. De har inte riktigt den uppfattning som du ger uttryck för här nu. De vill nog gärna fortsätta använda Bromma. Framför allt vill de inte tappa kapaciteten.

Jag har läst jättemånga utredningar. De är tråkiga.

*§ 7 Rotel V Trafikroteln**Trafiknämnden**Stockholms Stads Parkerings AB**KS råd för funktionshinder – tillgänglighetsfrågor*

Anförande nr 263

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Trafikfrågorna är ju alltid heta i Stockholm. Varför då? Jo, för att de berör oss alla och är centrala för att få till en hälsosam, miljövänlig och klimatsmart stad. De berör vårt gemensamma offentliga rum, den plats vi alla samsas på.

Sedan andra världskriget och fram till början av seklet har bilen fått dominera och definiera staden. Det är en utveckling som vi nu har lyckats vända. Den här budgeten, mandatperiodens sista, skulle jag säga är ett kvitto på detta. Vi prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vi ser samtidigt till att den bil- och leveranstrafik som behövs kommer fram. Vi ser till att trafiksäkra. Vi gör en historisk satsning bort från det som har varit trafikens signum, de skadliga utsläppen. Inom nio år ska trafiken i vår innerstad vara så gott som utsläppsfri. Vi har satt upp målsättningen en utsläppsfri innerstad 2030. Vi har i budgeten lagt fast konkreta tidsatta mål för utbyggnaden av laddinfrastrukturen. Nu är det inte snack. Nu är det handling. Inget liknande har tidigare gjorts i Stockholm – eller i resten av landet, för den delen.

I det här arbetet är alla bolag och nämnder involverade. Alla ska konvertera sina parkeringsplatser till laddplatser, och vårt eminenta parkeringsbolag har en speciell roll i det här arbetet. De ska inte bara gå före genom att redan 2026 ha försett alla sina anläggningar med 100 procent laddplatser. Bolaget ska också hjälpa de andra verksamheterna, inte minst våra bostadsbolag, att fylla sina garageytor.

Trafik och transporter står i dag för hälften av klimatutsläppen inom Stockholms gränser. Det här behöver vi förändra, och vi råder nu bot på det. Vi minskar trafiken, och vi ställer om den som ska vara kvar. Det är att ta ansvar. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 264

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag vill börja positivt. Det är bra med satsningar på cykelbanor. Men det behövs faktiskt mer åtgärder för ökad trafiksäkerhet. Det behövs trafikseparering och informationskampanjer för att fler ska använda cykelhjälm. Vi vet i dag att singelolyckorna kostar samhället 1,6 miljarder per år i Stockholm. Det är bra att man lyfter fram behovet av effektivare varutransporter, men konkreta förslag är det dåligt med. Det finns stor potential att minska trafiken med samlastningscentral och annat. Vi har fler förslag.

Det är bra med hastighetsplanerna, men det räcker inte. Ni har för låga investeringar i trafikdämpande åtgärder vid skolor och idrottsplatser. Det måste komma ett förslag om fördubblingar. Ni pratar om att hinder ska tas bort för personer med

funktionsnedsättning. Men samtidigt tillåter elsparkcykelbolagen dem som nyttjar elsparkcyklarna att slänga dem hur som helst. Det är oacceptabelt. Det är bra med 5 000 låncyklar, men cyklarna måste ju ut nästa år. Det får inte spridas ut på flera år. Däremot får ni underkänt för att ni trots starka miljöskäl inte höjer avgiften för besöksparkering i centrala Stockholm. Inte minst handlar det om att uppnå målet om 15 procent lediga platser.

Frågorna om spårväg till Norra Djurgårdsstaden och bussterminaler på Gullmarsplan och Brommaplan löser ni inte, utan ni tittar passivt på. Ökad framkomlighet i Brommaplansrondellen motarbetar ni. Det har gått över två år utan lösning på riksintressefrågan för Östlig förbindelse i Värtan. Det stoppar all byggnation även på Lövholmen. Var är politiken? Ni prioriterar inte att gångbanor sopsaltas under vintern, utan främst cykelbanor. Trafikplanen för city har stoppats i tre år, och det är helt obegripligt. Nu märker vi i stadsbyggnadsnämnden att det här också kommer att försvaga det förestående stadsbyggnadsprogrammet för city, som är på väg fram.

Sammanfattningsvis skulle jag vilja säga att *Passivitet* vore en bättre rubrik för er budget. Därför yrkar jag bifall till ett aktivt budgetförslag, nämligen Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 265

Ulla Hamiltson (M): Fru ordförande, fullmäktige och stockholmare! Vi bor i en fantastisk stad som också är en utmaning med alla dessa broar och alla dessa öar. Därför är framkomligheten en mycket viktig fråga som vi har jobbat väldigt länge med och som vi behöver jobba även framdeles med i en växande stad. Stockholm har ju ett internationellt rykte som en väldigt välrenommerad miljöstad och en väldigt välrenommerad it-stad. Vi har ju i staden en infrastruktur när det gäller fiber som ingen annan stad i världen kan mäta sig med, skulle jag hävda.

Det vi gör nu, vilket också framgår av den här budgeten, är att vi successivt gifter ihop de här två frågorna: miljöperspektivet och it-perspektivet. Vi jobbar med Hornsgatan och testar olika saker där. Vi har Kista som testbädd. Vi har ett samarbete med MIT. Det finns mycket som vi kan göra på det här området. Vi har olika utmaningar med en stad som behöver underhållas. Det handlar bland annat om Kungsgatan, Götgatan och Klaratunneln, som är stora utmaningar för hela staden och inte minst för dem som rör sig på stadens gator. Jag ser fram emot att vi i det sammanhanget kan dra nytta av de infrastruktur- och it-saker som vi har i Stockholm. Där kan vi hjälpa stockholmarna att hitta rätt på ett mycket bättre sätt än vad vi har kunnat göra hittills. Jag ser också fram emot ännu bättre möjligheter till nattleveranser, så att vi kan använda vår infrastruktur dygnet runt och inte bara under dagtid, när alla andra är ute på gator och torg.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 266

Rikard Wahlenius (V): Fru ordförande! En bil rullar i genomsnitt i 17–18 år. De bilar som registreras nästa år kommer alltså i genomsnitt att skrotas år 2039–

2040. Fortfarande har två tredjedelar av alla nya bilar som säljs i Sverige en bensin- eller dieselmotor. Andelen sjunker, men inte snabbt nog. Det här innebär med stor sannolikhet att vi kommer att ha en transportsektor med höga koldioxidutsläpp även år 2040, året när Stockholms stad ska bli fossilbränslefritt. Det här kommer att vara ett svårt problem och ett stort dilemma för alla Stockholmspolitiker oavsett politisk färg. Egentligen skulle vi behöva ett förbud mot nyförsäljning av fossilbilar från nästa år för att klara målet. Men det liksom mycket annat är en fråga för rikspolitiken som vi inte riktigt rör på.

Men många saker kan vi faktiskt göra här i staden. Det som har varit så plågsamt och frustrerande för mig som trafikpolitiker i opposition den senaste mandatperioden har varit att höra den här klockan ticka, att förstå att vi måste agera redan nu om vi ska klara mål som ligger 15–20 år bort – men se att majoriteten är fullt upptagen med helt andra saker, som om klimatet kunde vänta. Nu är det inget snack – nu är det handling, säger trafikborgarrådet. Men det är alltså fråga om mandatperiodens sista år.

Världens ungdomar håller inte med om det här. De demonstrerar. De väntar sig krafttag nu. Transportsektorn är den stora klimatfrågan. Trafiken står för över hälften av Stockholms utsläpp. Majoriteten har nu i två års tid utlovat en handlingsplan för vägsektorns koldioxidutsläpp. Men vi har fortfarande inte sett den. Jag har tjatat om den i trafiknämnden och här i fullmäktige. Men ingen plan har ni fått fram. Frustrerande, var ordet.

Därför behöver Stockholm ett nytt styre, och därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetmotion.

Anförande nr 267

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Som liberal är jag optimist. Jag tycker inte att det tjänar något till att vara någonting annat, fru ordförande. Men, kära ledamöter och eventuella åhörare, under en sådan här debatt kan man lätt bli det motsatta. Man kan lätt av det som sägs från den samlade oppositionen från vänster till höger få intrycket att det mesta är åt pipsvängen, vilket det faktiskt inte är.

Stockholm ska vara en väl fungerande och hållbar stad, en levande och attraktiv stad som klarar av att förena tillväxt och välstånd med högt ställda mål vad gäller miljö och klimat och en stad där besluten baseras på forskning och fakta. Fakta är att utsläppen måste minska för att vi ska kunna nå nödvändiga klimatmål och att vi blir allt fler i den här staden medan ytan vi har att röra oss på i princip är densamma. Det gör att vi kan konstatera att vi måste satsa mer på effektiva transportsätt, och med effektiva menas klimateffektiva såväl som yteffektiva.

Vägtrafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri år 2030, och elektrifieringen är naturligtvis en av de viktigaste åtgärderna. Men vi behöver också andra åtgärder för att klara detta. Det handlar bland annat om hur vi planerar och agerar som stad. Att se till att möjliggöra för fler arbetsplatser i söderort är en sådan sak.

Som liberal är jag stolt över den här budgeten, inte bara för klimat- och miljömålen utan även för att vi lyckats driva igenom en ambitionshöjning inom programmet för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Den höjning som görs från 15 till 20 miljoner kanske inte låter som så mycket, men det är ändå en ambitionshöjning med en tredjedel.

Fru ordförande! Att vi som stad, oavsett vilka som suttit vid makten, misslyckats med att göra staden tillgänglig för alla är en sak jag känt stor frustration över. Det värsta är att det ofta egentligen handlar om relativt enkla hinder som man ska hantera. Det är för oss liberaler inte bara en trafikfråga utan också en demokrati- och rättvisefråga.

Med det, fru ordförande, vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 268

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Den industriella revolutionen förändrade världen på ett sätt som ingen hade kunnat förutspå, på gott och ont. När jag som barn besökte Glasgow var stadens fasader svärtade av fossil förbränning, ett minne av en framgångsrik epok. Häromdagen avslutades i samma stad ännu en global klimatkonferens. Den är ett led i en lika stor förändring. Stockholm ska vara med och leda denna avgörande omställning.

Stockholm har som mål en fossilfri organisation 2030 och en klimatpositiv stad 2040. Trafiken i innerstaden ska vara utsläppsfri 2030. Dessa mål må vara politiska, men de tillhör alla stockholmare. Därför är elektrifieringspakten så viktig. Den ger oss möjlighet att bidra till elektrifiering också där vi inte kan besluta fram den. Stadens påverkansarbete gentemot EU, regering och riksdag kan samtidigt göra att vi får mer att besluta om för att underlätta omställningen. Men även stockholmarna ska vara en del av den stora förändring som sker. Med cykelsatsningar, effektiv kollektivtrafik, innovationer och investeringar blir det lättare för dem att göra rätt.

Ett transportmedel var förr en ägodel, men är nu alltmer en tjänst. Vi ska främja nya sätt att resa och främja hållbara samåkningslösningar. Oavsett om det händer i Glasgow eller längs Götgatan är klimatarbetet också en sorts samåkning. Ni, jag, gamla, unga, föreningsliv och företag – alla behöver vi samåka mot målet att utsläppen ska bort samtidigt som stockholmarna ska fram.

Anförande nr 269

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! En välutvecklad transportinfrastruktur är viktig för Stockholms framtida tillväxt. Vi måste säkerställa goda kommunikationer mellan bostad och arbete samt ge näringsidkare möjlighet att verka i staden. Ett nära samarbete med Region Stockholm är därför en nödvändighet, eftersom många av trafikfrågorna faller under deras huvudmannaskap. Ökad turtäthet inom kollektivtrafiken är en förutsättning för att avlasta gator och vägar och ge alternativ till bilen. Sverigedemokraterna är mycket positiva till en utbyggnad av tunnelbanan och ser gärna en ringlinje som nästa stora satsning i staden. Vi ser även stora fördelar med att antligen kunna få till en fullbordad ringled runt Stockholm och

att verka för att Östlig förbindelse äntligen kommer till stånd. Att Stockholm är en stad på och vid vatten skapar fantastiska möjligheter att utveckla kollektivtrafiken med båt. Det är en fråga som vi sverigedemokrater gärna vill sätta snarast.

Den nya parkeringsstrategin med borttagandet av parkeringsplatser har slagit hårt både mot boende och mot näringsidkare. Parkeringskostnaderna har höjts. Vi vill att parkeringsreglerna återgår till hur det var före den senaste förändringen, så att staden verkar för en långsiktig och genomtänkt strategi för hur parkeringen ska lösas. För fordon på två hjul vill vi att den fortsatt ska vara avgiftsfri, som den varit under pandemin. Vi är positiva till att på sikt ställa om våra fordon till att bli fossilfria. Att för dyra pengar införa projekt som i bästa fall är verkningslösa och i värsta fall försämrar miljön, som miljözonen på Hornsgatan, är inget vi ställer oss bakom. Åtgärder som syftar till att förbättra miljön får inte vara plakatpolitik utan ska göra staden trivsammare och bättre för alla att leva i. Sverigedemokraterna värnar självklart alla trafikslags framkomlighet på stadens gator. Därmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget för 2022.

Anförande nr 270

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag erkänner. Jag är ibland frustrerad, för Stockholm är en så tungrodd farkost. Men jag är också inspirerad och hoppfull. Jag har stått här under ett antal tidigare budgetdebatter och talat mig varm för trygghet och en ren och snygg stad. I opposition var jag ganska ensam om det, men nu i majoritet ser vi resultatet. Jag sa att snöröjningen skulle bli bättre om jag fick vara med och styra, mycket bättre till och med, och så blev det såklart. Det har varit färre dagar med snökaos. Ska vi vara petiga har vädrets makter också spelat en liten roll i sammanhanget.

Vår budget innebär i alla fall förbättrade kontrollfunktioner för barmarks- och vinterväghållning. Det kommer att ge säkrare gångbanor också. Vi vill ge alla stockholmare och besökare möjlighet att ta sig fram på ett lätt sätt, på det vis som är lämpligt för var och en. Därför får framkomligheten ett fortsatt fokus, men inte till vilket pris som helst. Vi har till exempel testat vilda västern för elsparkcyklar. Det gick så där. Nu styr vi upp det, och då kommer det att bli bättre ordning och ett tillskott i kassan.

Trafiknämnden hanterar smått och stort. Vi ska laga gator, broar och tunnlar. Det är stora kostnader, och det finns en väldigt stor samsyn mellan alla partier. Men vi ska också bekämpa skadedjur och arbeta för minskat klotter och minskad nedskräpning på land och i vatten. Vi höjer ambitionerna för ett rent, snyggt och tryggt Stockholm. Vi höjer ambitionerna för modern teknik för att minska utsläppen och ge oss alla en bättre miljö. Jag yrkar naturligtvis bifall till majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 271

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Kvinnor och personer med lägre inkomster åker i högre grad kollektivt än män och höginkomsttagare. Kvinnor och personer med lägre inkomster går också mer än män och höginkomsttagare. Därför vill Feministiskt

initiativ göra Stockholm till en riktig gång- och cykelstad. Vi vill ha väl underhållna gång- och cykelvägar, separerade från varandra och från bilarna. Bättre förutsättningar för gång-, cykel- och kollektivtrafiken är en jämställdhets- och jämlikhetsåtgärd.

Feministiskt initiativs budget bryter med den manliga norm som under lång tid har varit rådande i planering och bygge och som har byggt ett Stockholm för bilister, där enorma summor läggs på bilvägar och trafikleder samtidigt som trycket på kollektivtrafiken bara växer. I Feministiskt initiativ vill vi flytta fokus från bilen när det gäller kommunikationer och i stället sätta igång cykel- och kollektivtrafik när vi planerar, utformar och bygger. Det är dags att se bilen som det omoderna och ohållbara trafikslag som det faktiskt är. Eftersom biltrafiken står för en så stor del av utsläppen och föroreningarna i Stockholm har trafiknämnden en central roll för stadens möjligheter att klara den akuta omställningen till en fossilbränslefri stad. Det vill vi se senast 2025.

Allt arbete och all planering ska ske utifrån klimatnödläget. Det innebär att vi måste prioritera hållbara trafikslag framför biltrafiken. För att biltrafiken ska minska drastiskt måste bilarnas utrymme begränsas i hela staden. Vi måste ta fram en strategi för att minska biltrafiken. Feministiskt initiativ vill se en bilfri innerstad och några bilfria zoner i ytterstaden. Ett första steg är att göra innerstaden bilfri några dagar i veckan. För en demokratisk och sammanhållen stad krävs en trafikpolitik som arbetar för framkomlighet, tillgänglighet och jämlikhet. Jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag.

Anförande nr 272

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Ofta sägs det att kommunalpolitik inte handlar om höger och vänster utan om att lösa gemensamma problem på bästa sätt. Ibland önskar jag att det faktiskt vore så och att alla partier i fullmäktige kunde lägga ideologier och föreställningar åt sidan och bara vara allmänt konstruktiva.

Om till exempel marknaden inte vill bygga de laddstolpar som krävs för att stockholmarna ska kunna köpa elbilar ser vi helt enkelt till att staden gör det i stället, genom att till exempel låta Stockholm Parkering få det uppdraget – praktiskt och enkelt. Om snöröjningen inte fungerar, eftersom entreprenörernas drivkrafter inte riktigt sammanfaller med stockholmarnas intresse, då kavlar vi upp ärmarna, införskaffar de grejer som krävs och anställer folk själva – problemet löst. Om staden översvämmas av elsparkcyklar som privata företag håller ut över gatorna utan att ta ansvar för hur de används, då kan vi helt enkelt bara ge tillstånd till de företag som sköter sig och ser till att deras sparkcyklar parkeras på för ändamålet avsedda platser – klappat och klart!

Men så tänker förstås inte en marknadsliberal. De hittar i stället på de mest tillkrånglade sätt att få kommunala kärnuppdrag utförda av marknadsaktörer i stället för av staden själv. För mig är det förstås obegripligt. Men vet ni vad – för demokratin är det ju faktiskt bra, för utan alternativ i politiken har vi ingen demokrati. Stå på er för all del, så får vi helt enkelt se vad stockholmarna väljer nästa år: marknadskaos eller ett konstruktivt politiskt ansvar!

Anförande nr 273

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om jag ska vara ärlig förstod jag inte riktigt vad kritiken riktades emot i ditt inlägg, Rikard Warlenius. Jag kan till exempel ta det som handlar om laddinfrastruktur. Vi har nu sagt i budgeten att stadens parkeringsbolag och alla andra nämnder och bolag ska förse sina parkeringsplatser med laddinfrastruktur. Jag vet inte om du tyckte att det var dåligt eller bra. Sedan har vi betinget när det gäller gatuparkering. Än så länge har vi låtit elbolagen bygga. De bekostar alltihop. Vi ser till att lösa frågan med marken och så vidare. Det är olika parter som gör det.

Vi har också laddpakten tillsammans med näringslivet och alla privata fastighetsägare och andra som vi inte kan styra. Vi ska få dem att göra sitt beting, så att alla, var de än bor någonstans, ska kunna ha en elbil, och så att vi blir av med fossilbilarna, även om det är så att de kan leva i 17 år. Vad var kritiken egentligen?

Anförande nr 274

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Tack, Daniel Helldén, för att du ger mig chansen att utveckla det! Ja, det är såklart bra med mål. Sent omsider har ni fått fram mål för laddstolpar. Det välkomnar vi som sagt. Men vi har svårt att se hur målen ska nås, eftersom den affärsmodell som ni har valt – det gäller framför allt publika laddstolpar på allmänna gator och så vidare – helt bygger på att marknadens aktörer ska stå för utbyggnaden. Det har inte funkat. Jag vet inte exakt hur läget ser ut nu, men vid förra årsskiftet tror jag att det var 224–225 publika laddstolpar på stadens gator i en stad med snart 1 miljon invånare och 350 000 bilar, varav vi hoppas att en del på sikt försvinner och andra ersätts av el. Ska stockholmarna kunna skaffa elbilar, oavsett var de bor och även om de inte har tillgång till ett garage från Stockholm Parkering, tror jag helt enkelt att det behövs lite kraftfullare åtgärder från stadens sida.

Anförande nr 275

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag tänkte byta ämne och prata om kommunstyrelsens funktionshindersråd, som ligger under trafikroteln och där vi arbetar brett med att bevaka tillgänglighetsfrågorna i staden och arbeta mycket med dem. Det finns en hel del nyheter i denna budget kring tillgänglighetspolitiken brett som jag gärna skulle vilja ta upp och nämna.

Först och främst höjer vi i år LSS-schablonerna och anslagen med hela 3 procent, vilket kommer att underlätta biståndshandläggningen i staden väldigt mycket och underlätta vardagen för väldigt många stockholmare. Det här är en välkommen satsning.

Vi påbörjar nu också det efterfrågade och efterlängtrade arbetet med en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-områdena. Förhoppningsvis ska det här kunna bli klart under året. För att säkerställa en bättre likvärdighet i staden flyttar vi beställaransvaret för LSS-bostäderna från stadsdelarna till socialnämnden. Vi prövar nu detta och ser om det kan innebära förbättringar.

Jag skulle också vilja nämna en sak som inte har uppmärksammats jättemycket i budgeten men som jag vet att organisationerna verkligen har efterfrågat länge och som är väldigt välkommen, nämligen att vi avsätter en halv miljon för att se över teckenspråkets juridiska status i Stockholms stad. Det kommer nu att inrättas en organisation och enhet som aktivt ska arbeta med de här frågorna och titta hur vi kan stärka teckenspråket, vilken status det har i dag och hur vi ska kunna göra för att det här ska kunna förbättras.

Men med det sagt: Mycket arbete återstår för att Stockholm ska kunna bli en fullt tillgänglig stad. Så är det. Vi kommer åtminstone ytterligare en bit på väg med detta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 276

P e t e r W a l l m a r k (SD): Då tänkte jag drastiskt byta ämne igen, Martin Hansson. Ni i Miljöpartiet har tydligt aviserat att ni vill ha bort bilismen från storstäderna. Er partiledning har varit väldigt tydlig med det. Det är ett fullskaligt krig mot bilismen. Det här är ju lite av brända tomten-taktiken. Att du har fått med dig resten av majoriteten här är ju beklagligt. De är också företagsvänliga och har inte tyckt att vi inte skulle kunna ha bilen när vi bor i staden.

Hur ska ni kunna lösa detta med laddinfrastrukturen? Problemet är ju först och främst att få till laddinfrastrukturen med laddstationer. Men sedan har vi i dag en elbrist som vi också måste väga in. Är det hållbart att sätta de här utopiska målen? Eller är detta bara en taktik från Miljöpartiet att driva den här frågan framåt utifrån er inriktning att bilismen i stort sett ska bort från alla storstäder?

Anförande nr 277

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nu talar vi om MP i Stockholms stad och vår politik. Det vi säger är att vi prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik. Det ska ha högsta prioritet. Vi säger att biltrafiken måste minska i staden. Vi vill såklart minska den ordentligt. Vi säger inte att biltrafiken ska tas bort. Vi prioriterar dock att få mer elbilar – ni märker att vi gör väldigt många satsningar på möjligheterna till laddinfrastruktur. Vi arbetar för att transporter ska kunna fungera. Det är det vi bedömer som inte fullt nödvändig biltrafik som vi vill ska minska. Det är också mycket riktigt majoritetens politik att biltrafiken ska minska. Vi har sett nu tillfälligt under pandemin att det har gått upp lite igen, men vår förhoppning från Miljöpartiet är såklart att vi ska kunna komma tillbaka till den minskning som behövs för att vi ska kunna klara klimatmålen till 2040.

Anförande nr 278

U l f W a l t h e r (S): Ordförande! Martin Hansson! En tillgänglig stad behöver vara en framkomlig stad, och framkomlighet kräver till exempel god snöröjning. Snöröjningen är något som ofta föranleder ganska ilska synpunkter från medborgarna. Ännu värre är att den ibland inte blir tillräcklig, vilket resulterar i fallolyckor bland medborgarna. Vi kan ibland oroväckande läsa i tidningar att

entreprenörer inte sköter sig väl utan åker runt med gps utan att faktiskt snöröja. Nu är det en väldigt liten del, tror jag. De flesta sköter sig väldigt bra.

Hur som helst tycker vi socialdemokrater att snöröjningen måste utvecklas i staden. Saltsoptningen måste komma fler stockholmare till godo, även gångtrafikanter. Vi tycker också att konkurrensen och kvalitetsutvärderingen behöver stärkas. Därför föreslår vi socialdemokrater att man ska pröva att ha ett snöröjningsdistrikt i egen regi. På så vis kan vi enklare och utanför upphandlingsträsket pröva ny teknik och jämföra hur mycket nytta stockholmarna får per krona i fråga om snöröjning. Min fråga till dig är: Är det här någonting som Miljöpartiet och den grönbå alliansen är beredda att pröva? Vilket är beskedet till stockholmarna om snöröjningen?

Anförande nr 279

M a r t i n H a n s s o n (MP): Beskedet är att det är en intressant frågeställning som vi från Miljöpartiet absolut tycker är värd att titta vidare på. Vår förhoppning är att sopsaltningen ska kunna komma igång mer storskaligt. Vi såg förra årets vinter att det fungerade bra på de platser där detta väl kunde testas. Förhoppningen är att vi ska kunna dra igång det ordentligt nu när vintern kommer. Vi vet att ett stort problem är att gångytorna ofta blir packade väldigt snabbt. Så fort det kommer snö går folk där ändå, och så blir det packad is. Det är det som har varit det stora problemet hela tiden.

Prioriteringen att gångytorna ska snöröjas direkt är lika stor, men den här packningsfunktionen har gjort att det är lite mer problematiskt. Sopsaltningen är förhoppningsvis en del av lösningen, men det är inte en universallösning. Det kommer att vara ett prioriterat arbete denna vinter, och förhoppningsvis får vi ihop det.

Anförande nr 280

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Martin Hansson! Du var uppe och pratade om frågor som rör personer med funktionsnedsättning, och jag tänkte att jag skulle kommentera dem.

Jag ser att LSS-schablonen är höjd. Ni har dock kvar besparingskrav på 40 miljoner, så det är inte säkert att den går upp och blir 3 procent när man räknar ihop det. När det gäller yrkestitulaturen tycker jag att det är bra att det kommer pengar. Det här startade ju förra mandatperioden. Det hade behövt komma igång redan från början. Men nu ser vi att det också kommer pengar, så att man kan genomföra den reformen.

Jag har en fråga gällande LSS-boenden, som du var inne på. Det råder en väldigt stor brist. Du pratar om att överföra beställaransvaret och så vidare. Men vad tänker ni kring frågan om att bygga och få fram fler LSS-boenden i staden? Vi ser ingenting i er budget som kommer att lösa den enorma bostadskrisen med hyror som den här gruppen kan efterfråga.

Anförande nr 281

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag tackar för frågan, Alexandra Mattsson Åkerström. Vi har tagit fram en boendeplan för LSS-boenden. Den kom förra året, tror

jag att det var, eller så var det för ett och ett halvt år sedan. Där har man tittat på hur man ska kunna arbeta vidare med de här frågorna. En del är detta med beställaransvaret. Det skulle kunna vara en lösning. Mycket handlar såklart om att helt enkelt bygga många boenden. Det arbetet har ju åtminstone delvis kommit igång betydligt bättre, upplever i alla fall jag. Det går att tolka det olika. Det finns fortfarande såklart en eftersläpning som är påtaglig.

Vi har också tittat på frågan om att det är väldigt mycket problem om man flyttar mellan kommuner eller mellan stadsdelar. Det måste vara en likställighet när det gäller boendena. Där kommer det att ske en översyn som ska göra att en flytt inte påverkar. Nu ska vi se till att stadsdelarna får till ett bättre samarbete. Även om man flyttar ska samma beslut fortfarande gälla. Det ska inte behöva biståndshandläggas en gång till.

Anförande nr 282

Borgarrådet *V a l e s k o g* (S): Jag tror inte att jag kan minnas någon annan politisk period – och jag har ändå varit med ett tag – när Stockholms stad har blivit så missaktad och kritiserad av myndigheter och andra organisationer som under den här perioden. Det gäller nog särskilt inom trafikområdet. Samarbetet med regionen är katastrofalt, fast det är samma partier som styr. Regionen drar undan all finansiering, 6 miljarder, från Norra Djurgårdsstaden för spårväg och buss, och staden gör ingenting, inte ens förhandlar. Satsningar på bussterminaler vid Gullmarsplan och Brommaplan stryks av regionen ur länsplanen, som ska gälla till 2033, fast de här viktiga projekten måste påbörjas inom fem år. Här tittar ni också bara på.

Trafikverket har långdraget hållit på i över två år i frågan om riksintresset för Östlig förbindelse i Värtan, vilket leder till stora förseningar av tusentals bostäder och kontor, både där och på Lövholmen. Det politiska ansvaret har gömt sig i Stadshuset. Det enskilt billigaste exemplet på ökad framkomlighet är att bygga om Brommaplansrondellen. Stockholm vägrar och bryter därmed mot Trafikverkets viktigaste princip, nämligen att prioritera de trafikinvesteringar som ger störst samhällsnytta för pengarna.

Polisen tycker att stadens hantering av elsparkcyklar är svag, och vi håller med. Stadens trafiknämnd kommer inte att få besluta om vilka kriterier som ska få gälla för urvalet av elsparkcykelbolag. Det kommer att spä på ryktena om myglande på detta område. Det påstås också att Transportstyrelsen vill utreda om alla elcykelfordon kan vara en egen kategori av fordon men att delar av politiken inte vill det. Då frågar jag trafikborgarrådet: Stämmer detta? I så fall, varför vore inte detta bra?

Exemplen kan alltså göras många på hur viktiga samarbetspartner har lågt förtroende för staden. Min andra fråga blir därför: Vad beror dessa uppenbara samarbetsproblem på?

Anförande nr 283

Borgarrådet *H e l l d é n* (MP): Ordförande! Jag brukar säga att det på sätt och vis var klokt att man införde landstinget 1970/71, men det har inte alltid gått så bra. Redan

2014 drog regionen, dåvarande landstinget, i nödbromsen och snodde alla pengarna från Spårväg City. Det beklagar jag. Jag hoppas verkligen att det där kan lösa sig. Jag var häromdagen på Lidingö och i spårvagnshallarna där. Man bygger en stor fin bro. Vi har vidtagit våra åtgärder här i city. Det där är någonting som jag tror att vi alla är överens om här – de borde ta sitt ansvar och peta tillbaka de där pengarna, för Spårväg City behövs.

Du pratar om kriterier för elsparkcyklar, Jan Valeskog. Du vet lika väl som vi andra att villkorsbilagor för all upplåtelse hanteras av trafikkontoret. Det är en enorm massa olika områden de gör det på. Frågan om egen fordonskategori har jag drivit sedan 2019.

Anförande nr 284

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tackar särskilt för det sista beskedet, Daniel Helldén. Där är vi överens. Vi är däremot inte överens vad gäller hur ni bedriver förhandlingar, för de verkar inte vara något vidare.

När det gäller urvalskriterierna skulle jag vilja hävda att det strider mot kommunallagen att staden inte får besluta om dem. Sedan hanterar naturligtvis tjänstemännen detta. Jag har listan här över kriterierna som bolagen har fått, och jag tänkte dela ut den till alla som sitter i trafiknämnden. Om inte borgarrådet har den kan han få den nu – varsågod! Tre av de kriterierna är helt nya. Dem har ingen sett förut. Fyra har vi sett i de gamla papperen från 2019, avsiktsförklaringen, men där är det inte utformat som beslut. Det är väldigt viktigt hur de här bolagen väljs ut. Ska det bli Voi för hela slanten för att de enligt vad många tror har goda moderatkontakter? Hur ska det gå till? Det är okej att urvalet sker av tjänstemännen, men kriterierna måste väl ändå vår nämnd få besluta om?

Anförande nr 285

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru talman, åhörare och ledamöter! Trafiknämnden har till uppgift att se till att stockholmarna har ett väl fungerande transportsystem, och nämnden ska verka för ökad framkomlighet. 40 procent av stadens transporter utförs av bilister. Det betyder att en stor del av stockholmarna anser att fördelarna med att använda en personbil överväger nackdelarna när det gäller att få ihop sitt livspussel – detta trots politisk styrning som innebär höga drivmedelspriser, trängselskatt, vägskatt, höga nybilspriser, dyra försäkringar, krångliga parkeringsavgifter och inte minst krångel med att hitta en parkeringsplats.

Jag ska redogöra för nuvarande utveckling av nybilsförsäljningen. Under 2020 var 25 procent av alla nybilar elbilar. Hittills i år, 2021, har 40 procent av nybilarna varit elbilar. I juni var det 50 procent. Med den utvecklingen kan man räkna med att det inte kommer att säljas några personbilar som enbart går på bensin eller diesel efter 2026. Det nationella klimatmålet att minska växthusgasutsläppen från inrikestransporterna med 70 procent till 2030 ser därmed ut att kunna lösas utan politisk inblandning från Stockholms stad.

Antalet bilar per 1 000 invånare ligger stadigt på 360–370, trots stadens satsningar på cykelbanor och trots att staden tagit bort tusentals parkeringsplatser. Det är dags för oss politiker att inse att bilismen kommer att finnas kvar inom överskådlig framtid. Det ligger inte i vårt uppdrag att uppfostra stockholmarna. Vårt uppdrag består i att förenkla väljarnas vardag – inte bara lova att göra det vart fjärde år för att sedan förhandla bort löften enkom för att få sitta vid makten.

Anförande nr 286

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Jag tänkte egentligen inte gå upp i den här debatten, men det var så roliga frågor som togs upp, och så kände jag historiens vingslag. Jag drog mig till minnes vad som skedde 2006, när jag var ordförande i Stockholm Parkering. Då tog vi beslut om de 200 första elladdstolparna i staden. Dem skulle vi ha i Europas första miljögarage, Högalidsgaraget, som fortfarande är ett väldigt fint garage. Det är ett miljögarage, dels för att vi stoppade in de första elladdstolparna där, dels för att det är ett garage med bergvärme, vilket vi inte haft i något annat garage fram till dess. Beslutet stötte dock på patrull, så det blev lite smolk i glädjebägaren. Beslutet om garaget överklagades nämligen av oppositionen, så vi hade stillestånd för garaget i fyra år, med ett antal miljoner i stilleståndskostnader.

Då beslutades det alltså om 200 laddstolpar. Nu närmar vi oss 2 000 laddstolpar. Det är inte jättemycket, men vi går helt klart åt rätt håll. För år 2021 är målet 2 800 laddstolpar. År 2022 är förhoppningen att vi ska ha 4 000 laddstolpar. Det går alltså framåt. I budgeten slår vi fast att vi ska ha 100 procent elladdplatser i innerstaden senast 2030 och 80 procent i ytterstaden. 80 procent av alla ytterstadens garageytor ska också ha elladdplatser till 2030. Detta åstadkommer vi bland annat genom att satsa på utbyggd laddinfrastruktur, elektrifieringspakten, som finns med i den här budgeten, och klimatkrav vid upphandlingar.

Det finns anledning att göra mer, fru ordförande, men här tar min talartid slut, så jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 287

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag skulle vilja återgå till en annan fråga. Jonas Nilsson har en partikollega som var uppe här tidigare och pratade om att vi skulle ha trafiknoder och omlastningscentraler för transporter på nätterna till staden.

När ni lägger fram sådana här förslag – har ni över huvud taget varit i kontakt med näringslivet då? Är de beredda att göra den omställningen, med den merkostnad det kommer att innebära för dem med personal på plats 24:7 för att kunna lösa det här?

Anförande nr 288

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Det är ingen ny sak att vi har nattliga transporter. Man kan läsa på varenda skylt runt om i hela staden att vi har nattliga transporter. Det gäller Gamla stan, Kungsholmen, Östermalm, Södermalm och så vidare. Det är alltså inte så konstigt att man gör noder. Det är inte en helt ny sak att vi har transporter på nätterna.

Jag förstår därför inte helt och hållet frågan, men det är väl klart att vi ska ha bra dialog, samtal och diskussion med näringslivet. Men nattliga transporter är alltså inget nytt.

Anförande nr 289

P e t e r B a c k l u n d (L): Stockholm är en fantastisk stad att leva i och att bättre kunna andas, cykla och gå i. För oss liberaler är ett framtida Stockholm ett mer mänskligt Stockholm där framkomligheten fungerar bättre trots att invånarantalet ökar.

Vi styr upp elsparkcyklarna ordentligt. Det har tagit sin tid, men vi gör det förhoppningsvis på ett rättssäkert sätt. Det vore djupt olyckligt om Stockholm skulle få punga ut med pengar till elsparkcykeluthyrare. Det vill vi absolut inte se. För mig som liberal är tillgänglighetsperspektivet för personer med funktionsvariation väldigt viktigt. Framkomligheten ska vara för alla. Att vi kan satsa en hel del pengar på enkla åtgärder som nedfasning av trottoarer mot gatan, att jämna ut markbeläggningar med mera är viktigt. Dessutom är riktiga och rejäla satsningar för bättre snöröjning lika prioriterat i sammanhanget.

Cykel, elsparkcykel och gång i all ära – jag använder väldigt mycket sådant i min vardagstrafik. Men för andra fungerar inte det, och det handlar också om dem med funktionshinder. Det gäller framför allt rörelsehindrade, som vi måste bevaka att vi får fortsatt gott om p-platser för. Det är självklart för oss liberaler att fortsätta att bevaka den frågan.

Vi älskar träd i Liberalerna; det är det kanske fler som gör. Vi behöver en grönare stad, och vi kan satsa mycket pengar på en sådan stad. Det är väldigt bra.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 290

P e t e r W a l l m a r k (SD): Vi pratar trafikfrågor, och jag vet att du inte sitter i trafiknämnden. Men du representerar ändå majoriteten. Annars är det ju ofta Daniel Helldén som vi slår på, och han får ta allt det som är problem med cykelkörfälten runt om i staden – det som i alla fall vi anser är problem.

Nu ska vi sjösätta ombyggnationen av Västerbron utan att utredningen är klar. Det är 60 miljoner. Munkbroleden ska vi bygga om för 60 miljoner utan att ha en trafikräkning som överensstämmer med verkligheten. Katarinavägen ska vi bygga om för 60 miljoner. Västberga allé ska vi bygga om för 60 miljoner. Västberga allé är egentligen skrämmande, för det är en av våra största logistikytor i dag med tung trafik. Det finns massvis med lösningar runt den för att kunna cykla till och från staden.

Hur tänker ni från majoritetens sida? Är cykeln det som ska kunna ta oss till en framkomlighet i staden? Ska vi inte kunna titta på att alla trafikslag ska kunna få plats i staden?

Anförande nr 291

P e t e r B a c k l u n d (L): Tack för frågan! Jag tycker verkligen att de satsningar som görs på cykeltrafik är helt nödvändiga. Jag kan berätta för dig att jag cyklade hit. Jag cyklade på Västerbron. Den är oerhört trafikerad med cyklister, och det är väldigt breda körfält för bilarna. Det är fullt möjligt att utöka cykelbanorna där så att fler kan använda dem på ett vettigt och trafiksäkert sätt. Nu är det extremt trångt att cykla där med både elsparkcyklar och vad det nu kan vara.

När det gäller den satsning som du pratade om i Västberga är också det ett ställe där jag cyklar en del. Jag blir nästan rädd när jag cyklar där, och jag kan säga att jag sällan blir rädd. Den satsningen är också helt nödvändig. Det är framtidssatsningar. Det är vad det handlar om. Att bilismen ska prioriteras i alla sammanhang är förlegat. Du kan glömma att det kommer att vara så i framtiden.

Anförande nr 292

J o h a n F ä l l d i n (C) Ordförande, ledamöter, åhörare! Eftersom jag inte hann med det i mitt tidigare inlägg vill jag passa på att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Det finns flera skäl till att jag yrkar bifall till förslaget.

Låt mig läsa ett kort utdrag ur budgettexten: Stockholm ska vara en levande, hälsosam och attraktiv stad som förenar tillväxt med ambitiösa klimatmål.

Det är vackra ord, men de har också innehåll och mening. Stockholm ska vara levande. Projektet Levande Stockholm fortsätter att utvecklas från sommargåtor till platser för mat, kultur och möten. Stockholms stad ska vara hälsosam – en stad med god luftkvalitet och sjunkande utsläpp och med mer grönska och närhet till naturupplevelser. Stockholm ska vara attraktivt. Våra vackra kulturmiljöer, vetenskap och växande företag lockar människor hit. Vi ska värna människornas plats i staden. Den generösa attityd till uteserveringar vi behövde under pandemin behöver vi behålla. Stockholm ska förena tillväxt med ambitiösa klimatmål. Något annat har vi inte råd med, för misslyckas vi med det ena misslyckas vi också med det andra. Stockholm ska vara en levande, hälsosam och attraktiv stad som förenar tillväxt med ambitiösa klimatmål. Det är så sant som det är sagt.

Anförande nr 293

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänkte ställa två frågor. Den ena gäller spårvägen till Norra Djurgårdsstaden, som Centern under förra mandatperioden var väldigt engagerade i. Nu är det mer radiotystnad. Har du någon kommentar till och någon synpunkt på hur vi ska övertala regionen i frågan?

Jag tänkte också fortsätta med detta och räkna över – varsågod! – de urvalskriterier som vi har fått veta om via medierna. Det är otroligt centralt, för vi ska plötsligt plocka ut tre av sju elsparkcykelbolag. Från början vet jag att det var ett mindre antal cyklar som gällde. Det var tal om 12 000, och det blev det också, och tre bolag. Men hur ska det gå till? Är det inte en fråga om vilka principer man har? Jag ställer frågan eftersom du, Johan, liksom jag sitter i trafiknämnden. Hur ser du på det? Är det inte rimligt att

nämnden får besluta om kriterierna? Att någon annan sedan får hantera det är kanske också rimligt.

Titta gärna igenom det här! Här har vi alltså kriterier där det står om snittanvändning per bolag, fakturerade flyttar, antalet fungerande elsparkcyklar, viktning och annat. Det är lite oklart.

Anförande nr 294

J o h a n F ä l l d i n (C): Tack så mycket! När det gäller spårväg till Norra Djurgårdsstaden kan jag med anledning av de kontakter jag har haft med mina partikamrater i regionen försäkra dig om att engagemanget för att detta ska bli av är ganska stort, eller till och med mycket stort. Det är väl det jag kan säga. Det är ju inte staden som bygger spårvägen. Men precis som trafikborgarrådet tidigare har sagt har staden gjort mycket förberedelser som vi behöver göra. Nu handlar det om att se till finansieringen och att detta blir av.

När det gäller urvalskriterierna vill jag också återupprepa det som redan har sagts: Vi följer den ordning man har i staden där det är trafikkontoret som handhar kriterier i samband med tillståndsärenden. Mycket mer än så kan jag inte säga i det avseendet.

Anförande nr 295

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Förlåt om ni hinner tröttna på min nuna, men här är jag igen! Finns det förbättringspotential inom snöröjningen? Såklart det gör! Blir det bättre om allt är kommunalt? Såklart det inte blir!

Jag förstår att Vänsterpartiet i grund och botten inte uppskattar lösningar som involverar näringslivet – om det inte är företag som ägs av arbetstagarna, förstås. För trots att ni klädsamt nog verkar ha städat bort kravet ur partiprogrammet på att alla privata bolag successivt ska övertas av arbetarna strävar ni fortfarande efter det utopiska socialistiska samhället. Ur partiprogrammet läser jag: Ett ökat gemensamt ägande ger oss större möjlighet att styra produktions- och konsumtionsmönster. Jo, det låter ju muntert – styra konsumtionsmönster!

Den som säger att kommunala snöröjare och sandare är höjden av effektivitet kan omöjligt ha besökt dessa funktioner på 90-talet när staden bedrev detta själv, till exempel ute i Vinsta. Det var resursslöseri de luxe. Stockholm blir bättre och bättre. Vår budget är fortfarande bäst.

Anförande nr 296

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänkte ställa två frågor till dig också, eftersom du liksom jag sitter i trafiknämnden.

Det handlar om snöröjning. Nu är det två år sedan vi hade problem. Men vi vet att det som hände var att ni la mer pengar just på snöröjning, eller snarare sopsaltning, på cykelbanor och desto mindre på gångbanor. Om det här upprepas och vi får den typen av väder – kan du då lova att vi slipper se det en vinter till? Får vi då mer lika

behandling, framför allt att vi får fler gångbanor prioriterade för sopsaltning än vad som har varit fallet tidigare? Det var den första frågan.

Sedan återkommer jag till frågan om att det är intressant att höra vad varje parti tycker om det här med elsparkcyklarna. Här får du lite papper – varsågod! Jag kan fortsätta där jag slutade, nämligen med att säga att det finns en del missförstånd när det gäller att det bara skulle handla om att kontoret ska hantera en upphandling enligt ordningslagen. Formellt är det så, ja. Fyra bolag kommer att få besked snabbt ... Vad tycker du om detta?

Anförande nr 297

M i k a e l V a l i e r (KD): Här går det undan! På den första frågan är jag helt enig om att det som hände häromåret när cykelbanorna prioriterades före gångbanorna var bakvänt och tokigt. Jag kommer att arbeta för att det inte ska upprepas igen. Snövädret kan jag tyvärr inte styra över trots att jag är kristdemokrat.

När det gäller elsparkcyklarna har jag fullt förtroende för stadens jurister, som säger hur saker och ting ska gå till. Jag har många gånger kritiserat dem för att de är för feiga, för att det är si och för att det är så, för jag vill faktiskt få saker att hända snabbare och lättare än vad juridiken tillåter. I det här fallet har jag förtroende för att de gör det på rätt sätt.

Anförande nr 298

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jo ser du, Micke, tro det eller ej – men jag är faktiskt inte emot marknaden! Jag tycker att privata företag har en viktig funktion att fylla, och jag tror att jag talar för så gott som hela Vänsterpartiet.

Men marknaden ska vara samhällets dräng, inte dess herre, som någon klok person har sagt. Vi menar verkligen att vi successivt och ordnat borde rulla tillbaka många av de privatiseringar som inte funkar och som dränerar staden på pengar, som inte sällan främjar oordnade och exploaterade förhållanden på arbetsmarknaden och som inte ger stadens medborgare den service de förtjänar och faktiskt betalar för genom kommunalskatten.

I grunden är detta ett strukturellt problem – det gäller alltså snöröjningen. Entreprenörerna tjänar på att göra så lite som möjligt som de kan komma undan med. Det beror inte på att de är dumma, utan det beror på att det är så systemet är riggat. Återigen: Det passar sig med marknad på vissa ställen, och på andra inte.

Anförande nr 299

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag tycker att vi ska kunna teckna riktigt bra avtal med våra entreprenörer. Jag tycker att vi har en hel del att inte vara så stolta över när det gäller hur de avtalen har varit. Jag har tidigare stått här och diskuterat hur vi kunde misslyckas med ett antal olika upphandlingar, framför allt för att saker och ting blev dyrare än vad man hade föreställt sig. I stort sett allt blev dyrare än vad man hade föreställt sig.

Nu håller vi på och stärker upp upphandlingsteknikerna i staden, men det finns en hel del kvar att göra. Jag tror att om man har rätt avtal som styr med rätt incitament spelar det ingen roll om det är en privat entreprenör eller någon annan som gör detta. Men att föra över det till kommunal verksamhet tror jag är pengar i sjön. Jag är glad över att jag ser att det står i Vänsterpartiets partiprogram att privata företag faktiskt kan tillföra någonting också, för så stod det inte förut.

Anförande nr 300

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Ytterligare en skäggig karl som går upp och pratar om snöröjning är precis vad vi behöver nu! Då glider jag in på min vita springare.

För bara ett par veckor sedan var jag uppe och diskuterade tillgänglighetsfrågorna i den här kammaren. Det är faktiskt ett snarlikt budskap jag har i dag. I Funktionshinderrådet finns det nog ingen fråga – där tror jag att du håller med mig, Martin – som vi har pratat så mycket om som snöröjningen. Den är rudimentär för alla stadens äldre och funktionshindrade som har någon typ av rörelsebegränsning.

Jag är lite orolig för vad den kommande vintern bär i sitt sköte. Jag tycker att ni är lite immobiliserade i er budget; det händer inte så mycket som jag hade önskat. I Vänsterpartiets budget satsar vi ganska rejält, 20 miljoner kronor, för att komma till rätta med de här styggelserna. Ni satsar också på mycket saker lite här och där; det är belysning, blomsterarrangemang och sådant. Det är bra. Men var är den stora och jämlika återstarten även för dem med begränsad rörlighet?

Anförande nr 301

M a r t i n H a n s s o n (MP): Tack så mycket, Robert! Jag kommer tillbaka till sopsaltningen, som verkligen är en stor förhoppning. Bakgrunden, om vi går tillbaka några år, är att vi först ville göra försöket med sopsaltning när det var den väldigt utmanande vintern. Det visade sig att det inte kom någon snö det år då vi skulle göra försöket. Då blev det ett års försening. Förra året kunde vi göra försöket, och det gick jättebra på de ställen vi hade valt ut.

Jag vet att vi har stått i den här talarstolen och sagt: Nästa vinter kommer det att fungera. Men det kommer verkligen förhoppningsvis att fungera den här vintern, för nu har vi gjort det här testet. Nu kommer vi att kunna dra på det här med sopsaltningen ordentligt. Om det skulle visa sig att jag har fel får du väl återkomma till våren och ge mig bannor för detta, men jag känner mig verkligen förvissad om att den här gången, nu när vi drar på sopsaltningen ordentligt, ska det bli bra.

Anförande nr 302

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Tack så mycket, Martin! Vi får hoppas att du inte får komma hit och äta upp din hatt med lite sopsalt på. Som du säger har vi varit inne i diskussionen om sopsaltning. Daniel har varit uppe och pratat, och så vidare. Det jag fokuserar på är den viktiga demokratiaspekten, och där tror jag att vi egentligen är väldigt eniga.

Vi pratade lite tidigare i debatten om själva driftsformerna. Jag tänker att det också är en del av demokratiseringen av hur vi tar oss fram i vår stad. Jag känner många av dem som jobbar inom snöröjning, och det är en ganska brokig skara människor. Många är i beroendeställning, och så vidare. Jag hoppas att vi kan återuppta den här debatten vid ett senare tillfälle och verkligen prata fritt och icke raljerande om driftsformerna.

Anförande nr 303

Arvid Vikman (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! En kraftig utbyggnad av antalet laddplatser är varmt välkommen och dessutom helt nödvändig. Men den måste ske i full utsträckning i hela staden. Just nu går elektrifieringen snabbt. Nya personbilar kommer i en rasande fart, och vi vet att många av stockholmarna och invånarna i Sverige vill kliva över till elbil. Men det finns framför allt tre anledningar som gör att man tvekar.

Den första är att det har funnits för dåliga modeller, som man inte har vågat lita på. Nu kommer däremot nya bilar i snabb takt. Bara de senaste sex månaderna har det kommit säkert fem eller sex kombibilar, som vi svenskar önskar, som dessutom har en räckvidd som är tillräcklig för småbarnsfamiljer som vill besöka familj i en annan del av landet. Det är lovande.

Den andra faktorn har varit priset. Det har varit dyrt att köpa elbil, och det är det fortfarande i stor utsträckning. Därför är det bra att regeringen har bonussystemet, där man kan få upp till 70 000 kronor i bonus när man köper en elbil.

Den sista och avgörande faktorn har varit och är tillgången till laddplatser. Därför är det så viktigt att vi har en offensiv utbyggnad av laddplatserna. Men vi måste också göra det i hela staden. Den takt som nu finns är bra, men vi kan se en skillnad när det kommer till ambitionerna för att hela staden ska med, alltså att även ytterstaden får laddplatser. Jag tror att det är viktigt att vi gör detta, och det är viktigt att vi ser det här. Det är många som bor i ytterstaden som pendlar långt. Vi behöver höja ambitionen och ha ett högre mål för antalet platser i ytterstaden på driftade ytor. Dessutom behövs en offensiv plan för fler platser på gatumark.

Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget, som visar att Stockholm kan bättre.

Anförande nr 304

Borgarrådet Helldén (MP): Den här kritiken har vi hört ett par gånger från er, Arvid. Ni säger att det måste gå fortare i hela staden. Den budget som vi lägger är sådan att det fram till 2026 ska vara samma takt i hela staden. Sedan finns det en liten förändring när man kommer på sluttampen, för vi har gjort beräkningar som visar att det kanske inte behövs 100 procent när man kommer utanför innerstaden. Det är ju innerstaden som vi ska göra utsläppsfri.

Sedan har vi frågan om gatuladdning, som är mer komplicerad. Där pågår det ett arbete nu för att se till att också detta ska rulla ut i hela staden. Jag vill säga att det mål som vi nu har satt i majoritetens budget är otroligt skarpt och tydligt. Det står inte bara på

ett ställe att detta ska ske, utan det står överallt i hela budgeten så att alla ska fatta att det här verkligen är någonting som ska hända.

Anförande nr 305

A r v i d V i k m a n (S): Nog står det på flera håll i budgeten. Jag har sökt på ”laddplats”, ”infrastruktur” och annat i budgeten. Det stämmer.

Men jag tycker att problemet är att det finns en skillnad. Ni gör skillnad på ytterstad och innerstad i ambitionen för våra egna driftade ytor, där vi har större möjlighet att faktiskt påverka. Jag har respekt för, och jag ser också, utmaningen när det gäller hur vi ska lösa detta på gatumark, och jag vet att vi behöver jobba med det. Men politiken behöver ge en tydlig signal och säga att det i hela staden ska finnas bra tillgång till laddplatser. Då tycker jag inte att det duger med 80 procent i ytterstaden, utan där behöver vi gå längre. Det gör vi också i det förslag som vi lägger fram.

Anförande nr 306

U l f W a l t h e r (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det behövs en ny, stor trafikpolitisk vision för Storstockholm. Stockholm är en region som ständigt brottas med växtvärk. Det är därför vi har en historia av att våga fatta radikala beslut, som att kraftigt bygga ut tunnelbana för att etablera nya bostadsområden eller att sanera city. Vi socialdemokrater är vana och villiga att ta med och ta ansvar.

Just nu finns det två förhandlingar som håller på att avslutas. Dels är det Sverigeförhandlingen, dels Stockholmsförhandlingen. Det är framför allt den vi vill lyfta fram, och det är den som öppnar upp för tunnelbana till Nacka eller spårväg längre ut. Sådana här överenskommelser är breda. De involverar många kommuner, regionen och staten. De är viktiga för att de visar kommunen att det finns mycket att hämta genom att vara med och ta ansvar. Se till exempel på det borgerligt styrda Nacka, som nu faktiskt är igång och bygger mer än vad de först lovade!

Men stora trafikprojekt tar tid. Från den första diskussionen till det första spadtaget kan det ta 15 år. Därför är det hög tid nu att samlas till nya samtal. Vad kan då nästa trafikpolitiska lösning innebära för oss stockholmare? Det finns en flora av möjligheter. Till exempel kan mer trafik flytta ned under jord genom en trängselskattefinansierad länk. Vi kan få utbyggnad av vägnät och kollektivtrafik över Bromma flygplats, där vi ska bygga bostäder.

Men framför allt kanske det handlar om att hjälpa våra kranskommuner att få till investeringar så att de bättre än i dag känner sig manade att hjälpa till med bostäder. Där kan det behövas en satsning på fortsatt utbyggnad av vägnät, förlängning av tunnelbana till Tyresö eller Huddinge och nya snabbspår genom Haninge och Järfälla. Med rätt satsning kanske till och med Lidingö och Danderyd blir intresserade. Vi måste våga tro på vår möjlighet att bygga Stockholm stort. Det är vår skyldighet mot kommande generationer att börja, eller rättare sagt fortsätta, arbetet med att låta staden växa. Därför föreslår vi socialdemokrater i vår budgetmotion att vi ska ta initiativ till

ett nytt förhandlingsarbete och medfinansiering av ny infrastruktur i Stockholmsregionen – ett nytt Stockholmspaket.

Jag tycker att ni ska bifalla vår budgetreservation.

Anförande nr 307

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag måste bara fråga dig, Ulf: Tycker du att Stockholms stad ska finansiera tunnelbana ut på Värmdö eller Lidingö? Är det vad du säger? Jag kan förstå att man kan behöva en förhandlingsperson till en massa saker, men det här är saker som ligger utanför Stockholms stad. Vi brukar inte förhandla om saker bortom staden utan bara om sådant som påverkar oss direkt.

Anförande nr 308

U l f W a l t h e r (S): Tack för en relevant fråga, borgarrådet! Jag som företrädare för stockholmarna företräder inte bara mina föräldrar, inte bara mina barn utan alla stockholmare. Och jag vet att Stockholm blir trångt. Det behöver finnas bostäder runt om i Storstockholmsregionen. Det är ett avtal och ett intresse även för oss som råkar bo innanför tullarna eller inom Stockholms kommun.

Jag vet också att stora trafikpolitiska lösningar förutsätter att vi i Stockholm får ut någonting av det. Det är därför jag nämner en trafikled, till exempel, som kan finansieras av trängselskatter. Jag nämner infrastruktur till och från Bromma flygplats. Jag vet att staten är med och medfinansierar det här. Det är ett samarbete mellan region, kommun och stat, som finansierar. Det är i allra högsta grad vårt ansvar.

Anförande nr 309

M a r l e n e K a r l é n (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Snart är vintern här igen. Men trots alla problem tidigare vintrar finns inga rejäla satsningar i den blågröna budgeten för att förbättra snöröjningen på trottoarer och gångbanor. Det är snövallar som blockerar gångvägar så att människor med rullatorer inte kan ta sig fram, otillräckligt med sand så att trottoarerna blir än halare efter plogning när snön har packats hårt och ingen som passar på att röja snöslask innan det fryser på igen och blir till rena isbanor. Varje år uppstår dagar när akutmottagningarna i staden är fulla av människor som har brutit fotleder, armar och lårbenshalsar. Förutom att det orsakar lidande och smärta för dem som skadar sig hamnar även detta på stockholmarnas nota via skatten till regionen.

Vi behöver bättre och mer effektiv snöröjning och halkbekämpning såväl i innerstaden som i, kanske framför allt, ytterstaden. Alla ska vara fria att röra sig till fots i vår stad året om oavsett ålder eller funktionsvariationer, även med rullatorer eller barnvagnar. Det är tydligt att upphandlingen av snöröjning och halkbekämpning inte riktigt fungerar. De företag som får betalt för att utföra arbetet gör självklart inte mer än de får betalt för, och ofta tyvärr mindre än så. Det krävs en kostsam bevakningsapparat från förvaltningen för att följa upp att arbetet har blivit utfört. Många vittnesmål varje vinter visar att uppföljning och kontroll av det upphandlade arbetet inte är tillräcklig. Därför satsar vi i den här budgeten 20 miljoner på förbättrad framkomlighet för

fotgängare på vintern. Dessutom avser vi att på sikt återkommunalisera snöröjningen och återta den i egen drift.

Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 310

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag ska väl säga, Marlen, att snöröjningen inte har varit perfekt. Det går inte att säga annat, utan så är det. Jag kan hålla med dig om att det är ett problem med de entreprenörer och upphandlingar vi har. Det har vi konstaterat. Vi har också haft problem med hur man har följt upp verksamheterna. Därför gjordes det en rejäl omorganisering på trafikkontoret; man ändrade i hur det här fungerar för något år sedan.

Vi konstaterade i vintras att vi fick slask och annat, och upphandlingskriterierna fungerade inte för detta. Den typ av väderlek som vi nu får mer och mer hade man inte tagit höjd för. Det är ett problem. Vi vet att de nya upphandlingar som kommer blir bättre på det här området. Vi gjorde stora extra insatser förra vintern, då vi lade mer pengar på det här. Och det kommer vi att fortsätta att göra.

Anförande nr 311

M a r l e n e K a r l é n (V): Det ska bli spännande att se hur de nya upphandlingarna fungerar – förhoppningsvis bättre. Men man har ändå inte riktigt samma makt att kunna gå in när man har upphandlat som man har när man har detta i egen drift.

Anförande nr 312

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag tänkte att jag skulle kommentera en del saker av det som har tagits upp under debattens gång.

Jag börjar med frågan om laddinfrastrukturen och laddplatserna. Jag tror att det var framför allt Rikard, men också flera andra, som var inne på frågan om laddinfrastrukturen på gatan. Det handlar om de laddgator som vi har satt upp. Vi drog igång dem som ett pionjärarbete där elbolagen, som jag sa tidigare, går in och sätter upp laddinfrastrukturen, och vi upplåter marken gratis. Initialt gick det där bra; jag tror att vi har strax över 300 sådana laddpunkter i dag i innerstaden och även några i ytterstaden, men det är få. Totalt finns det publik laddinfrastruktur med ungefär 1 600 platser som vem som helst kan använda. Det är enormt mycket ur ett nationellt perspektiv, men det är på tok för lite när det gäller vad som behövs.

Därför står det i budgeten att vi har projekt för vad vi kallar innovativ gatuladdning, som handlar om att hitta på ett nytt sätt att göra detta på. Det ligger också pengar för en innovationstävling för att göra det här. Trafikkontoret håller på och omvärldsbevakar, för det händer mycket på området. Vi räknar med att vi ska hitta en modell som gör att det här fungerar. Det är klart att staden måste ta ett större ansvar, men det är fortfarande så att vi behöver få in de privata aktörerna. Staden kan inte dra alla dessa kostnader; det är fullständigt omöjligt.

Det var någon som hade en fråga om elen och hur den ska räcka. Där kan vi konstatera att vi på nätterna har ett fint överskott av el, så här handlar det om lastbalans och när man laddar. Den tekniken håller vi också på med att få in i hela den här verksamheten.

Slutligen kan jag säga några ord om Västberga allé, som togs upp här. Trafikkontoret gör trafikanalyser överallt när vi bygger cykelbanor, och på Västberga allé behövs det framför allt eftersom det är tung trafik som ska fram. Men den ska inte krossa en cykel på vägen.

Anförande nr 313

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det är många frågor här, egentligen. Men jag tänker fråga så här: Varför krånglas det till så mycket? Jag tar tre exempel.

Det första är Östermalmstorg. Ni tar upp det och ska inte remittera ut det, och sedan ska ni eventuellt ändra er. Det är fullt kaos.

Det andra är hastighetskameror, som ni ska sätta upp fast det är olagligt. Ni har inte tillstånd av polisen och Trafikverket, utan kameror ska demonstrativt sättas upp för en massa miljoner. Man krånglar till frågan, och respekten hos Trafikverket och andra är naturligtvis lika med noll.

Det tredje är elsparkcyklarna, där ni gömmer er bakom tjänstemännen. Tjänstemännen tar fram ett antal kriterier som de formulerar för att ni tvingar dem till det. De ska egentligen pröva det här enligt ordningslagen. Det handlar nämligen om ifall de här platserna är lämpliga. I stället ska tjänstemännen nu få säga nej till fyra aktörer som inte får vara med men ja till tre som får vara med. Det är ju en stor fråga! Det är klart att det har med konkurrenslagstiftning att göra, och det kommer att bli ett väldigt liv om det här. Men ni sitter och gömmer er bakom tjänstemännen.

Varför krånglar ni till allting?

Anförande nr 314

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Jag tycker snarare att vi gör det enkelt. Östermalmstorg är inget kaos. Däremot är det viktigt att det blir rätt och att det koordineras på rätt sätt gentemot regionen när vi väl lägger fast hur det ska göras.

När det gäller hastighetskamerorna är det roligt att du säger att det är olagligt och att det är polisen och Trafikverket som måste göra det här. Om du läser på Trafikverkets hemsida ser du att de säger att kommunerna själva kan upphandla hastighetskameror. Sedan måste vi ha ett avtal i nästa steg med polisen om att de tar emot bilderna. Så är det, men det är inte olagligt, Jan. Däremot har ingen vågat sig på att göra detta, men det är någonting helt annat.

När vi kommer till frågan om elsparkcyklar bygger den lapp som du delade ut här till stora delar på det som vi tog i nämnden för två år sedan om avsiktsförklaringen. Det är den och en del andra saker som kontoret har arbetat med som nu ligger till grund för detta.

Anförande nr 315

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Jag måste väl först ge dig, Daniel, och hela majoriteten att det händer mer på klimatområdet och trafikområdet i den här budgeten än tidigare år. Men såvitt jag kan bedöma är det fortfarande spridda skurar.

Den sammanhållna strategin, som ni skulle ta fram och som egentligen skulle ha börjat gälla år 2020 och som sedan skulle utredas och fick namnet en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken, kom inte fram 2020. Jag tror att det var i maj som jag ställde frågan till dig i fullmäktige: Var är planen? Då sa du att den nog kommer i augusti och att den skulle gå ut på remiss och så vidare. Nu är det november. Den är fortfarande inte här.

Jag är lite orolig för vad som har hänt med den här planen, så jag upprepar frågan: Kommer vi att ha ett samlat grepp som leder till de ganska ambitiösa utsläppsminskningar från vägtrafiken som staden har beslutat om utan att få fram planen?

Anförande nr 316

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan lova dig, Rikard, att planen kommer. Men den viktigaste åtgärden i den delen – det här var ju en utbrytning ur det program som togs fram – är det som också ligger i dagens budget. Det handlar om elektrifieringen av fordonstrafiken. Det är ju den del som återstår: Hur ska vi bli av med utsläppen från trafiken? Vi ska ned med 70 procent till 2030 räknat från 2010. Det är ett enormt beting. Där ligger just elektrifieringen som den absolut viktigaste delen. Vi valde att köra snabbspåret när det gäller elektrifieringen och laddinfrastrukturen därför att vi måste få igång detta här och nu.

Det är bland annat därför planen inte har kommit fram ännu. Den är på väg. Du ska få se den innan mandatperioden är slut, och den ska också bli antagen.

Anförande nr 317

M a r i a J a n s s o n (FI): Jag ska tala om det här envetna sättet att hålla sig kvar vid bilen som transportmedel som finns i elektrifieringstanken. Elbilar kräver inte bara en massa energi. Dina kompisar i din majoritet kommer att säga att de vill ha mer kärnkraft, och jag hoppas att vi fortfarande är överens om att det inte är rätt väg att gå. Men elbilar kräver också massor med olika mineraler och metaller som leder till att värdefull natur förstörs där man bryter de här metallerna och att mänskliga rättigheter kränks.

Om vi hade hängt fast lika envetet vid tanken om att brev ska skrivas på papper hade vi haft rörpost i stället för e-post i dag. Borde vi inte ta tillfället i akt nu att verkligen se till att hitta på någon annan modell? Vi kan utveckla kollektivtrafiken, som faktiskt redan är skitbra i Stockholm, och kanske införa bilfri innerstad, och så småningom bilfritt överallt.

Anförande nr 318

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi ska självklart, Maria, se till att kollektivtrafiken är jättebra och att man kan cykla, gå och använda alla dessa sätt på ett bra vis. Det är det vi jobbar på, och det har vi hållit på med i många år. Stockholm håller verkligen på att ställa om på det här området.

Men vi vet att vi inte kan få bort all biltrafik. Det går inte. Vi kommer inte att kunna göra det. Det är klart att man kan säga: Vi gör hela innerstaden bilfri! Eller vi gör den bilfri vissa dagar! Sådant kan man säga, men som det ser ut funkar inte det. Inte ens till 2025 skulle man kunna göra det, för då kommer helt enkelt staden att stanna av. Det finns så mycket verksamhet som ändå måste fram.

Vi har därför sagt att biltrafiken ska minska. Det gör den också, och det har den gjort i flera år nu. Det gjorde den redan före corona. Den trafik som sedan kommer att vara kvar ska gå på el, och det är det som är det stora projektet nu. Vi ska se till att den trafik som finns och behövs ska gå på el, och alla andra ska ägna sig åt att transportera sig på ett annat sätt.

Anförande nr 319

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Jag skulle kunna dra mitt förra anförande en gång till. Jag kan nämligen känna en viss depression över oppositionens drapor. Det är lite svårt att hitta något mer deprimerande. Finns det ens något slags samlad tråd? Möjligen finns det en röd linje. Det är i alla fall lite oklart om man kan hitta någon gemensam riktning.

Är det Vänsterpartiets tilltro till att allt löser sig om man bara kommunaliserar allting? Eller med Rikard Warlenius egna ord: Kommunalisera, så är det klappat och klart! Jag vet inte om jag är för gammal, men jag måste erkänna att jag inte riktigt kan hålla med om att allt var bättre förr när kommunen drev i princip allting själv.

Eller är det Socialdemokraternas Jan Valeskogs totala dystopi som gäller? Man får intrycket av att den här staden är så illa ute att vi lika gärna skulle kunna klappa ihop och gå hem.

Det här är en bra budget, som kommer att göra Stockholm lite bättre även nästa år. Det är egentligen det vi politiker kan göra; vi kan sällan lösa världsproblemen eller ens våra egna problem med små enkla lösningar som är snabbt överkomna. Det kommer att bli förbättringar klimatmässigt, och det kommer att bli förbättringar tillgänglighetsmässigt. Som Peter Backlund också noterade i sitt anförande kommer det till och med att bli lite bättre trädmässigt.

Anförande nr 320

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Jag var tvungen att kolla i mina anteckningar, och jag tror inte riktigt att jag sa: Kommunalisera, klappat och klart! Jag sa någonting om att elsparkcyklar skulle parkeras på för ändamålet avsedda platser, klappat och klart! Men sedan pratade jag också om kommunalisering, och jag tror att jag i ett replikskifte med Micke Valier också förtydligade vad jag menar med det. Vi

är alltså inte för att allt ska kommunaliseras. Jag förstår att det hade varit lättare för dig som liberal att attackera oss om vi hade trott det, men riktigt så enkel är tyvärr inte verkligheten för dig i dag.

Vi har i stället en ganska nyanserad hållning, tycker jag, till vad som bör vara privat och vad som bör vara kommunalt eller offentligt. Grundprincipen är att allmännyttiga saker bör vara offentliga. Naturliga monopol bör vara offentliga. Privata monopol är inte bra. Det leder alltid till prishöjningar och att det blir dyrare för konsumenterna. Jag tycker att ni har lite att lära av vår nyanserade syn på marknad, stat och offentlig sektor.

Anförande nr 321

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Rikard! Jag är ledsen att jag möjligen raljerade lite, men jag reagerade på uttrycket klappat och klart. Det tycker jag är en förenkling av i princip all politik: Om man bara har fattat ett beslut har man löst alla problem. Jag tror inte på det, och jag tror inte heller egentligen att du innerst inne tror det. Möjligen har ni en mer nyanserad syn på privat verksamhet, även om jag måste erkänna att det var länge sedan jag såg att ni var för någon privat verksamhet också. Det skulle vara kul om ni hittade några exempel på det.

Anförande nr 322

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Patrik Silverudd säger att budgeten gör staden lite bättre. Det är det som är problemet; det är väldigt lite bättre den gör staden. De invändningar vi hade var ganska många, och vi får knappt svar på dem.

Men är Patrik Silverudd själv nöjd med hur relationerna är till regionen? Är han nöjd med att vi inte får fram några pengar till projekt och att Värtaprojektet stoppas? De här förseningarna av projekten kostar flera hundra miljoner, just på grund av att inte samarbetet, dialogen och förhandlingarna fungerar. Är Patrik Silverudd nöjd med det? Det undrar jag.

Och är han nöjd med kaoset som vi har med Östermalmstorg? Man ska sätta upp kameror fast man inte får för polisen och Trafikverket. Är han nöjd med det, eller med soppan med elsparkcyklarna? Man sitter och har lobbyister som har tunga förtroendeuppdrag från Moderaterna. Tycker Patrik Silverudd att det är okej?

Anförande nr 323

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Finns det saker vi inte är överens med regionen om? Jajamensan. Finns det saker vi inte är överens med Valeskogs kompisar i regeringen om? Jajamensan, kanske ännu fler. Ge oss rätten att bestämma över trängselskatten! Ge oss rätten att behålla mer av skattepengarna i stället för att de går till göteborgare och Malmöbor, där man har fler idrottshallar och badhus per 100 000 invånare än vad vi har!

Jag tänker så här, Jan Valeskog, när det gäller frågan om dessa elsparkcyklar och de ständiga antydningarna om att det har skett en inkorrekt och närmast illegal hantering

av en enskild fråga: Jag utgår egentligen ifrån att du anmäler detta till någon lämplig myndighet. Du återkommer hela tiden med antydningar om oegentligheter. Det är snubblande nära förtal, tycker jag.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 324

L e n n a r t T o n e l l (MP): Fru ordförande! För en gammal aktivist är det här härliga tider. Jag tänker på Reclaim the city, alltså att återta staden. Det är det som pågår och som nu har pågått i flera år. Och jag gläder mig verkligen. Vi återtar staden!

Jag är så gammal att jag minns 60-talet. Låt oss gå tillbaka och titta på staden då och se på hur gator och allt sådant var. Man sprang där mellan bilarna. Nu använder vi en del av gatorna till fester, en massa serveringar och sådana saker. Framför allt har det blivit en massa gågator. Är det någon som vill gå tillbaka till 60-talet? Det tror jag faktiskt inte.

Det är en revolution som pågår och som gläder mig väldigt mycket. Förr gick man och bankade på bilar så att de fick bucklor, och folk blev arga. DN kallade mig vid den tiden för en bakåtsträvare som hindrade utvecklingen. Jag kommer ihåg att DN skrev så i en ledare om den där Lennart Tonell. Han hindrar utvecklingen, skrev man, för man ville ju att bilen skulle komma först och främst.

Jag vill bara till sist, min vana trogen, läsa upp något av en författare som uttrycker sig bättre än vad jag gör: Fotgängare och cyklisterna är levande trafikanter. Staden ska ha rikligt med säkra friluftskanaler för dem som förflyttar sig av egen kraft. Att gå till fots och cykla befrämjar den egna hälsan och sparar staden.

Anförande nr 325

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Du får berätta vem författaren är, Lennart!

Det du berättar om och kallar för reclaim the city handlar om att medborgarna ska ta tillbaka staden från bilarna, och det är någonting som faktiskt långsamt sker i Stockholm och i många andra städer. Men i begreppet rätten till staden och reclaim the city ligger också att befria staden från kommersiella ytor och att upprätta gator och torg för medborgerliga aktiviteter. Är inte du också lite orolig över att väldigt mycket av det som återtas från bilismen går till just uteserveringar, som du nämner, eller gallerior som är privat område och där man inte får dela ut flygblad, spela teater eller vad som helst? Det är bra att vi tar tillbaka staden från bilar, men min fråga är alltså om vi inte också bör värna allmänhetens intressen i staden.

Anförande nr 326

L e n n a r t T o n e l l (MP): Allmänhetens intresse verkar ju vara att sitta och ta en öl på gatan eller på trottoaren, så jag går tillbaka till 60-talet igen och säger: Jag tycker faktiskt att det är mycket bättre med de här serveringarna. Det är klart att det

kan bli för mycket så att man inte kan gå eller cykla på gatorna, men jag tycker att det är en fantastisk utveckling som har skett i Stockholm.

Det var Köpenhamn som började med det här. När det var mycket bilar och trafik och köer minskade man gatubredder i stället för att bredda den, som man gjorde i Stockholm. Köpenhamn gjorde alltså precis tvärtom och hade en helt annan politik. Jag gillar det.

Anförande nr 327

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande! Jag tror inte att det pågår någon revolution på det vis som du säger, Lennart, utan jag tror att det här är en naturlig samhällsutveckling. Den har fått sina puffar, och den har fått sin hjälp. Så är det bara. Det är ingen som säger emot att det är nyttigt att cykla och nyttigt att gå. Det är jättebra.

Men stockholmarna behöver ha sin bil i ganska stor utsträckning; det har de visat. Och vi här inne måste göra det som stockholmarna vill att vi ska göra. Vill stockholmarna att vi ska bygga cykelgarage så gör vi det. Vill stockholmarna att vi bygger parkeringsplatser så gör vi det också.

Anförande nr 328

L e n n a r t T o n e l l (MP): Ja, men vi kan styra det här lite grann. Jag tycker att det är fullständigt fantastiskt med de gröna p-tal som vi har infört. Nu bygger vi ett Stockholmshus i Farsta på Mårbackagatan. Det är 72 lägenheter med ett p-tal på 0,06. Det blir alltså parkeringsplatser bara för rörelsehindrade och för bilpool. Det här hade varit fullständigt otänkbart om vi bara går ett antal år tillbaka. Enligt mitt sätt att se är det här rätt utveckling. Det ska sägas att Mårbackagatan är ett pilotprojekt, men det kanske kommer fler.

Det är kanske så att vi bör tänka över och bedriva en samhällsplanering där vi inte behöver bilen, men det tar i och för sig lång tid.

Anförande nr 329

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande! Tack, Lennart Tonell – så här klockan tio i sex under budgetdebatten börjar i alla fall jag vakna till! Now we're talking! Nu pratar vi om visioner, och det behöver vi ha lite mer av. Vi vill nämligen också reclaim the city, och vi vill ha mer fest och mindre bilar.

Jag tycker inte att majoritetens budget riktigt når fram till det här "reclaimandet". Det saknas ganska mycket strategier för hur man ska minska biltrafiken. Det finns strategier för hur man ska ha mer möjligheter att cykla, gå och så vidare. Men det finns inte så mycket för hur man ska minska biltrafiken. Det är en ganska passiv inställning, särskilt eftersom bilismen så länge har varit understödd av politiska beslut och planeringen i staden. Utan kraftiga signaler om att bilismens tid är förbi kommer man inte att se någon skillnad.

Oslo, Paris, Barcelona och Madrid – alla dessa städer har på olika sätt testat, planerar eller redan infört bilfria stadsdelar eller bilfria dagar. Stockholm ligger helt enkelt efter. Det vi i Feministiskt initiativ nu vill se är en strategi för att göra Stockholm till en stad fri från privatbilism. Det kommer inte att ske över en dag, men desto viktigare är det att sätta igång det här arbetet på en gång. Nu befinner vi oss i ett klimatnödläge, och vi måste göra förändringarna så snart som möjligt.

Bilfria dagar, säg en söndag, är bara en liten del i att begränsa privatbilismen. Men det märks direkt. Där bilarna har tagit plats kan man göra andra saker. Barnen kan leka på gatorna, och vi kan göra fickparker där människor kan sitta och kanske ha teater. Vi kan ordna med stadsodlingar eller bara ställa ut bänkar som folk kan sitta på. Det här sänder signaler om att vi politiker som företräder medborgarna inte längre skapar en gräddfil för dem som har bil.

Anförande nr 330

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Jag vill bara säga att 2006 infördes trängselskatten i Stockholm. Det är den mest effektiva åtgärd som har vidtagits för att minska biltrafiken. Den minskade trafiken in till staden med över 20 procent och i staden med ungefär 10 procent. Och trafiken har legat kvar på den nivån sedan dess.

Det intressanta är att Stockholm under tiden har vuxit och vuxit, så i praktiken minskar biltrafiken i förhållande till befolkningen. I reella tal har biltrafiken före och under corona, men framför allt före, gått ned. Den går alltså ned. Det är faktiskt ganska intressant, för alla trender säger annars att den går upp.

Det är lite spännande när man nämner de här städerna. När det gäller Paris kan jag inte uttala mig om vad de egentligen ska göra, men vi kan prata om Oslo. Stockholm har en bilfri stadsdel: Gamla stan. Den är större än den del som Oslo ska göra bilfri.

Anförande nr 331

M a r i a J a n s s o n (FI): Ja, men vi kan göra ännu mer! Vi måste våga ha lite visioner här. Vi har några bilfria gator: Götgatsbacken och Swedenborgsgatan bland annat. De lever verkligen upp. Det här är gator där människor vistas och där det händer mycket saker. Det här är inte bara bra för miljön och för motionen; det är bra för demokratin också.

Jag tycker att det är lite visionslöst att inte kunna tänka sig att satsa på det här. Jag tycker att man ska satsa på detta både i innerstaden och i vissa delar av ytterstaden. Det behövs där också. Man behöver lyfta upp miljön och vad människor kan göra utanför innerstaden. Ni har under er tid flyttat väldigt mycket saker från olika typer av förorter. Det gäller kulturskolan, fritidsgårdar och sådana saker som kommer till mer centraliserade platser. Då behövs det någonting i ytterstaden också. Vi behöver platser där människor kan träffas och göra saker och ”reclama” även ytterstaden.

Anförande nr 332

B e n g t O l s s o n (S): Ordförande! I trafikkontorets verksamhetsplan för det här året sägs att man ska prioritera åtgärder i Järva. Men så sent som vid fullmäktiges sammanträde i oktober avsågs en motion om att göra något åt Kista busstorg. Det är en plats som upplevs som både otrygg och otrivsam. Majoriteten hänvisade till att det finns en samrådsgrupp om detta. Men varken den gruppen eller någon annan har gjort ett enda dugg åt busstorget sedan 2019, när motionen skrevs.

I verksamhetsplanen finns också en uppsnyggning av bussterminalen i Akalla. Där är det inte lika många passagerare, men det är en plats som är minst lika otrygg och otrivsam som busstorget i Kista. Meningen var att betongen skulle målas så att det blev ljusare. Belysningen skulle förbättras och även städningen. Nu är vi i mitten av november, och det har inte hänt någonting. Det ser precis likadant ut som i förra november, eller smutsigare.

Det stod också att man skulle ägna särskild uppmärksamhet åt vissa torg. Bland dessa fanns torgen i Akalla och Husby. Det har inte hänt mycket där heller, utan torgen är lika skräpiga som för ett år sedan med tomkartonger, varuvagnar och lastpallar liggande runt torghandelsstånden.

Man kan inte komma ifrån – i alla fall kan inte jag det – bilden av att det fina som sägs om ytterstaden stannar på papperet eller möjligen i någon arbetsgrupp. Jag tycker inte att det duger. Jag tycker att även de som bor i ytterstaden måste ha rätt att ha rent och trivsamt där vi bor.

Anförande nr 333

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är sant, Bengt, att det inte har synts så mycket på Kista busstorg. Men det pågår ett arbete. Det finns grupperingar som håller på att arbeta med det och titta på det. De ska se till att vi får ordning på det.

Men det är knepigt med de här platserna där det är privata fastighetsägare, regionen och vi som är inblandade. Det finns ett stort antal terminaler som vi tycker att regionen borde göra mycket mer åt. När det gäller just Kista busstorg ligger nu i budgeten 1 miljon kronor till att göra i ordning på platsen. Vi har alltså budgeterat för det.

När det gäller Järvaområdet har vi ett stort antal projekt som pågår där för olika torg och annat. Du pratade om torghandel som inte sköter sig, och så vidare. Vi håller på med en översyn av den verksamheten generellt i staden. Det är alltså saker på gång. Jag hade hoppats att det hade gått snabbare, men det är på gång.

Anförande nr 334

B e n g t O l s s o n (S): Ja, vi hör att det är mycket på gång. Men vi ser inte så mycket av det ännu i varje fall.

Vi hade en skrivelse i trafiknämnden för ett tag sedan om att ta ett helhetsgrepp om trafiksituationen i Järva. Den skrivelsen besvarade majoriteten med att säga att kyrkogårdsförvaltningen kunde titta på det där. Det låter märkligt. I och för sig ska det

byggas en begravningsplats, men jag tror faktiskt inte att kyrkogårdsförvaltningen är rätt instans för att titta på trafiksituationen i Järva. Dessutom har vi en hel del andra problem med trafiken i Järva. Det är svårt med busshållplats vid Järvabadet. Vi har illegal trafik på gångvägarna till idrottsplatser och kolonilotter i Järva. Det är svårt. Varför kunde man inte ta ett sådant helhetsgrepp? Det förvånar mig.

Anförande nr 335

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tror att det finns en ganska stor enighet kring trafiksäkerhetsfrågor rent allmänt, till exempel det som någon pratade om tidigare när det gäller hastighetsplanernas införande och betydelsen av dem. Vi investerar i fysiska åtgärder vid skolor och idrottsplatser för att få ned hastigheten vid övergångsställen och liknande.

Det här kostar väldigt mycket pengar. Ni lägger i er budget 15 miljoner kronor. Det räcker inte särskilt långt. En plats kan kosta en halv miljon till upp till 2–3 miljoner bara för att åtgärda gupp och vad det nu kan vara på en plats. Det kostar alltså mycket pengar, och 15 miljoner är inte mycket. Vi lägger det dubbla i vår budget.

Om vi återigen kopplar detta till hastighetskameror är det någonting som vi också är överens om. Det behövs. Men, och det är det som är det viktiga: Trafikverket säger tydligt och klart att om en kommun ska införa hastighetskameror måste de också ha en redovisning av varför de inte har fysiska åtgärder på platsen. Det är nämligen betydligt effektivare än kameror. Det är alltså inte konstigt att det blir en absurd hantering. Det var det som vi talade om tidigare.

Samma sak är det med öppenhet och transparens när det gäller Östermalmstorg. Man skickar ut det på remiss. Varför detta krångel?

Slutligen måste jag ändå – eftersom jag såg att Ulla Hamilton hade satt upp sig på talarlistan, och kanske även Daniel Helldén vill kommentera detta – få ta upp det här med att man håller på och smyger med hanteringen av vilka bolag som ska utses för sparkcyklarna. Vi vet vilka intressen som finns i detta och att man har varit aktiv. Det finns ett bolag som de absolut inte vill ha med av de här tre. Det är inte svårt att gissa vilket. Detta ska då hanteras av tjänstemännen på kriterier som tjänstemännen har satt upp utan politisk hantering. Tror inte ni, uppriktigt sagt, att det kommer att bli ramaskri och processer runt detta utifrån konkurrenslagstiftningen?

Anförande nr 336

U l l a H a m i l t o n (M): I denna debatt låter det som om det är disaster när det gäller miljösituationen i Stockholm. Man kan passa på att påpeka när det gäller de klimatmål gällande CO₂-utsläpp som vi har satt upp att vi ligger två år före i tidsplanen jämfört med vad vi har beslutat om i denna församling. Målet för 2022 är 1,7 ton per invånare, men mycket talar för att vi nådde det redan 2020, vilket jag tycker är viktigt att komma ihåg i den här diskussionen.

Ett perspektiv i denna debatt är också Stockholm som attraktiv stad. Vi avsätter nu mer pengar i budgeten för ett blomsterprogram. Vi vet att stockholmarna tycker att det är

väldigt trevligt med blomsterdekorationer runt om i staden. Jag hade själv möjlighet att inleda denna period med blomsterprogram, och vi kan notera att dekorationerna får vara i fred i staden. Mer träd är naturligtvis också väldigt trevligt och viktigt, och vi vet att det också är viktigt för miljön över huvud taget i staden.

När det gäller stockholmarnas möjligheter att lämna synpunkter tycker vi också att det är viktigt att man använder sig av Tyck Till-appen. Där hoppas vi att vi ska få mer synpunkter när det gäller till exempel arbetet för att beivra klotter och se till att klotter försvinner så snabbt som möjligt från olika fastigheter runt om i staden.

Det är viktigt att vi har en trygg och snygg stad. Vi har till exempel sett hur stockholmarna nu under pandemitiden väldigt mycket har uppskattat att det funnits fler uteserveringar. Jag hoppas att vi även framöver kommer att få se många uteserveringar runt omkring i staden.

Blommor, träd och fler uteserveringar är alltså ett viktigt bidrag i denna budget. Jag yrkar återigen bifall till vårt förslag till budget.

Anförande nr 337

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Till blommor och träd får jag lägga mer transparens. Jag hade tidigare en fråga apropå att Moderaterna inte kommer upp i debatten. Det är glädjande att ni nu gör det; det har vi väntat en bra stund på. Ni är lite grann huvudpersonerna vad gäller just elsparkcyklarna.

När det gäller transparens undrar jag hur ni ser på processen med elsparkcyklarna. Ska den ske i skymundan på kontoret? Ska inte politikerna, tycker du, besluta om kriterierna? Det tycker i alla fall jag är rimligt. Annars kan det bli vilket godtycke som helst, och det finns ingen insyn. Med tanke på vad som har hänt tidigare och hur ett visst bolag styrt ganska rejält – enligt tidningarna i alla fall – är det desto viktigare med transparens. Det handlar alltså om träd, blommor och transparens.

Anförande nr 338

U l l a H a m i l t o n (M): Självklart tycker vi att det är jätteviktigt med transparens, och jag utgår från att det kommer att vara det även i den fortsatta processen.

Anförande nr 339

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Tack, Ulla – vi har alla anledning att vara nöjda med att vi har nått klimatmålen före utsatt tid. Men vi kanske också ska analysera lite vad det beror på. Det är framför allt att vi har lyckats lägga ned kolkraftverket i Värtahamnen. Före 2014 ville din majoritet låta det fortsätta bolma till 2030, men den förra majoriteten fick till stånd ett betydligt tidigare datum för dess stängning.

Trafikens utsläpp, som vi ju ska diskutera här och nu, står tyvärr ganska stilla. Ungefär 1 miljon ton koldioxid per år kommer från vägtrafiken i Stockholm. Biltrafiken ser nu efter pandemin tyvärr ut att öka och är, tyckte jag mig se, tillbaka på 2005 års nivå.

Detta är väldigt oroväckande. Vi kan vara glada över att vi nått ett mål tidigare, men vi är verkligen inte färdiga med det här. Vad vill ni göra för att minska trafikens utsläpp?

Anförande nr 340

U l l a H a m i l t o n (M): Jag kan ansluta mig till det som borgarrådet Helldén sa. Jag var väl själv den första i staden som pratade om elbilar när jag 2007 var med och invigde en laddstolpe på Norr Mälarstrand. Det var ganska många som trodde att jag var galen när jag pratade om att vi skulle ha en tyst och utsläppsfri innerstad 2030. I dag är vi inte långt från det målet. Därför är det så viktigt att vi jobbar med laddstolparna och ser till att det blir många fler sådana. Det är väldigt tydligt i den budget som vi nu har lagt fram att vi har en sådan ambition.

Sedan gäller det också att se till att det finns el så att man kan ladda bilarna. Det är en annan diskussion som man kanske ska ta på andra sidan vattnet. Om vi ser till att infrastrukturen finns på plats och regeringen ser till att det finns bra elförsörjning ska vi nog klara detta.

Anförande nr 341

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande, ledamöter och någon åskådare! Du pratar mycket om miljön, och det är jättebra. Men om man är angelägen om miljön tycker jag att man bör se till att få trafiken att flyta i staden. Det är väldigt många stockholmare som upplever att den inte gör det; man refererar snarare till ett trafik kaos.

På många platser letar folk också efter parkeringsplatser. I Hammarby sjöstad kan bilar få cirkulera i timmar, i värsta fall. Hur anser ni att ni har tacklat det problemet i den här budgeten?

Anförande nr 342

U l l a H a m i l t o n (M): Jag tycker naturligtvis att det är viktigt att vi får fler parkeringsplatser. Från parkeringsbolagens sida finns det en utbyggnadsplan, och det är jätteviktigt att vi fortsätter att göra detta. Jag tycker att det är bättre att man använder gatorna för rörlig trafik än att det står bilar parkerade längs gatorna. Detta är en viktig sak.

Jag tror också att vi kan få ännu bättre informationssystem i Stockholm om vi använder den it-teknik och den möjlighet som finns, så att man faktiskt kan köra på de ställen där det är enklare att ta sig fram. Om vi kan få sensorer och den information man kan få med hjälp av den teknik som finns i dag och om vi ansluter trafikljusen till det svartfibernet vi har i Stockholm kan stockholmarna som rör sig i trafiken i staden få bättre information om var det är stopp och var man kan komma fram.

Anförande nr 343

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi har tidigare hört citat av författare, så även jag tänkte ta ett: "Vatten, stan är full av vatten." Vattnet är

en av Stockholms verkliga tillgångar; det vet även stockholmarna. Därför vill jag passa på att framhålla det uppdrag som trafiknämnden har i budgetförslaget när det gäller att säkerställa att vi levandegör våra kajer och vattennära platser i staden. Detta skapar ett nytt, härligt vardagsrum för stockholmarna, som de verkligen förtjänar.

Kajerna levandegörs också genom att båtar angör dem. Därför vill jag också lyfta fram den viktiga samverkan som vi har med regionen när det gäller att åstadkomma mer kollektivtrafik på vatten. Det är ett viktigt arbete för att få en mer framkomlig och hållbar stad.

Tyvärr kan staden bli *för* full av vatten. Därför är också alla de klimatåtgärder som vi genomför och som finns med i denna budget viktiga att lyfta fram. Inte minst är det i det sammanhanget viktigt att påpeka grönytornas betydelse för att ta emot det vatten som på grund av klimatförändringar kanske kommer i samband med allt större och kraftfullare oväder framöver. Vatten och grönytor – se där ett grönblikt inlägg!

*§ 8 Rotel X Kultur- och stadsmiljöfrågor**Kulturnämnden**Stockholms Stadsteater AB**SDN: barn, kultur och fritid*

Anförande nr 344

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm ska ha ett rikt, levande och mångfasetterat kulturliv. En stad som lever och låter, helt enkelt. Kulturlivet har varit den bransch som drabbats hårdast av pandemins restriktioner, och detta avspeglas givetvis i vår budget. Vi lägger nu fram en stark kulturbudget, som tillsammans med innevarande års budget förstärker kulturnämndens resurser med 115 miljoner kronor.

Den nystartsrapport för Stockholms kulturliv som vi har tagit initiativ till har gett oss viktiga insikter om vad som krävs för att kulturlivet ska kunna återstarta. Vi har genomfört många av de förslag som har kommit fram i den, och vi fortsätter att jobba med de konstruktiva förslagen. Ett exempel är höstens stora återstartskampanj, Välkommen tillbaka till kulturen.

Under pandemin har bibliotekens betydelse som samhällsbärande funktion blivit väldigt tydlig. Jag vill verkligen tacka all personal som har arbetat stenhårt för att vi ska kunna hålla våra bibliotek öppna. Nu tillför vi 22 miljoner mer för att stärka arbetet med innovativa, tillgängliga och trygga bibliotek. Våra bibliotek ska vara öppna när stockholmarna vill och kan ta del av dem. De ska erbjuda en lugn och trivsamt miljö, och trygghet ska råda.

Kulturskolan är vårt allra viktigaste verktyg för att kunna sprida mer kultur till fler. Vi jobbar stenhårt för att fler barn och unga ska kunna delta. Vi utökar helg- och lovverksamheter så att fler ska kunna upptäcka kulturskolans fantastiska värld. Vi har stort fokus på att öka deltagandet där få deltar. Vi gör också en satsning på funktionshindrade barn och unga så att de ska kunna ta del av verksamheten mycket mer. Jag skulle också vilja lyfta digitaliseringen, där kulturskolan har tagit jättestora kliv under pandemin.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 345

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Ska alla barn i staden, oavsett var man bor eller vilka föräldrar man har, ha tillgång till kultur och få möjligheten att lära sig att spela ett instrument, stå på en teaterscen, måla och utforska sin kreativitet? Ska Stockholms barn och unga ha tillgång till läsande och litteratur på sin fritid? För oss socialdemokrater är svaret självklart ja.

Kulturen hjälper oss att förstå vår samtid och vår historia. Samtidigt utmanar den våra föreställningar och får oss att bryta våra tankar mot andras. Kulturen formar samhället i lika hög grad som den speglar det. Därför kan vi inte tillåta att föräldrars inkomst

eller utbildningsbakgrund avgör vem som får skapa och uppleva kultur. Men i Stockholm ser verkligheten ut just så. Tillgången till kultur har än mer blivit en klassfråga. Denna mandatperiod inleddes med stora besparingar och har präglats av sänkta ambitioner: minskad tillgänglighet till terminskurser och höjda avgifter i kulturskolan.

Vår ambition är glasklar. Vi kräver en kulturpolitik som aktivt motverkar ojämlikhet – en politik som sänker trösklar och ser kulturen som en självklar del av välfärden. Vi vill se sänkta avgifter i kulturskolan, ett ökat antal platser och en kulturgaranti för barn och unga i skolan. Vi vill att kulturskolan ska vara en självklar del av fritidsverksamheten, och vi vill börja i Järva. Vi vill öka öppettiderna på biblioteken och göra en stor satsning på programverksamheten riktad mot barn. För Stockholm kan så mycket bättre.

Bifall till Socialdemokraternas förslag till budget!

Anförande nr 346

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, ledamöter och åhörare här och där ute! Äntligen dags för kulturdebatt! Jag har inför den här debatten funderat väldigt mycket på var vi var någonstans och vad vi pratade om för två år sedan, när vi hade en riktig budgetdebatt och fick prata så här. Då pratade jag väldigt mycket om nödvändiga reformer och förändringar som vi genomförde i fråga om både struktur och organisation, och jag pratade om framtiden. Jag pratade om allt som skulle hända det kommande året och om våra planer för mandatperioden i form av satsningar, nyetableringar, investeringar och mycket annat.

Det blev inte riktigt som vi trodde och pratade om då. Ett halvår senare, våren 2020, förändrades allt, och det påverkade inte minst kulturen mycket hårt. Många har drabbats, inte bara ekonomiskt utan också socialt och utvecklingsmässigt. Det har varit ett och ett halvt år av osäkerhet och av förutsättningar som ändrats varje dag för våra verksamheter. Alla kulturaktörer har kämpat, vänt och vridit på varje krona, ställt om och omorganiserat.

Utöver detta har Stockholm som stad blivit mycket fattigare utan kulturen. I en rad undersökningar pekar stockholmarna själva på vad avsaknaden av kulturupplevelser har inneburit för dem: ett mycket tråkigare och tommare liv. Om man förut tvivlade på vad kulturen betyder för stockholmarna kan man inte göra det nu.

Vi i politiken har gjort vad vi kan för att stötta på alla nivåer, men vi har en lång väg tillbaka för att komma dit där vi för två år sedan trodde att vi skulle vara i dag. Det förpliktar. Liksom tidigare, men nu än mer strategiskt, måste politik, kulturliv, civilsamhälle, nattliv, näringsliv och alla andra engagerade aktörer arbeta tillsammans.

För allt det som jag har pratat om och för att stockholmarna åter ska få tillgång till ett levande kulturliv har vi lagt fram en historiskt stark budget, som jag ska återkomma till i mitt nästa inlägg.

Anförande nr 347

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag tänkte ägna min tid åt att prata om gigeekonomin – om gigarbeten. Själva ordet kommer från kulturbranschen. En gigarbetare är i själva verket en musiker som gör ett gig, en spelning. Inga har varit så tidigt ute med att ha osäkra anställningar och att vara låtsasföretagare med F-skattsedel som just kulturutövarna. Om något har blivit tydligt under pandemin är det nackdelarna med detta så kallade fria konstnärsliv. Det bohemiska, romantiska konstnärskapets baksidor har blivit uppenbara.

Tillsammans med hotell och restaurang är det inom kulturen som arbetslösheten har varit som högst. De som drabbats är ofta personer med långa och dyra utbildningar och många år i branschen – svåra att ersätta. Många har redan lämnat kulturbranschen. Vi behöver göra något; det är helt uppenbart. Stockholm behöver göra något, för det är i den här staden de finns.

Och Stockholm behöver kulturen, alla delar av den – allt från amatörerna till institutionerna och allt från de olönsamma källarexperimenten till de helt kommersiella aktörerna. För ett livskraftigt hotell- och restaurangliv är kulturen – allt från klubbarna till de stora konserterna och allt från Medeltidsmuseet till Oscarsteatern – helt avgörande. För näringslivet har ett levande kulturliv stor betydelse.

Vad det fria kulturlivet nu behöver är helt enkelt en Marshallplan inför återstarten. Jag yrkar därför bifall till Vänsterpartiets förslag till kulturbudget.

Anförande nr 348

H a n n a G e r d e s (L): När barnen von Trapp sjunger *So Long, Farewell* och vinkar av publiken strax innan de påbörjar sin flykt över bergen fylls i alla fall jag av ett stort mått av tacksamhet över att vi nu får återse Stadsteaterns stora scen. När *En droppe honung* skakar om lilla scenen med en extraordinärt stark skildring av ett dysfunktionellt mor- och dotterförhållande, fattigdom och trauman fylls jag ändå av hopp. Kanske är det ironiskt att känna så, när så mycket som just nu öppnar upp inom kulturen gestaltar minnet av en tid när allt hopp försvann.

Men kanske är det också just därför, för det påminner om att just kulturen är fri – att kulturen 2021 inte backar för svidande satir med sjungande nazister med stora penisattrapper ens på Dramatens scen, eller tvekar att låta vår multikulturella, mångdimensionella och vackra huvudstad lysa glasklart i regnbågens alla färger. Att återupprepa en onyanserad berättelse om ett samhälle som går sönder är det allra bästa sättet att säkerställa att det gör just det. Så när jag får chansen att tala om kulturen tänker jag i stället tala om hopp.

Vi ska strax fatta beslut om en kulturbudget som inte bara innebär ett tillskott på 54 miljoner kronor utan också innehåller många satsningar att vara stolt över. Det är en budget som innehåller satsningar på ett stadsarkiv som går i bränschen och säkerställer att vår huvudstad får ett av världens första arkiv med den uttalade uppgiften att finnas till för alla stockholmare, även barn. Stadsarkivet ska vara en lika naturlig plats för

förskolan som för den släktforskande pensionären. Det är en budget som för första gången i stadens historia kan stoltsera med en muralstrategi.

Anförande nr 349

M i c k e S e i d (MP): Fru ordförande, ledamöter i salen, stockholmare här och där ute! Kultur är en livsviktig resurs, som får människor att skapa, mötas och tänka nytt och som därför också får staden att leva. Tillsammans verkar en mångfald av kulturuttryck för att utveckla det demokratiska samhällets värderingar, öppenhet och hållbarhet. Därför prioriterar vi i Miljöpartiet åter kulturen och ökar nu kulturnämndens budget rätt rejält i det grönblå samarbetet. Det är en budget som, inom parentes sagt, har vuxit med 10 procent under denna mandatperiod, för mer kultur till och av fler – lite verkstad.

Nu fortsätter vi att utveckla den permanenta kulturplatsen i Snösätra och under nästa sommar där skapa en popup-kulturplats – mer verkstad. Nu sjesätter vi förslag från den genomförda utredningen om äldres kultur, en satsning som skapar mycket viktiga jobb för kulturarbetare efter det totala stoppet under pandemin. Och sist men inte minst ska staden nu äntligen starta etableringen av ett ”repotell”, med bokningsbara replokaler för alla. Det var min idé, som faktiskt blev ett grönt vallöfte 2018.

Med detta vill jag yrka bifall till KF:s förslag till beslut och i mitt sista budgetanförande tacka för den här tiden med ett klassiskt Stockholmscitat: ”Dagens stad är resultatet av föregående generationers drömmar och arbete men också ett barn av nuet, ett uttryck för oss som lever och verkar här och nu. Staden blir aldrig färdig, fullbordad. Den förvandlas oavbrutet, förnyas och förändras. Samtidigt är den evig”.

Anförande nr 350

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vad för kulturprojekt ska staden ge ekonomiskt stöd? Det är den centrala frågan när vi debatterar kulturnämndens verksamhet. Kulturstöd ska gå till projekt som syftar till att utveckla utövarens kreativitet och talang men som också kommer allmänheten till godo. Det är ju ändå stockholmarna som betalar för kulturen och därmed har rätt att ta del av det som skapas.

Finns det någon svensk kultur? Detta är något som man som sverigedemokrat har fått höra väldigt många gånger genom åren, följt av ett hänskratt. Eller som Mona Sahlin en gång uttryckte det: Vi har midsommarafton och sådana töntiga saker. Eller som före detta statsministern och partiledaren för Moderaterna anser: Ursvenskt är bara barbariet.

Syftet med den sortens åsiktsyttringar är alltid detsamma, nämligen att förlöjliga och underminera det som svenskar har byggt upp och det som tidigare generationer har skapat. Det är just att vi har haft en gemensam svensk majoritetskultur som har byggt upp Sverige, ett land med en stark solidaritet och trygghet och en fungerande välfärd. En gemensam kultur är och kommer alltid att vara en viktig byggsten för ett sammanhållet samhälle.

Vad händer när vi accepterar kulturer med en helt annan syn på jämställdhet än den svenska? Fundera lite på det! Jag tänker på det mångkulturella samhälle som ni andra kämpar för. Vad händer egentligen med tryggheten och möjligheterna för flickor och kvinnor om vi börjar acceptera den typen av kulturyttringar? Det är därför det är så viktigt att vi fortsätter att ge ekonomiskt stöd till projekt som har fokus på att sprida svenska värderingar och normer. Det är också så vi skapar ett sammanhållet samhälle.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget för 2022.

Anförande nr 351

S t e v e n C r o s s o n (KD): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare där hemma! Genom kultur ges förutsättningar för ett rikt liv – inte nödvändigtvis i pengar men rikedom när det gäller det som skapar mening: gemenskap, musik, litteratur och dans, bildning, språk och historia. Vi människor behöver kultur för att våra liv ska bli något mer än bara en rent biologisk rörelse. Genom att vi skapar och tar del av kultur lyfts våra liv och fylls med intryck, uttryck, närvaro och för många faktiskt mening. Detta är inte bara något som intuitivt känns rätt, utan mycket forskning pekar också på att ett liv med kultur, ett kulturliv, stärker vår mentala hälsa och ökar vårt psykiska välbefinnande.

Den budget som vi diskuterar i dag ger förutsättningar för alla stockholmare att få ta del av god kultur och ett rikt liv, oavsett var du är född, din uppväxt, hur mycket pengar du har på banken och din hudfärg. Jag vill särskilt peka på tre områden som prioriteras i den här budgeten: biblioteken, barnen och våra äldre.

Biblioteken är platser för bildning. I lugna och trygga bibliotek ges förutsättningar för klassresor. Där kan kunskap växa och kreativitet gro.

För barnen gör vi också viktiga satsningar med den här budgeten. Vi skapar fler platser på kulturskolan, och barnen kommer att få stärkta möjligheter att ta del av teater, konst och musik på sina förskolor.

Avslutningsvis fortsätter vi arbeta för en stad där alla kan åldras tryggt och med värdighet. En äldrevänlig stad betyder, utöver god omvårdnad, också att äldre kan berikas med musik, litteratur och kreativitet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 352

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Nu ser vi äntligen hur stadens kulturliv öppnar upp igen, till både kulturutövares och stockholmares glädje. Jag tror att den eufori som jag och många med mig känner över att återigen kunna öppna dörren till biblioteket och rota runt bland alla mästerverk, kunna lyssna till takten av musik tillsammans med andra och upptäcka nya gemenskaper är stor. Detta är en liten del av vad kulturen handlar om men något som väntar runt hörnet för många.

Ett rikt kulturliv ger en större mening och större sammanhang, och därför är det viktigt att stadens kulturverksamheter når alla. Men vi vet också att stressen och osäkerheten kring när man kan öppna igen har varit påtaglig. Nedstängningar har slagit olika hårt beroende på vem du är och hur du verkar. Det är därför viktigt att stödet till olika grupper ser olika ut. Annars finns en risk för att vissa mindre etablerade och mindre resursstarka kulturutövare inte lyckas ta sig tillbaka.

Vi vill stärka det fria kulturlivet och skapa bättre förutsättningar för stadens egna kulturverksamheter. Vi får inte heller glömma att även om restriktionerna är borttagna i Stockholm och för oss i denna kammare är de inte det för alla. Kulturlivet är också en del av ett större sammanhang, som vi behöver ta hänsyn till och ha beredskap för.

Det kommer att finnas ett före och ett efter pandemin. I ett kort perspektiv behövs fortsatt pandemistöd som gör att kulturarbetare kan fortsätta verka, och på lång sikt behövs investeringar. Inte minst behövs en omvärdering när det gäller synen på kulturverksamhet som den samhällsbärande verksamhet den är, vilket kräver långsiktiga förutsättningar.

Jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs budget.

Anförande nr 353

R o d r i g o A r c e O l i v e r (V): Ordförande, stockholmare och kommunfullmäktige! Jag vill gärna ta upp Agenda 2030 och mål 16, Fredliga och inkluderande samhällen, för det har väldigt mycket med kultur att göra.

Vi ser Stockholm som en demokratisk stad, där invånarna har inflytande och kulturen är en självklar del av demokratin. Stockholms stad ska värna det fria ordet, demokrati och alla människors lika värde. I ett samhälle där grundläggande principer hotas måste den oberoende kulturen och mångfaldsperspektivet inom kulturen försvaras. Lägg detta på minnet – mångfaldskulturen, till skillnad från vad som sagts av andra partier här.

Kultur ger människor möjlighet att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Det är viktigt att kulturlivet ges plats i den växande staden och att stockholmarnas tillgång till kultur och möjligheter till eget skapande är goda i såväl ytter- som innerstad. Särskilt viktigt är det att nå ut till grupper som i dag inte tar plats i stadens kulturliv. Därför har Vänsterpartiet föreslagit en utökad satsning med 84,6 miljoner på återstart i kulturen.

Stockholms stads bibliotek är öppna institutioner som ska gynna demokrati och gemenskap och bidra till kunskap, forskning och läsning. Vi anser att biblioteken även fortsättningsvis ska drivas i stadens regi och utvecklas i nära dialog med stockholmarna. Vi ska avvärja alla försök att montera ned de kommunala biblioteken. Vi gör till exempel en stor satsning med 25 miljoner på att förstärka biblioteken i ytterstaden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 354

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Liksom Rodrigo och Madeleine tänkte jag också prata om biblioteken, där vi gör väldigt stora satsningar på driften i år. Vi tillför hela 22 miljoner i år, vilket ska gå till oerhört mycket. Men framför allt ska dessa pengar gå till ökade öppettider och förbättrad bemanning, för det är något som vi nu efter pandemin absolut kommer att behöva stärka. Det är alltså detta de främst kommer att gå till.

Men de kommer också att gå till riktade satsningar mot barn och unga. Det är 6 miljoner som avsätts för detta. Det är framför allt den uppsökande verksamheten och de läsfrämjande verksamheterna riktade mot barn och unga som vi ser som centrala. Bland annat ska de så kallade läsambassadörerna i förskoleverksamheten verka för detta. Även programverksamheten är mycket viktig för att locka barn och unga och väcka deras lust till läsning och eget skapande.

Det är också väsentligt att våra bibliotek skapar rum som uppfyller behoven och intressena hos alla stockholmare. Det kan variera väldigt mycket vad man vill få ut av ett bibliotek. Detta är ytterligare något som biblioteken ska arbeta väldigt aktivt med och försöka tillskapa.

Anförande nr 355

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Det är jättebra med ytterligare medel. Det som är svårt för mig att hänga med på är varför man drar ned på biblioteken i början av mandatperioden men sedan i slutet, när det börjar nalkas val, såklart ökar anslagen för biblioteken. Det skapar en väldigt stor oförutsägbarhet när det gäller att planera och organisera verksamheten.

Verksamhet för förskolan är såklart bra. Jag tycker att det är väldigt synd att man tog bort Bibblan berättar, som är en jätteviktig verksamhet, inte minst nu under pandemin, när unga skolelever behöver få möta bibliotekarier och ta del av bibliotekens verksamheter i mycket större utsträckning.

Anförande nr 356

M a r t i n H a n s s o n (MP): Man kan som sagt tycka att det är lite upp och ned, men vi ska komma ihåg att vi efter det första årets omorganisation av biblioteken, som också innefattade en del sparkrav, har ökat anslagen markant. Det är inte bara i den här sista budgeten, där vi gör en ökning på 22 miljoner, utan även förra året gjorde vi en stor satsning. Jag tror att det var 16 miljoner vi ökade driften med då; Jonas nickar, bra. Vi har alltså under flera år verkligen satsat på och stärkt biblioteken, efter den inledande omorganisation som behövde ske.

Anförande nr 357

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Pandemin har verkligen belyst människors behov av kultur. Allra tydligast kanske det har varit för många av de äldre, som under lång tid har levt näst intill helt isolerade. Under förra året och även i år har vi gjort stora satsningar på kultur för äldre. Vi har genomfört

kulturturnéer på våra vård- och omsorgsboenden, och det har varit otroligt uppskattade insatser under en väldigt svår tid för många äldre. Detta vill vi nu permanenta. Tillsammans med äldrenämnden kommer vi att satsa på att utveckla ett system likt Kulan, vårt system för att barn i skolan ska få ta del av kultur. Målet är att vi ska stärka de äldres möjligheter till kulturupplevelser.

När jag nu har lyft de äldre ska jag givetvis också nämna barn och unga, som alltid är en viktig målgrupp för stadens kulturpolitik. Vi har under innevarande år tagit ett tydligare grepp om området barn, kultur och fritid. Vi vill att alla barn och unga ska ha tillgång till en meningsfull och utvecklande fritid.

Den gedigna fritidsgårdsutredning som vi har tagit fram i år ger oss en bra nulägesbild och syftar också till att säkra att vi når fler unga med kontinuerlig och kvalitativ verksamhet. Detta stärkta politiska fokus på fritidspolitik är något som verkligen har uppskattats ute i våra stadsdelar. Vi kommer att jobba vidare med att utveckla fritidsgårdsfrågan. Snart har vi en stadsövergripande fritidsgårdsstrategi på väg fram, och vi fyller också på med resurser till fritidsgårdar på detta område. Vi har också investeringsmedel till parklekar och lekplatser runt om i vår stad. Inför nästa år tar vi nästa steg. Vi vill också utreda parklekarnas verksamhet och hur de kan utvecklas.

Anförande nr 358

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag oroar mig dock för tillgången på lokaler i Stockholms stad. Såväl kulturen som träffpunkter, föreningslivet och civilsamhället behöver ju lokaler, och det är också viktigt för demokratin i staden. Nu gör vi oss också av med den sista lokal vi har haft tillgång till för en del av dessa syften i Fältöversten. Där har vi tidigare haft ungdomsgård, kulturskola och föreningslokaler, men nu försvinner den sista lokalen därifrån.

Vi har också tidigare gjort oss av med Fågel Blå, en scen för uppspel för kulturskolan på Östermalm. Vi gjorde oss också av med en lokal med en typ av scen i Hässelby gård under denna mandatperiod. Jag ser hur lokaler försvinner. Jag är glad att Hägerstensåsen finns kvar; det var också lite hotat en period. Men lokaler behövs. Staden kan inte bara avhända sig lokal efter lokal. Och det blir allt dyrare.

Anförande nr 359

Borgarrådet N a d d e b o (C): Det är bra, Torun, att ni också har vaknat upp i denna fråga. När jag drev den tidigt under pandemin, när vi styrde om krisresurser för att säkra kulturens lokaler, var det helt annat ljud i skällan från er sida. Direkt när vi kom till makten tillsatte vi en utredning om livescener och produktionslokaler för kultur. Detta är alltså ett otroligt viktigt fokus.

Men de lokaler vi ska ha måste vara välfungerande och fylla sitt syfte. Det är just därför vi i går när vi hade kulturnämnd fattade beslut om till exempel kulturskolans lokalpolicy. De egna lokaler som kulturskolan ska ha ska kunna utnyttjas till mycket; de ska vara effektiva lokaler. Detta måste vi säkerställa – att vi fortsätter att bygga Stockholm med kultur och säkerställer de här lokalerna.

När det gäller just Östermalms Föreningsråd har vi haft stora utmaningar under väldigt många år. Vi kommer att jobba stenhårt för att hitta nya lokaler till föreningslivet på Östermalm.

Anförande nr 360

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det finns många trådar, men jag hakade upp mig på barn, kultur och fritid, som kulturborgarrådet lyfte att du nu har ett samlat ansvar för. Vi är såklart glada att vi inte i år diskuterar en nedskärningsbudget för kulturen utan att det tvärtom finns pengar i kulturbudgeten. Men barn, kultur och fritid är ett område där man, om man jämför inledningen av mandatperioden med den budget ni lägger fram för nästa år, fortfarande ser stora nedskärningar givet var ni tog över. Det ser vi också. Vi har ett par fritidsgårdar som inte håller öppet i dag, och vi har en fritidsgård i Aspudden som är på väg att läggas ned, som jag har ställt en fråga om tidigare. Hur kommer det sig att den här majoriteten inte ser att detta är en så viktig del av både kulturpolitiken och det förebyggande arbetet med barn och ungdomar i vår stad?

Anförande nr 361

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Du har hittills varit väldigt snäll i dina anföranden, Emilia, men läser man er kulturbudget märker man verkligen hur ni lägger nästan hälften av er tid på att svartmåla vår politik. Ni glider också lite på sanningen. Fritidsgården i Aspudden ska flytta till Liljeholmen. Vi tar nya grepp kopplat till den lokalen.

Men en sak som är sann är att ni stryker pengarna till samordningsuppdraget för området barn, kultur och fritid. Ni tycker inte att fritidsgårdsutredningen, som vi har tagit fram, har varit något viktigt. Detta är inte rätt sätt att gå in i framtiden – att inte jobba med de strategiska utblickarna när det gäller hur vi ska förändra och utveckla barnens fritidsområde. Det tycker jag inte är riktigt rätt.

Du säger att det finns en skillnad i budgeten på detta område. Vi får inte glömma bort att ni hade 44 miljoner i demokratimedel, och vad som gjordes med de pengarna redovisades på ett väldigt otydligt sätt. Dem strök vi inledningsvis, men det var inte på barns och ungas bekostnad.

Anförande nr 362

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tänkte fråga dig, Jonas: Vi i Sverigedemokraterna tror att detta att arbeta mycket med kulturen är ett bra redskap för att minska segregationen, inte minst här i Stockholm. Vad tycker du själv om att man kan arbeta mycket med svensk kultur och svenska normer och värderingar, just i de segregerade förorterna? Tycker du inte själv att det låter som en bra idé för att minska segregationen i vår stad?

Anförande nr 363

Borgarrådet N a d d e b o (C): Att Sverigedemokraterna vill använda kulturen som ett redskap förvånar mig inte ett ögonblick. Jag vet faktiskt inte om ni förstår vad

armlängds avstånd inom kulturpolitiken innebär. Så det är klart att ni uttrycker er på det sättet.

När ni skriver kulturbudget lägger ni mer än hälften av sidorna på att gå igenom en helt bisarr flaggstrategi, men ni nämner inte kulturskolan med ett enda ord. Det är som att den inte fanns – ett av de viktigaste verktygen vi har för att nå ut med mer kultur till fler. Ni har sida upp och sida ned om när och exakt på vilket sätt det ska flaggas. Detta är inte en trovärdig kulturpolitik. Ni behöver omfamna hela det område som är kommunens kulturpolitik om ni ska lägga fram en kulturbudget i framtiden, anser jag.

Anförande nr 364

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Det finns mycket bra i den här kulturbudgeten. Men jag reagerar såklart när du lyfter fritidsinvesteringar. Ni satsar 12 miljoner, och det är väldigt positivt. Men för mig blir det väldigt märkligt när ni säger en sak och gör en annan. För visst är det så att man flyttar fritidsgården i Aspudden, men det är också ett märkligt sätt att arbeta. Man behöver utgå från vad barn och unga själva vill och involvera dem i förändringar som påverkar dem. Här finns det risk att man centraliserar något som barn och unga faktiskt inte är intresserade av att man ska centralisera. Dessutom är detta inte den enda fritidsgård man stänger.

Jag undrar varför du säger att något är viktigt men samtidigt gör något annat som inte går i samma riktning.

Anförande nr 365

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag ska göra en jämförelse med hur det såg ut under er mandatperiod, när ni styrde i den här staden. Då skedde en minskning med fem fritidsgårdar i staden. Just nu ligger vi kanske plus en. Men det som är viktigt med detta är att den nya fritidsgård som ska flytta till Liljeholmen kommer att ha ungdomsmottagning, och den kommer på ett nytt sätt att motsvara ungdomarnas behov. Det går inte att låsa sig fast vid att det en gång fanns en fritidsgård på det här stället och att det alltid ska se ut på det sättet. Man måste hela tiden följa med i behoven, så att vi också kan möta de lite äldre ungdomarna och tillgodose deras behov när det gäller fritid.

Jag tycker att det är väldigt högt tonläge från dig. Vi har verkligen tagit ansvar. Vi har tagit ett samordningsansvar, och vi har avsatt resurser för att utreda framtidens fritidsgårdar i den här staden. Vi är alltså på god väg att göra något riktigt bra. Stadsdelarna applåderar detta initiativ. Men du tycker inte om det.

Anförande nr 366

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! I Björkhagen fanns en älskad parklek, där alla barn och unga kände sig hemma. Som små gick de dit med sina föräldralediga föräldrar eller sina förskolor, eller så stannade de till på väg från förskolan och senare efter skolan. När de blev äldre gick de dit själva.

Parkleken heter Peters park och är uppkallad efter Peter, som länge arbetade där och var en trygg och omtyckt person som kunde alla barnens och ungdomarnas namn och alltid fanns där. Han och hans kollegor såg till att det fanns bra saker att göra. De spolade isen och var med och spelade bandy, byggde upp en skejtramp och såg till att det fanns skejtboardar, rullskridskor och skridskor att låna så att alla kunde vara med.

Min son gick ofta dit efter skolan. Han kom hem och berättade glatt om kastruller fyllda med sand som användes för curling och liknande. Alla barn kunde också se sig själva inne i parkleken, som fylldes med fler och fler fotografier allteftersom åren gick.

Nu finns inte Peters parklek längre. Det var den och våra andra två parklekar i Skarpnäck som fick offras när skatten sänktes och budgeten för barn, kultur och fritid sänktes radikalt i Skarpnäck – en kortsiktig besparing som kommer att bli en långsiktig kostnad.

Det blågröna styret har gjort Stockholm till en sämre stad att växa upp och leva i. Vänsterpartiet har en annan inriktning. Vi vill ha en stad som är trygg och bra att växa upp i. Därför har vi en rejäl satsning på stadens alla parklekar och ungdomsgårdar. Vi vill ha fler mötesplatser, inte färre. I stället för ordningsvakter en masse vill vi ha fungerande och bra verksamheter med närvarande vuxna. Det är i relationer man bygger trygghet, inte i uniformer.

Vi tycker att det är viktigt att alla barn och unga har meningsfulla fritidsverksamheter att gå till. För att detta ska kunna bli verklighet yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budget.

Anförande nr 367

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Det du sätter fingret på, Tina, är just den utmaning vi hade på fritidsområdet i Stockholm ända fram till i år. Det var ingen som hade det övergripande samordningsansvaret för området barn, kultur och fritid. Det är båda sidors ansvar att vi inte riktigt har haft en fackförvaltning som har kunnat stötta och samordna insatserna. Nu har vi tillsatt det. Vi har lagt samordningsresurser på att stötta stadsdelarna på det viktiga området barn, kultur och fritid.

Nu ska jag göra det som oppositionen brukar göra. Vi har ett jättebra förslag. Vi ska lägga 30 miljoner i parkleksinvesteringar. Kan ni inte vara med på det? Kan ni inte rösta på vårt förslag om detta?

Anförande nr 368

T i n a K r a t z (V): Vänsterpartiet har ju mycket mer pengar, så det är klart att vi stöder att vi satsar på parklekarna. Vi lägger mycket mer – vi lägger 35 miljoner kronor på driftskostnaderna och gör också en stor satsning på att rusta och se till att lokaler får sina pengar. Vi har alltså lagt mycket pengar, och vi gör detta; det är inte bara något jag står och pratar om här.

Det är också märkligt att en centerpartist står här och tycker att mer ska centraliseras. Jag trodde att ni var för decentralisering – det var i alla fall min pappa.

Vår stadsdel, där jag har suttit med länge och sett hur man har verkat, har absolut kunnat sköta sina parklekar underbart bra under alla dessa år. De har inte behövt skötas av någon central instans inne i stan. Parkleksverksamheterna har varit exceptionellt bra där ute. Men nu finns de inte, utan det är någon förening som ibland ställer ut cyklarna på eftermiddagarna. Just nu, under ert styre, är det alltså verkligen remarkabelt dåligt.

Anförande nr 369

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Jonas Naddebo hann precis trycka in sig för replik före mig. Jag vill också kommentera det här med parklekarna. Det har avsatts 30 miljoner i år i central medelsreserv 4 för upprustningar. Bakgrunden är helt korrekt. Det har varit ett eftersatt underhåll under nästan ett decennium. Nu har fastighetskontoret och stadsdelarna tillsammans gjort de här inventeringarna och konstaterat att det kommer att behövas än mer framöver. Men vi börjar med de 30 miljonerna i år. Det är upplagt på så sätt att stadsdelarna kan äska de här pengarna där de själva ser att behoven är som störst. Tanken är sedan att vi till nästa år ska kunna öka detta än mer. Inventeringarna fortsätter löpande under åren. Vi får se hur mycket pengar som kommer att behövas utifrån inventeringarna. Men 30 miljoner i år kommer att täcka upp väldigt bra.

Anförande nr 370

T i n a K r a t z (V): Det är sorgligt att man först lägger ned verksamheter ute i stadsdelarna för att sedan i slutet, i sin sista budget inför valåret, inse att det här visst kostar pengar och att man måste lägga pengar på det. Det är faktiskt jättesorgligt. I vår stadsdel har de här verksamheterna nedmonterats. I stället hade man kunnat inse tidigt att det här kostar pengar och att man måste gå in direkt. Ni kunde ha lagt pengarna i er första budget. Då hade vi kanske haft Peters park kvar. Vi kanske också hade haft kaninparken kvar med en bra verksamhet. Vi hade haft kvar Brödkaveln i Bagarmossen. Nu har vi inte det.

Det är synd att detta kommer så sent, men det är välkommet att ni har insett det här och ser behovet. Parkleksverksamheterna är väldigt viktiga för att skapa trygghet i våra stadsdelar. Tio-tolvåringar behöver bra ställen att gå till, där de kan möta sjysta vuxna och bra sammanhang i stället för att dras in i felaktiga saker. Det är bra att vi är överens om det, tycker jag. Satsa mer!

Anförande nr 371

S t i a n R a n e k e (S): Ordförande och ledamöter! Vad har Anonyma Alkoholister, Stockholms Straussorkester, Akademiska folkdanslaget och PRO gemensamt? Jo, det är så att de är några av det sextiotal föreningar som från årsskiftet står utan samlingslokal, eftersom den grönbå majoriteten har valt att säga upp lokalen till föreningsrådet på Östermalm utan att det finns ersättningslokal.

Tillgängliga lokaler för kultur- och föreningslivet är en förutsättning för en levande demokrati. Därför är kulturnämndens stöd till samlingslokaler avgörande för

föreningarnas överlevnad. Kulturborgarrådet och den blågröna majoriteten verkar vara helt ointresserade av att ge våra ideella föreningar möjlighet att mötas.

År 2007 sålde staden hela centrumanläggningar till företaget Boulton. Sammanlagt sålde de tio köpcentrum. Vi lever än i dag med stora negativa konsekvenser av detta på flera ställen i staden, till exempel Rågsved och Bredäng. Familjebostädernas byggprojekt Fältöversten var unikt i sitt slag för sin tid, med bostadshus och ett kommersiellt köpcentrum. Gallerian innehöll ett sextiotal kommersiella lokaler, men även lokaler för samhälls- och kulturell service. Det fanns en expedition för kvarterspolisen och en av Stockholms första samordnade sociala servicecentraler. Kulturskolan hade lokal där, liksom en ungdomsgård. Ingenting av det här finns numera kvar.

Finansborgarrådet sa under gruppleddedebatten tidigare att hon satsat på civilsamhället. Men verkligheten och historien visar att det är tvärtom. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 372

Borgarrådet N a d e b o (C): Ordförande! Du och jag är lika goda förespråkare för samlingslokalernas betydelse för civilsamhället och det lokala föreningslivet, Stian Raneke. Det ska vi verkligen vara överens om. Att du säger att vi är ointresserade är faktiskt inte riktigt klokt, för är det någonting som jag har lagt mycket tid och kraft på är det just Östermalms föreningsråd, liksom många kulturborgarråd före mig, även på den röda sidan.

Nu hade du en fantastisk fin exposé över 60-talets historia. Det som har hänt på det här området kanske är mitt fel alltihop. Då får jag väl ta det på mig. Men vi är ansvariga på båda sidorna i rådssalen för att den här lokalen inte har fungerat. Du skulle också i din historiebeteckning kunna beskriva hur föreningen har gått med negativt kapital under många år och inte klarat av att få den här lokalen att fungera och "snurra runt". Det hade varit ärligt av dig att lyfta fram det också i den här debatten.

Anförande nr 373

S t i a n R a n e k e (S): Ordförande! Föreningsrådet har slitit med en ganska dålig ekonomi en längre tid. Pandemin satte ytterligare käppar i hjulen. De har slitits mellan att höja priserna så mycket att föreningarna inte har råd att vara där och att gå med förlust. Föreningsrådets styrelse tog ansvar och beslutade om nedläggning. Alternativet var att gå i konkurs. Vi hade med relativt små medel kunnat behålla verksamheten där, men då hade viljan behövt finnas från er sida. År 2018 var budgeten för samlingslokaler 40,9 miljoner. Nu, år 2021, är den 34,7 miljoner. Det är alltså mindre pengar för samlingslokaler i ert förslag.

Sedan kan jag också tycka att det är anmärkningsvärt att de flesta politiska partier är medlemmar i föreningsrådet men inte just Centern. Hade ni varit det hade ni kanske kunnat vara med och styra upp det där lite tidigare.

Anförande nr 374

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag hade faktiskt förberett mitt inlägg med ett försvar mot anklagelser om att jag svartmålar kulturen i Stockholm. Men i stället sa kulturborgarrådet att jag hade så trevliga inlägg, så jag får börja på någon annan krok helt enkelt.

Jag har tittat lite på medborgarenkäterna och vad medborgarna i Stockholm säger om stadens kulturliv. Det är väldigt tydligt att nöjdheten med Stockholms kulturliv generellt har minskat kraftigt. När stockholmarna fått svara på om de har möjlighet att utöva kulturaktiviteter har en nedgång visat sig; det är färre som upplever det så.

Då skulle vän av ordning säga att detta inte är så konstigt, eftersom vi har haft en pandemi. Men det stora droppet skedde 2019, alltså före pandemin. Det är inte heller så konstigt. Vi fick minskade öppettider på stadens bibliotek redan före pandemin. Vi har färre terminskurser i kulturskolan. Det vanligaste medborgarmejl jag får kring kulturen är att det är så svårt att boka in en plats på kulturskolan. När platserna släpps klockan åtta på morgonen tar de snabbt slut; det blir en överbelastning. Avgifterna till kulturskolan har höjts. Det är alltså fråga om en kombination.

I år är man glad över att det läggs satsningar på biblioteken i kulturbudgeten. Vi välkomnar att de äntligen kommer. Men precis som Torun Boucher var inne på hade vi behövt en större nystart efter pandemin. Den nystartsutredning som kulturborgarrådet beställde pekade bland annat på ökat och långsiktigt kulturstöd till det fria kulturlivet. Då hade det varit inte bara bra utan också smart att behålla den extra satsning som gjordes förra året och göra den permanent framöver i stället för att i år återigen minska på kulturstödet. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 375

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Nu börjar jag känna igen dig, Emilia Bjuggren! Jag har faktiskt läst er kulturbudget, och den är en lång tirad av svartmålning. Jag ska väl inte säga att det är lögn, men ni slirar väldigt mycket på sanningen. Och givetvis gör ni medvetna feltolkningar.

Men en sak, Emilia, skulle det ju vara fint om du ändå kunde erkänna. Det gäller biblioteken. Under den här mandatperioden lägger vi 10 miljoner mer på biblioteken än vad ni gjorde förra mandatperioden. Vi har också tagit ansvar för den skenande kostnadsutveckling som vi fick ta över när ni lämnade ifrån er kulturområdet. Vi styrde om och organiserade om biblioteken. Vi kopplade dem till stadsdelarnas verksamhet, så att de bättre kan jobba med stadsdelarna och förskolorna. Vi har nu tillfört mer resurser än vad ni gjorde under era fyra år. Det skulle vara klädsamt, Emilia, om du kunde ge oss rätt i detta i alla fall.

Anförande nr 376

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tycker att detta försök att beskriva verkligheten är intressant, Jonas Naddebo. Du talar om skenande kostnadsutveckling. Vi såg till att

det fanns fler terminskurser för barn och ungdomar i kulturskolan, att biblioteken hade programverksamhet och kolloverksamhet riktad mot barn och ungdomar där de fick möjlighet att läsa och upptäcka litteraturen samt att vi hade ytterligare olika former av öppettider på biblioteken. Det är klart att det kostar pengar och kräver budgetökningar.

Precis som har påpekats tidigare är jag jätteglad att ni gör en ordentlig satsning på biblioteken. Det är bara synd att den inte kunde komma tidigare än valåret.

Anförande nr 377

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande! Jag ska börja med någonting som kanske låter lite klyschigt: Ibland handlar det mer om att göra rätt än om vad som är lätt.

Jag satt i kulturnämnden även under de två år när du var kulturborgarråd, Emilia Bjuggren. Det vi började med när vi tog över makten var att analysera strukturella behov. Det är inte lätt, och det vet alla som har varit med ett tag i politiken. Att göra större förändringar är svårt, och det blir oftast impopulärt. Men vill man långsiktigt göra en förändring och långsiktigt se till att de pengar som man investerar går till rätt saker kan man inte bara pumpa in pengar i någonting som strukturellt inte är helt optimalt. Då blir det långsiktigt inte bra.

Det var detta vi gjorde. Vi gjorde stora strukturella förändringar, inte minst i biblioteken. Nu ser jag mycket fram emot att ha en biblioteksdebatt igen om ett par veckor, där vi verkligen ska prata om framtiden för biblioteken.

Anförande nr 378

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag måste säga att jag vänder mig lite mot den här fluffigheten. Du pratar om strukturförändringar, Kristina Lutz. Säg i stället vad ni vill! Ni ville minska antalet samlingslokaler i Stockholm. Ni ville minska personalantalet på Stockholms bibliotek. Ni ville minska antalet platser på terminskurserna i kulturskolan. Självklart är detta stora strukturförändringar som vi aldrig ville se och därför inte hade beslutat om ifall vi hade haft majoritet i nämnden. Att det skulle handla om impopulära strukturförändringar som måste göras är helt enkelt inte sant. Det handlar om politiska prioriteringar och politiska beslut som ni ville genomföra. Jag tycker att medborgarenkäten talar sitt tydliga språk. Stockholmarna håller inte med er om att det var bra prioriteringar eller bra val.

Anförande nr 379

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (MP): Fru ordförande! Vi är överens om att pandemin har fått negativa konsekvenser som kommer att kvarstå i flera år framöver. Vi menar att insatser kommer att behövas länge för att säkerställa den kulturella infrastrukturens fortlevnad och kulturens utveckling och inte minst möjliggöra för möten mellan människor. Kunskap och förståelse för varandras erfarenheter och olikheter innebär ofta att fördomar inte får fotfäste. I vårt alltmer polariserade samhälle är våra möten och mötesplatser viktigare än någonsin.

Möjligheten att vara verksam i och ta del av kulturlivet har varit begränsad under pandemin. Redan före pandemin påverkades kulturvanor av utbildning, bostadsort, kön, ålder och så vidare. Det finns en oro i kultursektorn för att pandemin kan förstärka skillnaden mellan dem som nås av offentligt finansierad kultur och dem som inte gör det.

I tider av åtstramningar och kriser riskerar vissa grupper ofta att särskilt hamna i kläm. När man tittar på konsekvenserna för de nationella minoriteterna ser man att de många inställda fysiska kultur- och språkaktiviteterna får negativa konsekvenser för minoriteternas kulturliv. Lokalföreningar som förlorat medlemmar och därmed intäkter innebär också ett försvagat föreningsliv, som på sikt kan göra det svårt att återhämta sig. Vi vill därför rikta ett särskilt stöd och förstärka insatserna för att stödja de nationella minoriteternas kulturliv. Detta är ansträngningar som vi gärna också skulle se att majoriteten formulerade tydligare i sin budget. Det finns en formulering kring skyltning som är positiv, men vi skulle också vilja se att ansträngningar gjordes för att stärka minoriteternas kulturliv.

Anförande nr 380

Borgarrådet N a d d e b o (C): Du har höga ambitioner på kulturområdet, Madeleine Kaharascho Fridh. Jag har läst er kulturbudget. Men med den höga svansföring ni har krävs också att ni kan räkna och ta ansvar för de satsningar ni gör. Ni höftar fram lite summor som inte räcker till för era satsningar. Ni lovar helt ofinansierade reformer. Ni skriver att staden ska genomföra en hyresbefrielse för kulturutövare. Det här är helt ofinansierat i er kulturbudget. Det är ett enormt stort löfte som skulle urholka kulturnämndens budget otroligt mycket. Kulturskolan ska ha platsgaranti och vara avgiftsfri. Det är minus 34 miljoner, men ni satsar bara 20 miljoner, så egentligen blir det ju i verkligheten en neddragning. Jag tog faktiskt fram ett papper ur bänken från förra gången vi hade fysisk budgetdebatt. Då lovade ni 100 fler bibliotekarier, men ni hade knappt finansierat en enda av de bibliotekarierna. Jag har högre förväntningar än så på dig, Madeleine.

Anförande nr 381

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (MP): Det är jättebra att du har höga förväntningar på mig, Jonas Naddebo. Det har jag på dig också. På samma sätt som ni har ordningsvakter i er Cesam lägger vi kostnader i vår Cesambilaga. Precis som du använder lotsarna för att jobba med möjligheter för hyressänkningar kan vi jobba vidare på liknande spår. Det som jag undrar är vad du vill göra här och nu när det gäller de nationella minoriteterna och de grupper som faktiskt riskerar att hamna riktigt i kläm. Det finns de som inte kan ta del av de stöd som finns för att det finns trösklar och hinder. Man kanske inte vet hur man ska söka. Kulturlivet blir då inte så aktivt som vi skulle önska.

Anförande nr 382

R a s m u s J o n l u n d (L): ”All bildning står på ofri grund till slutet – blott barbariet var en gång fosterländskt.” Den som skrev detta var Esaias Tegnér, för övrigt

intressant nog samma person som ett antal år tidigare hade skrivit om ”Kung Karl, den unge hjälte”. Det går att gilla Sverige och samtidigt se att svensk kultur, precis som alla andra länders kultur, bygger på möten. Det gäller fransk kultur, brittisk kultur och vilken kultur det än må vara. Den lärdomen kan vara bra att ha med sig.

Apropå möten: Efter denna kulturhistoriska utveckling, denna bildningsinsats som kanske var av nöden, kommer det här med möten mig att tänka på det väldigt underbara i att vi nu återigen får mötas. Då tänker jag kanske inte framför allt på budgetdebatten, även om den ju är efterlängtd, utan på att vi får mötas i kulturen och gå på olika evenemang.

Årets julklapp är som sagt evenemangsbiljetten. I dag kom ännu en efterlängtd julklapp – fast man kanske låter lite otacksam om man säger att en julklapp är efterlängtd. I dag fick vi i alla fall besked om att det kommer att införas ett vaccinbevis, vilket jag tror är väldigt bra. Det innebär att man kommer att kunna gå på kulturevenemang smittsäkert, hälsosamt och i frihet när man har tagit sitt ansvar och vaccinerat sig.

Det här är viktigt. Det innebär som sagt en frihet för dem som tagit ansvar och vaccinerat sig. Det innebär också en frihet för kulturen. Stockholms stad och andra offentliga aktörer satsar ju nu på att stötta kulturlivets återstart. Det är mycket viktigt. Men ännu viktigare är ju att vi, publiken, återvänder, att vi slår oss ned i salongerna och går på vernissage och utställningar och att vi med våra biljettpengar bidrar till finansiering av den här kulturen, som vi älskar och har saknat. Den här bredden i finansieringen vill jag som liberal gärna framhålla. De kommunala kulturpengarna är viktiga, men kulturkonsumenternas pengar är nog så viktiga.

Anförande nr 383

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Det blev lite hetsigt i den här debatten, totalt sett. Vi hade kunnat ha mer tid för kulturdebatten än för trafikdebatten, tycker jag. Men det hör inte riktigt hit.

Ni drog ned från början när ni tillträdde, Rasmus Jonlund. Det är där skon klämmer. Jag tänkte att jag skulle fråga kulturborgarrådet vad han tänkte på när han blev kulturborgarråd och vad han ville, men det hör inte heller hit.

Något jag tycker är intressant är detta med fritidsgårdarna, som har berörts här lite grann. Det är tydligen känsligt. Men det är inte bara rationalitet som gäller. Ett exempel är Hövdingagården, med ett inarbetat gäng som trivs där. Det är inte säkert att det går att bara flytta dem till Liljeholmen. Från polisens sida sägs det att vi ska hindra nyrekrytering till de kriminella gängen. Då tänker jag så här: Borde vi inte satsa mer på fritidsgårdar?

Anförande nr 384

R a s m u s J o n l u n d (L): Vi ska satsa på fritidsverksamhet i stadsdelarna runt om i staden. Vi ska satsa på alla möjliga sätt på att stärka samarbetet mellan

socialtjänst, skola och polis. Det gör vi också i den här budgeten, där det finns mycket om detta. Även kulturen och kulturverksamheten har sin del att bära där.

Anförande nr 385

Borgarrådet *B o u c h e r* (V): Ordförande! Jag vill säga några ord om Kulturhuset Stadsteatern. För Vänsterpartiet är det viktigt att Kulturhuset Stadsteatern har en hållbar finansiering i form av ett koncernbidrag som säkerställer ett programutbud som är oberoende av kommersiell hänsyn. Det är särskilt viktigt när det gäller teatern. Vi ska till exempel inte konkurrera med privatteatrarna. Det är en balansgång att ha ett utbud som är tillgängligt för alla stockholmare, som är relevant och samtidigt ”bjussigt” och som även är ekonomiskt möjligt för stockholmare att besöka. För det behöver vi ett robust koncernbidrag.

Jag vill därutöver också kommentera att Kulturhuset Stadsteatern ansvarar för stadens medlemskap i det internationella fristadsprogrammet, som vi allihop är jättestolta över, eller nästan allihop i alla fall. Stockholm var tillsammans med Göteborg först i Sverige med att inrätta ett fristadsprogram. Vi har i dag två platser. Givet den stora oro som finns ute i världen i dag med många länder med auktoritära regimer, som Afghanistan, Ungern, Belarus och så vidare, har också ansökningarna till fristadsprogrammet ökat. Jag tror att vi är överens om det här. Men vi tycker att vi ska utöka med två extra platser åtminstone under en period, och det har vi skrivit in i budgeten. Jag tror att vi kan lösa det. Det är bara en droppe i havet, men det är en viktig droppe. Vad säger du, Jonas Naddebo?

Anförande nr 386

Borgarrådet *N a d d e b o* (C): Ordförande! Torun Boucher! Tror du verkligen att jag kommer att meddela detta just nu? Det var en väldigt fin syn på mig! Skämt åsido – jag vill verkligen ge kredd till Vänsterpartiet. Ni är väldigt duktiga på att i er kulturbudget tala om vad *ni* vill ska hända med Stockholm och vad *ni* lägger i ert budgetförslag. Ni ägnar er inte åt svartmålning, som några andra.

Du pratade om gigföretagen i ditt inledningsanförande. Det var bra, för det jag saknar i Vänsterpartiets politik är som vanligt partiets syn på företagande och näringsliv. Kulturen är ju så mycket mer än bara den kultur som får stöd av det offentliga. Vart femte företag i Stockholm jobbar inom de kulturella och kreativa näringarna. Även i kulturaktörernas kärna finns det egenföretagare, som du nämner. Det är mycket viktigt att vi ser även dem. Det har blivit tydligt under pandemin att de som inte får offentligt stöd har drabbats hårdast. Jag undrar vad Vänsterpartiet vill göra för dem som kanske inte kommer att få del av det offentliga stödet framöver.

Anförande nr 387

Borgarrådet *B o u c h e r* (V): Gigeekonomin är i stort en statlig socialförsäkringsfråga. Detta har diskuterats ganska mycket. Sedan är det offentliga stödet fullständigt avgörande. Vill man ha en stor och levande kulturstad som verkligen har betydelse även för näringslivet behöver det finnas ett starkt statligt och

kommunalt kulturstöd på alla nivåer. Jag bodde i Paris under en stor del av 80-talet. I början fanns det ingen danskultur i Paris, men sedan blev Paris en metropol för den moderna dansen. Vad berodde det på? Jo, det berodde på Reagan i USA, som drog ned alla kulturstöd. All intressant modern dans flyttade över Atlanten till Paris. Det berodde också på Mitterrand, som i stället satsade benhårt på kulturen. Det var därför de kom. Det hade fantastiskt stor betydelse, och det är viktigt att förstå det.

Anförande nr 388

Fredrik Pettersson (S): Ordförande! Fler barn ska ha möjlighet att delta i kolloverksamheten. Kollo ger ett möte att minnas för hela livet. Mötet med den fria naturen och mötet med nya vänner är viktigt för barn. Det är både utvecklande och roligt. Kolloverksamhetens personal är engagerad och arbetar aktivt för att skapa en meningsfull upplevelse för barnen. Under senare år har kolloverksamheten, i varje fall inom Stiftelsen Barnens Dag, utvecklats så att man bland annat erbjuder LSS-kollo, något som är oerhört uppskattat av deltagarna. Nämnderna måste därför arbeta för att kunna ge fler av stadens barn och ungdomar med och utan funktionsvariationer möjlighet att delta i sommarkolloverksamheten.

Det har funnits en bred samsyn om att kolloavgifterna ska vara inkomstbaserade. Det håller vi fortsatt med om. År 2017 sänkte vi avgifterna för dem med lägst inkomst, men mer behöver göras. Då inkomstnivåerna inte har värdesäkrats har allt fler familjer kommit att tillhöra den högsta avgiftsnivån, vilket har lett till minskade subventioner för dem med de lägsta inkomsterna. Samhället blir inte speglad i representationen när det gäller vilka som kan delta på sommarkollo. Staden bör dessutom göra fler riktade informationskampanjer för att nå de grupper av barn och ungdomar som har en lägre representation. Därför föreslår vi att staden ska göra en revidering av avgifterna för att fler ska kunna delta. Jag yrkar bifall till det socialdemokratiska budgetförslaget.

Anförande nr 389

Borgarrådet Naddebo (C): Ordförande! När det gäller kollofrågan har vi under många mandatperioder slitit med utmaningar att få fler barn och unga från underrepresenterade grupper. Lite generaliserat kan man säga att det är barn från Södermalm och Bromma som deltar på kolloverksamhet. Vi har antagit nya riktlinjer för att kunna prioritera om platser, så att fler barn och unga från andra delar av staden kan vara med och göra detta. Vi satsar också 7 miljoner mer på kollo, så att vi kommer att kunna ha en hög kvalitet. Vi höjer ersättningen till dem som arbetar med kolloverksamheten. Det tror vi kommer att ge mycket bra kvalitativt utvecklad kolloverksamhet. Vi är alltså väldigt överens på den här punkten. Vi måste se till att fler barn även från andra delar av staden får ta del av kolloverksamheten.

Anförande nr 390

Fredrik Pettersson (S): Tack för repliken, Jonas Naddebo! Jag tycker att det är viktigt att vi lyfter fram kollofrågan, för den är det ofta tyst om i debatten.

Anförande nr 391

S t e f a n J o h a n s s o n (S): Ordförande! I en stad för alla är föreningslivet viktigt. Med ett starkt föreningsliv kan vi uppnå en tryggare stad, en meningsfull och demokratisk stad. Om vi på riktigt vill utveckla vår stad måste föreningarna ges bättre förutsättningar för att växa. För att vi ska kunna ha en stad där föreningarna ges förutsättningar att finnas måste vi arbeta från två håll. Från ena hållet måste vi öppna upp staden, så att det finns lokaler som är nära och anpassade till föreningarna. Från andra hållet måste vi genom förenings- och aktivitetsbidrag tillse att det finns resurser.

Vi måste ha en tydlig vilja från politiken om vi vill få stopp på det rådande underskottet av lokaler för att bedriva föreningsverksamhet i vår stad. Det vi kan se med den blågröna budgeten är att fler förvaltningar tvingas göra sig av med lokaler i och med de besparingskrav som ställts. Vi kan se att lokaler som funnits i de nu utsålda hyresrättsfastigheterna byggs om och inte längre är tillgängliga. Vi tror inte att ett minskat utbud av möjligheter för föreningarna att utveckla sin verksamhet är den rätta politiken. För att uppnå en stad för alla behöver vi fler lokaler, inte färre. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 392

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Ibland kan man ändra sig och gå upp och prata om någonting helt annat än vad man hade tänkt. Jag ska inte upprepa det som sagts tidigare, utan vill börja i en annan ända. Jag brukar säga: Det finns inget ont som inte för något gott med sig. Det låter kanske hemskt att säga, men så är även fallet för pandemin.

Jag hoppas, liksom alla andra, att kulturlivet snart kommer att återgå till hur det var förr – och lite till. Jag tror också att allt det arbete som lagts ned på att hitta nya former för att nå ut kommer att bestå genom att man har nått nya grupper. Jag lyssnade för ett tag sedan på en dokumentär på P1 som handlade om nya konsumtionsvanor som har uppstått under pandemin. Det var mycket intressant. Det har öppnat helt nya möjligheter, och man har nått nya grupper.

Jag har en vän som erkänt för mig att hen för första gången klarat av att se en hel konstutställning, men digitalt. Det skulle aldrig ha funkat i verkligheten. En före detta kollega berättade att hen hade lyssnat på en hel klassisk konsert. Tidigare i sitt liv hade hen aldrig ens tänkt tanken att gå och köpa biljetter till en konsert på Konserthuset med Beethoven. Listan kan nog göras väldigt lång. Det här är fantastiskt och öppnar upp nya möjligheter.

Här vill jag verkligen ge en jättestor eloge till Stadsarkivet och Kulturhuset Stadsteatern, som har ställt om och nått väldigt breda grupper under pandemin. För det, och för att stockholmarna åter ska få ett levande och tillgängligt kulturliv, har vi som sagt lagt fram en historiskt stark budget. Men i detta arbete sker också ett fortsatt sökande efter nya grupper, vilket ni ser både i bolagsuppdraget till Kulturhuset Stadsteatern och i uppdragen till våra verksamheter. Jag tror att digitaliseringen och de nya metoder man börjat använda gör att vi kommer att fortsätta att nå nya grupper, vilket jag är jätteglad för mitt i allt detta. Digitaliseringen står högt på agendan.

Anförande nr 393

M a r i a m A s g h a r i (S): Ordförande! I Stockholm ska varje barn ha rätt att kunna skapa och förverkliga sig självt. Kulturskolan är en nyckel i det arbetet. Föräldrarnas plånboksstorlek ska inte behöva avgöra ens möjligheter att uttrycka sig genom konst och kultur.

På Kungsholmen är i dag andelen barn som deltar i kulturskolans verksamhet 10,2 procent, men i Rinkeby-Kista är siffran 3,9 procent. Dessa siffror betyder att fler barn på Kungsholmen har möjlighet att utforska sina musikaliska och artistiska talanger än i eftersatta områden som Rinkeby. Talang råder det inte brist på i dessa områden, något som det senaste årets topplistor och prisgalor visat, liksom Revolution Poetry och Ortens bästa poet.

Denna ojämlikhet är inte värdig ett land som är känt för Polarpriset, Abba och Spotify. Det som saknas är en jämlik tillgång till kulturen, så att alla barn ska kunna ta del av den och växa till sina bästa stämningars längtan. Om vi är seriösa med att kulturen är till för alla måste kulturskolans avgifter sänkas. Kulturen får inte och ska inte vara en klassfråga. Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 394

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Ni gör ett stort nummer av de här sänkta avgifterna till kulturskolan, Mariam Asghari. Sist ni sänkte dem gav det 392 platser. Det var det som den här enormt stora subventionen gav. Det är klart att det var bra för de 392 barn som fick gå där. Men det vi har gjort är att vi har gjort det helt avgiftsfritt för dem med lägst inkomster. Deras barn kan alltså delta i kulturskolan utan avgift. Det är just den där avgiften som är problemet och anledningen till att många inte går över till kursverksamheten. Vi ska ha mycket helg- och lovverksamheter, där man får ta del av och prova på kulturskolans fantastiska verksamhet. Sedan ska man gå över till kurs- och terminsverksamhet. Det är det som är målet för oss. Vi har gjort en trappa. Vi har gjort det helt avgiftsfritt för vissa – det gjorde inte ni. Sedan har vi ett steg till där det är lägre avgifter. Men er sänkning, som ni slår er så stort för bröstet för, ledde inte till det ni ville.

Anförande nr 395

M a r i a m A s g h a r i (S): Då har jag en kort fråga till Jonas Naddebo. Varför ska inte alla barn kunna gå på terminskurser?

Anförande nr 396

H a n n a G e r d e s (L): Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Det här är den första budget i stadens historia som kan stoltsera med både en muralstrategi och ett beslut om att snart medverka i länets största muralfestival. Det här är en fråga som har varit jätteviktig för oss liberaler. Att detta blir verklighet är något som jag personligen är väldigt stolt över.

I en tid då det läggs fram otroligt många förslag om ofrihet – det sker just nu på nationell nivå i de mest oheliga allianser – behövs mer av Birgit Kinders Trabant, som

bryter genom muren även utanför Berlin som en påminnelse om varför frihet och alla människors lika värde är det högsta av alla värden.

Jag kan inte motstå att fundera lite på det som Martin Westmont sa: att svenska värderingar bör styra. De svenska värderingar som han efterlyser finns ju redan kodifierade i Sveriges rikets lag. Att vilja styra kulturen på det sätt som han efterlyser ger dock uttryck för helt andra värderingar, som har varit klassiska för auktoritära stater. Jag tycker att detta är synnerligen intressant just i dag, Martin Westmont, när din egen partiledare efterlyser en vitbok. Du är ett äkta bevis på att den vitboken kommer att kräva rätt mycket arbete även med avseende på vad som händer i dag.

Det här är en budget som i mångt och mycket inser vikten av att alla barn ska ha tillgång till ordets makt och ett verbalt kapital. Den har därför fokus på läsfrämjande insatser redan i förskolan och möjliggör förskolebibliotek. Det här är också en budget med en ambition att tillgängliggöra kultur för personer med funktionsnedsättning.

För min egen del är det här min sista budgetdebatt i den här salen. Därför tänkte jag faktiskt avsluta med samma budskap som var själva anledningen till att jag en gång gick in i politiken och blev engagerad i ett liberalt parti: Låt oss njuta av en fri kultur som påminner om mörka tider, men låt aldrig våra samtal, våra samarbeten eller vår debatt i den här salen bana vägen för att återskapa en sådan tid!

Anförande nr 397

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tycker att det är synd, Hanna Gerdes, att du raljerar över en väldigt viktig fråga. Men man kanske inte kan förvänta sig så mycket mer av en liberal.

(H a n n a G e r d e s (L): Eller av en judinna kanske?)

Det är tråkigt, fru ordförande, att sådant där ska tillåtas i talarstolen. Men jag återgår till vad jag tänkte säga.

Du vet mycket väl, Hanna Gerdes, att det finns en stor problematik i våra förorter. Det är många flickor och kvinnor som drabbas av det som sker där just nu. Det vi lyfter fram är att det växer fram parallellsamhällen. Du säger att vi redan har detta i den svenska lagen. Men vi ser att det inte är en självklarhet i vissa samhällsstrukturer att det är den svenska lagen som gäller. Det växer fram parallella samhällen med alternativa lagar. Det är det vi vill motarbeta. Det är ju vi som står upp för de här flickorna och kvinnorna, inte ni.

Anförande nr 398

H a n n a G e r d e s (L): Martin Westmont! Jag är stolt över att tillhöra det parti som kanske har drivit frågor om hedersförtryck allra mest i Sveriges riksdag. Att ni ens försöker påklistra att ni gör det, när ert syfte är något helt annat, tycker jag bara är sorgligt. Men just det här med att du hela tiden efterlyser svenska värderingar är ett sätt att styra kulturen som inte hör hemma i den här salen. Jag tycker verkligen att du bör fundera lite på det när ni formulerar er kulturpolitik framöver.

Anförande nr 399

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I kväll har vi verkligen fått höra en rätt spretig debatt och kanske lite olika klagomål från oppositionen. Jag ska inte recensera det. Detta är oppositionens roll. Men ibland blir det här svartmålandet rätt så tröttsamt. Det riskerar också att skymma alla de bra saker som görs.

Utöver det som jag har nämnt tidigare lägger vi över 10 miljoner på evenemang under nästa år. Vi kommer att delta i Wall Street Stockholm, en stor utställning av offentlig modern konst. Vi är med i Nobel Week Lights, och vi kommer att utöka vår kulturlotsfunktion till att stötta dem som vill arrangera fler evenemang i vår stad. Det är helt i linje med vår politik, för vi vill att staden ska gå från att vara bromskloss till att vara möjliggörare.

Riktigt viktiga möjliggörare är faktiskt medarbetarna på vår evenemangsavdelning, som under de senaste två åren inte bara har vikt sig dubbla för att vara hela stadens fixarfirma genom att köra runt skyddsmateriel i hela staden och hela länet utan dessutom har ställt om kulturfestivalen till många små coronasäkrade kulturevenemang runt om i hela staden. Efter allt detta kommer borgarrådet i april och säger: Vänta, ni ska göra en återstartsfestival för kulturlivet! Då svarar avdelningschefen Roger, som många av er känner: Absolut! Hur högt ska vi hoppa?

Det är att vara möjliggörare. Men likaså har personalen på biblioteken och kulturskolan alla slitit och gjort nästan allt det omöjliga möjligt för att kunna fortsätta hålla våra verksamheter öppna och möta våra barn, unga, äldre och låntagare. Det är alla dessa insatser som jag tycker riskerar att hamna lite i skymundan i en sådan här debatt. Jag vill avsluta med att säga ett stort tack till kulturförvaltningen, som verkligen har slitit hårt under pandemin.

Anförande nr 400

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Även om jag älskar din energi, Jonas Naddebo, och även om inte allt är dåligt i er politik får du nog ta och vänja dig vid att vi är ganska många som inte hoppar högt för de vägval som ni gör.

Som vice ordförande i en av stadens största stadsdelsnämnder, Hägersten-Älvsjö, är jag oerhört förbryllad över de beslut som ni tar nu. Ni lägger besparingar på barn, kultur och fritid. Ni kallar det generella effektiviseringar – call it what you want. Ni centraliserar all ungdomsverksamhet i vårt stora område, som har en storlek som en mellanstor stad. Det är stora områden som ungdomarna ska röra sig mellan för att delta i någon form av ungdomsverksamhet som stadsdelen erbjuder. Ni har inte någon plan för hur ni avser att fånga upp de ungdomar som ni kommer att tappa längs vägen och som inte hakar på när de ska röra sig inom stora glesa områden. Under pandemin hade vi digitala träffar som ersatte fysiska verksamheter, och vi har fått höra att ni ska behålla och utveckla dem. Alldeles nyss var det ett ganska högt tonläge, då du berättade om framtidens fritidsgård.

Anförande nr 401

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ni från Vänsterpartiet har även tidigare pratat om centralisering. Vi pratar om samordning och att det här området nu har fått en fackförvaltning som kan stötta och utveckla området. Det tycker Vänsterpartiet är någonting negativt. Jag tycker att det är positivt. Det handlar inte om att centralisera frågorna utan om att stötta verksamheterna. Stadsdelarna är jättegglade för detta intresse och för att vi kommer att stötta upp detta.

Att vi har tagit fram en fritidsgårdsutredning och satt ljuset på hur vi ska utveckla kvaliteten på våra fritidsgårdar är väl superpositivt. Vi har fått nya kunskaper om hur vi kan nå barn och unga i det digitala, och jag tror att det kommer att vara ett viktigt komplement till all annan verksamhet. Vi har jobbat med mobil uppsökande fritidsgårdsverksamhet. Allt detta som vi har lärt oss under pandemin ska vi ta med oss och utveckla framöver. Vi lägger mer resurser på området. Vi skär inte ned.

Anförande nr 402

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill verkligen instämma i hyllningarna till evenemangsavdelningen och bibliotekarierna. Jag kan fortsätta den listan med medarbetarna på kulturskolan och handläggarna av kulturstödet. När vi möter det fria kulturlivet säger de samma sak – handläggarna är fantastiska och ger ett fantastiskt stöd. Det är bara synd att de inte har en ordentlig budget att fördela.

Vi står här och slänger ord fram och tillbaka och diskuterar om det är bra eller dåligt, vems verklighet som stämmer och så vidare. Då tänker jag så här: Det är en sak vad vi skriver i våra budgetar. Sedan finns ju en verklighet där stockholmarna ger sin bild. Vad säger du då om att stockholmarna även före pandemin gett beskrivningen att möjligheten att ta del av och utöva kultur i Stockholm försämras, Jonas Naddebo?

Anförande nr 403

Borgarrådet N a d d e b o (C): Vår målsättning är givetvis att möjligheterna att ta del av kulturen ska förbättras. Därför gör vi starka satsningar på kulturområdet, Emilia Bjuggren.

Jag tycker att det är lite spännande när du talar om ordentliga budgetsatsningar att fördela på det fria kulturlivet. Å, som du har klagat på årets budgetsatsning på 10 miljoner extra! Men i er budget lägger ni bara 5 miljoner mer än vad vi gör, det vill säga totalt 10 miljoner. Det som ni är jättearg på oss för i år räcker gott för er nästa år. Det är en väldigt konstig hantering.

Vi måste hela tiden arbeta med att utveckla kvaliteten på vår fritidsverksamhet och vår kulturverksamhet för barn och unga. Därför är det konstigt att ni drar bort de resurser som ska gå till samordning. I er värld kommer vi inte att kunna ha råd att göra utredningar om fritidsgårdar eller den utredning som vi vill göra om parklekar, för pengarna kommer inte att finnas.

Anförande nr 404

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jonas Naddebo! Ni började den här mandatperioden med att minska antalet bibliotekarier och skära ned på lokaler till kulturskolan. Ni fortsätter med att lägga ned fritidsgårdar eller omlokalisera dem till lokaler som ingen vill vara i. Tycker du att det är konstigt att du får viss kritik för det? Det tycker nämligen inte jag. Jag vet inte om jag tycker att målet med stadens medarbetare ska vara att de frågar hur högt de ska hoppa när du hör av dig. Men det är inte stadens medarbetare som får kritik här. Vi alla är överens om att de har gjort ett fantastiskt jobb under pandemin. Den som får kritik här är ju du.

Anförande nr 405

B o r g a r r å d e t N a d d e b o (C): Ordförande! Ja, vi minskade kulturbudgeten med 24 miljoner från 2018 till 2019 – absolut. När jag inledde den här debatten talade jag om att vi de här två åren, 2021 och 2022, lägger på 115 miljoner till. Det är kraftfulla satsningar för att vi ska kunna utveckla biblioteken, kulturskolan och verksamheterna. Biblioteken har vi satsat på under hela den här mandatperioden. Vi har haft bibliotekspengar som politisk prioritering i varje budget sedan vi tillträdde. Vi lägger 10 miljoner mer än vad ni klarade av att göra under förra mandatperioden. Den enorma klagosång som kommer från vänstersidan är ju inte riktigt giltig. Jag hade önskat att det funnits lite mer framtidstro och lite mer tro på att de här resurserna kommer att göra nytta för både verksamheten och alla de anställda.

§ 9 Rotel IX Miljö- och klimatroteln

*Miljö- och hälsoskydds nämnden
Stockholm Vatten och Avfall AB
Avfallsnämnden
KS råd för Agenda 2030*

Anförande nr 406

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu är det till slut dags att fastslå mandatperiodens sista miljöbudget, en budget där vi ser till att alla de handlingsplaner som vi startat får tillräckligt med pengar för att rulla ut och gå från att vara planer på papper till att ge action och verkstad. Vi föreslår en budget med sänkta klimatutsläpp, mer klimatanpassning, mer cirkulärt arbete, friskt vatten och en stärkt biologisk mångfald – helt enkelt en friskare och trevligare stad.

Vi står mitt i ett klimatnödläge. Därför måste jag säga några ord om just klimatfrågan. Som så många gånger förr står jag här och pratar om ett förändrat klimat, men i år mer än någonsin tidigare tror jag att fler i det här rummet har insett vad det verkligen betyder, även för oss här i Stockholm. Nyligen kom rapporter om att en kvarts miljard människor kan vara på flykt på grund av klimatrelaterade katastrofer år 2050. Det är mindre än 30 år bort.

Här i Stockholm ser vi samtidigt framför oss fler värmeböljor och fler skyfall, vilket ställer enorma krav på oss som kommun. I Stockholm är vi också världsledande när det gäller att minska våra lokala klimatutsläpp. Sedan 1990 har utsläppen minskat med 68 procent per person. Det är långt mer än de flesta länders mål för 2030. Om vi fortsätter i den takt som vi har i dag kommer minskningen mellan 2019 och 2023 att vara 21 procent. Det är väldigt bra, men vi kan och måste göra mer.

Nöjd kan man heller inte vara när utsläppen inte minskar globalt. Världens ledare har svårt att enas. Många länder och städer sätter fortfarande sin tilltro till kol och olja. Klimatet vinner nämligen inte i alla förhandlingar. Och när klimatet inte vinner i förhandlingarna är vi alla förlorare – du och jag, de barn som strejkar varje fredag och deras framtid. Detta måste vi vara ärliga med. Vi måste göra allt som är möjligt för att minska våra utsläpp. För det krävs skarpa åtgärder, inte bara nya mål. Budgeten för 2022 i Stockholm stärker arbetet för klimatet och miljön ytterligare. Det behöver både vi och vår planet. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 407

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Världens ledare har precis avslutat förhandlingarna om hur klimatomställningen ska gå vidare. Samtidigt är det tydligt för oss alla att omställningen går för långsamt. Koldioxidutsläppen fortsätter att öka. Det visar rapporterna och underlagen om och om igen svart på vitt. Även i vår stad är det tydligt att klimatförändringarna är här, till exempel genom återkommande skyfall, som är ett praktiskt problem för väldigt många stockholmare. Business as usual är inte något alternativ för stockholmarna, klimatet eller vår gemensamma framtid.

Men det finns ett alternativ, och det är att vi tar ansvar och ställer om. Vi har här i Stockholm gynnsamma förutsättningar och kan därför gå före. Vi lever i en stad där vi inte har särskilt många utsläppstunga industrier. Vi bor tätt i vår stad och kan effektivisera våra transporter. Redan i dag sker uppvärmningen av våra fastigheter till övervägande del med fjärrvärme. Vi har invånare som verkligen förväntar sig att vi tar ansvar för klimatet.

Jag vill med tydlighet säga till stockholmarna: Ni kan lita på oss. Vi kommer att göra det som krävs. Vi kräver därför att Stockholm blir klimatpositivt till 2035. Vi har de konkreta förslagen för att nå det målet. Det handlar om att öka de negativa utsläppen genom Beccs och om återanvändning av avloppsslammet. Det kräver att vi får ned utsläppen från trafiken med mer kollektivtrafik, laddstolpar i hela staden och effektivare tunga transporter. Det förutsätter att Bromma flygplats läggs ned.

Låt oss visa att det är möjligt att bygga ett hållbart välfärdssamhälle där människor kan leva bra liv utsläppsfritt! Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 408

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! År 2006 valdes jag in i fullmäktige. Det var inte tack vare mig som det var första året då vi satte upp ett mål för koldioxidutsläpp i Stockholm, men det var det vi gjorde. Målet var att vi senast 2015 inte skulle släppa ut mer än 3 ton per stockholmare. Vi nådde det målet 2012, det vill säga tre år i förväg. Var det bra eller dåligt? Det kan man fråga sig. Är 3 ton mycket eller lite egentligen? Det är svårt att svara på. Men vi kunde jämföra med andra städer. Göteborg släppte ut en bra bit mer än dubbelt så mycket som vad stockholmarna gjorde. Malmö, där Socialdemokraterna har styrt i decennier efter decennier, släppte ut tre gånger mer. 3 ton var väl hyggligt, får man ändå säga, ur ett jämförande perspektiv.

Nu är vi där igen. Den grönbå majoriteten har ett mål om att vi inte ska släppa ut mer än 1,7 ton per stockholmare och år. Det målet har vi satt till 2022, men vi når det faktiskt redan i år. När vi vidtar riktiga åtgärder i stället för symbolåtgärder når vi målen. Nu siktar vi naturligtvis på nya mål, för man kan inte stanna här. Vi siktar på 1,5 ton, och det ska vi nå fram till 2023. Året 2040 har varit uppe i debatten. Då ska Stockholm vara fritt från fossila bränslen helt och hållet. Det kräver för det första att vi fortsätter att minska utsläppen. Det betyder för det andra att vi behöver återvinna mer. För det tredje behöver vi fånga in koldioxid som vi släpper ut. Vad gäller minskning av utsläppen handlar det naturligtvis om elektrifiering. Vad gäller återvinning handlar det om att återföra värme, exempelvis i fjärrvärmenätet. Vad gäller att fånga in koldioxid handlar det exempelvis om Stockholm Exergi, som bedömer att vi kan spara 800 000 ton per år. Det är bara att gå vidare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 409

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Fru ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Stockholm är fantastiskt, men för vem? Nu har vi sett resultatet från majoriteten. Jag tänker inte direkt angripa den när det gäller tiden för pandemin, för då kämpade alla politiker för att hålla ihop. Applåder till det!

Men för att utveckla en modern stad värd namnet unnar jag stockholmarna en budget som är inkluderande och trygghetsskapande och tar klimatansvar i varje verksamhet med en plan för hur det ska ske. Därför är majoritetens hantering av trygghet och hälsa, med ett söndertrasat skyddsnät, en sorglig syn. Framför allt är det låg ambitionsnivå. Det liknar mest en nattvaktarstat och välgörenhet. Miljö och hälsa i kommunen är grundläggande frågor. Varför då inte satsa, när vi befinner oss i klimatnödläge?

Stockholms kompetenta tjänstemän blir bakbundna av er budget, när så mycket behöver skalas upp i klimatomställningen. Vänsterpartiet vill öka tillsynen av bostäder, ta tillbaka mer avfallshantering i stadens regi för att effektivisera tillsynen och förebygga misstag och hälsofarlig hantering samt inte minst stävja illegal handel med avfall. Vi vill utöka investeringarna i biologisk mångfald och utveckla arbetet med ljusföroreningar. Vi har en återbruksgalleria, men vi kan ha tre.

Att Stockholm behöver ha en tvångströja med en pinsam överklassprofil är inte mångfaldsskapande. Greta Thunberg och hennes kamrater får rösta nästa år. Tror majoriteten att förstagångsväljarna är omedvetna och vill tillbaka till 1930-talet? Segregationen ökar.

Det värsta som kan hända med Vänsterpartiets politiska lösningar är att fler får bo kvar och på sikt kan välja bland hälsosamma bostäder till en hyra de kan ha råd med för att ha pengar kvar till det övriga livet. Pensionärer, människor i gigjobb och alla ungdomar och barn som inte har så mycket att leva på har rätt att få det tryggare. De ska ha rätt att vara på fritids eller odla något i sin stad. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 410

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Tvångströja med överklassprofil – det var en ny sväng, måste jag erkänna.

Ordförande, ledamöter och åhörare! När jag var ung, grön och blöt bakom öronen fick jag mitt första politiska uppdrag: att sitta som ersättare i miljö- och hälsoskyddsnämnden i Haninge. Nu, när jag är något äldre, lite mer gråhårig än grön och möjligen lite torrare bakom öronen, kan jag konstatera att jag åter fått förmånen att sitta i en miljö- och hälsoskyddsnämnd. Mitt miljöintresse har aldrig svalnat under de här åren, även om jag har ägnat mig åt många andra politiska områden också. Inte minst på trafikområdet har det handlat väldigt mycket om hur vi ska få staden att fungera samtidigt som vi ändå minskar vårt klimatavtryck. Så här på mitt sista budgetfullmäktige kan jag också kosta på mig att säga att jag är lite stolt över att ha bidragit till att även mitt eget parti förflyttat sig tydligt i rätt riktning inom trafikområdet.

Miljö- och klimatfrågorna är inte bara frågor som vilka som helst, utan det är självklart frågor som handlar om vår överlevnad. Jag förstår den oro som inte minst många unga ger uttryck för på olika sätt. Trots oron kan jag ändå konstatera att mycket har blivit ofantligt mycket bättre ur miljö- och klimatsynpunkt under de här åren. Jag har tidigare under kvällen sagt att jag är optimist. Detta gäller även fortsättningsvis. Vi har stora problem. Vi har passerat stadiet där man kan prata om utmaningar. Men – och det är ett viktigt men – jag är övertygad om att vi också har förmågan att lösa dessa problem. Vi kanske inte alltid har samma syn på hur man ska lösa problemen, men lösa dem kommer vi att göra, och vi kommer att göra det tillsammans.

Jag känner mig lite för ny för att gå in i detalj på nämndens olika budgetposter, men trots det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 411

G u n n a r C a p e r i u s (C): Ordförande, ledamöter, tappra åhörare denna sena timme! Vi diskuterar nu budgeten för 2022. År 2022 är det också 50 år sedan det första internationella miljömötet hölls i Stockholm. Stockholmskonferensen blev startskottet för det globala miljöarbetet, och ett par år efter det antog Stockholms stad sitt första miljöhandlingsprogram. I budgeten för 2022 fortsätter den grönbå majoriteten att förstärka Stockholms miljöarbete. Genom miljöprogrammet, koldioxidbudget och handlingsplaner som vi har antagit säkrar vi det fortsatta arbetet med siktet inställt på en fossilfri, giftfri och klimatpositiv stad med stärkt biologisk mångfald.

Det får väl sägas att förstärkt samordning för genomförande av handlingsplanen för biologisk mångfald kanske inte är det sexigaste man kan säga, inte ens i en budgetdebatt. Men det är det långsiktiga, strategiska och samordnade miljöarbetet, inte enstaka tomteblommor eller dåligt underbyggda högre mål som låter fint, som har gjort att Stockholm år efter år placerar sig i världstoppen när det gäller miljöbästa städer. Genomförande av handlingsplanerna är avgörande för att få stadens verksamheter att bidra till målet om en hållbar stad.

Därför är jag glad och nöjd med de satsningar som vi föreslår för genomförande av handlingsplanen, satsningar för skärpt tillsyn av avfall som matchar nya mål för materialanvändning och krav på utsortering av byggavfall, att vi tillför kompetens för arbetet med att upphandla giftfritt och för en hållbar plastanvändning och, som sagt var, samordning för genomförande av handlingsplan för biologisk mångfald.

Stockholm är världsledande men kan bli ännu bättre. Genom en ökad miljöbudget och ett långsiktigt strategiskt arbete i alla stadens verksamheter innebär vårt budgetförslag ett betydande steg framåt. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 412

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande! Synen på stadens miljöarbete har länge varit tudelat mellan oss som vill göra skillnad där det spelar roll och de som tycker att tanken med en åtgärd är viktigare än dess faktiska konsekvenser. Sverigedemokraterna anser att stadens uppgift är att göra det enkelt för stockholmarna att göra hållbara och

miljövänliga val i vardagen. Stockholm ska vara en ledande miljöstad genom att förnya och vara lyhörd för nya lösningar som bidrar till en bättre närmiljö. Sverigedemokraterna är den enda garanten i Stockholms stadshus för en verklighetsförankrad klimatpolitik. I stället för ineffektiva åtgärder som gör det svårare för människor att klara vardagen vill vi se internationella klimatinsatser som angriper problemen där det ges mest för satsad krona.

Majoritetens styre i stadshuset har trots sina ivriga löften i den senaste valrörelsen enbart förvärrat situationen. Bromma flygplats har en osäker framtid. Östra länken som skulle minska restider och utsläpp har lagts på is för att tillfredsställa Miljöpartiet. Verkningslösa dieselförbud och miljözoner har införts, och trafiksituationen har imploderat i hela staden.

Den 9 november kunde vi läsa i Dagens Nyheter om hur skyfall i Stockholm lett till över 900 anmälningar om vattenskador. Tidigare i år rapporterades det om att avloppsvatten rinner ut i Stockholms vatten, vilket gjorde stadens badvatten till en hälsofara för invånarna. Hanteringen av dessa frågor för att undvika liknande scenarier måste vara en prioriterad fråga, då det ohanterat får stora konsekvenser.

Med Sverigedemokraternas förslag till budget görs prioriteringar som behövs för Stockholm med en god miljö och ett verkningsfullt klimatarbete. Vi säger nej till förslag som försvårar stockholmarnas liv och ja till förslag som ger en bättre miljö på riktigt. Därmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budget för 2022.

Anförande nr 413

M i k a e l V a l i e r (KD): Tack för att de flesta av er sitter kvar, i alla fall på den ena sidan! För att inte trötta er alldeles är jag nu listigt förklädd i lämpligt grönt.

För att nå de högt ställda målen för miljö- och hälsoskydds nämnden måste vi tyvärr vara lite mer vaksamma och sköta uppföljningen riktigt bra. Det gäller såklart utsläppsmålen i väldigt hög grad, där Stockholm ska vara ledande. Men vi ställer också högre krav på avfallsarbetet, nya mål för materialåtervinning, ökade krav på sortering av bygg- och rivningsavfall – allt det där som redan är rätt bra blir nu ännu lite bättre. Vi vill skydda Stockholms invånare från giftiga kemikalier och satsar på upphandlingsstöd till förvaltningarna och stärkt övervakning även där. Vi kristdemokrater har drivit på för slutna kärl på återvinningscentraler och för energiåtervinning från spillvärme. Ni hör: Det är högt och lågt, smått och stort.

Vi vill stärka den biologiska mångfalden och satsa pengar på att övervaka att den utvecklingen går åt rätt håll. Och härligt nog går den stärkta biologiska mångfalden och trygghetsarbetet hand i hand. Därför satsar den grönbå majoriteten också på gröna väggar.

Likt ett skogsrå vill vi också locka ut stockholmarna i skogen, fast på ett bra sätt. För att tillgängliggöra naturreservaten och attrahera invånare som inte annars skulle besöka dem eller kan besöka dem genomför vi en satsning på målpunkter i

naturreservaten. Och tro't eller ej, men jag yrkar naturligtvis bifall till majoritetens budgetförslag!

Anförande nr 414

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fullmäktige, åhörare, ordförande! Miljö- och hälsoskyddsämnden har ett stort ansvar för stockholmarnas hälsa genom uppgifter som tillsyn och tillståndsgivning. Ämnden har dessutom ett lika stort ansvar för staden Stockholms hälsa genom att se till att invånarnas påverkan på miljö och klimat är så liten som möjligt.

Det är inte alltid lätt att veta vad vi som invånare egentligen kan kräva av vår inne- och utemiljö. Vi måste förstås veta vilka krav vi kan ställa men först och främst att vi över huvud taget har rätt och möjlighet att ställa dem. En viktig uppgift för miljö- och hälsoskyddsämnden blir därför att rikta information, särskilt till de invånare som sällan kontaktar staden med sådana frågor. När vi dessutom befinner oss i ett klimatnödläge är det också en otroligt viktig uppgift för ämnden att ge stockholmarna mer kunskap om vår egen klimatpåverkan och både information och stöd kring hur vi ska göra för att minska den.

Ett sätt att minska konsumtionen av nyproducerade varor är ju återbruk. Vi vill se fler återbruk i staden och dessutom en reparationsverkstad för att se till att vi återanvänder så mycket som möjligt. Vi vet också att byggandet är en enorm belastning på klimatet. Den slit-och-släng-attityd som präglar dagens byggnader behöver förändras hos både stockholmarna, byggföretagen och stadens egna nämnder och bolag. Staden behöver se till att det är möjligt att återbruka byggmaterial, både för byggbranschen och för invånarna. För stadens egen del finns det en handlingsplan för cirkulärt byggande på gång men återvinning i all ära: Vi behöver också se till att det inte uppstår en massa byggavfall till att börja med. Helt uppenbart behöver till exempel bostadsbolagen hjälp med att göra klimatsmarta val vid renoveringar och att återanvända den ursprungliga inredningen i stället för att slänga och sätta in nytt. Det stödet tror vi att miljö- och hälsoskyddsämnden kan ge.

Vi befinner oss alltså i ett klimatnödläge, och chansen att hålla 1,5-gradersmålet minskar för varje dag. Feministiskt initiativ vill se en fossilbränslefri stad redan 2025 – fem år tidigare än majoritetens mål – och det arbetet måste få hög prioritet.

Därmed är min tid ute, och jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs förslag till budget 2022.

Anförande nr 415

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande! Jag vet inte om man får göra gallupar i talarstolen, men jag tänkte att jag skulle pröva! Jag skulle vilja att de av er här inne som tror att Sveriges politiker kan påverka klimatet räcker upp en hand.

Härligt, hörni! Jag ser ett självförtroende i salen hos alla partier utom Sverigedemokraterna. Tyvärr kan jag konstatera att svenskarnas förtroende inte är lika högt som i den här salen. Det är en försvinnande liten del av svenskarna som tror att

vi kan påverka klimatet med våra beslut i Sverige. Klimatåtgärder behöver ske, och de behöver ske fort. Med nuvarande takt riskerar vi att inte klara Parisavtalets ambition, och vi länder som släpper ut mycket per invånare måste också gå före.

Därför är jag glad att vi socialdemokrater i vår budget sätter målet om en klimatpositiv stad till 2035. Det är fem år snabbare än det mål som majoriteten vill uppnå till 2040. Fem år gör skillnad. Politik gör skillnad. Stockholm kan bättre!

Vi kan nå det här målet snabbare genom ett samlat arbete med strukturella åtgärder och politiskt ledarskap, så nästa gång någon ställer frågan om Sveriges politiker kan göra skillnad för klimatet vill jag att fler ska kunna vara trygga med att svara ja. Jag vill också att de ska veta att det gör skillnad vilket parti de röstar på, i det här fallet fem års skillnad.

Med dessa ord yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 416

Borgarrådet L u h r (MP): Jag är väldigt glad att se att Socialdemokraterna nu har satt sig ned och skapat en klimatpolitik. Det behöver alla partier göra, så det är positivt. Men jag är lite fundersam över de klimatmål som ni sätter, för om man läser i er budget och i era pressmeddelanden ser man att det varierar lite vad det är för klimatmål ni sätter till 2035. Ibland är det klimatneutralt, ibland är det klimatpositivt. Ni pratar också om en skärpning, och i dag har ju inte vi något mål om att vara klimatneutrala i Stockholm, utan vi pratar om att vara fossilfria och klimatpositiva.

Jag undrar därför om ni behåller målet om fossilfritt till 2040 eller om ni sätter det till 2035. Jag tror nämligen att när vi tar fram den nya klimathandlingsplanen 2023 kommer vi att behöva skärpa alla våra mål, och då tycker jag att ert mål är lite svagt.

Anförande nr 417

A r v i d V i k m a n (S): Spännande! Det finns ju ingen bättre vinnare än klimatet på att vi tävlar om vem som kan ha den bästa miljö- och klimatpolitiken, så det är jag varmt glad om vi kan tävla i!

Jag kan inte svara på de detaljfrågor som borgarrådet ställer, men jag kan hänvisa till en del av det Emilia Bjuggren sa och berätta om de satsningar som vi tittar på. Det handlar bland annat om en bättre koldioxidlagring, minskade utsläpp från trafiken, energieffektiviseringar och nedläggning av Bromma flygplats som en förutsättning för att det här ska gå.

Jag hade egentligen tänkt att ställa frågan varför ni själva inte ändrar målet om vi nu visar i en konkret handlingsplan att det faktiskt är möjligt, och nu tycker jag att jag fick svaret i borgarrådets replik, nämligen att ni är på väg åt det hållet och att ni kanske kommer att presentera någonting ännu mer offensivt snart. Det är i så fall glädjande. Till dess har vi ett bättre budgetförslag i den här frågan.

Anförande nr 418

R o d r i g o A r c e O l i v e r (V): Ordförande, stockholmare, kommunfullmäktige! Ni har säkert följt budgetdebatten i dag. Där har Vänsterpartiet redovisat vårt förslag om en budget för att minska de sociala och ekonomiska ojämlikheterna, bygga ett hållbart ekologiskt Stockholm och se ett förverkligande av Agenda 2030. Jag tjuatar om Agenda 2030, för det är jätte viktigt.

Efter att ha gått igenom det blågröna budgetförslaget kan jag konstatera att det finns vissa områden där vi är överens. Det gäller till exempel arbetet med Agenda 2030 och hållbarhetsmålet som ska fortsätta och de 17 målen som ska inarbetas i stadens verksamheter. Däremot ser vi att majoriteten motarbetar Agenda 2030:s mål 11 om hållbara städer och samhällen. Där bör Stockholms stad visa vägen genom att aktivt främja fler miljöanpassade, billiga och överkomliga bostäder som är tillgängliga för alla. Min slutsats efter dagens debatt på förmiddagen är att det finns en motsättning mellan majoritetens bostadspolitik och Agenda 2030. Agenda 2030 är som vi vet en helhetsagenda.

Vad gäller klimatkrisen är det bra att man påbörjar klimatanpassningen i Stockholm med fokus på att prioritera åtgärder som förebygger skyfalls- och värmerelaterade risker i Stockholm. Vi föreslår mer än en anpassning att raskt påbörja omställningen för att bromsa klimatförändringarna och temperaturökningen. Därför föreslår vi att omställningen ska följas av inrättandet av en vetenskaplig klimatpanel. Mina kamrater återkommer med de konkreta förslagen.

Anförande nr 419

Borgarrådet L u h r (MP): Det är ett stort område och många saker att lyfta, så jag skulle vilja använda mina två minuter till att lyfta en av de saker som gör Stockholm så unikt, och det är vårt vatten – närheten till vatten där vi kan svalka oss, bada, fiska och också det vattensystem som inte är lika synligt, det som ser till att vi har rent vatten i kranen varje dag och det system som ser till att vårt avloppsvatten renas och tas om hand. Allt är en del av ett stort nätverk som hänger ihop, och när vi satsar pengar på att bygga ut avloppsnät, renovera vattentorn eller vidta åtgärder mot övergödda, döda sjöar bygger vi ett robust system för framtiden. Våra barn och barnbarn ska också kunna bada i Mälaren, dricka vatten från kranen och spola i toaletten utan att det spolats ut i närmsta badsjö.

Men de här systemen kostar. Under flera år har vi avsatt många miljoner för att se till att våra sjöar och vattendrag får varsin enskild åtgärdsplan med tillhörande åtgärder för fler bad, fler fiskar, för rent och friskt vatten även i framtiden. I budget för 2022 lägger vi 45 nya miljoner till att fortsätta arbetet med att se till att varje sjö och å får en egen åtgärdsplan med åtgärder för att rena gamla miljöskulder, stoppa tillförseln av nya förorenade ämnen och se till att vattnet sjuder av liv under ytan. I budgeten för 2022 slår vi dessutom fast att vi ska jobba vidare med dagvattenfrågan för att stoppa nya föroreningar och för att vi ska få fler badplatser.

Dessutom fortsätter vi såklart det gigantiska arbetet med att förnya och uppgradera både avloppsnätet och vårt dricksvattennät. Hela det arbetet är en förutsättning för

framtidens liv i Stockholm. Något annat vore helt oansvarigt. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 420

A r v i d V i k m a n (S): Katarina, för två år sedan i budgetdebatten anklagade du mig och Socialdemokraterna för att ta livet av tofsmesarna. Det var helt fel, men samtidigt som du far med den anklagelsen lider just nu abborrarna i våra vatten under din vakt. De läkemedel som vi tar och sedan spolar ned i avloppet via våra kroppsvätskor kommer nämligen ut i våra vatten, vilket påverkar våra fiskar och annat liv. Man har hittat omkring 80 substanser i Stockholms vatten. Det ger skador på fiskarnas gälar och njurar och på deras hud. Vi vet att abborrarna blir påverkade av p-pillren så att de blir modigare än vad de annars skulle vara. I stället för att stanna i trygghet sticker de ut på öppet vatten och bli uppätta av gäddor.

Så här kan vi inte ha det. Vi behöver jobba mer med läkemedelsrening, och när jag läser ert budgetförslag saknar jag konkreta direktiv för att se till att abborrarna inte ska behöva lida på det här sättet. Varför är det så?

Anförande nr 421

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kommer faktiskt inte ihåg vad ni hade gjort med tofsmesarna, men vi kan prata lite om abborrar i stället.

Det som är så bra med att vi nu utvecklar våra avloppssystem är att vi sätter in membranrening i Henriksdalsverket. Jag fick vara med och inviga den första delen av den här membranreningen som också utökar kapaciteten för en mycket bättre rening. Rening med membran gör också att vattnet sorterar bort partiklar, plastpartiklar och andra ämnen som annars skulle kunna klogga ihop de system som vi behöver sätta till efter membranreningen för att även kunna rena bort läkemedel. Med den nya membranreningen får vi faktiskt bort en större andel läkemedel – de stora molekylerna fastnar faktiskt redan i membranen. Andra läkemedel kommer att gå vidare, så det kommer att bli mycket enklare att koppla till läkemedelsrening när vi är klara med det här systemet. Det är någonting superbra!

Anförande nr 422

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Ordförande! Vi i Stockholm måste förbättra och säkra upp stadens avfallshantering. Därför ska vi införa minst ett jämförelsedistrikt vad gäller hämtning av avfall. Stockholm Vatten och Avfall fick i uppgift att analysera frågan, och analysen ledde till att ett jämförelsedistrikt skulle kunna ge många positiva effekter. Främst och kanske viktigast i den analys som redovisades var att det skulle leda till kvalitetsförbättringar och säkerhet men även ökat innovationsarbete. Dessutom skulle det leda till synergieffekter då fordonsflottan skulle kunna anpassas och både kapacitet och effektivitet skulle öka. Insamling i egen regi skulle ge fler fördelar då staden redan har administrativa strukturer som är en förutsättning. Vi skulle på ett helt annat och bättre sätt kunna säkra arbetsmiljön och kunna erhålla kunskaper som vi inte har just nu inför kommande upphandlingar. Dessutom skulle vi veta mer

precist vad vi ska fråga efter. Vi skulle ha en starkare trovärdighet i kontakten med kunderna då de vet att staden är ägaren, och vi skulle lättare kunna utveckla och anpassa verksamheter. Vi skulle dessutom undanröja faror som skulle kunna uppstå om entreprenörer är underfinansierade eller går i konkurs. Vi skulle även minimera störningar som kan orsakas vid eventuella entreprenörsbyten.

Med anledning av detta vill jag införa minst ett jämförelsedistrikt i avfallshanteringen. Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 423

S u s a n n e W i c k l u n d (C): Ett jämförelsedistrikt kan vara en bra erfarenhet men en ganska dyrköpt sådan, för en sopbil kostar i runda slängar 2 miljoner. Det innebär att man måste ha ett ganska stort distrikt om den ska bära sig kostnadsmissigt, och då börjar vi diskutera hur stor del av hela beståndet vi ska vara ansvariga för.

Jag och vi i majoriteten tycker därför att det är bättre att i stället fokusera på att göra en riktigt bra upphandling, och så ska vi i styrelsen följa upp det ordentligt.

Anförande nr 424

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Det vi vet är att om vi skulle ta två jämförelsedistrikt är kostnaden ungefär densamma.

Anförande nr 425

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Det har gått tre år sedan IPCC:s, FN:s klimatpanels, specialrapport om 1,5-gradersmålet publicerades. Nu i september släpptes den första delen av IPCC:s nya, omfattande utvärderingsrapport.

Den goda nyheten i den rapporten var att man konstaterar att 1,5-gradersmålet fortfarande går att nå. Den bistra och lite mindre goda nyheten var att det är ännu mer bråttom att vidta åtgärder än vad det var för tre år sedan, och slutsatsen är egentligen att alla mål för nollutsläpp som förut räckte till nu måste flyttas fram fem år i tiden för att man ska nå 1,5 grader. Det var en viktig orsak till att vi, Vänsterpartiet, i årets budget säger att det inte räcker med ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 utan att vi måste sikta på 2035.

Men som vi har varit inne på redan: Majoriteten har fortfarande kvar målet om 2040 som vi enades om tillsammans för sju år sedan, trots att verkligheten har förändrats. Min fråga till Katarina Luhr är därför: Är den blågröna majoriteten beredd att lyssna på vetenskapen och flytta fram det här målet?

Hon förekom kritiken lite grann i sitt inledningsanförande då hon sa att allting inte handlar om skarpare målsättningar. Det stämmer förstås. Jag håller med om det, och det är också därför som jag är väldigt orolig över att er klimathandlingsplan egentligen bara är halv. Den omfattar ju inte hälften av de utsläpp som görs i Stockholm, nämligen dem från trafiken.

Därutöver är mål faktiskt inte heller obetydliga. De driver ganska mycket av klimatprocessen inom FN, och det blev aktuellt i Glasgow, vilket också har nämnts. Världen behöver öka takten i klimatomställningen. Stockholm behöver öka takten. Kan vi få ett tydligt svar på om den grönbå majoriteten i Stockholm också är beredd att öka takten i klimatomställningen?

Anförande nr 426

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker att det är en jätteviktig fråga som Rikard Warlenius lyfter, för vi har ju skärpt målen varenda gång vi har tagit fram en klimathandlingsplan. Nu senast lade vi till att vi skulle bli klimatpositiva. Vi lade också in en klimatbudget.

Nu håller vi på att jobba med frågan hur vi ska bli klimatpositiva, vilket jag tycker är ett viktigt mål i sig. Det vi gjorde i klimatbudgeten var också att styra skarpare nedåt med snabbare utsläppsminskning under den närmsta tiden för att kunna använda de åtgärder vi har till hands just nu. Om vi tittar på hur vi nu styr mot våra mål styr vi mot att bli fossilbränsle fria 2035, med den kurva som vi har med dessa mål, men tittar vi på hur det går styr vi mot 2030. Vi vet också att slutklämmen kan vara lite trixig.

När det gäller trafikutsläppen handlar det också om att slänga in åtgärder så snabbt vi kan, och där har vi bankat in elektrifieringsåtgärder i budgeten som man kan läsa om. Jag hade skrivit en lång lista på var man kan hitta dessa åtgärder, men detta känner även Rikard Warlenius till.

Anförande nr 427

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det var inte riktigt svar på frågan om ni är beredda att skärpa målsättningen, men det låter som om ni siktar på någonting som kan innebära att vi kan jobba tillsammans med att skärpa målsättningarna. Det är bra.

Jag är dock fortfarande lite orolig över känslan av att det är spridda skurar, att det liksom saknas en sammanhållen politik för att leda ned mot de här målen. Jag tycker att det visar sig i att ni visserligen har antagit en klimatbudget och en klimathandlingsplan, men den räcker liksom inte till. Det saknas politik på väsentliga och stora områden.

Med detta sagt hoppas jag att vi tillsammans kan jobba för att ytterligare skärpa klimatmålen, för det behövs. Och det räcker förstås inte att bara skärpa målen, utan vi måste även nå fram till dem. Det är vi nog överens om.

Anförande nr 428

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Vi har några viktiga satsningar i majoritetsbudgeten. De handlar bland annat om skärpt tillsyn av avfall för att matcha högre krav på det avfallsförebyggande arbetet med nya mål för materialåtervinningen och ökade krav på sortering av bygg- och rivningsavfall. Avfallssektorn är ju en sektor som lätt spårar ur om man inte har en skarp tillsyn. Vi har också en punkt med stärkt miljöövervakning för vatten och biologisk mångfald.

Den biologiska mångfalden i Stockholm ska stärkas, och för att säkra detta satsar majoriteten nu på att övervaka utvecklingen så att den går åt rätt håll. Miljöövervakning behövs ju för att veta utgångsläget.

Förstärkt kemikaliearbete med specialstöd inom upphandling och miljögiftsövervakning för barn och andra känsliga grupper är jättebra och ett jätteviktigt arbete. Sedan har vi bland annat hållbar platsanvändning med miljö- och klimatmärkning och inköpssystem. Vi ska ju börja genomföra handlingsprogrammet kring plasthantering. Bifall till vår budget på miljöområdet!

Anförande nr 429

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nu blev det två stadsbyggnadspolitiker i rad i den här debatten, och det är inte så konstigt eftersom bygg- och fastighetssektorn står för en mycket stor andel av koldioxidutsläppen.

Jag ska ta tillfället i akt och tala om hur duktiga vi är i Stockholmshem på ytterligare ett sätt. Vi ligger i framkant när det gäller klimatarbetet. Vi trycker på Stockholm Exergi att de ska installera fler temperaturgivare i lägenheterna för aktiv värmestyrning, något som kommer att ge enorma effekter på användningen av fjärrvärmens. Jag vill inte överdriva, men de närmaste åren startar vi träbyggande som motsvarar ungefär 500 lägenheter – ni kommer ihåg att jag pratade siffror i den förra debatten om att vi kommer att starta 200 lägenheter nästa år och sedan 500 ytterligare Stockholmshus. Ja – det är alltså flera Stockholmshus som vi kommer att bygga med trähusmoduler.

Vi måste också undvika att riva, och det gäller hela staden. Arvid Vikman körde en gallup här; det tyckte jag var kul. Jag vill fråga: Vad tror ni egentligen, hur mycket är det som egentligen binds i 1 kvadratmeter armerad betong? Ni får ju inte svara nu, men jag kan säga att det alltså är lika mycket som det vi ska ned till och konsumera i koldioxidutsläpp per person i Stockholm om några år – alltså 1,5 ton. 1 kvadratmeter armerad betong – 1,5 ton! Bifall till den grönbå budgeten på miljö- och klimatområdet!

Anförande nr 430

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag var tvungen att trycka in mig när Björn Ljung lyfte just klimatpåverkan från byggsektorn, för det är verkligen, precis som han säger, en av våra stora utmaningar när vi måste fortsätta växa och välkomna nya stockholmare. Därför är vi också glada att ni efter några års tjt tar fram en strategi för hur vi ska minska klimatpåverkan från våra byggen. Jag är dock kritisk till att hela frågan om masshantering inte ingår i den strategin och att det inte tas några politiska styrdokument för masshantering i den här staden.

Eftersom Björn har ett engagemang i den här frågan skulle jag därför helt enkelt vilja vädja till honom att påverka sin majoritet så att vi får fram en politisk förankrad strategi för hur vi ska hantera massor och framför allt få ned utsläppen från masshanteringen i vår stad.

Anförande nr 431

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Rom byggdes ju inte på en dag, så det är klart att vi har mer att göra. Men när det gäller byggföretagen har vi nyligen tagit att vi ska arbeta med livscykelanalyser och jobba mycket mer med cirkulär ekonomi och cirkulärt byggande. I det ingår hanteringen av rivningsmassorna och sådant som att samla in all plast på byggarbetsplatser. Det är också den enskilt viktigaste åtgärd som vi själva kan göra. Vi sorterar tidningar och glas och sådant, men att samla in plast, har borgarrådet Luhr lärt mig, är otroligt viktigt. Det säger jag till alla: Samla in plast! Då gör du en jättefin åtgärd för klimatet! Och det gör vi.

Alla strategier är inte framme när det gäller de här sakerna, men i Stockholmshem jobbar vi hela tiden i framkant. Vi väntar inte, utan vi agerar!

Anförande nr 432

Maria-Elsa Salvo (S): Det Björn Ljung var inne på stämmer: En femtedel av Sveriges klimatpåverkan kommer från byggsektorn, och den mest klimatvänliga kvadratmetern är den som inte byggs. Så kan vi dock inte ha det i Stockholm, och därför är det så viktigt att vi har tydliga och ambitiösa mål för hur vi ska uppnå en klimatneutral byggsektor. Vi tror att vi kan uppnå det 2040, och vi vill också se en implementering av ett helt livscykelperspektiv inom byggsektorn.

Det var dock inte detta jag tänkte prata om, utan jag tänkte prata om hur Stockholm ska vara en internationell förebild för klimatarbetet. Då räcker det inte med det här duttandet och symbolåtgärderna som många andra har varit inne på, utan det krävs rejäla strukturella reformer, höjda ambitioner och stora investeringar.

Under pandemin minskade de totala koldioxidutsläppen, mycket på grund av att utsläppen från långa flygresor minskade med hela 70 procent jämfört med 2019. Miljöpartiet vill lägga ned Bromma flygplats och har velat det länge men lyckas inte på grund av den oenighet som finns i den blågröna majoriteten. Vi socialdemokrater, och många Brommabor med mig, är trötta på att vänta på en politik som gör skillnad för klimatet på riktigt. Lagg ned Bromma flygplats, investera i omställningen till klimatvänligt flyg på Arlanda och låt en helt ny stadsdel växa fram på Bromma flygfält med 30 000 nya bostäder, utbyggd kollektivtrafik, skolor, förskolor, parker och grönområden. Det är den signal som vi vill skicka till alla barn och unga som i dag engagerar sig i klimataktioner runt om i världen. Bifall till Socialdemokraternas budgetreservation!

Anförande nr 433

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Så fick vi debattera till sist, Maria-Elsa! Jag tycker att det är väldigt hårt sagt när du säger att vi håller på och duttar. Till och med jag har faktiskt rest runt lite grann på turné med vårt otroligt fina klimatprogram i Stockholms stad. Jag talar då också om energieffektivisering utifrån Stockholmshems perspektiv, för vi är väldigt bra där också. Byt inte fönster, för övrigt! Det är ingen bra åtgärd. Det finns annat som är mycket bättre.

Det som den här klimathandlingsplanen går ut på är att vi täcker in sektorer som vi tidigare inte täckt in. Det som är viktigt är att vi tar ett helhetsgrepp och att vi har ett tal som varje förvaltning och bolag ska uppfylla. Då blir det väldigt tydligt. Jag tycker därför att vår klimathandlingsplan är väldigt bra. Bifall till vår budget!

Anförande nr 434

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Det här är ju inte bara min bild, utan det är många som har varit uppe och beskrivit er mycket ambitiösa klimatbudget där man har höjt ambitionerna år efter år, precis som ni har varit inne på; jag tvivlar inte på engagemanget, men vi känner ändå att vi saknar en sammanhållen klimatpolitik.

Vi föreslår till exempel att man ska revidera klimatbudgeten och försöka att nå målen med att skapa ett klimatpositivt Stockholm redan 2035 i stället för 2040. Vi vill alltså höja ambitionerna i klimatarbetet, och vi är också villiga att göra de investeringar som krävs för att komma hela vägen dit eftersom vi inte behöver prioritera skattesänkningar.

Anförande nr 435

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kan tycka att det är lite fräckt att säga att vi duttar med åtgärder som inte ger effekt när vi ser reella, mätbara utsläppsminskningar år från år.

Det är helt rätt att Miljöpartiet under alla år har velat lägga ned Bromma flygplats. Men med den politik ni driver flyttar man ju bara de klimatutsläppen från flygandet utanför kommungränsen. Här pratar vi väldigt mycket om konsumtionsutsläpp som den stora delen, att vi har utsläpp utanför landets gränser och utsläpp utanför Stockholms gränser som är gigantiska. Att bara flytta problemet till Arlanda från Bromma tycker jag därför är väldigt märkligt att lyfta som er stora åtgärd för att rädda klimatet, och Maria-Elsa Salvo får hemskt gärna berätta hur ni tänker där.

Anförande nr 436

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Precis som jag nämnde inledningsvis finns det flera sektorer. Vi pratar till exempel om byggsektorn som en av de största sektorerna för utsläppen i Sverige, och vi har konkreta förslag på hur vi tycker att man ska arbeta för att nå en klimatneutral byggsektor snabbare. Det är någonting annat. Även för transportsektorn har vi tydliga förslag, konkreta åtgärder och stora satsningar.

När det kommer till flygplatsen handlar det om att också ge möjlighet att ställa om till ett klimatneutralt flyg genom en nedläggning av Bromma flygplats. Det handlar alltså om att göra de investeringarna för att man ska kunna fortsätta att flyga på ett mycket mer miljövänligt sätt och givetvis i mindre utsträckning än i dag. Det handlar om att ställa om, helt enkelt.

Anförande nr 437

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Ordförande! Vi befinner oss i en akut klimatkris i världen, och jag är övertygad om att städer som Stockholm kan göra

väldigt stor skillnad. Liksom Arvid Vikman och många i det här rummet är jag också övertygad om att politiken kan göra skillnad. Men vi har också ett näringsliv som kan göra väldigt stor skillnad.

Vi har en unik förmåga i Stockholm, och det är att vi har väldigt många stora, fina börsbolag som just nu har bestämt sig för att de inte bara vill utveckla sina branscher utan också vill hjälpa till att rädda världen undan klimatkrisen. Vi har också näst flest unicorns, efter San Fransisco, i hela världen, och många av dem har startat för att man brinner för att bidra till en bättre värld och vill bidra i klimatkrisen.

Man kan lätt känna att den här frågan blir övermäktig, men jag är övertygad om att vi kan gå före. Jag kan inte komma på en bättre stad som kan gå ännu mer före än Stockholm, utan vi har de allra bästa förutsättningarna. Jag tycker att vi borde diskutera mer hur staden kommer att se ut om tio år, och jag är övertygad om att Stockholm de kommande tio åren kommer att gå igenom den största förändringen som vi någonsin har sett. Jag tror också att staden kommer att vara bättre och grönare om tio år.

Vi borde nu börja diskutera vad vi ska göra med alla de parkeringsplatser vi de facto inte kommer att behöva när vi kör bilar som går på el, som är självkörande och som kan stå och laddas någonstans långt bort från Stockholms innerstad. Det kommer att vara en stad som är grönare och mer hälsosam, en stad där vi kan använda den kraft som finns i det svenska näringslivet. Det är här vi ska testa de nya affärsmodellerna och de nya produkterna. Det är här vi ska ligga allra längst fram i att ställa om trafiksektorn till elbilar.

Därför är jag så otroligt glad över den satsning vi nu gör: Senast 2030 ska innerstaden bara ha laddstolpar. Vi ska ha en koldioxidneutral bilflotta i innerstaden. Vi ska också testa annan teknik som drönare och så vidare.

Vi kan rädda världen! Politiken klarar det inte, men tillsammans med näringslivet klarar vi det!

Anförande nr 438

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är kul att höra att även moderater engagerar sig i klimatomställningen, och jag delar verkligen den här optimismen och tror att vi kommer att ha en helt annan stad om tio år.

När du pratar om den gröna stad som vi ska ha om tio år, innebär det att du nu öppnade upp att även Moderaterna är med på att vi inte kommer att ha en flygplats inne i Stockholm stad om tio år?

Anförande nr 439

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det som är kraften nu är att vi ser en allt tydligare grön kapitalism växa fram i världen. Det är någonting som vi ska bejaka. Att Blackstone, en av världens största fonder, till exempel bestämmer att man bara ska investera hållbart kommer kanske att göra mer än de beslut vi tar i den här salen. Om Skanska, det åttonde största byggbolaget där jag jobbar till vardags, tar fram bostadens

Tesla, provar den i Stockholm och säljer den i världen kan vi se till att skapa både jobb och ekonomisk tillväxt och även rädda världen undan klimatkris. Det är det vi ska göra. Jag tycker inte att vi ska prata om att Bromma ska finnas eller inte finnas; vi kan ha en flygplats, vi kan ha två flygplatser, vi kan ha tre flygplatser. Det viktigaste är att vi kör på elflyg!

Det är viktigt att vi i den här salen slutar att fokusera på föråldrad teknik. Den här salen ligger efter näringslivet. Näringslivet driver just nu klimatfrågan. Vi har fastnat i föråldrade lösningar. Den hemläxan måste vi göra, och vi måste bli en mycket mer modern kraft i klimatomställningen.

Anförande nr 440

A r v i d V i k m a n (S): Jag tänkte passa på när jag blev tilltalad direkt.

Jag håller med om mycket av det Christoffer säger. Det är klart att vi har jättemycket vinster att göra. Vi måste samarbeta ihop hela samhället för att nå resultat i det här. Därför tycker jag att det arbete som vi gör i Stockholm Business Region är viktigt, där vi också jobbar ihop med att starta företag och hjälpa folk med idéer. Det gröna är väldigt viktigt i det.

Det jag kan vara fundersam på och som jag önskar att du kunde vidga är perspektivet att få med hela Stockholm. Du pratar om innerstaden, och vi har haft samma debatt tidigare när vi har pratat laddstolpar där man inte har samma ambitioner för ytterstaden. Vi har också diskussioner för företagande där vi riktar mer pengar till ytterstaden för att få med hela Stockholm i den kraften. Varför riktar du dig inte mot hela Stockholm?

Anförande nr 441

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det finns ingen som helst motsättning. Ett Stockholm som ligger långt fram i klimatomställningen, ett Stockholm med en stor ekonomisk tillväxt, ett Stockholm med ett blomstrande näringsliv är bra för hela Stockholm.

Anförande nr 442

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Det är en fantastisk sång Christoffer sjunger här om hur näringslivet ska rädda inte bara Stockholm utan hela världen från klimatkatastrofen. Den som lever får väl se.

Om man tittar lite historiskt kan man konstatera att vi lever i en tidsepok där väldigt mycket av miljö- och klimatlösningarna hittills har varit just marknadsdrivna, men det har inte lett till att katastrofen är avvärjd eller att problemen är lösta. Jag kan förstås inte bevisa att det inte kommer att vara så i framtiden, men ganska mycket tyder ändå på att en riktig omställning kräver ordentliga offentliga insatser, både för att få de ekonomiska muskler som krävs för att kunna förbjuda det som måste bort och för att göra omställningen rättvis så att bördorna fördelas lika.

Därför vill jag ändå fråga: Om det inte blir den här win-win-sången, om vi inte har elflygplan om tio år som räcker till tre flygplatser i Stockholm, om offentlig sektor behöver gå in – är du med på klimattåget då med?

Anförande nr 443

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det finns ingen motsättning. Jag är inte emot att politiken fattar tuffa klimatbeslut. Det kommer att krävas. Jag tycker att politiken och det offentliga kan bli mycket bättre på att ställa klimatmässiga krav i upphandlingar. Jag tycker att vi kan bli mycket tuffare på att ställa höga krav. Jag tycker att vi borde ha en klimatskatt på koldioxid så att det blir kostsamt att skita ned den här planeten. Det tror jag är viktigt också för näringslivet för att kunna göra långsiktiga investeringar.

På er låter det som om det är politiken och det offentliga som kommer att fixa det här. Det kommer inte att gå! Det ser vi också att väljarna anser. Det här är en global fråga som måste lösas på den globala arenan. Det är någonting ni hela tiden missar. Det vi har i Stockholm som faktiskt är unikt om man jämför med jämförbara länder är globala företag som finns runt om i världen. Så kan vi se till att Stockholm blir en testbädd där vi provar modern teknik, och vi främjar det med politiska beslut där politiken och näringslivet hjälps åt. Vi är ett litet land som är helt beroende av att vi hjälps åt. Näringslivet fixar det inte självt, politiken fixar det inte själv men tillsammans kan vi och Stockholm rädda världen undan klimatkris. Jag är helt säker. Och det kommer att gå snabbare!

Anförande nr 444

I n g e l a E d l u n d (S): Nästan samtliga av de 169 delmålen i Agenda 2030 berör jordbruk, livsmedel och hållbara villkor i produktionsleden. Som stad kan vi i hög grad bidra till konsumtionsledet genom att välja Fairtrademärkta produkter. År 2016 fick Stockholm status som Fairtrade City. Det gav en hel del genomslag i förvaltningar och bolag där man på ett helt nytt, strukturerat sätt började fundera över sina inköp. År 2018 fick jag förtroendet att representera oppositionen i den obligatoriska styrgrupp, delvis extern, som måste finnas för att man ska kunna vara en Fairtrade City. Vi förnyade ansökan inför 2019, och den blev också godkänd.

Vad som har hänt efter det är något mer oklart. Den senaste uppdateringen på Stockholms hemsida gjordes i december 2019. År 2019 var också senaste gången styrgruppen var inkallad – eller om det kanske blev den sista.

Vi har sökt igenom hela er budget, och vi hittar inte ens ordet ”fairtrade”, så frågorna vi ställer oss är: Är Stockholm en Fairtrade City, eller är det bara någon som har glömt att plocka ned diplomaten som sitter en trappa ned? Tycker majoriteten att vi ska vara en Fairtrade City, och hur tänker ni hantera frågan framöver? Det tänker ni väl ändå? Nog kan väl Stockholm bättre än att kanske eventuellt möjligtvis vara en Fairtrade City.

Anförande nr 445

S u s a n n e W i c k l u n d (C): Ordförande, kommunfullmäktige och några åhörare! Vi behöver alltså förändra vårt beteende, och det handlar både om det som är smått i vardagen och i stort. Vi måste helt enkelt medvetandegöra hur vi ska agera. Jag tyckte att Arvid Vikman påbörjade en väldigt bra tradition med en gallup, och därför tänkte jag fråga en sak här: Hur många av er kommer ihåg den gamla loggan ”Håll naturen ren”? Det är lite åldersdiskriminering i den frågan, ska jag säga. Loggan föreställde alltså en grön skog som speglade sig i en vattenspegel. I skolan fick man klistermärken som man satte på skolböckerna, man satte märken på papperskorgar och så vidare. Det satt i ryggmärgen. Man slängde inte ens ett kolapapper på gatan, och jag tror faktiskt att man som barn fick uppfattningen att man åkte i fängelse om man gjorde det. Där ser man vad en långvarig informationskampanj kan göra när det gäller att inte skräpa ned.

I dag har vi insett att det här med avfall är lite mer komplicerat. Allt var självklart inte bättre förr när man slängde allt i soptunnan för att sedan tömma den på soptippen eller elda upp skräpet. Men det behövs även nu ihärdiga och långsiktiga informationskampanjer för att ändra attityder och beteenden. Stockholm Vatten och Avfall kommer att genomföra koncentrerade informationsinsatser för att minska nedskräpningen, inte minst runt våra återvinningscentraler, och också för att hindra att fimpar hamnar i våra dagvattenbrunnar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 446

A r v i d V i k m a n (S): Jag har ingen gallup med mig nu, men det verkar ju bli en hit för framtiden.

Jag håller med dig, Susanne; vi har pratat om att det ska vara lätt att göra rätt här i staden. Vi måste ha kunskap, och det måste finnas möjlighet att ta hand om sitt eget avfall och sitt skräp. Jag vet hur det är att sitta i långa köer och hoppas att man ska hinna in på våra avfallsanläggningar för att kasta det skräp man har om man har mycket i en bil eller på ett släp. Folk kommer även gående med skottkärror och så. Därför tycker jag det är så bra att vi har lagt in i vår budget att vi ska ha längre öppettider. Då blir det lättare för stockholmarna att göra rätt för sig och kasta sitt skräp. Håller du inte med oss om det? Borde ni inte ha det med i er budget?

Anförande nr 447

S u s a n n e W i c k l u n d (C): Jo, och vi kommer att titta på att ha längre öppettider – självklart.

Anförande nr 448

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill börja med att kommentera att min kollega Ingela Edlund ställde en väldigt relevant fråga: Är vi medlemmar i Fairtrade City? Om vi är det, varför har inte arbetet återupptagits? Det är en konkret fråga till majoriteten.

Nu vill jag tala om tillsyn, eftersom det är en stor del av miljö- och hälsoskyddsmyndighetens verksamhet som också är ett otroligt viktigt arbete. Det är nog tydligt för oss alla att det behöver utvecklas. Vi har, som har nämnts flera gånger i dag, en växande problematik med organiserad brottslighet, och nu är det så att det även fler och fler gånger upptäckts att kriminella tar hand om vårt farliga avfall. Det inte bara riskerar utan får ödesdigra konsekvenser. De senaste åren har vi sett återkommande bränder i regelvidriga och olagliga soptippar, nu senast ovanför en grundvattentäkt i Botkyrka. Det är ett problem som de drabbade kommunerna lämnas för ensamma att hantera.

Vi måste hitta nya arbetssätt för att komma åt det här tidigare. Fler tillsynsbesök måste göras redan där avfallet skapas, alltså vid rivningar och på verksamhetsplatser. Vi måste ha in stadens och miljö- och hälsoskyddsmyndighetens experter redan i upphandlingsskedet för att säkerställa att rätt krav ställs både på avfallshanteringen och på transparensen dessförinnan. Vi måste också ha en kontroll tillsammans med kringliggande kommuner för att se till att det sker tillsyn även över kommungränserna. Självklart måste tillsyn och kontroll utvecklas även tillsammans med myndigheter som polisen, Skatteverket och tillståndsenheten. För att det här ska vara möjligt måste vi också stärka upp resurserna för tillsynsarbetet.

Den organiserade brottsligheten måste bekämpas, och vår välfärd får aldrig tillåtas att vara en del av finansieringen.

Anförande nr 449

Borgarrådet L u h r (MP): Nu blir det lite blandade skurar här, för jag var tvungen att kolla upp Fairtrade City. Jag satt ju som ordförande i styrgruppen under den förra mandatperioden, men jag sitter inte i styrgruppen nu. Senast jag kollade var vi fortsatt medlemmar. Nu har jag kollat upp det, och det är faktiskt så att staden jobbar med att förnya ansökan, och Fairtrade City-organisationen känner till att vi kommer att komma in med en ny ansökan. Det är alltså på rull.

Vi är överens om att vi ska stärka avfallstillsynen, och det är också därför majoriteten har lagt 2 miljoner extra för att miljöförvaltningen ska kunna jobba extra med avfallstillsyn under kommande år. Jag ser inte att vi tycker olika i den frågan, så jag vet inte om det handlade mer om att ni ville berätta vad ni gjorde eller om det var någon kritik.

Anförande nr 450

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ville främst understryka hur viktigt det är och att vi helt enkelt behöver göra det med betydligt mycket bättre kraft än vad som har gjorts hittills. Det är alldeles för få verksamheter som har fått tillsyn, och vi har kanske lagt för mycket fokus på att granska papper i relation till att granska hur det ser ut i verkligheten.

Som sagt, vi hoppas att det ska bli bättre, och vi är beredda att lägga till ännu mer resurser om det visar sig krävas, vilket jag inte håller för omöjligt.

Gällande Fairtrade City får vi tacka för svaret. Jag skulle säga att det är ett underbetyg att majoriteten inte hade koll på om vi är medlemmar och hur det går med arbetet, men jag hoppas på och ser fram emot att det blir tydligare skrivningar i diverse verksamhetsplaner än vad som fanns i er budget så att det blir väldigt tydligt för alla stockholmare att vi är medlemmar och att det är viktigt hur vi hanterar vår konsumtion.

Anförande nr 451

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande, ledamöter och trötta åhörare! Vi i Vänsterpartiet undrar hur man ska kontrollera efterlevnaden av de krav på minskade fossila utsläpp som ska uppnås och hur det ska redovisas. Vänsterpartiet har i sin budget avsatt 100 miljoner kronor i en fond för att stödja forsknings- och utvecklingsprojekt som främjar omställning och klimatanpassning. Det är ändå vi politiker som ska hålla i styrspaken. Vi föreslår också att staden tillsätter en vetenskaplig klimatpanel med ledande forskare som har i uppdrag att stödja, följa och kritiskt granska stadens arbete för att uppnå ett fossilfritt Stockholm senast 2040. Vi undrar hur majoriteten ser på att efterlevnaden ska lyckas med deras krav.

Ett slutord om Bromma flygplats: Det skapar inte bara utsläpp. Vi har också en bullermatta över Södermalm till Nälsta och Flysta i väster. Det är usel markanvändning. Under bullermattan finns barn, fritidshem och förskolor etcetera, och deras utveckling påverkas mycket negativt av buller. Lägg det i vågskålen medan vi väntar på elflyg! Det är flera ungars hälsa som står på spel. Verkar det rimligt?

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budget i klimatomställningen.

Anförande nr 452

Borgarrådet L u h r (MP): Det ställdes en fråga som jag tror handlade om hur vi ser på ett tätare samarbete med forskningen. Där kan jag säga att vi har ett väldigt tätt samarbete med forskning. När det gäller just klimatanpassning och dagvattenhantering jobbar vi till exempel med Luleå högskola, som är bäst i Sverige på dessa frågor. Att försöka jobba väldigt nära både akademien och näringslivet är någonting som vi har utvecklat under lång tid. Jag tänker att i de samarbeten vi har, i EU-projekt och även projekt som vi driver tillsammans med de här, får vi väldigt mycket information.

När det handlar om en vetenskaplig klimatpanel har vi just nu ett Agenda 2030-råd som också innehåller experter på klimat. De granskar stadens planer och kommer också med input på dem.

Anförande nr 453

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Det stämmer, och jag är glad över de höga ambitionerna i just Miljöpartiets inriktning på klimatarbetet. Jag välkomnar detta, men Agenda 2030 har inte involverats särskilt mycket i alla de åtaganden man gör och framför allt inte i aspekten av klimaträttvisa. Det är ett ord som vi aldrig hör från er, och jag undrar också hur det ligger i er budget.

Avslutningsvis orsakar alltså flygplatsen mycket buller, och jag undrar hur ni ser på det. Det kommer inte borgarrådet att kunna svara på nu, för nu är tiden slut.

Anförande nr 454

G u n n a r C a p e r i u s (C): Ordförande, ledamöter! För knappt ett år sedan antogs stadens första handlingsplan för biologisk mångfald. Den har redan gett resultat, både i ökad medvetenhet och i konkret arbete i förvaltningar och stadsdelar. Tillgänglig natur och biologisk mångfald är prioriterat för den grönbå majoriteten, och det är glädjande att vi kan anslå ännu mer medel till det här. Under året har även Hagsätraskogens naturreservat inrättats.

Biologisk mångfald handlar dock inte bara om blommor och bin och ekosystemtjänster utan också om sambandet mellan tillgänglig tätortsnära natur och grönområden och psykisk och fysisk hälsa som är starkt. Inte minst under pandemin har det visat på både möjligheterna till och behovet av att tillgängliggöra våra grönområden.

Därför vill jag särskilt uppmärksamma de satsningar som görs i vårt budgetförslag på att tillgängliggöra naturreservaten och målpunkterna med fokus på personer med funktionsvariationer och de som inte alltid söker sig ut i naturen. Vi anslår både medel och ger i uppdrag till miljönämnden att tillsammans med stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden och andra berörda nämnder fortsätta att förstärka det här arbetet. På så sätt gör vi naturen mer tillgänglig för medborgarna. Bifall till majoritetens förslag till budget!

Anförande nr 455

J o a k i m H e d e l i n (-): Ordförande! Jag tänkte spinna lite grann på vad Arvid Vikman sa tidigare om varför folk är skeptiska och om folk verkligen vill hålla på med miljö. Och det är väl så här att alla vill ha en bra miljö, och alla vill hjälpa till efter bästa förmåga. Men folk är lite skeptiska till mans. Vad beror det på? Jag tror att det beror på att det råder för mycket delade meningar mellan kännare, politiker och forskare. Vi får höra att om tio år går jorden nästan under, och det hör vi ungefär vart tionde år. Den slags domedagsprofetior funkar inte. Folk är trötta på att höra sådant. De upplever också att en del av den miljöpolitik som vi bedriver är ett slag i luften, och då tänker jag närmast på plastpåseskatten som införts. Folk har väldigt svårt att förstå varför vi ska betala en plastskatt när det inte är den svenska plasten som är problemet. Det är den typen av saker som folk har svårt att förstå.

De efterfrågar också en tydlig plan och strategi. De vill veta vad det här verkligen innebär: Vad är det jag måste göra? Vi säger att vi ska ställa om till el – jättebra, tycker jag. Men hur ska det gå till? Var kommer den elen ifrån? Jag tror ju inte att vi kommer att sätta upp några vindkraftverk på Södermalm och faktiskt ingen annanstans i kommunen heller, utan den elen måste importeras ned till Stockholm. Hur vet vi att det finns tillräckligt med el i landet? Det vet vi inte. Northvolt och andra stora industrier kommer förmodligen att ta all den produktion som vi har i dag. Det här måste folk ha klara papper på innan de till fullo kan committa till att följa vår miljöpolitik.

Anförande nr 456

Borgarrådet L u h r (MP): Var det klimathandlingsplanen som du undrade över och vad man måste göra? Jag är inte helt säker på att jag förstår.

Joakim ställer en riktig bra fråga: Hur får man människor med sig på klimatomställningen? Jag tror ju att man först och främst måste kunna beskriva problemet. Jag förstår att det kan kännas som en domedagsprofetia ibland, men jag tror också att alla måste vara medvetna om att det här är ett seriöst problem.

Jag tror också att man måste ge människor reella verktyg för vad de behöver göra. Man hamnar ofta i att man tvingar in folk och ska berätta för dem vad de måste göra, och de vill inte människor göra. Därför vill jag egentligen ställa frågan tillbaka: Vad tror Joakim är lösningen?

Anförande nr 457

J o a k i m H e d e l i n (-): Jag tror att vi måste vara väldigt tydliga. Vi måste tala om vad det här kostar. Det förtjänar folk att få reda på. Vi ska vara ledande här i Stockholm i miljöarbetet – okej, vad kostar det i förhållande till att vi bara är duktiga i miljöarbetet? Sådant måste konkretiseras. Folk behöver veta det, och det är naturligtvis majoritetens skyldighet att ta fram.

Sedan tycker jag nog att folk blir bättre och bättre på miljöarbete, och det är i det lilla man ser det. Folk är duktiga på att sortera sina sopor. Det är inte så mycket folk som slänger skräp omkring sig i dag. Det var värre för tio år sedan. Det finns en medvetenhet. Men ni måste konkretisera vad det här kostar och vad som krävs.

Anförande nr 458

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tänker att det alltid är lite vanskligt att hänvisa till ”folk”. Det är klart att jag möter många människor som känner sig osäkra på hur omställningen ska gå till, om de ska bli lämnade efter, om deras liv kommer att försämrans. Men jag möter minst lika många människor som tvärtom kräver att vi ska göra så mycket mer, som säger att vi som är vuxna och har makt, möjlighet och inflytande sviker när vi inte genomför den omställning som unga människor i dag bävar inför att vi inte ska göra. Många i den gruppen kräver alltså mer och inte mindre handling.

Angående skrämselfpropaganda eller inte tänker jag att alla de människor som bor på Enskedefältet och som har fått sina källare översvämmade inte en gång utan två eller kanske tre gånger inte tycker att det handlar om skrämselfpropaganda, utan de har problem här och nu. Jag tänker därför att vår uppgift måste vara att göra mer och inte mindre.

Anförande nr 459

J o a k i m H e d e l i n (-): I stort kan jag bara hålla med. Just problemen med översvämmade källare och så vidare är ju reella problem som folk ser här och nu, och det är klart som fasen att det måste göras någonting åt det – ursäkta språket. Jag har

ingen anledning att misstro att borgarrådet Bjuggren har träffat minst lika mycket folk som är positiva till arbetet, för det har jag också gjort. Jag försökte bara sätta ord på varför folk kanske är skeptiska och vad vi behöver göra åt det.

Anförande nr 460

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hade tänkt att säga någonting om vår konsumtion och om de åtgärder som vi vidtar nu. Om vi ska diskutera problem grundar sig det här i att vi lever lite över våra tillgångar i Sverige. Jag tror att alla har hört att vi lever som om vi hade fyra jordklot – vi konsumerar alltså så mycket att det skulle krävas ungefär fyra jordklot om alla skulle konsumera lika mycket som vi.

Detta innebär att vi står inför stora utmaningar när det gäller att minska både klimatutsläpp och också minimera de resurser som vi använder i dag. Lyssnar man på miljödebatten nationellt just nu handlar det väldigt mycket om våra ohållbara klimatutsläpp men också om vår användning av cement, metaller, skog och trä, gruvbrytning och skogsanvändning, och det är helt uppenbart att vi inte har råd att slösa med några av de råvarorna om vi ska kunna nå de mål vi har satt upp för klimatarbetet och för rent vatten och biologisk mångfald, både nationellt och globalt.

Vi måste bli mer medvetna om att de val vi gör och de saker vi köper ger upphov till enorma klimatutsläpp och påverkar världen på andra ställen. Framtidens ekonomi måste därför bli cirkulär, och i den här budgeten tar vi ett stort kliv framåt för en mer cirkulär ekonomi inom staden. Vi har pratat om byggindustrin och dess stora utsläpp. Där är också materialanvändningen en stor del. Utvinning, tillverkning och transporter av bygg- och anläggningsmaterial ger en påtaglig påverkan.

Därför satsar vi i den här budgeten inte bara på den nya handlingsplanen för cirkulärt byggande; vi satsar också på att skapa fler cirkulära flöden, fler återbruk, mer återvinning och kanske viktigast, ett helt nytt arbete med ett nytt cirkulärt centrum för staden. Det behöver vi!

Anförande nr 461

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Ordförande! Jag kommer att ta vid lite grann där Susanne Wicklund svarade på Arvid Vikmans fråga. Jag blev väldigt glad när Susanne, som är min bolagskollega i Stockholm Vatten, sa att vi ska titta på att förlänga öppettiderna till våra återvinningscentraler. Det är kanske viktigare än det låter, för det är en stor del i att vi ska kunna ha kontroll över vart vårt avfall tar vägen och eliminera risker för att det hamnar på olagliga soptippar och hos oseriösa entreprenörer. Däremot vet jag att borgarrådet Luhr när jag har tagit upp frågan i tidigare klimatdebatter har varit lite negativ till förlängda öppettider.

Anförande nr 462

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill slå ett slag för ekosystemtjänsterna. Den täta staden har många fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv men har även ett stort behov av ekosystemtjänster.

Nyligen, den 30 oktober, fanns det en intressant artikel i DN med skribenter från Siwi, från Stockholm Resilience Centre, från UNDP och Johan Rockström från Potsdam Institute, med temat hur ska vi klara klimatmålen. Artikeln tar upp punkter som också är relevanta för Stockholms stad och som vi aktivt arbetar med inom majoritetens budget. Man skriver bland annat att det handlar om att fokusera tydligare på att värna naturen och att våtmarker och skogar hittills har absorberat hälften av de växthusgaser som släpps ut men att systemen försvagas i sin förmåga.

Frågan om ekosystemtjänster måste alltid finnas med när vi projekterar och gör investeringar i planer. Vi behöver stärka skyddet för utsatta ekosystem som till exempel våtmarker, både för biologisk mångfald och för att de är effektiva kolsänkor på land. Därför är vi från Miljöpartiet mycket glada över arbetet med biotopskydd och naturreservat liksom arbetet med ett stadsövergripande trädmål.

Ekosystemtjänster betyder att naturen gör jobbet gratis. Det innebär gratis rening av dagvatten och leverans av grundvatten, gratis luftpartikelrening – inga filter – sänkning av temperaturen utan elkostnader, välmående och hälsa hos befolkningen utan piller. För långsiktigt ekonomiskt hållbara robusta system ska vi alltså, i enlighet med vår budget, stärka grönstrukturen. Bifall till den grönbå budgeten!

Anförande nr 463

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hade inte tänkt att förlänga debatten, utan tanken var att sno sista ordet för att tacka för en väldigt konstruktiv debatt. Jag tycker att det är väldigt tydligt att alla här inne i salen vill ha en skarp miljöpolitik med stora satsningar på både miljö och klimat. Till och med Sverigedemokraterna sa att ni vill ha en verklighetsförankrad klimatpolitik, och utifrån vad vi har diskuterat i dag tycker jag att vi har det.

Jag tycker därför att det verkar vara en stor enighet att det här är ett område där vi alla vill gå framåt snabbare, starkare och bättre för att få en bra stadsmiljö och en planet som vi kan fortsätta att leva på. Jag skulle därför bara vilja säga tack!